

Begroting 2018-2021

WWW.HEUVELRUG.NL/BEGROTING

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Inhouds- opgave

Voorwoord begroting 2018-2021	04
1. Inleiding	06
2. Programmaplan	21
Programma 1 - Bestuurlijke Zaken	23
Programma 2 - Veiligheid en Handhaving	31
Programma 3 - Dienstverlening	38
Programma 4 - Ruimte, Cultuurhistorie, Monumenten en Natuur	48
Programma 5 - Transformatie in het sociaal domein	61
Programma 6 - Welzijn, Cultuurhuizenbeleid en Nieuwkomers	79
Programma 7 - Onderwijs(huisvesting), Jeugdbeleid en Kinderopvang	84
Programma 8 - Economische Zaken, Recreatie en Toerisme	93
Programma 9 - Sport, inclusief Sportaccommodaties, Kunst en Cultuur	102
Programma 10 - Verkeer en Vervoer	109
Programma 11 - Openbare Ruimte en Milieu	115
Programma 12 - Middelen en Ondersteuning	127
BBV-overzichten	133
• Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	134
• Overzicht Overhead	135
• Bedrag voor heffing VPB	135
• Bedrag voor onvoorzien	135

3. Paragrafen	126
Paragraaf Lokale Heffingen	137
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	151
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	165
Paragraaf Financiering	173
Paragraaf Bedrijfsvoering	181
Paragraaf Informatievoorziening	183
Paragraaf Verbonden Partijen	191
Paragraaf Grondbeleid	214
4. Overzicht van baten en lasten	217
Overzicht van baten en lasten 2018-2021	219
Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten	220
Berekening Materieel Saldo	222
5. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting	223
Uitgangspunten kadernota	224
Investerings	225
Reserves en Voorzieningen	227
Geprognoseerde Balans	230
EMU saldo	231
6. Bijlagen	232
Meerjaren Investeringsplan	233
Beleidskaders per programma	245
Subsidies	249
Overzicht van baten en lasten per taakveld	251

Voorwoord begroting 2018-2021

De gemeente Utrechtse Heuvelrug is een mooie gemeente in een prachtige omgeving en heeft een aantal in het oog springende kenmerken; bosrijk, karakteristieke dorpen en historische landgoederen en buitenplaatsen in een glooiend landschap. Goed bereikbaar met het openbaar vervoer, diverse N-wegen en de A12. Met bijna 50.000 inwoners behoort de gemeente tot de middelgrote gemeenten van Nederland. Het Nationaal Park Heuvelrug biedt de garantie dat de unieke kwaliteiten van het landschap en de cultuurhistorische waarden behouden blijven voor toekomstige generaties. Onze gezamenlijke inspanningen zijn gericht op het behouden en versterken van deze kwaliteiten.

Voor u ligt de programmabegroting 2018-2021 van de Utrechtse Heuvelrug. Het jaar 2018 vormt de afsluiting van de raadsperiode 2014 – 2018 en de start van een nieuwe raadsperiode.

In de afgelopen raadsperiode is veel bereikt waarbij met energie en enthousiasme in samenwerking met inwoners en partners gewerkt is aan de uitvoering van het raadsprogramma.

De eerste maanden van 2018 staan in het teken van de afronding van dit raadsprogramma. De verwachting is dat ambities in de nieuwe raadsperiode doorgezet worden, zoals de inzet op een duurzame en sociale gemeente en ruimte voor maatschappelijke initiatieven van inwoners en partners en ondernemerschap. De invoering van de nieuwe Omgevingswet biedt volop mogelijkheden om dit verder vorm te geven.

Het financiële perspectief is verbeterd en er is meer grip ontstaan op de meerjarige financiële positie. De opgave ligt de komende periode in een verbetering van de schuldenpositie.

Inleiding

1.1 Inleiding

De begroting is een vertaling en financiële onderbouwing van alle activiteiten die wij samen met de samenleving ontplooiën om onze maatschappelijke doelen te bereiken en onze voorzieningen in de dorpen te behouden. De speerpunten voor het laatste deel van de raadsperiode in 2017 zijn:

- Start uitvoering van het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
- Uitvoering geven aan de visie dorpsgericht werken
- Uitvoeren van integraal handhavingsbeleid
- Voorsorteren op de komst van de Omgevingswet door middel van een goed programmaplan
- Integraal benaderen van gemeente Utrechtse Heuvelrug in het Nationaal Park Heuvelrug
- Verbetering aansluiting woonbehoefte op het woningaanbod
- Evalueren transformatie in het sociaal domein.
- Voorzetten organisatieontwikkeling met nadruk op cultuuraspect door middel van het programma fris@work.

In maart 2018 zijn de gemeenteraadsverkiezingen waarna een nieuwe raadsperiode ingaat. Met de begroting 2018 – 2021 presenteren we een sluitende begroting met meerjarige begrotingsoverschotten van ruim € 1,2 miljoen. Afgezien van de in paragraaf 1.3 genoemde voorbehouden stellen deze begrotingsoverschotten de nieuwe raad in staat

om uitvoering te geven aan een nieuw op te stellen raadsprogramma.

De komende jaren vraagt de invoering van de Omgevingswet veel inzet en aandacht. Vanaf 2018 wordt dat merkbaar. We starten een programma om de invoering goed te begeleiden. Maar tegelijkertijd blijven we actief vergunningen, verlenen, voorlichten, actualiseren en grote projecten en programma's uitvoeren zoals de marinierskazerne of het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. Vanuit onze duurzaamheidsambitie richten wij onze speerpunten op een klimaat neutrale gemeente 2035; een duurzame leefomgeving; duurzame mobiliteit; duurzame economie en een duurzame klimaat neutrale gemeentelijke organisatie. Zo gaan we in 2018 verder met het duurzaam inrichten en beheren van de buitenruimte. We werken onder andere aan de vergroting van biodiversiteit van ons openbaar groen en passen onze rioolstelsels verder aan om regenwater beter op te vangen. Inwoners worden betrokken bij de plannen en uitgenodigd om mee te werken aan hun buitenruimte.

Gedurende 2018 ligt in het sociale domein een accent op het bieden van oplossingen voor kinderen in de eigen thuissituatie. We werken voor gezinnen met een complexere vraag samen met onze maatschappelijke partners aan goede integrale plannen op maat, waarbij we nieuwe wegen voor maatwerk inslaan. We blijven

daarbij verder werken aan lage administratieve lasten. Verder werken we aan voldoende woningen voor inwoners die zorg nodig hebben. Daarnaast faciliteren we initiatieven en activiteiten die preventie en de sociale samenhang in de dorpen versterken.

Op het gebied van informatievoorziening komt het accent steeds meer te liggen op veilig en betrouwbaar gebruik van gegevens met waarborgen voor privacy. Nieuw in deze begroting is de paragraaf Informatievoorziening. Met deze nieuwe paragraaf maken we zichtbaar welk substantiële onderdeel Informatievoorziening inmiddels uitmaakt voor de bedrijfsvoering en daarmee de dienstverlening. Wij moeten, maar vooral ook willen zelf ook blijven voldoen aan de eisen die de Rijksoverheid hierover stelt.

De lay-out van deze begroting is gewijzigd ten opzichte van de afgelopen 12 jaar. Hiermee is beoogd - naast de infographic die we al eerder introduceerden - de begroting meer toegankelijk te maken. Daarbij is de indeling van de begroting zelf niet veranderd. Over eventuele aanpassingen in de opzet en indeling van de begroting gaan we volgend jaar in gesprek met de nieuwe raad.

De grondslag voor de begroting is de kadernota 2018, die door uw raad op 6 juli 2017 is vastgesteld. Waar de kadernota, mede dankzij een pakket van ombuigingen, nog een beperkt financieel overschot liet zien, is

dit overschot bij deze begroting verder opgelopen. Aanvullende ombuigingen zijn daarom niet nodig en worden in deze begroting dan ook niet aan de raad voorgelegd. Desondanks is het college terughoudend met het doen van voorstellen om de beschikbare middelen uit te geven. Gezien de financiële situatie (beperkte financiële ruimte in de jaarschijven, een hoge schuldquote) en de wens om de raad die na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zal aantreden, financiële ruimte te bieden om een nieuw op te stellen raadsprogramma uit te kunnen voeren, zijn in de begroting 2018 – 2021 geen nieuwe beleidswensen opgenomen. Wel wordt in hoofdstuk 1.3.1 voorgesteld om de bezuiniging “onderuitputting regelingen” voor een bedrag van € 100.000 uit de kadernota terug te draaien. Hiermee komen we tegemoet aan de wens van de raad zoals verwoord in de motie “Alternatieve inzet minimagelden” bij de kadernota 2018.

Bij het vaststellen van de kadernota 2018 heeft de raad ingestemd met een amendement om de omvang van de leningen te maximeren op € 160 miljoen. Dit amendement is verwerkt in de begroting, wij verwijzen hiervoor naar hoofdstuk 1.4 van de inleiding.

1.2 Financieel perspectief

In hoofdstuk 1.2 wordt getoond wat er na de vaststelling van de kadernota 2018 in financiële zin is gebeurd. Nieuw ten opzichte van vorig jaar is dat

alle mutaties uit de kadernota, maar ook alle andere mutaties die nadien hebben plaatsgevonden en in de begroting zijn benoemd, integraal zijn verwerkt in de begroting 2018 – 2021. Voorbeeld: de kapitaalslasten van het MIP maken nu onderdeel uit van de lasten per programma en de bijbehorende investeringsbedragen zijn meegenomen bij het bepalen van de hoeveelheid benodigd vreemd vermogen. Met de begroting 2018-2021 wordt aan de raad voorgesteld een eerder vastgestelde ombuiging niet door te voeren. Ook wordt een verschuiving in het MIP voorgesteld om onder het schuldenplafond te kunnen blijven. Deze mutaties zijn nog niet doorvertaald in de begroting. Wanneer de raad instemt met deze voorstellen vindt doorvertaling plaats bij het aanbieden van de eerste wijziging van de begroting 2018-2021.

Risico's

Uiteraard kent ook deze begroting een aantal risico's. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn deze gekwantificeerd en de algemene reserve biedt voldoende ruimte om de risico's af te dekken. Naast deze risico's zijn er ook enkele beleidsontwikkelingen welke nog onvoldoende uitgewerkt zijn om ze op te kunnen nemen in de begroting 2018-2021. Deze ontwikkelingen staan in hoofdstuk 1.3 en zullen te zijner tijd separaat middels een raadsvoorstel aan de raad worden aangeboden. De dekking zal met name in het beschikbare begrotingssaldo worden gezocht.

Uitgangspunten

De begroting 2018-2021 is gebaseerd op de uitgangspunten van de vastgestelde kadernota 2018. In hoofdstuk 5.1 van deze begroting zijn deze uitgangspunten nogmaals weergegeven. Bij het opstellen van de begroting zijn de volgende uitgangspunten daaraan toegevoegd:

- Tijdens het opstellen van de begroting is de septembercirculaire nog niet ontvangen. Daarom houden we geen rekening met mogelijke effecten hiervan. Dit in lijn met de uitgangspunten die de Provincie hiervoor hanteert. De septembercirculaire wordt verwerkt als afzonderlijk raadsvoorstel, welke voor de raad beschikbaar is op het moment dat besluitvorming over de begroting aan de orde is.
- De raad heeft gevraagd om prestatie- en beleids-indicatoren die niet te meten zijn of die slechts periodiek worden gemeten, niet langer op te nemen in de programma’s. Recent heeft de raad hierover een RIB ontvangen waarin is aangegeven om welke indicatoren het gaat. Deze RIB is verwerkt in de begroting.
- Geprobeerd is om de programmabladen zo uniform en SMART mogelijk te maken. Voor de begroting 2018 – 2021 betekent dat twee dingen:
 - In voorgaande begrotingen begon ieder programma met het kopje “ontwikkelingen”. Afhankelijk van het programma werd daarin algemene informatie over het programma

- gegeven en/of werd juist heel specifiek aangegeven wat er komend jaar staat te gebeuren. Om dit te uniformeren en om te voorkomen dat er teveel statische informatie wordt gegeven, beginnen de programma’s in de begroting 2018-2021 met een doorkijk op het programma. Onder het kopje “speerpunten 2018’ wordt vervolgens SMART beschreven wat er in 2018 precies gerealiseerd gaat worden.
- Omdat het statische informatie betreft, is het kopje “beleidskaders” met daarbij de op het betreffende programma van toepassing zijnde regelgeving, naar de bijlagen verhuist.
 - Als gevolg van wijzigingen in het BBV zijn in de begroting 2107 belangrijke wijzigingen doorgevoerd. Deze wijzigingen betroffen o.a.:
 - het op voorgeschreven en uniforme wijze toerekenen van rente aan de investeringen;
 - het op voorgeschreven en uniforme wijze omgaan met overhead en de toedeling hiervan aan de programma’s.

Utrechtse Heuvelrug heeft gekozen om te werken met een thematarief waar het de toerekening van salarislasten aan de producten/programma’s betreft. Daarnaast wordt de overhead, daar waar dat is toegestaan, toegerekend via een vast tarief per medewerker. Deze systematiek is ook nu weer toegepast en verder gedetailleerd. Deze detaillering

en de verwerkte autonome ontwikkelingen uit de kadernota leiden tot verschillen in de toerekening van de apparaatskosten naar de programma’s. Daar waar dat aan de orde is, wordt dit in de begroting toegelicht. De gehanteerde omslagrente is gehandhaafd op 1,7%.

1.2.1. Van kadernota 2018 naar begroting 2018–2021

Het vertrekpunt voor de begroting 2018 is het meerjarig saldo zoals dat in de kadernota 2018 is gepresenteerd. Bij de vaststelling van de kadernota heeft de raad een aantal amendementen vastgesteld en deze zijn verwerkt in de begroting. Hetzelfde geldt voor de effecten van de meicirculaire, welke in juni 2017 aanvullend op de kadernota 2018 is in een separaat raadsvoorstel aan uw raad toegestuurd. Tijdens het opstellen van een begroting gedurende de zomermaanden, kunnen onderwerpen aan de orde komen die een financiële vertaling in de begroting moeten krijgen. Dit is aan de orde bij het onderwerp “lagere bijdrage BghU”. Daarnaast worden er bij de begrotingsopstellingen financiële doorrekeningen gemaakt welke invloed hebben op het begrotingssaldo. Dergelijke ontwikkelingen hebben zich bij deze begrotingsopstelling ook voorgedaan. In de onderstaande tabel wordt toegelicht hoe het saldo, zoals dat was opgenomen in de kadernota 2018 (A), zich uiteindelijk ontwikkelt tot de reeks van de begroting 2018-2021 C).

		2018		2019		2020		2021	
1	Materieel saldo kadernota 2018-2021	-917	N	-1.501	N	-1.467	N	-1.658	N
2	Compensatie stijging pensioenlasten uit 1e berap 2017	425	V	425	V	425	V	425	V
3	Voorgestelde ombuigingen	674	V	1.174	V	1.199	V	1.249	V
A	Materieel saldo kadernota 2018-2021 na ombuigingen	182	V	98	V	157	V	15	V
4	Amendement Valwild: onderhoudskosten			-12	N	-12	N	-12	N
4	Amendement Valwild: kapitaallasten investering			-8	N	-8	N	-7	N
5	Amendement snippergroenkaart	-10	N						
6	Saldo meicirculaire 2017	275	V	377	V	265	V	291	V
7	Raadsbesluit lagere bijdrage BghU	12	V	12	V	12	V	12	V
	Materieel saldo bij start begroting 2018-2021	459	V	467	V	414	V	299	V
8	Incidentele effecten bij start begroting 2018-2021	-377	N	-772	N	-114	N	-211	N
B	Meerjarig begrotingssaldo bij start begroting 2018-2021 inclusief incidentele effecten	82	V	-305	N	300	V	88	V
	Mutaties begroting 2018:								
9	Saldo reiniging en riolering	429	V	369	V	443	V	443	V
10	Saldo grondexploitaties en anterieure overeenkomsten	92	V	-55	N	-76	N	-36	N
11	Salarislasten	-202	N	19	V	46	V	85	V
12	Afschrijvingslasten inclusief aframen stelpost MIP	384	V	261	V	-50	N	-115	N
13	Rente-effect	274	V	572	V	582	V	662	V
14	Aframing stelpost inflatie (prijscompensatie 2017)	198	V	188	V	185	V	201	V
15	Diverse kleine verschillen	-263	N	-79	N	-88	N	9	V
C	Meerjarig begrotingssaldo begroting 2018-2021 inclusief incidentele effecten	994	V	970	V	1.342	V	1.337	V
16	Incidentele effecten	224	V	542	V	7	V	24	V
D	Materieel saldo begroting 2018-2021	1.218	V	1.512	V	1.349	V	1.361	V

(Bedragen x € 1.000; V = voordeel / N = nadeel)

De kadernota sloot, na het vinden van bezuinigingen, met een beperkt overschot. De ontwikkelingen die zich daarna hebben voorgedaan leiden tot een hoger saldo. Onderstaand wordt dit uiteengezet.

1.2.2 Materieel saldo kadernota 2018-2021 (A)

		2018		2019		2020		2021	
1	Materieel saldo kadernota 2018-2021	-917	N	-1.501	N	-1.467	N	-1.658	N
2	Compensatie stijging pensioenlasten uit 1e berap 2017	425	V	425	V	425	V	425	V
3	Voorgestelde ombuigingen	674	V	1.174	V	1.199	V	1.249	V
A	Materieel saldo kadernota 2018-2021 na ombuigingen	182	V	98	V	157	V	15	V

(Bedragen x € 1.000; V = voordeel / N = nadeel)

Belangrijk vertrekpunt bij het opstellen van de begroting is dat deze materieel sluitend is. Daarmee wordt bedoeld dat de structurele uitgaven met structurele middelen wordt gedekt. Dit is een van de criteria waar de Provincie de begroting op toetst bij het bepalen van het toezichtregime. De kadernota 2018 was niet sluitend (1), voor de periode 2018 tot en met 2021 kwamen we jaarlijks een bedrag van ruim € 1 miljoen tekort. Omdat het college een (materieel) sluitende kadernota

wilde aanbieden is gezocht naar ombuigingen en deze zijn ook gevonden (3). Omdat naar verwachting de meicirculaire een compensatie zou opleveren voor de reeds verwerkte stijging van de pensioenpremies, werd voor een bedrag van € 425.000 vooralsnog geen ombuigingen gezocht. De meicirculaire bleek inderdaad de lasten van de extra pensioenpremies te compenseren. Uiteindelijk liet de kadernota 2018 voor alle jaren een (beperkt) positief materieel saldo zien (A).

1.2.3 Materieel saldo bij start begroting 2018-2021 (B)

		2018		2019		2020		2021	
A	Materieel saldo kadernota 2018-2021 na ombuigingen	182	V	98	V	157	V	15	V
4	Amendement Valwild: onderhoudskosten			-12	N	-12	N	-12	N
4	Amendement Valwild: kapitaallasten investering			-8	N	-8	N	-7	N
5	Amendement snippergroenkaart	-10	N						
6	Saldo meicirculaire 2017	275	V	377	V	265	V	291	V
7	Raadsbesluit lagere bijdrage BghU	12	V	12	V	12	V	12	V
	Materieel saldo bij start begroting 2018-2021	459	V	467	V	414	V	299	V
8	Incidentele effecten bij start begroting 2018-2021	-377	N	-772	N	-114	N	-211	N
B	Meerjarig begrotingssaldo bij start begroting 2018-2021 Inclusief incidentele effecten	82	V	-305	N	300	V	88	V

(Bedragen x € 1.000; V = voordeel / N = nadeel)

Bij het vaststellen van de kadernota heeft de raad een tweetal amendementen aangenomen: één over valwild (4) en één over de snippergroenkaart (5). De bijbehorende kosten zijn in bovenstaande tabel verwerkt. Daarbij zijn de structurele onderhoudslasten en de kapitaallasten behorende bij het Valwild amendement separaat weergegeven omdat in het amendement het investeringsbedrag van € 65.000 wordt genoemd maar in de begroting wordt dit vertaald in kapitaalslasten.

Vlak na het publiceren van de kadernota 2018 is ook een raadsvoorstel verschenen waarin de effecten van de meicirculaire werden gepresenteerd. De circulaire liet een financieel voordeel zien voor de gemeente. Een groot deel van dit voordeel was bestemd voor het sociaal domein en deze middelen zijn in deze begroting ook toegevoegd aan dit beleidsterrein. Ten aanzien van de algemene middelen was er meerjarig sprake van een meevaller van ongeveer € 300.000 (6) en deze middelen zijn in de begroting verwerkt.

Ten slotte is er in de raad van juli nog een meevaller gemeld in de bijdrage aan de BGHU (7).

Deze mutaties leiden tot een positief materieel saldo bij start van de begroting 2018-2021. Willen we het totaal meerjarig saldo van de begroting zien, dan moeten we ook het incidenteel effect toevoegen (8). We zien (B) dat deze een drukkend effect hebben op het verwacht begrotingsresultaat.

1.2.4 Materieel saldo begroting 2018-2021 (C)

		2018		2019		2020		2021	
B	Meerjarig begrotingssaldo bij start begroting 2018-2021 inclusief incidentele effecten	82	V	-305	N	300	V	88	V
	Mutaties begroting 2018:								
9	Saldo reiniging en riolering	429	V	369	V	443	V	443	V
10	Saldo grondexploitaties en anterieure overeenkomsten	92	V	-55	N	-76	N	-36	N
11	Salarislasten	-202	N	19	V	46	V	85	V
12	Afschrijvingslasten inclusief aframes stelpost MIP	384	V	261	V	-50	N	-115	N
13	Rente-effect	274	V	572	V	582	V	662	V
14	Aframing stelpost inflatie (prijscompensatie 2017)	198	V	188	V	185	V	201	V
15	Diverse kleine verschillen	-263	N	-79	N	-88	N	9	V
C	Meerjarig begrotingssaldo begroting 2018-2021 inclusief incidentele effecten	994	V	970	V	1.342	V	1.337	V
	Incidentele effecten	224	V	542	V	7	V	24	V
D	Materieel saldo begroting 2018-2021	1.218	V	1.512	V	1.349	V	1.361	V

(Bedragen x € 1.000; V = voordeel / N = nadeel)

Saldo Reiniging en riolering (9)

Jaarlijks wordt de personele inzet op de producten herijkt en zo ook de benodigde personele inzet ten behoeve van de producten reiniging en riolering. De personele inzet op deze twee producten, wordt ten laste gebracht van respectievelijk de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Daarmee ontlasten ze de algemene middelen. Als gevolg van een zuiverder urentoerekening wordt er (ten opzichte van de begroting 2017) in de jaren 2018 en verder voor een bedrag van ongeveer € 400.000 meer aan personele kosten aan deze heffingen toegerekend. Dit bedrag hoeft daarmee vanaf 2018 niet meer vanuit de algemene middelen te worden gefinancierd, wat een voordeel voor de begroting oplevert.

Saldo grondexploitaties en anterieure overeenkomsten (10)

Jaarlijks wordt ook de benodigde personele inzet ten behoeve van de grondexploitaties en anterieure overeenkomsten herijkt. Deze inzet wordt gedekt vanuit de grondexploitaties en ontlasten daarmee de begroting. Per saldo leidt de herijking in 2018 tot een voordeel voor de begroting dat in de jaren erna omslaat in een nadeel.

Salarislasten (11)

In de zomer 2017 is een nieuwe, meerjarige CAO voor gemeenteambtenaren afgesloten. Daarnaast is ook de

aan het ABP af te dragen pensioenpremie verhoogd. In de meicirculaire zijn gemeenten gecompenseerd voor deze kostenstijging. Het saldo van de kostenverhogingen versus de compensatie in de meicirculaire leidt meerjarig tot een klein budgettair effect in de begroting.

Afschrijvingslasten (12)

Ten behoeve van de begroting zijn alle reeds besloten (staat C) en nog te besluiten investeringen (MIP) tegen het licht gehouden. Doel hiervan is te bepalen of er afwijkingen zijn in het moment waarop een investering daadwerkelijk wordt afgerond. Immers, pas het jaar nadat een investering geheel is afgerond, beginnen we met afschrijven en leidt de investering tot lasten in de begroting. Schuift een investering naar achteren in de tijd, dan beginnen we later met afschrijven waardoor de begroting later wordt belast. Er ontstaat dan vrijval.

De herijking van de investeringen laat een verschuiving in de tijd zien ten opzichte van de ramingen bij de kadernota. Dit leidt tot een voordeel op de kapitaallasten (en dus op de begroting) in de jaren 2018 en 2019 omdat er later wordt begonnen met afschrijven. Vanaf 2020 slaat het voordeel voor de begroting om in een nadeel. Logisch omdat er geen sprake is van afstel van investeringen maar van doorschuiven in de tijd.

Bij de kadernota 2018 heeft de raad besloten tot een taakstellende, in de jaren oplopende, bezuiniging op de kapitaallasten. Deze bezuiniging is verwerkt.

Rente-effect (13)

In de begroting 2018 is de behoefte aan vreemd vermogen kleiner dan in de kadernota nog werd verondersteld. Daarom is er minder vreemd vermogen nodig wat tot lagere rentelasten leidt. Daarnaast is in de begroting 2017 geen rekening gehouden met de bepaling van toegerekende rente van het MIP. Dit leidt meerjarig tot een meevaller.

Aframing stelpost inflatie 2017 (14)

Tot en met 2017 werd in de bijbehorende kadernota/ begroting een stelpost inflatie opgenomen. Op de stelpost kon een beroep worden gedaan wanneer er sprake was van loonstijgingen en/of stijgingen van de prijzen (inflatie). De stelpost werd gevuld op basis van algemene informatie uit de meicirculaire en gedurende het jaar werd er in meer of mindere mate een beroep op de stelpost gedaan. In 2017 is de stelpost niet geheel uitgeput en daarom kan structureel een bedrag van ongeveer € 200.000 vrijvallen in de begroting.

In de kadernota 2018 is beschreven dat de systematiek vanaf 2018 is aangepast. Vanaf 2018 wordt vooraf bepaald hoeveel geld er nodig voor verwachte prijsstijgingen en precies dat bedrag wordt op de

stelpost gezet. Bij de begroting wordt de stelpost vervolgens volledig verdeeld over de programma's.

Diverse kleine verschillen (15)

Ten behoeve van het opstellen van de begroting zijn vele mutaties verwerkt. Hierboven zijn de financieel meest relevante benoemd. In de post "overige mutaties" wordt het saldo van kleinere, niet expliciet benoemde mutaties opgenomen.

Deze ontwikkelingen leiden tot een begrotingssaldo (C) dat meerjarig hoger is dan in de kadernota nog werd verwacht. Elimineren we deze reeks voor de incidentele effecten (16) dan zien we ook dat het materieel saldo van de begroting (D) positief is. Voor ons, maar zeker ook voor de Provincie is het belangrijk dat het materieel saldo positief is omdat dit aangeeft dat we ook op langere termijn onze lasten kunnen dragen.

1.3 Aanwending resultaat

Het college stelt om meerdere redenen voor om terughoudend om te gaan met het begrotings-overschot. In de eerste plaats draagt een begrotingsoverschot bij aan het zo laag mogelijk houden van de schulden. Bij de bespreking van kadernota 2018

heeft de raad een amendement aangenomen waarin wordt aangegeven dat de schulden niet meer mogen bedragen dan € 160 miljoen.

Een tweede reden om terughoudend om te gaan met het begrotingsresultaat is het feit dat er in de kadernota een aantal PM-posten waren opgenomen waarvan we wisten dat ze zich gingen voordoen maar de omvang van de ontwikkelingen waren nog niet te duiden. Inmiddels weten we meer over deze posten, maar nog niet zoveel dat ze rijp waren om te worden opgenomen in de begroting 2018-2021. Het gaat om de volgende posten:

Sociaal Domein

De verwachting was dat het sociaal domein de komende jaren niet uit zou komen met de beschikbare middelen. Op basis van de realisatiecijfers over 2016 en de resultaten van de mei circulaire 2017 kunnen we dit beeld bijstellen. Met name de ontwikkelingen uit de meicirculaire leiden ertoe dat we het sociaal domein meerjarig budgettair neutraal in deze begroting hebben verwerkt. Ook de innovatiebudgetten hebben we weer bijna op de oorspronkelijke hoogte kunnen brengen.

Echter, recente cijfers over de realisatie van de

jeugdhulp over het eerste halfjaar 2017 baren ons zorgen. Zowel in aantallen als de zwaarte van de jeugdhulp zien wij een toename. In de 2e bestuurs-rapportage 2017 denken wij meer inzicht te hebben in de realisatie van het lopende jaar. Bij de 1e bestuurs-rapportage 2018/kadernota 2019 verwachten wij meer inzicht te hebben of deze trend zich doorzet en vertalen dit door naar het meerjarenperspectief.

Meerjaren onderhoudsplannen vastgoed

In februari 2017 hebben wij u in een raadsbijeenkomst betrokken bij de voortgang rond het afstoten van gemeentelijk vastgoed en de vervolgstappen richting het maken van een visie op vastgoed. Deze bijeenkomst heeft input gegeven voor het doorrekenen van meerjaren onderhoudsplanningen in de zomer van 2017 voor het resterende vastgoed. Op basis van de uitkomsten van de eerste berekeningen schatten wij in dat er een aanvullend budget benodigd is van € 600.000 à € 700.000 om het beheer structureel gezond te houden. In dit bedrag is rekening gehouden met personeel, het onderhoudsniveau, en de wettelijke verplichtingen ten aanzien van duurzaamheid. Het is de bedoeling om uw raad eind 2017 een keuze voor te leggen uit verschillende varianten. Dit bedrag is nog niet in de begroting 2018-2021 verwerkt, maar naar

verwachting dient het begrotingssaldo straks wel als dekkingsbron voor de meerjaren onderhoudsplannen. Daar waar het in de plannen om investeringen gaat, zal er ook een effect zijn op de omvang van de schulden.

Twee Marken

De ontwikkeling van de Twee Marken is nog niet zover dat de hiermee gepaard gaande kosten in de begroting 2018 – 2021 kunnen worden verwerkt. Wel laat een eerste kostenraming zien dat de kosten tussen de € 300.000 en €400.000 uit kunnen gaan komen. Naar verwachting is het beschikbare begrotingssaldo ook hier de meest waarschijnlijke dekkingsbron. Daarnaast zal dit project met investeringen gepaard gaan. De investeringen noch de kapitaallasten zijn verwerkt in de begroting. De inhoudelijke raadsbehandeling van de ontwikkeling van de Twee Marken zal later dit jaar na de begrotingsraad plaatsvinden.

Generatiepact

Na het doteren van € 200.000 voor het generatiepact in 2017, is in de begroting 2018-2021 geen verder budget hiervoor opgenomen. Op dit moment is het college ook niet voornemens hier een extra aanvraag voor te doen om daarmee maximale financiële ruimte te bieden aan de nieuwe raad.

Daarnaast wordt nog gewerkt aan het verlichtingsplan. Naar verwachting zullen de kosten van het plan uit de huidige budgetten gedekt kunnen worden. Het is echter nog niet zeker wie de bijbehorende investering gaat doen: de gemeente of een externe marktpartij. Gaat de gemeente zelf investeren, dan heeft dat een effect op de omvang van de leningen.

Deze ontwikkelingen vormen een tweede aanleiding om terughoudend om te gaan met het beschikbare begrotingssaldo. Ten slotte zijn ook de komende gemeenteraadsverkiezingen voor het college aanleiding om het positieve begrotingssaldo zoveel mogelijk in tact te laten. We willen de nieuwe raad de financiële armslag bieden om vanuit een eigen koers een nieuw raadsprogramma vast te stellen.

1.3.1 Ombuigingen

In de kadernota 2018 heeft het college ombuigings-voorstellen gedaan en deze zijn door de raad overgenomen. In de begroting 2018 – 2021 zijn deze ombuigingen verwerkt. Voorgesteld wordt echter om op één plaats hiervan af te wijken. Het betreft de bezuiging:

Extra gelden Rijk / onderbesteding regelingen

Citaat kadernota: we ontvingen in de december-circulaire extra gelden voor het bestrijden van armoede bij kinderen. Deze gelden zijn toegevoegd aan programma 5. We zetten vanuit eigen middelen al stevig in voor een goed pakket aan regelingen ter bestrijding van armoede, o.a. bij kinderen. In 2016 waren onze eigen gelden ruimschoots voldoende om ons beleid uit te voeren. Er was sprake van een substantiële onderbesteding.

Bij de bespreking van de kadernota heeft de raad een motie vastgesteld met als strekking:

- af te zien van afdrijving van de onderbenutting van de minimagelden en
- voorstellen te doen voor een alternatieve aanwending van die € 100.000 aan minimagelden.

Het college stelt voor om tegemoet te komen aan de motie en de ombuiging als nog uit de begroting 2018-2021 te halen. Over de aanwending van de middelen komen we op een later tijdstip te spreken. Voor de duidelijkheid wordt gesteld dat dit voorstel nog niet verwerkt is in de cijfers van de begroting 2018-2021.

1.4 Schulden

Bij de bespreking van de kadernota heeft de raad een amendement aangenomen, met als kernboodschap:

- Als kader voor de meerjarenbegroting 2018-2021 geldt dat ‘de omvang van de leningen’ niet mag stijgen boven de €160 miljoen, zijnde de verwachte omvang eind 2017;
- Bij de meerjarenbegroting keuzes voor te leggen waardoor de schuld in 2019, 2020 en 2021 met minimaal € 1 miljoen per jaar daalt.

In onderstaande tabel is de verwachte omvang van de schulden weergegeven.

Stand leningen ultimo het jaar in miljoenen	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verwacht verloop vreemd vermogen bij kadernota 2018 (bruto)	159.014	162.461	162.686	165.404	161.224	155.054
Verwacht verloop vreemd vermogen bij begroting 2018 (bruto)		161.820	161.529	161.340	155.382	151.422
Waarvan verstrekte leningen aan woningbouwcorporaties		7.816	7.473	7.121	6.760	6.389
Waarvan verstrekte leningen aan deelnemingen		1.053	1.020	987	954	951
Waarvan verstrekte overige langlopende leningen		4.177	4.087	4.040	163	157
Waarvan overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar		42	42	42	42	42
Verwacht verloop vreemd vermogen bij begroting 2018 (netto)		148.732	148.907	149.150	147.463	143.883

(bedragen x € 1.000)

We zien dat het verwachte bruto niveau van leningen licht lager is dan bij de kadernota nog werd verwacht. Oorzaken daarvan zijn:

- het herijken van de investeringstempo leidt tot een iets lagere behoefte aan vreemd vermogen, in ieder geval in de jaren 2018 en 2019
- met het vaststellen van het GRP in 2017 is gekozen voor het niet meer geheel activeren van investeringen in het riool. Hierdoor is er ook minder behoefte aan vreemd vermogen voor deze investeringen
- door het hogere begrotingssaldo is er meer eigen vermogen beschikbaar om de uitgaven te financieren.

Hoewel we bij de begroting 2018-2021 minder leningen nodig hebben dan gedacht bij de kadernota

2018, ligt het niveau in de jaren 2018, 2019 en 2020 toch boven de € 160 miljoen, de grens die de raad in het amendement op 6 juli 2017 aan de omvang van het vreemd vermogen heeft gesteld. In die leningenportefeuille zitten echter leningen die zijn aangetrokken ten behoeve van derden, bijvoorbeeld de woningbouwverenigingen en waarvan de rente en de aflossing door deze partijen direct aan de gemeente wordt vergoed. Daarnaast heeft de gemeente ook eigen middelen, welke aan de BNG zijn uitgeleend. Zoals te zien in bovenstaand overzicht, gaat het daarbij om een bedrag van ongeveer € 13 miljoen per jaar. Ook het BBV stelt dat deze posten het verschil maken tussen de netto schuldquote en de gecorrigeerde netto schuldquote (zie de kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing). Corrigeren we de bruto leningenportefeuille voor deze posten,

dan komen we netto uit op een aanmerkelijk lagere leningenportefeuille dan de genoemde € 160 miljoen. Netto blijven we in deze begroting dan ook meerjarig ruim onder het gestelde leningen plafond van € 160 miljoen.

Desondanks wil het college de raad een begroting voorleggen die ook voldoet aan de essentie van het amendement. Omdat een extra verhoging van de inkomsten (bijvoorbeeld de OZB) niet op een raadsmeerderheid kan rekenen en de extra verkoop van vastgoed op dit moment teveel consequenties heeft, is gezocht naar het uitstellen of schrappen van investeringen. De volgende mutaties worden in dat kader ter besluitvorming aan de raad voorgelegd:

Voorgestelde wijziging in investeringen	Verschil					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wijzigingen in MIP 2018-2021						
Product wegen						
Herinrichting weg ivm riolering Dennenhorst e.o. deel 1 (uitvoering)	-361.000	-	361.000	-	-	-
Vervanging weg ivm riolering Dennenhorst e.o. deel 1 (nazorg)	-	-	-100.000	100.000	-	-
Herinrichting weg ivm riolering Dennenhorst e.o. deel 2 Driebergen (uitvoering)	-	-	-206.000	-	206.000	-
Vervanging weg ivm riolering Dennenhorst deel 2 e.o. (nazorg)	-	-	-	-	-100.000	100.000
Renovatie weg Ted Visserweg/Vinkenbuurt (uitvoering)	-	-405.000	405.000	-	-	-
Renovatie weg Ted Visserweg /Vinkenbuurt (nazorg)	-	-	-	-100.000	100.000	-
Renovatie weg Middenlaan e.o. (uitvoering)	-	-	-315.000	315.000	-	-
Vervanging weg ivm riolering Middenlaan e.o. (nazorg)	-	-	-	-100.000	100.000	-
Product Riolering	-	-	-	-	-	-
Vervanging riolering Dennenhorst e.o. Driebergen (uitvoering)	-1.081.069	-	1.081.069	-	-	-
Vervanging riolering Dennenhorst deel 2 (voorbereiding)	-	-150.000	150.000	-	-	-
Vervanging riolering Dennenhorst deel 2 (uitvoering)	-	-	-618.000	-	618.000	-
Vervanging riolering Ted Visserweg en Vinkenbuurt - Uitvoering	-	-810.000	810.000	-	-	-
Vervanging riolering Middenlaan e.o.- uitvoering	-	-	-944.500	944.500	-	-
Wijzigingen in Staat C 2018-2021	-	-	-	-	-	-
De Ontdekkingsreis - Nieuwbouw	-809.922	-	-	-	-	-
De Ontdekkingsreis - Duurzaam	-31.983	-	-	-	-	-
Totaal	-2.283.974	-1.365.000	623.569	1.159.500	924.000	100.000

De getoonde investeringen zijn afwijkingen op de vastgestelde Staat C en het voorgestelde MIP (zie bijlage 1 Meerjaren Investeringsplan). De voorgestelde mutaties op de investeringen op de producten wegen en riolering worden *vertraagd*. Dat is te zien omdat in bovenstaand overzicht het te investeren bedrag eerst tot een voordeel voor de algemene middelen leidt en in een later jaar tot een even groot nadeel.

Wij hebben u geïnformeerd over het *vervallen* van de investeringen in de Ontdekkingsreis. Dit conform het recente verzoek van de school om vooralsnog niet te gaan bouwen maar op de huidige locatie te blijven. Besluit de raad tot deze mutaties dan leidt dat tot de volgende verwachting ten aanzien van de leningenportefeuille:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Verwachte omvang leningen cf begroting 2018- 2021(bruto)	161.820	161.529	161.340	155.382
Voorgestelde mutaties in investeringen	-2.284	-1.365	624	1.160
Verwachte omvang leningen na mutaties (bruto)	159.536	160.164	161.964	156.542

(bedragen x € 1.000)

Wanneer de raad instemt met de voorgestelde mutaties in de investeringen, blijven we in 2018 naar verwachting net onder het gestelde plafond, maar voor de jaren 2019 en 2020 gaat dat net niet lukken. Het verloop van de leningen is echter een verwachting. De raming komt tot stand door meerjarig alle kasinkomsten en kasuitgaven in beeld te brengen. Wordt een investering net niet gerealiseerd in het jaar waarop we deze op dit moment verwachten, wordt een stuk grond of vastgoed eerder of later verkocht dan gedacht of laten de circulaires van het Rijk financiële mee- of tegenvallers zien, dan heeft dit onmiddellijk effect op de omvang van de benodigde leningen.

- Gezien het feit dat:
- de raad wordt gevraagd de begroting en het MIP 2018 *vast te stellen* en *kennis te nemen* van de begroting en MIP 2019-2021,
 - het lening plafond niet wordt overschreden in 2018,
 - de verwachte overschrijding van het plafond in de jaren 2019 en 2020 beperkt is,
 - de ramingen gedurende het jaar vaak moeten worden aangepast aan de werkelijkheid,
 - het nu nog verder terugduwen van investeringen in de jaren 2019 en 2020 zal leiden tot het moeten opzeggen van eerdere toezeggingen (in het geval van het IHP) of het moeten opzeggen van gesloten arbeidsovereenkomsten (in geval van bijvoorbeeld

het GRP of het GVVP), wordt de raad voorgesteld in te stemmen met de bovenstaande mutaties in de investeringen waardoor het plafond in 2018 niet wordt overschreden.

Voor de jaren 2019 en 2020 wordt een taakstelling op de investeringen opgenomen en deze taakstelling wordt voor 2019 ingevuld bij de kadernota / begroting 2019 op basis van de feiten op dat moment. Deze werkwijze leidt ertoe dat jaarlijks gestuurd wordt op het niet overschrijden van het leningen-plafond, terwijl tegelijkertijd vanaf 2019 de omvang van de leningen jaarlijks met het in het amendement gestelde € 1 miljoen daalt. Op basis van bovenstaande resulteert het volgende leningenoverzicht.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Verwachte omvang leningen cf begroting 2018-2021 (bruto)	161.820	161.529	161.340	155.382
Voorgestelde mutaties in investeringen	-2.284	-1.365	624	1.160
Verwachte omvang leningen na mutaties	159.536	160.164	161.964	156.542
Taakstelling op investeringen		-164	-2.964	
Verwachte omvang leningen na mutaties en taakstelling(bruto)	159.536	160.000	159.000	156.542

(bedragen x € 1.000)

1.5 Stand algemene reserve

In de afgelopen jaren is de stand van de algemene reserve fors opgelopen. Waar de algemene reserve aan het begin van de raadsperiode nog enkele miljoenen groot was, bedroeg deze begin 2017 € 15,4 miljoen. In onderstaand schema is het verwachte verloop van de algemene reserve weergegeven op basis van de cijfers zoals die in de begroting 2018-2021 zijn verwerkt.

	2018	2019	2020	2021
Saldo algemene reserve begin boekjaar	15.068	15.976	18.057	19.371
Onttrekkingen cf begroting 2018-2021	-2.432	-462	-28	
Toevoegingen cf begroting 2018-2021	2.346	1.573		1.158
Toevoeging begrotingssaldo 2018-2021	994	970	1.342	1.337
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar inclusief begrotingssaldo 2018-2021	15.976	18.057	19.371	21.866

(bedragen x € 1.000)

Omdat uw raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van het geraamde meerjarige begrotingsoverschot, zijn deze overschotten in deze begroting nog niet toegevoegd aan de algemene reserve. Dit beslispunt wordt wel aan de raad voorgelegd bij de bespreking van de begroting. In de staat van reserves en voorzieningen is het verloop van de algemene reserve gepresenteerd zonder de toevoeging van het begrotingssaldo

Programmaplan

PROGRAMMA

1

Bestuurlijke Zaken

Lokale democratie: op
gezamenlijke kracht

- Raad
- College
- Verkiezingen
- Naturalisatie
- GBA basisadministratie
- Referendum

1

Bestuurlijke Zaken

Lokale democratie is een groot goed. Op gezamenlijke kracht vanuit het perspectief van de samenleving te werk gaan. Het recht om mee te denken en mee te doen, op zeggenschap over je eigen leefomgeving.

Van belang hierbij is dat inwoners en partners vertrouwen hebben in het lokaal bestuur. Uiteindelijk is de gemeente er voor haar inwoners. Hierbij speelt het onderwerp ‘Privacy’ een grote rol. Het is belangrijk dat de gemeente garant staat voor de veiligheid en de betrouwbaarheid van de informatie en de privacy van inwoners bewaakt. Ook de Digicommissaris benadrukt het belang van privacy binnen de overheid en heeft hier op bestuurlijk niveau aandacht voor gevraagd. De toegenomen dienstverlening, de uitvoering van dienstverlenende taken door externe partijen, de eisen die niet alleen de Autoriteit Persoonsgegevens aan organisaties stellen, maar ook nieuwe regelgeving stelt, vragen om versterkte aandacht voor privacy management binnen onze gemeente.

Daarnaast is van belang dat onze gemeente wordt vertegenwoordigd op regionaal en nationaal niveau. We nemen als gemeente al deel in diverse verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen. Naast deelname aan verbonden partijen,

nemen wij in toenemende mate deel aan andere samenwerkingsvormen, zoals bijvoorbeeld de U10, om de belangen van de gemeente te behartigen.

A. Speerpunten 2018

Bestuurs- en managementfilosofie (1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5)*

Vanaf 2015 hanteren we een bestuurs- en managementfilosofie (BMF) als onderlinge afspraak voor samenwerking en communicatie. De BMF-ambassadeurs helpen bij het op gang houden van het gesprek om daar vorm aan te geven. In 2017 hebben zij de eerste evaluatie gehouden. Raadsfracties en college hebben aangegeven ook in de nieuwe bestuursperiode op de ingeslagen weg te willen voortgaan. Bekeken wordt of en hoe hierop ingezet wordt met interactieve bijeenkomst met vertegenwoordigers vanuit alle rollen (inwoners, raad, college en organisatie).

Gemeenteraadsverkiezingen (1.1, 1.2)

Op 21 maart 2018 kiezen de inwoners een nieuwe gemeenteraad. In onze gemeente werken we actief aan een hoge opkomst bij de verkiezingen. Daarbij helpt dat er wat te kiezen valt en daarom

ondersteunen we partijen in de complexe procedures voor het indienen van kandidatenlijsten. We informeren de inwoners over de verschillende deelnemende partijen, onder andere met een stemwijzer op de website. Uit onderzoek is ook gebleken dat het beschikbaar hebben van voldoende stemlokalen goed is voor de opkomst, dus handhaven we de 26 stembureaus. De gemeente Utrechtse Heuvelrug is trots op de opkomst bij de raadsverkiezingen: in 2010 met 61,53 % ruim 7% boven het landelijk gemiddelde en in 2014 met 63,67% bijna 10% boven het landelijk gemiddelde. Wij hebben de ambitie mee te doen aan het experiment centraal stemmen en maken toegankelijkheid tot het stemmen, bijvoorbeeld voor mensen met een visuele beperking, tot speerpunt.

In 2018 worden extra middelen gereserveerd voor opkomstbevordering en de overdracht aan en introductie van de nieuwe gemeenteraad. Ook voor de voorbereiding van de benoeming van een nieuw college zijn extra middelen geraamd.

Wet gemeenschappelijke regelingen en regionale samenwerking (2.1)

Vanuit het doel ‘het belang van de Utrechtse Heuvelrug wordt vertegenwoordigd op regionaal en nationaal

niveau’, gaan wij vanaf 2018 actief en formeel participeren in de U10, een netwerkorganisatie die op inhoudelijke onderwerpen bestuurstafels inricht, teneinde de regionale samenwerking te bevorderen. Dit geeft ons een duidelijke positie in regionaal verband en we komen meer aan de voorkant van strategische beleidsontwikkeling te zitten.

Uitvoeringsprogramma participatie bij plannen en projecten: Sluit je aan #verbinden #doen (1.4, 1.5)

In 2018 gaan we verder met het uitvoeren van de aanpak van participatie bij plannen en projecten; Sluit je Aan? #verbinden #doen! We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma. We starten onder andere met een online burgerpanel (uitvoering initiatiefvoorstel Burgerpanel (d.d. 29-6-2017), workshops, trainingen, koppeling met digitale denktank en dorpsgericht werken. Daarnaast gaan we in gesprek over de aanpak van participatie bij externe initiatieven.

Website en Sociale media (1.5)

In 2018 werken we verder aan het professionaliseren van het gebruik van eigentijdse media. Hierbij is sprake van steeds meer inzet van visuele middelen, zoals vlogs, korte video’s, animaties en infographics. Continue

werken we aan de verbetering van de gemeentelijke website en www.samenopdeheuvelrug.nl om onze inwoners zo goed mogelijk van dienst te zijn.

Klare/begrijpelijke taal (1.4, 1.5)

Naast de inzet van visuele middelen gaan we in 2018 ook aan de slag met de manier waarop wij schrijven als gemeente. Het gebruik van heldere en begrijpelijke taal moet in alle gemeentelijke uitingen vanzelfsprekend worden.

Privacy (1, 1.1)

Vanuit het in 2017 gestarte concernproject ‘Privacy: aantoonbaar in control’ wordt in 2018 de formatie uitgebreid met een Functionaris Gegevensbescherming (FG) en een Privacy Officer (PO). De FG en de PO hebben een actieve rol in het bewustwordingsproces. Privacy staat of valt immers met bewustwording en bewustzijn. Om de continuïteit, bereikbaarheid en onafhankelijkheid van de functie van FG voor de inwoners te waarborgen worden er twee FG’s regionaal (lees: voor De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist) aangesteld. Intern wordt een PO aangesteld, zodat de regionale FG’s optimaal bediend kunnen worden en verzoeken van inwoners omtrent privacy zorgvuldig kunnen worden afgehandeld.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

B. Doelenboom

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Omschrijving	Bron	Referentie- of nulwaarde	Streefwaarde 2018
1.3 Percentage opkomst inwoners bij gemeenteraadsverkiezingen 2018	Centraal stembureau Utrechtse Heuvelrug	53%*	65%
1.4.1 Het percentage gegronde bezwaarschriften op het totaal	Jaarverslag commissie bezwaarschriften	10%	10%

* landelijk opkomstpercentage 2014

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017	2018
1.1.1 Er is een integriteitsbeleid; tenminste 1 keer per jaar staat de evaluatie van dit beleid en de acties voor een verdere bewustwording rond integriteit op de agenda's van het college van B&W, de raad en commissies en ook van het thema-overleg van ambtenaren	100%	100%
1.3.1 Percentage geïmplementeerde aanbevelingen uit onderzoeken	80%	80%
2.1.1 Op peil houden aantal ingenomen bestuursrollen in gemeenschappelijke regelingen/deelname aan belangenverenigingen lokaal bestuur	12/2	12/2

E. BBV-indicatoren

Geen

F. Relatie programma met verbonden partijen

Geen

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Raad	1.191	908	975	900	900	900
College	2.794	1.180	1.354	1.360	1.356	1.356
Verkiezingen	43	80	81	80	5	78
Naturalisatie	80	16	16	16	16	16
GBA-basisadministratie	441	90	90	90	90	90
Referendum	47	0	0	0	0	0
Totaal lasten	4.597	2.276	2.517	2.448	2.368	2.441
Baten						
College	-1	0	0	0	0	0
Naturalisatie	-27	-16	-16	-16	-16	-16
GBA-basisadministratie	-74	-57	-57	-57	-57	-57
Totaal baten	-100	-74	-74	-74	-74	-74
Resultaat	4.497	2.202	2.443	2.374	2.295	2.367

(bedragen x € 1.000)

verschil 2018 tov 2017

241

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Raad: Voor de activiteiten rond de verkiezingen reserveren we € 35.000 voor <ul style="list-style-type: none">Opkomst bevorderende maatregelen, waaronder in ieder geval een stemhulp op de websiteAfscheid oude raad / intro nieuwe raad (buitengewone raadsvergaderingen, attenties etc.). Bijzondere kosten introductieprogramma gemeenteraad (bv. rondrit) <ul style="list-style-type: none">Eventuele externe begeleiding collegevorming/ raadsprogramma en Risicoanalyse integriteit kandidaat-wethouders	35	N	I
Vanuit de rechtspositie raad worden de toelagen geïndexeerd.	20	N	S
De omzetting van vrijblijvende deelname aan de U10 naar betalend volwaardig lid van de U10 bedraagt jaarlijks € 58.000 euro voor de jaren 2018-2021. De bijdrage is gedekt vanuit de verschillende beleidsvelden uit de programmabegroting die bij de U10 deelnemen en daarom voor de begroting budgetneutraal.	58	N	S
Vanaf 2018 vinden er geen rechtstreekse betalingen meer plaats vanuit de algemene uitkeringen aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Voortaan moet elke gemeente het betreffende bedrag zelf afdragen aan de VNG en ontvangt dit bedrag dus ook eerst zelf. Deze veranderde werkwijze betekent dat wij het betreffende bedrag, € 2,30 * 49.035 inwoners, reserveren en vanaf de begroting 2018 structureel opnemen in de begroting. Dit nadeel (gecompenseerd) valt weg in de algemene uitkering.	114	N	S
Diverse afwijkingen	14	N	S

PROGRAMMA

2

Veiligheid en Handhaving

- Rampenbestrijding
- Veiligheidsplan

Veiligheid is geen toeval

2 Veiligheid en Handhaving

In het Integraal Veiligheidsprogramma zijn de lokale prioriteiten op het vlak van openbare orde en veiligheid vastgelegd. Het doel daarvan is om Utrechtse Heuvelrug een veilige gemeente te laten zijn en blijven. Dat vraagt een nauwe samenwerking met inwoners, politie, Openbaar Ministerie (OM), maatschappelijk middenveld en buurgemeenten, maar ook intern met de diverse thema's. De prioriteiten voor de vergunningverlening en handhaving ten aanzien van ruimtelijke ordening, milieu, Algemene Plaatselijke Verordening en bijzondere wetten zijn recent vastgelegd in het Beleidsplan Vergunning, Toezicht en Handhaving. Het doel daarvan is de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te beschermen. Daarbij gaat het niet alleen om brandveiligheid en constructieve veiligheid, maar ook om onze prachtige natuurgebieden beschermen, ons cultuurhistorisch erfgoed en de leefbaarheid in onze dorpen. Om deze doelen te bereiken wordt er de komende jaren vooral geïnvesteerd in risico gestuurd werken en extra handhavings- en juridische capaciteit.

A. Speerpunten 2018

Bewonersparticipatie (1.1, 1.2, 1.3)*

We willen de bewonersparticipatie op het gebied van veiligheid en leefbaarheid in alle dorpen een impuls geven door het faciliteren van WhatsApp-bewonersgroepen. Faciliteren houdt in: samen met de politie beheerdersavonden organiseren, instructies geven, alle benodigde informatie digitaal toegankelijk maken voor bestaande en aankomende WhatsApp-groepen, borden plaatsen en deelnemers informeren over actuele en relevante veiligheidsontwikkelingen uit het veiligheidsinformatiesysteem (VIS) waar we in 2018 op aansluiten. Daarnaast willen we in 2018 met onze partners opnieuw een Veiligheidscafé in Driebergen organiseren en starten met het concept buurttent. Dit concept houdt in dat wij omwonenden informeren én uitnodigen om naar de buurttent te komen, wanneer er in een bepaalde buurt bijvoorbeeld veel wordt ingebroken. In deze tent krijgen buurtbewoners op locatie tips hoe zij inbraak in hun eigen woning kunnen voorkomen. Het succes zit in de persoonlijke benadering van de omwonenden.

Aanpak ondermijning (2.1)

Bij de aanpak van ondermijning gaat het om het tegengaan van georganiseerde criminaliteit en de vermenging tussen boven- en onderwereld. Het gaat dan bijvoorbeeld om georganiseerde wietteelt, mensenhandel, zorgfraude etc. De personen achter deze vormen van criminaliteit hebben vaak de gemeente nodig. Bijvoorbeeld voor een id-kaart of paspoort, voor een inschrijving in de basisregistratie personen, voor een vergunning, voor een gesprek over nieuwe zorgconcepten, voor vastgoedtransacties etc. Om de situatie in onze gemeente in beeld te brengen wordt eind 2017 een ondermijningsbeeld opgeleverd. In 2018 worden de uitkomsten daarvan vertaald naar een voorstel voor een concrete aanpak waarin we ons focussen op de meest risicovolle ondermijnende activiteiten. Het ondermijningsbeeld wordt opgeleverd vanuit het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), een samenwerkingsverband van o.a. gemeenten, OM, politie en de Belastingdienst.

Sluitende aanpak verwarde personen (1.1, 1.2, 1.3)

Uiterlijk 1 oktober 2018 moeten wij beschikken over een goed werkende, sluitende aanpak voor de ondersteuning van mensen met verward gedrag,

waarbij de behoefte van cliënt centraal staat. (zie programma 5). Wij nemen het aspect van veiligheid en de openbare orde hierin mee. In voorkomende gevallen betekent dit dat er in de hulpverlening met drang en dwang gewerkt wordt, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van overlast gevende zorgmijders.

Wet Aanpak Woonoverlast (2.1)

Per 1 juli 2017 is de Wet aanpak woonoverlast (artikel 151d Gemeentewet) in werking getreden. Door de wet krijgen burgemeesters de mogelijkheid om specifieke gedragsaanwijzingen te geven aan ernstige overlastgevers in zowel huur- als koopwoningen. Het vergroot de wettelijke mogelijkheden die gemeenten hebben in de aanpak van woonoverlast. Voorwaarde is wel dat u als gemeenteraad via de Algemene Plaatselijk Verordening (APV) de burgemeester hiervoor de bevoegdheid heeft verleend. We komen daarom met een voorstel om de APV te wijzigen.

Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) (1.1, 1.2, 1.3, 2.1)

In 2018 wordt de extra beschikbaar gestelde capaciteit voor buitengewoon opsporingsambtenaren geëvalueerd. De extra

capaciteit was noodzakelijk in verband met een onverwacht sterke toename van het aantal (overlast) meldingen en om de toezicht en handhavende taken die voorheen door andere organisaties zoals de politie en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit werden uitgevoerd, serieus uit te voeren.

Risico gestuurd vergunning verlenen en handhaven (1.1, 1.2, 1.3, 2.1)

Om daadwerkelijk risico gestuurd te kunnen werken wordt er vanaf 2018 €182.000 ingezet voor extra juridische handhavingscapaciteit (2fte) en extra toezichtscapaciteit (0.5 fte). Er wordt vanaf 2018 minder gecontroleerd op vergunningen met een laag risico's (zoals lichte bouwvergunningen). Daarnaast wordt er in de jaarlijkse uitvoeringsplannen van het vergunningen- toezicht- en handhavingsbeleid capaciteit vrijgemaakt voor toezicht en handhaving op de aandachtsgebieden kamerverhuur en verblijfsrecreatie. De handhaving op het niet-recreatief gebruik van verblijfsrecreatieterreinen kan plaatsvinden, nadat de Nota verblijfsrecreatie is vastgesteld en is verankerd in het Bestemmingsplan recreatieterreinen.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

B. Doelenboom

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Omschrijving	bron	Referentie- of nulwaarde	Streefwaarde 2018
1.1 Percentage inwoners en ondernemers dat zich sociaal en fysiek veilig voelt in de gemeente (subjectieve veiligheid)	Leefbaarheids-onderzoek	94%	94%
1.1 Totaal aan geregistreerde criminaliteit (objectieve veiligheid)	Jaarrapportage Bureau Regionale Veiligheids-strategie.	<1.990	<1.990
2.1 Overtredingen opsporingsdomein 1 openbare ruimte (exclusief Drank en Horeca)	Kwartaal-rapportages BOA's	1.125 (2015)	1.700 ¹

¹ Op basis van extra BOA-capaciteit

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017	2018
1.1.1 Integrale controles regie openbare orde en veiligheid	1	1
1.1.2 Aantal nieuwe ondermijningscasussen in onderzoek	-	3
1.1.3 Fietsenactie stationsgebied	4	2
1.1.4 Aantal deelnemers Burgernet verhogen door wervingsacties en voorlichting	>6.000	6.000
1.1.5 Activiteiten bewonersparticipatie en veiligheid	4	4
1.1.6 Voorlichtingen Halt primair en voortgezet onderwijs	45	45
1.2.1 Aantal vrijwilligers op peil houden	133	133
1.2.2 Aantal incidenten bestrijden	452	452
1.3.1 Opleiding/Oefeningen gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie	2	2
2.1.1 Aantal maatregelen BOA's tegen overtredingen openbare ruimte (exclusief mondelinge waarschuwingen)	600	1.200 ²

² Op basis van extra BOA-capaciteit

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	131,2
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	KLPD	Geen gegevens beschikbaar vanuit voorgeschreven bron
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	8
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,6
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,7
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,6
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Geen recente gegevens beschikbaar

F. Relatie programma met verbonden partijen

Omgevingsdienst regio Utrecht (ODrU)

De ODrU voert voor ons de toezicht- en handhavingstaken uit op het gebied van milieu. Dit draagt bij aan het beschermen van de kwaliteit van de leefomgeving en de fysieke veiligheid. We voorzien intensivering en extra taken voor milieu-, asbest- en energiehandhaving. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

De Veiligheidsregio Utrecht behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van de brandweezorg, de organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing (bevolkingszorg), het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer, de zorg voor een adequate samenwerking met de politie Utrecht en de meldkamer ambulancezorg, een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Rampenbestrijding	2.943	2.979	2.992	3.001	2.987	2.969
Veiligheidsplan	1.129	586	945	865	865	865
Totaal lasten	4.071	3.565	3.937	3.866	3.852	3.834
Baten						
Veiligheidsplan	-8	-16	-50	-50	-50	-50
Totaal baten	-8	-16	-50	-50	-50	-50
Resultaat	4.063	3.549	3.887	3.816	3.802	3.784

verschil 2018 tov 2017

338

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Toerekening Loonkosten Omgeving toezicht APV	152	N	S
Toerekening Loonkosten APV publiek 2 ^e lijn	118	N	S
Toerekening Loonkosten Toezicht omgeving (zie tekst BOA's)	143	N	S
Besluit BOA's intern ipv extern Het college heeft in 2017 het besluit genomen om een deel van het inhuurbudget voor buitengewoon opsporingsambtenaren om te zetten naar vaste formatie. Hierdoor ontstaat een goede balans tussen enerzijds vaste buitengewoon opsporingsambtenaren die het werkgebied, de inwoners en de samenwerkingspartners goed kennen en anderzijds in te huren buitengewoon opsporingsambtenaren die afhankelijk van de vraag kunnen worden ingezet. Door dit besluit gaat het openbare orde en veiligheidsbudget omlaag terwijl de doorbelastingskosten voor Omgevingstoezicht omhoog gaan.	67	V	S
Diverse kleine afwijkingen	8	V	S

(bedragen x € 1.000)

3

PROGRAMMA

Dienstverlening

- CIE + klachtenafhandeling
- M-dienstverlening
- Dorpsgericht werken
- Bouw- en woningtoezicht

Altijd en overal

Belangrijk uitgangspunt voor onze dienstverlening is nog steeds de Digitale Agenda 2020, waarbij de kern voor dienstverlening bestaat uit: “digitaal waar het kan, persoonlijk waar het gewenst is”. Bij de doorontwikkeling van onze dienstverlening ligt de inzet op selfservice en verdergaande digitalisering met de nadruk op gebruiksgemak: “Digitaal, stel de mens centraal”. Tegelijk zorgen we dat waar digitaal niet voldoet of wenselijk is, er altijd een persoonlijk alternatief is. Dit kan in voorkomende gevallen dus ook betekenen

dat persoonlijk contact onze eerste voorkeur is. Te allen tijde dient onze dienstverlening begrijpelijk, toegankelijk en betrouwbaar te zijn. Vanuit Fris@work zet het cultuurspoor De Dienstverlenende Ambtenaar in op het verbeteren van de dienstverlening van, voor en met de medewerkers. In de paragraaf Bedrijfsvoering leest u meer over de organisatieontwikkeling die wij via het programma met de naam Fris@work invullen. In de Paragraaf Informatievoorziening wordt dieper ingegaan op de Digitale Agenda 2020.

3.1

Dienst- verlening

A. Speerpunten 2018

Sturen op verbeteren (1.1)*

Data benutten van en inzichten hier uit toepassen wordt steeds belangrijker. Om onze dienstverlening beter te monitoren en te kunnen blijven verbeteren, zijn wij het laatste kwartaal van 2017 aangesloten bij het Dashboard Dienstverlening van de NVVB (Nederlandse Vereniging van Burgerzaken). Hiermee wordt het o.a. mogelijk de klanttevredenheid op meer continue basis te meten op de gewenste kanalen: balie, telefonie en digitaal. Belangrijke indicatoren uit het dashboard verwerken wij in dit programma. Daarnaast gebruiken wij ook informatie en aanbevelingen uit de Monitor Doelgerichte Digitalisering.

Digitalisering aanvraag rijbewijzen (1.1, 1.2)

Het eerste kwartaal 2018 willen wij aansluiten bij de pilot procesverbetering aanvraag vernieuwing rijbewijzen. Doel van deze pilot is het voor de inwoner gemakkelijker maken een rijbewijs te vernieuwen door de aanvraag te digitaliseren en het rijbewijs op een gewenste locatie te laten bezorgen. De inwoner hoeft dan niet meer naar het Publiekscentrum te komen.

Bezorgen reisdocumenten en rijbewijzen (1.1, 1.2)

Na een succesvolle pilot en de benodigde aanpassingen bij de wetgever is het nu mogelijk reisdocumenten en rijbewijzen te bezorgen op een locatie die de inwoner wenst (bijvoorbeeld op het werk of thuis). Begin 2018 worden nog enkele ICT-aanpassingen uitgevoerd, waarna bezorgen onze eerste aanbeveling is, maar tegelijk de keuze van de inwoner leidend is.

iBurgerzaken (1.1, 1.2)

Het aantal producten waarbij wij de dienstverlening hebben gedigitaliseerd, groeit in 2018 door. Naast geboorte, overlijden, uittreksels, huwelijk, adresonderzoek en verhuizingen wordt ook het proces rondom rijbewijzen en reisdocumenten verder (vooral intern) gedigitaliseerd. Op het gebied van de doorontwikkeling van de BRP (de gestopte operatie BRP) volgen wij de VNG. Daarnaast gaan we komend jaar kijken hoe we de volgende jaren het niveau van digitale dienstverlening op het gebied van continuïteit en kwaliteit kunnen borgen met betrekking tot de gebruikte applicaties. Hierbij is de gewenste dienstverlening leidend en de ICT-prestatie volgend.

Fysieke uitwijk basisregistraties (1.1)

De wetgever verplicht ons een minimaal niveau van

dienstverlening te kunnen leveren, ook bij eventuele calamiteiten. Indien er door omstandigheden op onze vaste locatie geen mogelijkheid is om deze minimale dienstverlening te leveren, moeten wij binnen een gestelde termijn van 48 uur op een andere locatie operabel kunnen zijn. Dit heet: ‘fysieke uitwijk’. Met het “één bron, meervoudig gebruik”-principe bij de basisregistraties, de organisatie aanpassingen van het afgelopen jaar, uitbreiding van de digitalisering en bewustwording op het gebied van informatieveiligheid, is ook onze ‘fysieke uitwijk’ aan een update toe. Daarbij moeten wij deze in praktijk jaarlijks testen en evalueren.

Zaakgericht werken (1.1)

Een belangrijk resultaat van de invoering van zaakgericht werken is dat inwoners, maatschappelijke instellingen en bedrijven in staat zijn om 24/7 online zaken te regelen met de gemeente en inzicht te krijgen in de status van de zaak, aanvraag, melding, verzoek, klacht, etc. en daar direct op kunnen reageren of aanvullende informatie kunnen delen. Dit kan via een zogenaamde ‘Persoonlijke Internet Pagina (PIP)’. De PIP biedt alleen overzicht van alle zaken die deze inwoner/ ondernemer heeft aangevraagd en in behandeling heeft bij de gemeente.

De uitrol (livegang) van de eerste zaaktypes (processen) via een zaakstelsel is gestart in augustus 2017. Deze uitrol is het eerste jaar met name gericht op zaaktypes, waarbij direct contact is met de ‘externe’ klant en op diensten en/ of producten leveren aan inwoners en bedrijven. Dit traject heeft een looptijd tot ongeveer het najaar 2018. Vanaf het najaar 2018 ligt de nadruk op zaaktypes van interne processen, specials, processen uitrollen die niet passen binnen de generieke inrichting van het zaakstelsel en/of koppelingen hebben met taakspecifieke applicaties.

Digitale Denktank Dienstverlening (1.1, 1.2)

In 2017 is een Denktank Digitale Dienstverlening gestart. Deze heeft als doel vanuit de inwoner en gebruiker verbeteringen aangeven en richting duiden voor ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening. Deze Denktank willen we in 2018 actief betrekken bij de langetermijnvisie voor en de ontwikkeling van onze dienstverlening.

Herinrichting balies Publiekscentrum (1.1, 1.2)

Met het verbeteren van onze dienstverlening op afspraak, hebben wij een nog beter inzicht in de benodigde ruimte voor de persoonlijke publieke

dienstverlening. Daarbij blijkt dat de huidige ruimte voor het Publiekscentrum te ruim is. De gedachte dat de behoefte van inwoner of ondernemer leidend moet zijn voor de wijze waarop wij hen ontvangen, het gesprek aangaan en onze dienstverlening aanbieden, is in de huidige setting niet om te zetten naar een op maat gesneden uitvoering. In 2018 volgt een voorstel om binnen een nieuwe visie op het gebruik van het Cultuurhuis, ook de persoonlijke publieksdienstverlening op een nieuwe manier aan te bieden.

Huwelijken (1.1, 1.2)

Onze mooie gemeente heeft prachtige locaties om te trouwen. Hier wordt door bruidsparen steeds beter en breder gebruik van gemaakt, en dat maakt de werkzaamheden voor ons intensiever. Onderhoud, vervanging en uitbreiding van het aantal toga’s plus een aanpassing in de uitbetalingen van de Buitengewoon Ambtenaren Burgerlijke Stand (BABS-en), samen met de intensievere werkzaamheden, vertaalt zich in een verhoging van de leges op huwelijken. Voor 2018 wordt bovendien gewerkt aan een vernieuwing van het beleid op huwelijken, zodat wij beter in kunnen spelen op de veranderende wensen van de inwoners.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Er is op dit moment geen meetbare effect-indicator beschikbaar voor het product dienstverlening. De vorige benchmark in het klanttevredenheidsonderzoek balie scoorde een 8,2 (eind 2016). Deze nieuwe benchmark via de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken (NVVB) hanteert een andere methode, waarmee het cijfer niet één-op-één vergelijkbaar is. De nieuwe indicator wordt in 2018 gepubliceerd.

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017	2018
1.1.1 Percentage van meldingen dat digitaal (via het webformulier of via de MijnGemeente-app) binnenkomt.	60%	60%
1.2.1 Percentage binnengemeentelijke verhuizingen via zelfbediening	70%	70%
1.2.2 Percentage digitale aangifte overlijden (via begrafenisondernemingen)	100%	100%
1.2.3 Percentage bezorgde reisdocumenten en rijbewijzen van het totaal aantal aanvragen	5%	15%

In 2017 stelde uw raad de Visie toekomst dorpsgericht werken vast. Met deze visie:

1. Leveren we maatwerk per dorp: Elk dorp is uniek en heeft een eigen geschiedenis, samenstelling van bevolking etc. Hierbij is het niet logisch om een blauwdruk te maken van dorpsgericht werken en dit in alle dorpen uit te voeren. Het kenmerk van dorpsgericht werken is juist maatwerk per dorp leveren, in samenspraak met en passend bij de wensen van het dorp. Het gaat hierbij om zaken, die de eigenheid van een dorp aangaan. We accepteren dat er hierdoor per dorp verschillende accenten worden gelegd. Er is geen onderscheid als het gaat om algemene voorzieningen (ophalen huisvuil, riolering, wegen, Wmo-voorzieningen etcetera).
2. We werken vraaggericht en kennen we onze dorpen: Elk dorp heeft eigen behoeften en vragen. Wij richten ons hierop en brengen waar nodig de vragen van het dorp onze eigen organisatie in én zorgen dat deze vragen bij het juiste team terecht

komen en worden beantwoord. Communicatie vanuit de gemeentelijke organisatie is daarbij heel belangrijk, zodat inwoners weten wat er met hun vragen gebeurt. Andersom (van buiten naar binnen) is communicatie ook heel belangrijk: onze gemeentelijke organisatie is zich bewust van wat leeft in de dorpen. Als we beleid maken, zorgen we voor participatie aan de voorkant, waarbij we verschillende behoeftes die leven in de dorpen meenemen. Daarnaast zorgen we dat we voldoende in de dorpen aanwezig zijn om informatie op te halen.

De dorpsnetwerken zorgen samen met de dorpswethouder en de dorpscoördinator voor:

- Het ophalen van wensen en gevoelens (o.a. middels een periodiek dorpsgesprek) en opschalen binnen de gemeentelijke organisatie waar nodig;
- Het monitoren van gemaakte afspraken;
- Het creëren van draagvlak voor de inzet van het dorpsbudget (zowel in het dorp als in de organisatie).

3.2 Dorpsgericht Werken

A. Spierpunten 2018

- We breiden het aantal uren dorpscoördinatie per dorp uit;
- We voeren periodiek een dorpsgesprek met elk dorp en leggen afspraken met elkaar vast;
- We zetten per dorp dorpsbudget in, naar rato van het aantal inwoners;
- We vereenvoudigen de regels rondom aanvragen van dorpsbudget;
- We richten binnen de organisatie dorpsstafels in, waarbij diverse thema’s elkaar ontmoeten en integraal werken;
- We maken taakomschrijvingen van de dorps-coördinator, de dorpswethouder, lid dorpsnetwerk en sociaal makelaar;
- We communiceren beter met onze inwoners over dorpsgericht werken.

B. Doelenboom

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:
Effect-indicatoren zijn niet vastgesteld.

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017 ³	2018
Ophogen uren Dorpscoördinatoren	-	12 uur per dorp, 24 uur voor Driebergen
Dorpsgesprekken en -agenda	-	7
Aantal subsidies Dorpsbudget	-	30
Dorpsstafels	-	6

E. BBV-indicatoren

Geen

F. Relatie programma met verbonden partijen

Regionale ICT Dienst Utrecht (RID)

De doelstelling van het samenwerkingsverband RID was en is het zorg dragen voor een adequate en betrouwbare ICT omgeving voor de deelnemende organisaties. Door deze samenwerking kunnen de deelnemende organisaties de gewenste en noodzakelijke inspanningen delen en de risico’s op het gebied van kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten verkleinen. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
CIE + klachtenafhandeling	242	167	222	222	222	222
M-dienstverlening	1.612	2.081	1.929	1.892	1.892	1.892
Dorpsgerichtwerken	466	0	0	0	0	0
Dorpsgerichtwerken (2017)	0	423	390	390	390	390
Bouw- en woningtoezicht	3.011	1.612	1.879	1.524	1.524	1.524
Totaal lasten	5.330	4.283	4.420	4.029	4.029	4.029
Baten						
M-dienstverlening	-1.703	-981	-1.030	-1.030	-1.030	-1.030
Bouw- en woningtoezicht	-988	-1.155	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
Totaal baten	-2.691	-2.136	-2.430	-2.430	-2.430	-2.430
Resultaat	2.640	2.147	1.990	1.598	1.598	1.598

verschil 2018 tov 2017

-158

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
CIE+klachtenafhandeling			
Toerekening loonkosten	55	N	S
M-dienstverlening			
Toerekening loonkosten	122	V	S
Bij de vaststelling van de kadernota bepaalden we de ruimte binnen de kostendekkendheid van de leges op € 300.000. Binnen titel 1 wordt € 49.000 gerealiseerd.	49	V	S
Dorpsgericht werken			
Toerekening loonkosten	33	V	S
Bouw en woningtoezicht			
Toerekening loonkosten	41	N	S
Hogere onderzoekskosten. Deze kosten worden via de leges door berekend aan de aanvrager	55	N	S
Voor het verhogen van het handhavingsniveau is in 2017 € 100.000 en in 2018 € 200.000 beschikbaar gesteld	100	N	I
Bij de vaststelling van de kadernota bepaalden we de ruimte binnen de kostendekkendheid van de leges op € 300.000. Ruim € 200.000 is gerealiseerd binnen titel 2 “Bouwleges”	217	V	S
Overige kleine afwijkingen	12	N	I

4

PROGRAMMA

- **Allemanswaard**
- **Musea**
- **Monumentenzorg**
- **Natuur en Landschap**
- **Bestemmingsplannen**
- **Invoeren Omgevingswet**
- **Wonen**

Ruimte, Cultuurhistorie, Monumenten en Natuur

Groen en Vitaal in balans

Op het gebied van de ruimtelijke ordening staat ons een grote verandering te wachten: de komst van de Omgevingswet in 2020. De invoering van de Omgevingswet wordt gezien als de vierde grote transitie, na de drie transities in het sociale domein. Voortaan worden ook veiligheid en gezondheid meegenomen in de ruimtelijke afwegingen. In de plaats van meerdere bestemmingsplannen komt er één omgevingsplan en één digitaal loket, waar gebruikers met een druk op de knop kunnen zien welke ruimtelijke regelgeving op een locatie van toepassing is. Het kostenverhaal en de

mogelijkheden voor legestoerekening veranderen in de Omgevingswet naar verwachting drastisch waardoor dit meer zal gaan drukken op de algemene dienst. Kortom, met de Omgevingswet verandert er veel. In bijna alle onderdelen van de organisatie zal dit merkbaar zijn. Naast deze grote transitie zetten we de komende tijd actief in op de afronding en actualisering van enkele bestemmingsplannen en blijven we een actieve rol spelen in grote projecten als het Mariniersterrein, Maarsbergen (ondertunneling en bedrijventerrein) en Stationsgebied Driebergen-Zeist.

4.1

Ruimelijke Ordening en Structuurvisie

A. Speerpunten 2018

Invoering Omgevingswet (1.1, 1.2)*

In 2018 gaat het Programma Invoering Omgevingswet van start. De basis hiervoor ligt in het Ambitiedocument en het Programmaplan, beide in 2017 vastgesteld. Er wordt een programmaorganisatie ingericht met daarbinnen vijf verschillende projecten, die vanaf 2018 lopen. Het betreft:

- Omgevingsvisie**
We stellen een omgevingsvisie op met daarin het integrale gemeentelijke beleid voor de fysieke leefomgeving.
- Wet- en regelgeving**
We zorgen ervoor dat er een soepele overgang plaatsvindt van het huidige naar het nieuwe recht, via de regels van het overgangsrecht.
- Omgevingsplan**
We zorgen dat we bij in werkingtreding van de

wet de bouwstenen voor het Omgevingsplan gereed hebben zodat we, binnen de overgangs- termijn één gebiedsdekkend Omgevingsplan hebben.

- Organisatie, participatie en cultuur**
We bereiden de organisatie voor op integraal werken, onder meer volgens een “ja, mits”- houding.
- Processen en informatievoorziening**
We bereiden onze werkprocessen en informatiesystemen voor op de aansluiting op het Digitale Stelsel Omgevingswet.

Ieder project stelt een plan van aanpak op, waarna in 2018 ook al voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden volgen. In de begroting is voor zowel 2018 als 2019 incidenteel een bedrag van € 750.000 gereserveerd voor dit programma.

Actualisatie bestemmingsplannen (1.1)

In het kader van de actualisering zijn op dit moment tien plannen in behandeling:

- Bestemmingsplan OMMA
(fase: vastgesteld door raad, in beroep RvS)
- Bestemmingsplan Bedrijventerreinen
(fase: vastgesteld door raad, in beroep RvS)
- Bestemmingsplan Rijkstraatweggebied Leersum
(fase: vaststelling)
- Veegplan beheersverordening Leersum
(fase: vaststelling)
- Bestemmingsplan Driebergen Buitengebied
(fase: ontwerp)
- Bestemmingsplan Recreatieterreinen
(fase: voorbereiding)
- Veegplan beheersverordening Doorn
(fase: voorbereiding)
- Veegplan beheersverordening Maarn
(fase: voorbereiding)
- Veegplan beheersverordening Amerongen
(fase: voorbereiding)
- Algemeen veegbestemmingsplan
(fase: voorbereiding)

Er is sprake van een belangrijke nieuwe ontwikkeling. De invoering van de Omgevingswet vergt bij gemeenten veel tijd. Om die reden is er een wetsvoorstel ingediend om de actualiseringsplicht af te schaffen. De gemeenten hoeven zich dan niet meer bezig te houden met het herzien van bestemmingsplannen, maar kunnen zich dan richten op de Omgevingswet. Ook mogen er weer leges worden geheven bij plannen ouder dan tien jaar, mits deze digitaal raadpleegbaar zijn.

Anticiperend hierop is besloten om de bestemmingsplannen Driebergen Woongebied en Leersum Buitengebied niet als bestemmingsplan te herzien. Beide bestemmingsplannen zijn redelijk actueel en sluiten nog steeds goed aan bij het huidige gebruik van bebouwing en gronden in de plangebieden.

Bestemmingsplan Recreatieterreinen (1.3)

In het kader van het bestemmingsplan Recreatieterreinen wordt een Nota niet recreatief gebruik van recreatieterreinen voorbereid. Deze nota is nodig voor de handhaafparagraaf van het bestemmingsplan.

Marinierskazerne Doorn (1.3)

Voor de herbestemming van het terrein van de Van Braam Houckgeest kazerne (de Marinierskazerne) in Doorn is in samenwerking met het Rijksvastgoedbedrijf en de Provincie Utrecht een concept ontwikkelingskader afgerond. Het is opgesteld via een transparant proces van verkenning, locatieanalyse en burgerparticipatie. Naar verwachting kan uw gemeenteraad het ontwikkelingskader begin 2018 vaststellen. In samenhang met het ontwikkelingskader worden de vervolgstappen bepaald voor (gefaseerde) herontwikkeling van het terrein. Het terrein komt naar verwachting vanaf 2022 beschikbaar voor herontwikkeling.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

1. Inwoners zijn tevreden over de ruimtelijke ordening en inrichting van de gemeente

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Het uitvoeren van het 'plan van aanpak actualiseren bestemmingsplannen'

1.2 Tijdig en ade-quaat begeleiden van bestemmingsplan-procedures bij nieuwe bouw-ontwikkelingen

1.3 Het proactief ontwikkelen van gebiedsvisies

C. Wat willen we bereiken

De eerder geformuleerde indicatoren zijn vervallen, conform RIB-Niet meetbare indicatoren.

D. Wat gaan we daarvoor doen?

De eerder geformuleerde indicatoren zijn vervallen, conform RIB-Niet meetbare indicatoren.

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	CBS	306
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	5,8

F. Relatie programma met verbonden partijen

Omgevingsdienst regio Utrecht (ODrU)

ODrU is een gemeenschappelijke regeling waarin vijftien gemeenten de taken bundelen op het gebied van het omgevingsrecht. Deze samenwerking levert betere garanties voor de kwaliteit van uitvoering, financiële schaalvoordelen en vermindering van de kwetsbaarheid. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

A. Speerpunten 2018

Woonvisie (1.1, 2.1, 3.1)

In 2018 ronden we de laatste projecten uit de Woonvisie af en evalueren we ons beleid van de afgelopen jaren. We spelen in op ontwikkelingen in de samenleving en onze veranderende woonomgeving door de Woonvisie te actualiseren. De nadruk blijft liggen op onze drie speerpunten: voldoende woningen voor alle inwoners, duurzaam wonen en levensloopbestendig wonen. Daarnaast is de huisvesting van bijzondere doelgroepen in combinatie met wonen en zorg een belangrijk speerpunt en onderzoeken we of aanvullend beleid voor middeldure huurwoningen wenselijk en mogelijk is.

Starterslening (1.2)

In 2017 zijn we een pilot gestart met de blijverslening. Tegelijkertijd is de bestaande starterslening aangepast. Het budget voor de starterslening is beschikbaar gesteld voor beide leningen. In 2018 evalueren we de pilot.

U Thuis / U10 (3.2)

We treden toe tot het samenwerkingsverband van gemeenten U10. We werken hierin samen aan een

gezamenlijke woonruimteverdeling, huisvesting van nieuwkomers en wonen en zorg. Daarnaast zoeken we naar onderlinge afstemming over de jaarlijkse prestatieafspraken.

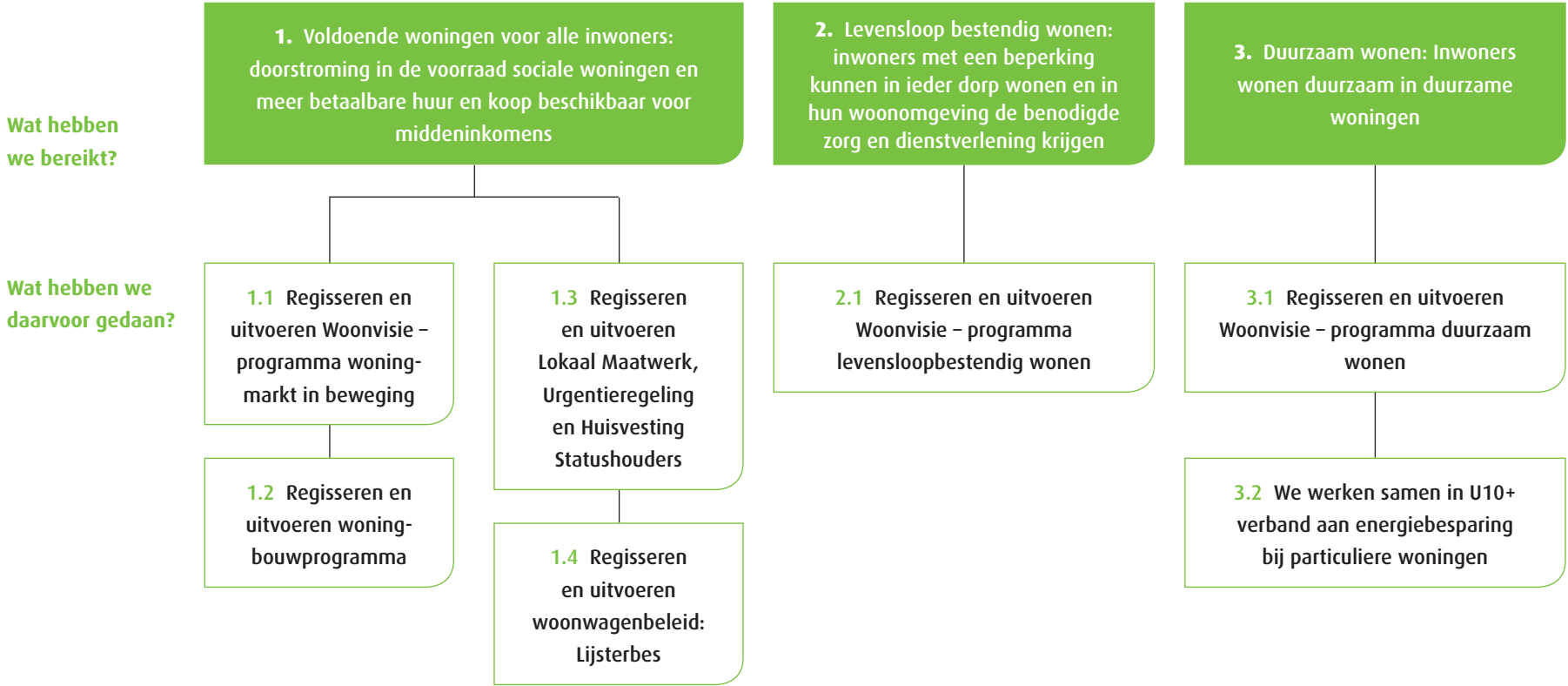
Op het gebied van duurzaamheid werken we samen in U Thuis.

Huisvesting van bijzondere groepen / wonen en zorg (1.3, 2.1)

De gemeente heeft in 2017 de gevolgen van de transformatie van het sociaal domein, de opgave die hieruit voortvloeit voor de gemeente en de acties die nodig zijn om passende huisvesting te kunnen aanbieden geïnventariseerd. Behalve om de huisvesting van senioren gaat het om een steeds grotere opgave om woonruimte te creëren voor verschillende bijzondere groepen, zoals nieuwkomers, jongeren die in een jeugdzorginstelling wonen, mensen die beschermd wonen, ouderen die langer zelfstandig blijven wonen en mensen met een fysieke beperking. Vooral voor de doelgroepen waar vanwege fysieke beperkingen begeleiding en zorg nodig is, is een passend aanbod van woningen in een veilige en beschutte woon- en leefomgeving belangrijk. Zie programma vijf.

4.2 Wonen

B. Doelenboom

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Omschrijving	Bron	Referentie- of nulwaarde	Streefwaarde 2018
1. Totaal aantal woningen	WOZ – registratie	20.151 (2015)	20.651
2. Aantal sociale huurwoningen en goedkope koopwoningen(< € 181.000-)	WOZ – registratie	6.603 (2015)	6.783
3. Klimaatvoetafdruk wonen in ton CO ₂ o.b.v. energie en gasgebruik	Energie in Beeld	78.700 (2008)	50.000

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017	2018
1.1 Het aantal verleende startersleningen / blijversleningen	ntb	4
1.3 Het aantal sociale woningen toegewezen via lokaal maatwerk	62	25
1.3 Het aantal sociale woningen toegewezen via urgentieregeling	25	25
1.3 Het aantal statushouders gehuisvest	123	60
3.1 Het aantal verleende subsidies energiemaatwerkadvies	20	5
3.1 Het aantal energie-expertteams actief	4	8

E. BBV-indicatoren

Geen

F. Relatie programma met verbonden partijen

Geen

4.3

Natuur en landschap/ Cultuurhistorie, monumenten en archeologie

A. • Speerpunten 2018

Nieuwe Wet Natuurbescherming (1.1)

We onderzoeken wat er wenselijk en nodig is om het zowel voor de inwoners als de gemeentelijke organisatie gemakkelijker te maken om ruimtelijke plannen volgens de wet uit te voeren. Te denken valt aan populatieonderzoek bij beschermde diersoorten en voorlichting voor inwoners over maatregelen bij verbouwingen.

Ontwikkelingen Nationaal Park (1.1)

Onze gemeente maakt geografisch een belangrijk deel uit van het Nationaal Park. Wij blijven nauw en actief betrokken bij de ontwikkeling van de toekomstvisie en afspraken met andere deelnemende partijen.

Groenstructuurplan (1.1)

Begin 2018 leggen we het Groenstructuurplan ter vaststelling aan u als gemeenteraad voor.

Cultuurhistorie, monumenten en archeologie (1.3)

We zetten de harmonisatie van de gemeentelijke monumentenlijst voort. In 2018 wijzen we de laatste tranche monumenten in Leersum aan en

dan volgt tenslotte Overberg. Als vervolg op dit project verkennen we een nieuwe systematiek om beeldbepalende panden te beschermen die een belangrijke bijdrage leveren aan de uitstraling van de openbare weg in historische kernen. Doel is om deze panden op een passende wijze te kunnen behouden voor het straatbeeld.

Cultuurhistorische waardenkaart (1.4)

Wij ronden de cultuurhistorische waardenkaart af: een digitale kaart met daarop de cultuurhistorisch waardevolle objecten in onze gemeente, voorzien van beleidsregels. Bij de Provincie vragen we subsidie aan voor 50% van de kosten. Wij zorgen dat de cultuurhistorische waardenkaart opgenomen wordt in het omgevingsplan, waarin cultuurhistorische waarden meegenomen moeten worden op basis van de Omgevingswet.

Grafheuvelproject (1.4)

Voor het beheer, behoud en ontsluiting van de prehistorische grafheuvels is in 2012 samen met de Provincie een onderzoeksproject gestart, dat de Universiteit Leiden uitvoert. Dit project is onderdeel van het Cultuurpact tussen onze gemeente en de Provincie.

In de periode 2014 tot en met 2020 worden in totaal 119 mogelijke grafheuvels onderzocht en op echtheid getoetst. Er resteren voor de periode 2018-2020 circa 63 heuvels die onderzocht worden. De kosten voor het onderzoek dragen de gemeente (vanuit het budget voor monumenten) en de Provincie gezamenlijk volgens een 50/50-verdeling.

Evaluatie Archeologiebeleid (1.4)

In onze Beleidskaart Archeologie is voor elke locatie in onze gemeente aangegeven wat de verwachting is ten aanzien van archeologische vondsten en sporen in de grond. Omdat door onderzoek de kennis over archeologische resten steeds voortschrijdt, heeft uw raad bepaald dat de kaart elke vier jaar geactualiseerd wordt. In 2017 zijn door middel van een veldraadpleging hernieuwde inzichten geïnventariseerd. Deze worden verwerkt in het nieuwe archeologiebeleid en vastgesteld in 2018. Voor de aanpassing van de beleidskaart is technische en inhoudelijke kennis nodig, die moet worden ingehuurd.

B. • Doelenboom

Wat willen
we bereiken?

1. Inwoners zijn tevreden over de groene, ecologische, landschappelijke, cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle leefomgeving

Wat gaan we
daarvoor doen?

1.1 Samen met gebiedspartijen in heel de Heuvelrug, Geldersche Vallei en Kromme Rijgebied komen tot concrete projecten, landschapsbeheer en beleving

1.2 Het uitvoeren van de bomenverordening

1.3 Het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten en het stimuleren en adviseren van eigenaren

1.4 Het bijhouden en uitwerken van een cultuurhistorische waardenkaart

C. Wat willen we bereiken

Geen

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Geen

E. BBV-indicatoren

Geen

F. Relatie programma met verbonden partijen

Het Regionaal Historisch Centrum (RHC) voert voor onze gemeenten de Archiefwet 1995 uit en vervult de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis. Zie voor meer informatie Paragraaf Verbonden partijen.

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Allemanswaard (2017)	0	58	40	39	39	39
Musea	688	203	244	245	246	248
Monumentenzorg	606	322	327	334	332	331
Natuur en Landschap	450	365	353	367	367	367
Bestemmingsplannen	1.182	982	775	833	833	833
Invoeren Omgevingswet	0	0	757	757	7	7
Wonen	721	638	527	500	469	460
Totaal lasten	3.647	2.568	3.023	3.076	2.294	2.285
Baten						
Musea	-5	-5	-5	-5	-5	-5
Monumentenzorg	-4	0	0	0	0	0
Natuur en Landschap	-32	-9	-9	-9	-9	-9
Bestemmingsplannen	-39	-5	-5	-5	-5	-5
Wonen	-272	-250	-241	-232	-222	-212
Totaal baten	-351	-268	-259	-250	-240	-231
Resultaat	3.296	2.300	2.764	2.826	2.054	2.054

verschil 2018 tov 2017

464

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Bestemmingsplannen			
Toerekening loonkosten	140	V	I
In 2017 was er € 95.000 beschikbaar voor de inhaalslag bestemmingsplannen	95	V	I
Wonen			
Lagere lasten Woonvisie in 2018	57	V	I
Overige kleine afwijkingen	6	N	I

PROGRAMMA

5

Transformatie in het sociale domein

Meedoen aan het
maatschappelijk leven

- Volwasseneducatie
- WMO algemene voorzieningen
- Innovatie WMO
- Sociale Dorpsteams
- Bijstandsverlening en inkomensvoorziening
- Minimabeleid
- Werkgelegenheid
- Participatiewet
- WMO zorg materieel
- WMO zorg dienstverlening
- Jeugdzorg maatwerk-dienstverlening
- Innovatie jeugdzorg

Dit programma richt zich op de opgave om goede zorg en ondersteuning te bieden voor onze inwoners. Hierbij staan de sociale dorpssteams centraal. Zij adviseren onze inwoners over waar zij de juiste ondersteuning kunnen vinden en zij zoeken waar nodig samen met de inwoner naar de best passende vorm van ondersteuning. De gesprekken met inwoners zijn altijd gericht op (het herstel van) zelfredzaamheid. De dorpssteams werken integraal voor inwoners van 0 tot 100 jaar en nemen alle zgn. leefdomeinen in beschouwing. De uitvoering van de sociale dorpssteams hebben we neergelegd bij de onafhankelijke Stichting Sociale Dorpssteams. De stichting werkt nauw samen met de Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI), Samen Veilig Midden Nederland (SAVE) en de huisartsen. Rondom de sociale dorpssteams werken we samen met scholen, woningbouwverenigingen, maatschappelijke partners en zorgaanbieders. Wij willen zo gezamenlijk de zorg beschikbaar, passend en betaalbaar houden voor de inwoners en voor de gemeente.

Daar waar het gesprek met het sociale dorpssteam leidt tot een vorm van ondersteuning die de gemeente financiert, geeft onze gemeentelijke backoffice een beschikking af. Het grootste gedeelte van de middelen in dit programma besteden wij via deze weg aan de zorg en ondersteuning aan onze inwoners, hetzij in de vorm van zorg in natura, hetzij via een persoonsgebonden budget.

Voor het leveren van zorg in natura sluiten wij contracten af met aanbieders. Deze inkoop organiseren wij lokaal en regionaal, waarbij keuzevrijheid van inwoners voorop staat. Dit krijgt vorm via het “open huis” aanbesteden (voorheen bestuurlijk aanbesteden) waarbij iedere aanbieder die aan de kwaliteitseisen voldoet en die de ondersteuning wil leveren voor de prijs die in het contract genoemd staat, een contract met ons kan aangaan. Via “Zorg om Tafels” zijn wij samen met cliëntvertegenwoordigers en Wmo-raden voortdurend in gesprek met aanbieders over de vraag naar zorg en over contract- en werkafspraken. Voor de jeugdhulp werken wij ook in bovenregionaal verband samen aan het verantwoord ombouwen van het zogenoemde zorglandschap.

Wij hebben de opgave om inwoners goede ondersteuning en zorg te bieden en tegelijkertijd de financiële taakstelling te behalen die het Rijk de gemeenten heeft opgelegd. We slagen in deze opgave!

In de eerste twee begrotingsjaren na de invoering van de transities hielden we nog rekening met forse tekorten omdat de rijksbudgetten op het gebied van de Jeugdzorg niet in overeenstemming waren met de ondersteuning en zorg die we moesten bieden. De afgelopen jaren hebben wij bij het Rijk dan

ook, samen met de regio, aangedrongen op het in overeenstemming brengen van de budgetten met onze zorgopgave. In de meicirculaire van 2018 resulteerde onze inspanning in de toekenning van extra financiële middelen door het Rijk. Met deze extra middelen kunnen wij onze zorgopgave op het door ons gewenste kwaliteitsniveau uitvoeren en ontstaat voldoende structurele financiële ruimte om te innoveren en daarmee de gewenste transformatie verder vorm te geven.

Met onze partnergemeenten Bunnik, De Bilt, Wijk bij Duurstede en Zeist organiseren wij gezamenlijk het contractmanagement. De kwaliteit van de zorg en ondersteuning monitoren wij via signalen van cliënten, via de sociale dorpssteams, via het kwaliteitstoezicht Wmo (dat de GGD Midden-Nederland voor ons uitvoert) en via de cliëntervaringsonderzoeken die wij jaarlijks uitvoeren.

De RDWI, die voor inwoners zonder inkomen of met een laag inkomen inkomensondersteuning biedt, voert voor ons de Participatiewet uit. In veruit de meeste gevallen gaat het om bijstand. Een deel van de middelen zetten we in om inwoners met een arbeidshandicap naar werk te begeleiden. Ook is een deel beschikbaar om inwoners naar werk te begeleiden. Regionaal maakten we de afspraak dat de RDWI 90% van dat budget inzet.

5.1

Transformatie

A • Speerpunten 2018

Meer woonruimte voor doelgroepen (1.8, 3.2, ook programma 4)*

We zien dat binnen taakveld Wonen en Zorg een steeds grotere opgave komt te liggen om woonruimte te creëren voor verschillende doelgroepen. Denk daarbij aan wonen/zorg scheiden, beschermd wonen, bouwen, inclusief beleid, mantelzorgwoningen, woningen voor 18-23 jarigen, nieuwkomers en mensen die nu op campings binnen de gemeente wonen. In 2017 deden wij een marktverkenning naar de vraag naar huisvesting voor deze groepen. Hierdoor kregen wij een duidelijker beeld van de opgave die voor ons ligt. Nadat besloten is over de aanpak, voeren wij deze in 2018 verder uit.

Lokale pilots (1.1, 1.2, 1.3, 1.4)

We zoeken voortdurend naar innovatieve oplossingen voor de veranderende vraag van onze inwoners en mogelijkheden om preventief te werken. Begin 2018 lopen de pilot thuiszitters (zie programma 7), de pilot Cantina de inlopen van Kwintes in Doorn en Driebergen en het buurthuis van De Brug. Ook

projecten waarbij gezinnen er voor elkaar zijn en elkaar ondersteunen bij het opvoeden van kinderen in moeilijke situaties, worden gefinancierd uit het innovatiebudget. Na afloop van de pilotperiode evalueren we deze activiteiten en besluiten we of we hier reguliere middelen voor inzetten. Zo blijft het innovatiebudget inzetbaar voor nieuwe pilots en innovatieve projecten.

Regionale pilots (2.1, 2.2, 2.3, 2.4)

Transformatie zorglandschap jeugd

We willen ervoor zorgen dat jeugdigen en gezinnen de hulp krijgen die zij nodig hebben op het juiste moment, zo ambulant en dichtbij mogelijk. De ambitie is om kinderen die intensieve hulp nodig hebben zoveel als mogelijk ‘gewoon’ te laten opgroeien. Dit doen wij door bij voorkeur de hulp en ondersteuning in te zetten binnen het eigen gezin of binnen een kleinschalige gezinsgerichte setting in wijk of buurt. We werken op verschillende niveaus aan deze transformatie van het zorglandschap jeugd. We constateerden dat de transformatie vooral in de verblijfszorg (landelijk) te langzaam verloopt. Op regionaal niveau is in 2018 besloten om deze

ontwikkeling de hoogste prioriteit te geven. Vanaf 2018 werken we met een transformatiekalender en uitvoeringsplan en starten we met pilots op dit thema. De speerpunten hierna hangen alle samen met deze opgave.

Inkoop essentiële functies

Sinds 2015 stemmen wij de inkoop van de ‘essentiële functies’ jeugdhulp af met vijf Utrechtse regio’s. Op deze manier borgen we dat er voldoende jeugdzorg plus (gesloten jeugdzorg), driemilieu-voorzieningen en klinische jeugd-GGZ beschikbaar is. Met het oog op de transformatie beogen we echter ook om binnen onze eigen regio’s voor deze zeer specialistische zorg alternatieve vormen te ontwikkelen. Vormen die meer ambulant, kleinschalig, gezinsgericht en/of dichtbij zijn. De vraag daarbij is steeds welk deel van de zorg op bovenregionaal niveau nodig blijft en welk deel van de zorg op regionaal niveau kan worden georganiseerd. De Utrechtse regio’s hebben de ambitie uitgesproken om in 2018 te bepalen over welk deel van deze zorg de vijf regio’s hun inkoop moeten afstemmen, om dit deel daarna meerjarig in te kopen. Onze gemeente levert zowel op beleidsniveau als managementniveau

capaciteit voor deze meerjarige inkoop. Speciaal aandachtspunt voor de onze gemeente is dat het grootste deel van de essentiële functies binnen onze gemeente is gehuisvest, namelijk op Valkenheide. De keuzes die de regio’s voor de essentiële functies maken (bijvoorbeeld clustering/afbouw/ombouw) hebben voor onze gemeente dus niet alleen effect op het zorglandschap, maar ook op andere thema’s zoals leerlingenvervoer, openbare orde en veiligheid en werkgelegenheid.

Bevordering pleegzorg

Als kinderen niet langer thuis kunnen wonen, zijn er verschillende mogelijkheden waar ze wel kunnen wonen. In het belang van het kind gaat hierbij de voorkeur uit naar een plaatsing in gezinsverband (pleeggezin of gezinshuis) boven een plaatsing in een instelling. Uit verschillende onderzoeken blijkt hoeveel baat kinderen hebben bij in een gezin opgroeien. In onze regio zijn we daarom in 2017 gestart met een project om pleegzorg te bevorderen, gericht op zowel de kwaliteit van de geboden pleegzorg (om zogenaamde breakdowns te voorkomen) als het aantal pleeggezinnen en pleegouders. 2017 is

besteed aan het in beeld brengen van deze kwaliteit en aantallen, om daarna in 2018 een regionaal plan van aanpak op te stellen. Tot slot kijken we ook lokaal hoe we pleegzorg kunnen bevorderen, o.a. door in de sociale dorpssteams voldoende kennis te borgen over de succes- en faalfactoren van pleegzorg.

Wachttijden

We werken samen met onze vier partnergemeenten in de regio (Jeugdhulpregio Zuid-Oost) aan wachttijden in de jeugdhulp terugdringen. Het doel is om de wachttijden terug te dringen door transparantie voor ouders en verwijzers te vergroten. We willen voorkomen dat een gekozen werkwijze leidt tot extra administratieve lastendruk. De andere regio’s in de Provincie Utrecht hebben zich aangesloten bij dit initiatief van onze regio. We willen begin 2018 een besluit nemen en de uitvoering direct ter hand nemen, samen met verwijzers en aanbieders.

Aanpak 16-23 jarigen

Wanneer jongeren 18 jaar worden, veranderd er veel in hun leven. Vanaf hun 18de jaar worden jongeren van de ene op de andere dag als volwassene gezien.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

Voor jongeren die gebruik maken van jeugdhulp, treden er daarnaast ook veranderingen op in het wettelijke kader van hulp en ondersteuning. Deze jongeren en hun ouders kunnen deze veranderingen niet altijd bijbenen. Hierdoor is het essentieel om hen in deze levensfase de juiste zorg te bieden. Regionaal starten we daarom met een project om ondersteuning ook na de 18^e verjaardag te garanderen. Daarbij is de samenhang tussen inkomen, wonen, werk en dagbesteding van wezenlijk belang. Hiervoor maken we vroegtijdig met de jongere, eventueel samen met een informele steunfiguur (een maatje of buddy, bijvoorbeeld een oom, tante, opa, leraar, etc.) een toekomstplan en voeren daar de regie op. We startten deze aanpak in 2017 en in 2018 volgen wij de resultaten hiervan.

Aansluiting onderwijs/jeugdzorg

Met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs wordt gesproken over de aansluiting van onderwijs en zorg. In dit kader start medio 2017 een regionale pilot met VSO Beukenrode Onderwijs. In deze pilot staat samenwerking en aansluiting tussen onderwijs en jeugdzorg verder versterken centraal. Concreet gaat het

om wederzijdse afspraken over wie neemt de regie en waar liggen de verantwoordelijkheden rondom een leerling. De pilot wordt in 2018 geëvalueerd.

Regionale beleidsnota jeugd (2.3, 2.4)

Conform de Jeugdwet zijn onze ambities voor de jeugd vastgesteld in een meerjarige beleidsnota jeugd. De huidige beleidsnota van onze gemeente is op regionaal niveau opgesteld en loopt van 2014 tot en met 2018. Vanaf 2019 dient er zodoende een nieuwe beleidsnota te zijn. In 2018 ontwikkelen wij deze nota wederom gezamenlijk met de andere vier gemeenten in de regio Zuidoost Utrecht met een specifieke lokale paragraaf. De ontwikkelingen en ambities zoals hierboven beschreven, zoals o.a. wonen en zorg, samenwerking onderwijs-zorg en de transformatie van het zorglandschap zijn belangrijke items in de nieuwe nota.

Verbeteren communicatie voor onze inwoners (2.1)

In 2017 deden wij een onderzoek naar de toegankelijkheid van de website “Samen op de Heuvelrug”. De aanbevelingen van dit onderzoek namen wij over en in 2017 en 2018 werken wij verder aan de digitale informatieverstrekking over het sociale domein nog

toegankelijker maken voor onze inwoners.

Privacy (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)

In 2017 heeft de rekenkamer privacy in het sociale domein onderzocht. Uit dit onderzoek kwam dat we alle noodzakelijke maatregelen hebben getroffen om de privacy van onze inwoners goed te beschermen. De belangrijkste aanbeveling van het onderzoek ligt op het vlak van bewustwording bij de gemeente en de sociale dorpssteams. In 2018 werken we hier verder aan. Wij maken een register op waarin alle verwerkingen binnen het sociale domein worden vastgelegd. Daarnaast sluiten wij binnen het sociaal domein aan bij het gemeentelijke privacy beleid.

Onafhankelijke klachtenbehandelaar (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5)

In 2017 stelden we in een pilot een onafhankelijke klachtenbehandelaar aan voor het sociale domein. In 2018 evalueren we deze pilot.

Regionale backoffice (3.1)

Om de kwetsbaarheid van de lokale backoffices in de regio te verminderen en om de administratieve

druk voor de aanbieders van de regionale contracten te verminderen is in 2017 een verkennend regionaal onderzoek gedaan naar de voor- en nadelen van een regionale backoffice. Dit onderzoek is gevolgd door een regionale businesscase studie. Afhankelijk van de besluitvorming hierover eind 2017 worden voor 2018 acties uitgezet.

Innovatie schuldhulpverlening (3.5)

Een speerpunt blijft om door vroegtijdig advies en ondersteuning te voorkomen dat inwoners problematische schulden opbouwen. We richtten al eerder de laagdrempelige inloop Grip op Geldzaken in en we intensiverden de samenwerking tussen de sociale dorpssteams, RDWI, Sociaal Raadslieden, Humanitas en Schuldhulpmaatje. We blijven op zoek naar verbetering van de ondersteuning. Wij evalueren deze acties in 2018, mede in het licht van de ingeboekte bezuiniging.

Innovatie begeleiding arbeidsgehandicapten naar werk (1.8)

We werken aan vernieuwing van de manier waarop we inwoners met een arbeidshandicap begeleiden naar

werk. De uitvoering daarvan ligt bij de RDWI en de BIGA Groep BV (BIGA) waarvan onze gemeente samen met de gemeenten Bunnik, De Bilt, Wijk bij Duurstede en Zeist eigenaar is. De BIGA heeft de opdracht om te transformeren tot een social enterprise; een onderneming gericht op het grootste maatschappelijke rendement. In het kader daarvan zijn BIGA en RDWI in 2017 samen enkele projecten gestart om inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden naar werk. Dit zijn bijvoorbeeld het project Work2Connect om inwoners arbeidsfit te maken met werkervaring in Zeist zodat zij uiteindelijk naar werk kunnen worden begeleid. Of het project Op Weg Naar Werk, een werkproject voor nieuwkomers waar ook taaleducatie onderdeel van uit maakt. Deze lopen door in 2018. De sociale dorpssteams, lokale ondernemers, de RDWI, zorgpartijen en BIGA gaan samen op zoek naar werk voor arbeidsmatige dagbesteding in de dorpen. Deze kleinschalige opzet en de samenwerking tussen de partijen zorgen ervoor dat we lokaal activiteiten en werk vinden die passen bij de interesses, ambities en mogelijkheden van inwoners. Door samen te werken met lokale ondernemers zoeken we mogelijkheden

dicht bij huis. In 2017 gaven we BIGA de opdracht om met inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt – waaronder arbeidsgehandicapten – de groenvoorziening en het onderhoud te verbeteren in woonwijken. We zetten hiervoor de innovatiemiddelen voor het sociaal domein in tot medio 2018. We evalueren deze pilot in 2018. We nemen deel aan het Project Werk voor de Utrechtse Heuvelrug dat de RDWI uitvoert. Dit project wordt ook in 2018 nog uitgevoerd. We begeleiden inwoners met een langere afstand tot de arbeidsmarkt intensief en in samenwerking met lokale partners naar werk.

Strategische kaders RDWI (3.3, 3.4)

In 2014 ging u akkoord met het regionale beleidsplan Participatie en Inkomen in de regio Kromme Rijn Heuvelrug, Toekomstbestendige kaders 2014 - 2018. Daarin belegden we de uitvoering van de Participatiewet –inkomensondersteuning bieden en inwoners in de bijstand naar werk begeleiden – bij de RDWI. In 2018 loopt dit plan af. We leggen u daarom een nieuw regionaal beleidsplan voor waarin we de opdracht van de vijf gemeenten aan de RDWI voor de komende raadsperiode vastleggen.

5.1

Nieuwe wettelijke taken

A. • Speerpunten 2018

Beschermd Wonen (3.2)

Als gevolg van een wijziging in de landelijke regelgeving op het gebied van beschermd wonen zijn wij vanaf 2020 lokaal verantwoordelijk voor inwoners die nu nog in beschermde woonvoorzieningen wonen. Hierbij is het onze opgave om meer dan nu andere mogelijkheden te benutten om ook deze inwoners een passende woonvorm te bieden. Daarbij is er ook aandacht nodig om draagvlak bij omwonenden te creëren. We werken in 2018 de regionale visie uit in een lokale aanpak. Zie programma vier.

Personen met verward gedrag (2.2, 3.1)

Uiterlijk 1 oktober 2018 moeten wij beschikken over een goed werkende, sluitende aanpak voor de ondersteuning van mensen met verward gedrag, waarbij de behoefte van cliënt centraal staat. Wij werken aan deze aanpak samen met onze ketenpartners op lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau. Wij nemen het aspect van veiligheid en de openbare orde hierin mee. Het

ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een landelijk schakelteam verwarde personen ingesteld, dat alle gemeenten en regio's hierbij ondersteunt.

Wetswijziging woonplaatsbeginsel (3.1)

Na de signalen van onder andere onze gemeente en onze regio over de hoge zorgkosten voor voogdijkinderen, heeft het kabinet onlangs besloten om de wet te wijzigen ten aanzien van het woonplaatsbeginsel. Op dit moment bekostigt de gemeente waar een voogdijkind woont de zorg die dit kind krijgt. Gemeenten met specialistische verblijfsfuncties binnen hun grenzen, zijn daardoor verantwoordelijk voor relatief veel voogdijkinderen. Zo ook Utrechtse Heuvelrug en Zeist. Vanaf 2019 wordt de gemeente van herkomst verantwoordelijk voor de zorgkosten van een kind onder voogdij. Voor onze regio betekent dit een grote verandering, als het gaat om zorgbudgetten/-kosten, maar ook in marktaandeel per aanbieder. Van een relatief grote opdrachtgever, veranderen wij naar een doorsnee regio. In 2018 bereiden wij ons voor op deze wetwijziging door o.a. een risicoanalyse te maken.

Wet verplichte ggz (WvGGZ) (3.1, ook programma 2)

Naar verwachting treedt de nieuwe Wet verplichte ggz (WvGGZ) per 1 januari 2019 in werking. Deze wet is de opvolger van de Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) en maakt het mogelijk om mensen in verband met psychiatrische problematiek gedwongen te laten opnemen en behandelen. Het zwaartepunt verschuift van opname naar behandeling. Familie en naasten worden beter betrokken, de rechten van de patiënt zijn beter gewaarborgd en er is aandacht voor de samenwerking tussen ggz en gemeenten.

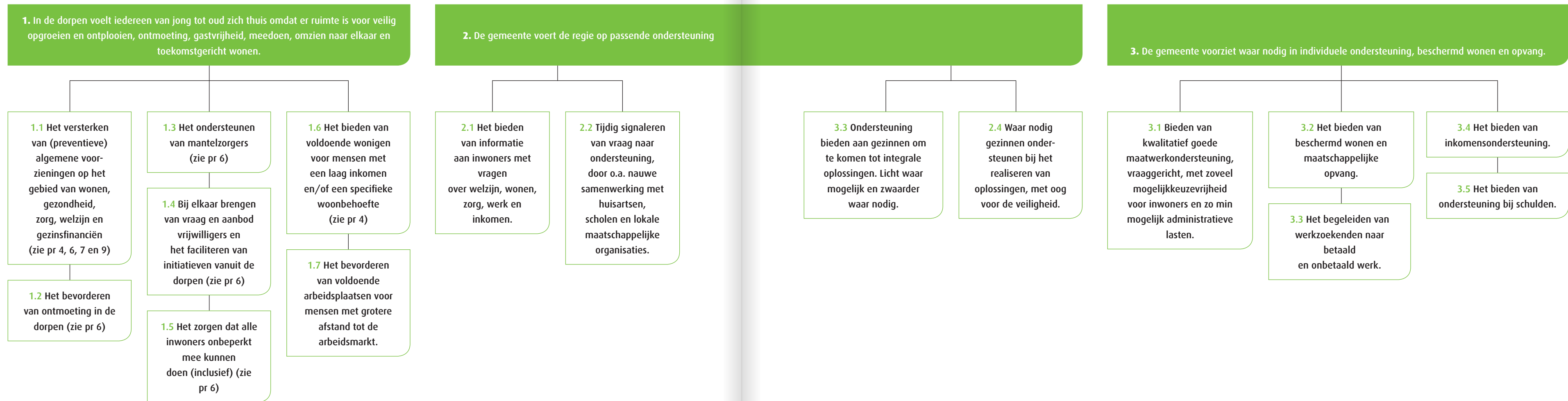
Op grond van de WvGGZ kan iedereen zijn zorgen over een medeburger bij ons college melden. De gemeente moet dan een verkennend onderzoek doen en besluiten of de melding aanleiding is voor vervolgstappen op grond van de wet. De voorbereiding vraagt vooral samenwerking in de keten van zorg en veiligheid, die een rol speelt bij verplichte zorg (OM, politie, rechterlijke macht, ggz en gemeente).

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Omschrijving	Bron	Referentie- of nulwaarde	Streefwaarde 2018 ⁴
1.1 Klanttevredenheid over het sociaal dorpssteam	Cliëntervarings-onderzoek Wmo 2017	81 %	81%
1.2 Klanttevredenheid over ondersteuning (de kwaliteit is goed)	Cliëntervarings-onderzoek Wmo 2017 Cliëntervarings-onderzoek Jeugd	78,9%	79%
		-	79%
1.3 Klanttevredenheid over ondersteuning (passend bij de hulpvraag)	Cliëntervarings-onderzoek Wmo 2017 Cliëntervarings-onderzoek Jeugd	75,6%	77%
		-	77%

⁴ Als streefwaarden hebben we hier de gemiddelde landelijke score aangehouden, met uitzondering van 1.1. waar we nu bovengemiddeld scoren (landelijk 70%).

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	Referentie- waarde ⁵	2018
Aantal aanvragen dorps teams	3.200	3.200
Aantal aanvragen RDWI	184	178
Aantal maatwerkvoorzieningen Wmo	2.000	2.000
Aantal maatwerkvoorzieningen Jeugdwet	1.300	1.300
Percentage persoonsgebonden budgetten	6%	6%
Percentage inzet maatwerkvoorzieningen	75%	75%
Percentage oplossingen eigen kracht, sociaal netwerk en/of algemene voorzieningen	25%	25%
Inzet rechterhandondersteuning door sociale dorps teams	-	25%
Percentage inwoners in de bijstand, dat gestegen is op de Participatieladder t.o.v. 2015	25%	25%

⁵ Eind 2016 startten we de lokale backoffice. In 2017 ontwikkelen we een betrouwbaar systeem voor deze indicatoren. De referentiewaarden zijn op voorlopige waarden gebaseerd.

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel (2015)	2,95
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS (2015)	0,49
Personen met een bijstandsuitkering ⁶	Aantal per 1.000 inwoners	CBS (2016)	21,7
Lopende re-integratievoorzieningen ⁷	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS (2016)	7,6
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS (2016)	9,1
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS (2016)	1,2
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS (2016)	0,3
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	Geen gegevens beschikbaar vanuit voorgeschreven bron ⁸
Demografische druk: grijze druk	% inwoners 65 jaar en ouder t.o.v. 15-64 jaar	CBS (2017)	38,9
Demografische druk: groene druk	% inwoners 65 jaar en ouder t.o.v. 15-64 jaar	CBS (2017)	26,5

⁶ Deze landelijke indicator heeft als titel “Personen met een bijstandsuitkering”. Deze gegevens zijn afkomstig van het CBS en voorlopig. Het betreft een bredere definitie dan alleen de bijstandsuitkeringen, waaronder ook WW, Wajong en WSW vallen. Dit verklaart waarom deze cijfers afwijken van de cijfers over bijstandsuitkeringen, die u ontvangt bij jaarrekening van de RDWI.

⁷ Deze landelijk indicator heeft als titel “Lopende re-integratievoorzieningen”. Deze gegevens zijn afkomstig van het CBS en betreffen het jaar 2015. Ook hier wordt een bredere definitie gehanteerd waardoor deze cijfers afwijken van de cijfers, die u ontvangt bij de jaarrekening van de RDWI.

⁸ Deze gegevens zijn niet beschikbaar omdat onze voormalige backoffice niet in staat bleek een juiste aanlevering te verzorgen bij de gemeentelijke monitor sociaal domein.

F. Relatie programma met verbonden partijen

Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)
De GR Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI) voert voor onze gemeente de inkomensondersteuning, begeleiding naar werk, minimabeleid en de zwaardere vormen van schuldhulpverlening uit. De BIGA voert voor onze gemeente de sociale werkvoorziening uit in respectievelijk Doorn-Maarn-Driebergen en Amerongen-Leersum.

Stichting Sociale Dorps teams Utrechtse Heuvelrug
De stichting voert voor onze gemeente de gesprekken met inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben. Zij maken met de inwoner een plan op maat. Naast het voeren van deze gesprekken heeft de stichting ook als opdracht om de welzijnsmogelijkheden in de dorpen te stimuleren.

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Volwasseneducatie	4	3	4	4	4	4
Wmo algemene voorzieningen	1.243	1.390	1.477	1.452	1.431	1.411
WMO algemene voorzieningen (transities)	196	0	0	0	0	0
Innovatie WMO	305	200	450	400	350	350
Sociale Dorpsteams	1.886	2.595	2.690	2.690	2.690	2.689
Bijstandsverlening en inkomensvoorz.	11.293	11.354	12.243	12.136	12.110	12.083
Minimabeleid lokaal	1.577	1.593	1.734	1.728	1.728	1.728
Werkgelegenheid	262	67	1.617	1.427	1.354	1.302
Participatiewet	2.800	2.109	576	605	625	681
WMO zorg materieel	1.237	1.050	1.231	1.231	1.231	1.231
Minimabeleid	146	66	36	36	36	36
WMO zorg dienstverlening	2.929	2.819	2.496	2.449	2.478	2.481
Minimabeleid (transities)	103	286	0	0	0	0
WMO zorg dienstverlening (transities)	3.550	3.396	3.331	3.133	3.277	3.277
Jeugdzorg maatwerkdienstverlening	9.349	9.301	9.700	9.700	9.700	9.700
Innovatie jeugdzorg	0	400	458	458	458	458
Totaal lasten	36.880	36.630	38.042	37.448	37.470	37.429

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Baten						
Wmo algemene voorzieningen	-124	-110	-90	-70	-49	-29
Bijstandsverlening en inkomensvoorz.	-8.577	-8.545	-9.222	-9.222	-9.222	-9.222
Minimabeleid lokaal	-43	-19	-29	-29	-29	-29
Participatiewet	-16	0	0	0	0	0
WMO zorg dienstverlening	-710	-950	-850	-850	-850	-850
WMO zorg dienstverlening (transities)	-1	-150	0	0	0	0
Jeugdzorg maatwerkdienstverlening	-543	0	0	0	0	0
Totaal baten	-10.014	-9.774	-10.191	-10.171	-10.150	-10.130
Resultaat	26.866	26.856	27.851	27.278	27.320	27.300

verschil 2018 tov 2017

996

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structueel
WMO Algemene voorzieningen (lasten)			
Toerekening loonkosten	54	N	S
De lagere vergoeding van de Provincie voor de regiotaxi (20K) verwerken wij taakstellend in lagere lasten.	20	V	S
Specifieke subsidies werden in eerder jaren op het product WMO zorg dienstverlening geraamd.	46	N	S
Overige kleinere afwijkingen.	7	N	S
WMO algemene voorzieningen (baten)			
Van de Provincie ontvangen wij een lagere bijdrage voor de regiotaxi	20	N	S
Innovatie WMO (lasten)			
Wij brengen de innovatiegelden weer naar het niveau van 2016 omdat we van het Rijk extra middelen ontvangen voor de transities	200	N	S
Toerekening loonkosten	50	N	S
Sociale Dorpsteams (Lasten)			
De kosten voor het regionale programmamanagement werden in 2017 op het product WMO zorg dienstverlening (transities) verantwoord. (voor het voordeel verwijzen wij naar het genoemde product)	95	N	S
Bijstandsverlening en inkomensvoorziening (lasten)			
Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2017 gestegen en dit leidt tot hogere uitgaven.	889	N	S
Bijstandsverlening en inkomensvoorziening (baten)			
Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2017 gestegen en dit leidt tot hogere inkomsten op grond van de Buig en de vangnetregeling.	677	V	S
Minimabeleid lokaal (lasten)			
Vanaf 2018 hevelen wij de middelen van het product minimabeleid (transities) over naar minimabeleid lokaal onder gelijktijdige aframing van de onderuitputting in de kadernota van 100K.	150	N	S
Overige kleine afwijkingen.	9	V	S
Minimabeleid lokaal (baten)			
Overige kleine afwijkingen.	10	V	S

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structueel
Werkgelegenheid			
In 2017 raamden we de kosten van BIGA op het product participatiewet. Op basis van het BBV moeten deze kosten geraamd worden op werkgelegenheid.	1.533	N	S
Overige kleine afwijkingen.	17	N	S
Participatiewet			
In 2017 raamden we de kosten van BIGA op het product participatiewet. Op basis van het BBV moeten deze kosten geraamd worden op werkgelegenheid.	1.533	V	S
WMO Zorg materieel			
De kosten voor Wonen, Rollen en Vervoer laten in 2016 en 2017 een stijgende lijn zien vanwege een toename van het aantal aanvragen en dus brengen wij de lasten in overeenstemming met de realisatie 2016.	181	N	S
Minimabeleid			
Toerekening loonkosten	30	V	S
WMO Zorg Dienstverlening (lasten)			
In 2018 ramen we de uitgaven op basis van de realisatie 2016 waarbij we ruimte houden voor eventuele beleidsintensivering op basis van de uitkomsten van het cliënttevredenheidsonderzoek. Het voordeel ontstaat door een afname van het gebruik van de voorziening huishoudelijke hulp.	323	V	S
WMO Zorg Dienstverlening (baten)			
De eigen bijdrage CAK ramen wij op realisatie 2016. De eigen bijdrage valt € 250 K lager uit vanwege een afname van het gebruik van de voorziening Huishoudelijke Hulp. De eigen bijdrage CAK ramen wij voor dit onderdeel voortaan op dit product en dit leidt voor dit product tot een voordeel van € 150 K. Per saldo is dus sprake van een nadeel van 100 K.	100	N	S
Minimabeleid (transities)			
Vanaf 2018 hevelen wij de middelen van het product minimabeleid (transities) over naar minimabeleid lokaal onder gelijktijdige aframing van de onderuitputting in de kadernota van 100K.	250	V	S
In 2018 ramen we op dit product ook geen uren meer	36	V	S

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structueel
WMO Zorg dienstverlening (transities) (lasten)			
We passen de raming aan, aan de door het rijk beschikbaar gestelde budgetten.	404	N	S
De kosten voor het regionale programmamanagement worden in 2018 op het product sociale dorsteams verantwoord.	95	V	S
In 2017 raamden we incidentele kosten voor monitoring.	161	V	S
De kosten voor PGB ramen we vanwege een lager gebruik op realisatie 2016* .	150	V	S
Overige kleinere afwijkingen	63	V	S
WMO Zorg dienstverlening (transities) (baten)			
De eigen bijdrage CAK ramen wij voor dit onderdeel voortaan op WMO Zorg dienstverlening.	150	N	S
Jeugdzorg maatwerkdienstverlening			
We ramen de jeugdzorg in natura vanwege een toename van het gebruik op realisatie 2016.	1.493	N	S
We ramen de essentiële functies vanwege een afname van het gebruik op realisatie 2016.	570	V	S
We ramen de LTA vanwege een afname van het gebruik op realisatie 2016.	165	V	S
We ramen de PGB vanwege een afname van het gebruik op realisatie 2016.	270	V	S
Toerekening loonkosten	89	V	S
Innovatie Jeugdzorg			
Toerekening loonkosten	58	N	S

PROGRAMMA

6

Welzijn, Cultuur-
huizenbeleid
en Nieuwkomers

- Mediavoorzieningen
- Asielzoekers
- Maatschappelijke zorg
- Ouderenzorg
- Openbare gezondheidszorg

Vitale Dorpen

De samenleving vraagt van ons een transformatie in het sociale domein. De basis daarvoor ligt bij zelfredzame inwoners, die meedoen aan het maatschappelijk leven. Een belangrijke opgave is om goede omstandigheden hiervoor te bevorderen in onze dorpen. Door de ontwikkeling waarbij mensen langer thuis blijven wonen en waarbij een beroep op de eigen kracht van inwoners wordt gedaan, krijgen vrijwilligers en mantelzorgers een nog prominentere plaats in de keten van welzijn en zorg.

Waar het gaat om welzijn leggen we een belangrijke taak neer bij de Stichting Sociale Dorpsteams om welzijnsactiviteiten op gang te brengen en verbindingen te leggen. De stichting voert deze taak uit mede via sociaal makelaars en jongerenwerkers (zie programma 7). De stichting kent een Adviesgroep Welzijn die het bestuur van de stichting adviseert over de uitvoering van deze taken. De sociaal makelaars

ondersteunen vrijwilligersorganisaties en dragen bij aan de ondersteuning van mantelzorgers. Zij hebben hebben de taak om met (groepen) inwoners en (maatschappelijke) organisaties op het terrein van zorg en welzijn nieuwe collectieve voorzieningen te ontwikkelen om de draaglast van mantelzorgers te vergroten. We zetten op het gebied van welzijn verder in op initiatieven faciliteren en activiteiten door maatschappelijke organisaties en inwoners subsidiëren. Het gaat om (preventieve) algemene voorzieningen op het gebied van wonen, gezondheid, zorg, welzijn en gezinsfinanciën, ontmoeting in de dorpen bevorderen, zorgen inwoners onbeperkt mee kunnen doen en arbeidsparticipatie bevorderen. Cultuurhuizen spelen centrale rol als het gaat om ruimte voor ontmoeting bieden en bevorderen. We voerden in 2016 en 2017 het Actieplan nieuwkomers uit. Na evaluatie eind 2017 worden de activiteiten voor 2018 uitgezet.

A • Speerpunten 2018

Dorpsnetwerken (zie ook programma 3) (programma 5, 1.1)*

We blijven inzetten op sterke dorpsnetwerken, die een belangrijke rol spelen bij de dorpsgesprekken, dorpsagenda's en de inzet van de dorpsbudgetten. Per dorp kan de invulling verschillen. Dit netwerk bestaat uit betrokken inwoners, die weten wat er speelt in een dorp. We faciliteren initiatieven door subsidies en de inzet van medewerkers, waaronder de dorpscoördinatoren. De kansen liggen ontmoeting in de dorpen faciliteren en preventie versterken. Daarnaast ligt een accent op inclusief beleid.

De dorpsnetwerken werken nauw samen met de sociaal makelaars in de onafhankelijke Stichting Sociale Dorpsteams, de dorpswethouders en dorpscoördinatoren. Bij de uitwerking van de Visie Dorpsgericht Werken die in 2017 is vastgesteld, krijgt dit verder vorm. Zie hiervoor programma 3.

Actieplan mantelzorg (programma 5, 1.3)

Om betere ondersteuning te bieden aan mantelzorgers is in 2017 een Actieplan Mantelzorgondersteuning 2017-2018 opgesteld. Het Actieplan is een aanvulling op het Uitvoeringsplan Mantelzorg 2015-2016, dat

met twee jaar is verlengd. In het Actieplan is een viertal acties opgenomen, te weten: respijtzorg, praktische ondersteuning bij regeltaken, mantelzorg en werk en regelarme ondersteuning. In 2018 voeren we dit uit. Het Actieplan moet samen met het uitvoeringsplan zorgen voor een goede ondersteuning van mantelzorgers, zodat zij hun zorgtaken uit kunnen blijven voeren, zoals zij graag willen.

Inclusief beleid (programma 5, 1.5)

In 2018 werken we verder aan de Lokale Inclusie Agenda 2017- 2019. Voor 2018 staan activiteiten gepland rondom bewustwording (bijv. een denktank van ervaringsdeskundigen opzetten en onderhouden), fysieke- en sociale toegankelijkheid (bijv. geconstateerde knelpunten oplossen) en vrije tijd (bijv. sportactiviteiten voor mensen met een beperking).

Dementie (programma 5, 2.1)

We zijn een dementievriendelijke gemeente en stimuleren organisaties, instellingen en verenigingen om hieraan mee te werken. Dat blijven we in 2018 doen. De ondernemersverenigingen in Driebergen en Leersum zijn enthousiast over dit project en zij gaan meedoen. Inwoners in Maarn nemen ook initiatieven om dementie meer onder de aandacht te brengen.

Sectorbenadering Werkgevers (programma 5, 1.8)

Enkele kwetsbare groepen hebben het extra moeilijk op de arbeidsmarkt. Er is in onze gemeente weinig werk voor jongeren, ouderen, arbeidsgehandicapten en inwoners die onvoldoende kunnen lezen en schrijven. We zijn, samen met de RDWI, voortdurend met deze groepen in overleg om extra inspanningen te doen voor deze inwoners. Vanaf 2016 hebben we ons specifiek gericht op werkgevers in kanssectoren waar groei wordt verwacht. Met hen maken we branchegerichte afspraken om zo kansen te creëren voor inwoners met een lange afstand tot de arbeidsmarkt. De sector werkgeversbenadering continueren we in 2018 voor de sectoren Recreatie en Landgoederen. We starten met de sector: Zorg. We spelen daarbij in op het werkgelegenheids 'DNA' binnen onze gemeente.

Met partijen uit de samenleving initiëren we waar mogelijk projecten op gebied van werkgelegenheid zowel naar betaald werk als vrijwilligerswerk. We monitoren de voortgang van de Tuincoach op drie landgoederen en op de Parel te Amerongen.

Cultuurhuizen / Maatschappelijk vastgoed (programma 5, 1.2)

In 2017 stelden we de actualisering van de Visie op

gemeentelijk vastgoed vast. Daarin hebben we ook het uitgangspunt opgenomen dat ontmoeting in dorpen belangrijk is en dat wij dat waar nodig faciliteren en stimuleren. In 2018 blijven we dat doen. We richten ons bijvoorbeeld op de ontwikkeling van De Twee Marken als brede school/cultuurhuis en we maken een visie op het cultuurhuis Doorn.

Bibliotheek Zout heeft de regie op zich genomen om "ontmoeting" te realiseren in de Cantina Doorn. Halverwege 2018 evalueren we hoe dit verloopt en of de Cantina daadwerkelijk wordt gebruikt voor dit doel. Het vervolg van de pilot Cantina wordt samen met de visie op het cultuurhuis Doorn ingevuld.

Nieuwkomers (programma 5, 1.1)

Om te zorgen dat nieuwkomers goed en succesvol integreren in onze samenleving, hebben we een integraal actieplan opgesteld met acties op het gebied van wonen, inburgering (taal/participatie), onderwijs, (vrijwilligers) werk, inkomen, sport/vrije tijd en gezondheid. Het actieplan heeft een looptijd tot en met 2017. Komend halfjaar (3^e en 4^e kwartaal 2017) kijken we of en zo ja op welke onderdelen we het actieplan verlengen. Onze acties in 2018 zijn daarvan afhankelijk.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

B. Doelenboom

Zie programma 5.

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Zie programma 5.

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017	2018
Faciliteren: Aantal verleende subsidies aan initiatieven vanuit de dorpen	60	60
Aantal branchegerichte afspraken met lokale ondernemers over extra ondersteuning van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt	4	4

E. BBV-indicatoren

Geen

F. Relatie programma met verbonden partijen

GGD regio Utrecht (GGDrU)

De GGDrU voert voor onze gemeente taken uit ten behoeve de volksgezondheid en de jeugdgezondheidszorg (zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen).

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Mediavoorzieningen	29	29	29	29	29	29
Asielzoekers	221	789	235	235	235	235
Maatschappelijk zorg	353	205	224	224	224	224
Ouderenzorg	319	386	383	383	383	378
Openbare gezondheidszorg	1.785	1.677	1.690	1.690	1.690	1.690
Totaal lasten	2.706	3.085	2.561	2.561	2.561	2.555
Baten						
Asielzoekers	-138	-158	-79	-79	-79	-79
Maatschappelijk zorg	-47	-49	-49	-49	-49	-49
Ouderenzorg	-40	0	0	0	0	0
Openbare gezondheidszorg	-9	-10	-10	-10	-10	-10
Totaal baten	-234	-216	-137	-137	-137	-137
Resultaat	2.473	2.869	2.423	2.423	2.423	2.418

verschil 2018 tov 2017

-445

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Asielzoekers			
Het actieplan nieuwkomers loopt tot 1 januari 2018. Hiervoor was in 2017 incidenteel extra geld opgenomen.	554	V	I
Overige kleine afwijkingen < 25.000 (voor- en nadelen)	30	N	I
Asielzoekers			
In 2017 ontvingen we incidenteel extra geld voor nieuwkomers	79	N	I

(bedragen x € 1.000)

7

PROGRAMMA

- Openbaar basisonderwijs
- Onderwijshuisvesting
- Ondersteuning onderwijs
- Bewegingsonderwijs
- Speelplaatsen
- Kinderopvang, jeugd- en jongerenwerk

Onderwijs- (huisvesting), Jeugdbeleid en Kinderopvang

Kansen voor jongeren

Wij bieden voorzieningen aan de jeugd, zodat zij zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij. Het programma maakt daarmee deel uit van de opgaves binnen de transformatie van het sociale domein, zoals beschreven in de inleiding van programma 5 en 6. Belangrijk daarbij is de samenhang met het Passend onderwijs, een opgave die bij de scholen ligt, maar waarbij goede samenwerking met de gemeente op het gebied van zorg cruciaal is. We werken daartoe lokaal samen rondom de signalering en het bieden van een integraal plan. In regionaal verband zijn wij in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) Passend Onderwijs samen met onze partnergemeenten voortdurend in gesprek met het onderwijs over samenwerking in onderwijs en zorg. Voor onze

jeugd vinden we het verder belangrijk dat zij onze gemeente aantrekkelijk vinden om in te wonen. We faciliteren dat met subsidies. Dit programma bevat daarnaast de uitvoering van een aantal wettelijke taken voor onderwijs en jeugd. Eind 2016 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2016-2024 vastgesteld. Hierin zijn de normbedragen voor nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen met 35,35 % verhoogd, zodat er schoolgebouwen gebouwd worden die voldoen aan de eisen van het Bouwbesluit 2015. Tevens is een toeslag van 6,76% voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) opgenomen, waarbij we van schoolbesturen ook een inspanning vragen. Op deze wijze werken wij, samen met de schoolbesturen, toe naar duurzame schoolgebouwen.

7.1 Onderwijs (huisvesting) en Kinder- opvang

A. Speerpunten 2018

Multifunctionele Accommodatie Maarn (1.3)*

In 2018 wordt het programma van eisen voor de multifunctionele accommodatie in Maarn afgerond. Hierin komen de twee basisscholen uit Maarn, een dorps huis, sporthal, bibliotheek en een kinderdagverblijf. De sporthal wordt gerenoveerd en duurzaam opgewaardeerd. De huidige locatie van het dorps huis wordt herontwikkeld. De planning is om de planontwikkeling eind 2018 af te ronden. Naar verwachting wordt in 2019 begonnen met bouwactiviteiten en vindt de oplevering in 2020 plaats.

CBS Zonheuvel (1.3)

In 2017 heeft het schoolbestuur van basisschool de Zonheuvel in Driebergen een voorbereidingskrediet gekregen. Door verbouw en renovatie wordt het schoolgebouw aangepast op het onderwijs van de toekomst. Tevens wordt invulling aan onze duurzaamheidsambities. De bouwactiviteiten starten begin 2018. Het vernieuwde schoolgebouw wordt naar verwachting eind 2018 opgeleverd. Tijdens de bouwactiviteiten wordt de school tijdelijk op één of twee andere locaties gehuisvest.

ABBS De Vuurvogel (1.3)

Afhankelijk van besluitvorming in 2017 geven we in 2018 uitvoering aan een uitbreiding van de capaciteit van De Vuurvogel in Driebergen.

OBS Dolfijn (1.3)

In 2018 wil het schoolbestuur starten met de planontwikkeling om het schoolgebouw in Driebergen te verduurzamen en aan te passen aan het onderwijs van de toekomst. Wij renoveren tegelijkertijd de gemeentelijke gymzaal naast de school. Volgens planning wordt begin 2019 gestart met de uitvoering van de bouwactiviteiten. Tijdens de bouwactiviteiten wordt de school tijdelijk elders gehuisvest.

Onderwijsachterstandenbeleid (1.1)

De landelijke herverdeling van de gelden voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is in 2017 opnieuw uitgesteld. Dit betekent dat in 2018 de huidige verdeling, op basis van de gewichtenregeling met peildatum 2009, en het huidige onderwijsachterstandenbeleid ongewijzigd wordt voortgezet. Wij houden de landelijke ontwikkeling nauwlettend in de gaten. Zodra het Rijk met een nieuwe regeling komt, starten we de ontwikkeling van nieuw beleid op.

Passend onderwijs (Zie programma 5)

Zie voor de ontwikkelingen op dit onderwerp programma 5, aansluiting onderwijs-jeugdhulp.

Thuiszitters Revis Lyceum (1.4)

Medio 2017 is op het Revis Lyceum 'de Villa' geopend. Hier bieden wij leerlingen, waarbij uitval dreigt, een veilige plek. Tijdens schooltijden bieden wij de leerlingen een combinatie van onderwijs en zorg aan. Het doel is deze leerlingen (geleidelijk) terug te leiden naar hun eigen klas. We zetten innovatiegelden in voor deze pilot. De pilot loopt in principe tot augustus 2018. In het najaar van 2018 evalueren we de inzet van de Villa.

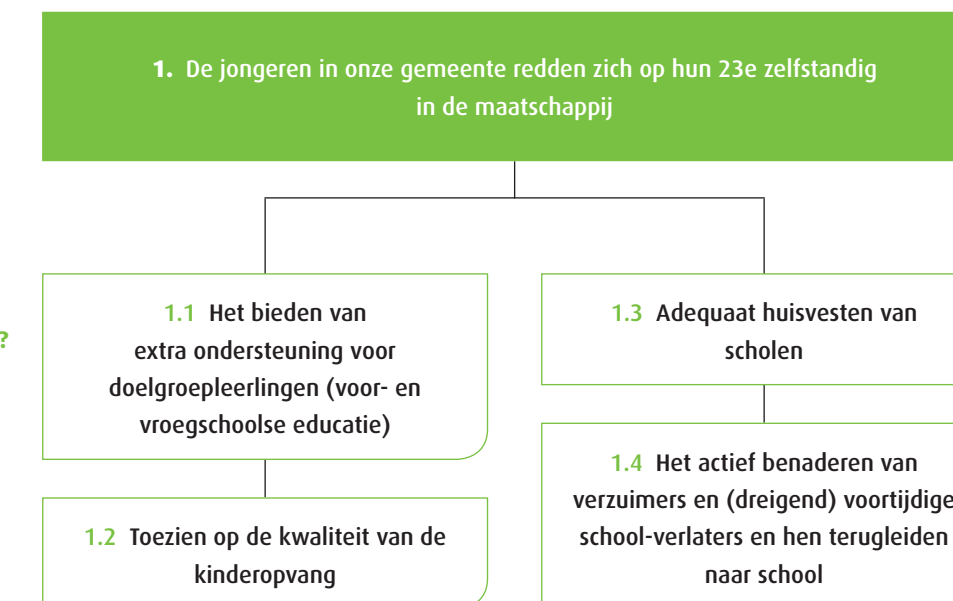
Doorontwikkeling Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (1.4)

De RDWI biedt met het Actiepunt Talent jongeren begeleiding naar werk. Daarnaast biedt het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters (RMC) begeleiding voor voortijdig schoolverlaters. We onderzoeken de mogelijkheden om deze voorzieningen te integreren en jongeren één plan van aanpak te bieden.

B. Doelenboom

Wat hebben we bereikt?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Omschrijving	Bron	Referentie- of nulwaarde	Streefwaarde jaar 2018
1.1 Percentage voortijdig schoolverlaters per opleidingsniveau (voor-) tijdig schoolverlaters zijn jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie).	Leerplicht-administratie	1,6 %	1,0%

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Geen

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	1
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	72
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	3,3
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	6,38

F. Relatie programma met verbonden partijen

Wereldkidz (voorheen Stichting Openbaar Onderwijs Rijn- en Heuvelland) geeft openbaar onderwijs aan scholen die onder gemeentelijk gezag vallen. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

A. Speerpunten 2018

Actualisatie speelruimtebeleidsplan (1.3)

Medio 2017 is gestart met de actualisatie van het Speelruimtebeleidsplan. Centraal staat de verdeling van speelplaatsen over verschillende leeftijdscategorieën. Tevens wordt ingezet op informele speelplekken en natuurlijk spelen realiseren. De actualisatie wordt in 2018 voortgezet en afgerond.

7.2 Spelen en speelplaatsen

B. Doelenboom

Wat hebben we bereikt?

1. Jongeren groeien op in een geborgen veilige omgeving die aantrekkelijk is om in te (blijven) wonen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

1.1 Jongeren betrekken bij beleid dat op hen gericht is

1.2 Activiteiten gericht op het vergroten van de veiligheid van jongeren thuis en op straat

1.3 Het bieden en stimuleren van activiteiten voor jongeren

1.4 Meer betaalbare woningen creëren voor jongeren

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Geen

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

Geen

E. BBV-indicatoren

Geen

F. Relatie programma met verbonden partijen

Geen

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Openbaar basisonderwijs (2017)	0	168	177	177	177	177
Onderwijshuisvesting	3.155	3.710	2.687	3.365	2.714	2.846
Ondersteuning onderwijs	1.574	1.303	1.406	1.406	1.406	1.406
Bewegingsonderwijs	163	7	0	0	0	0
Speelplaatsen (2017)	248	126	117	106	105	98
Kinderopvang, jeugd- en jongerenwerk	659	626	701	726	728	728
Totaal lasten	5.798	5.940	5.087	5.780	5.129	5.253
Baten						
Openbaar basisonderwijs (2017)	0	-1	-1	-1	-1	-1
Onderwijshuisvesting	-2	-1.102	-33	-33	-33	-33
Ondersteuning onderwijs	-395	-395	-360	-360	-360	-360
Bewegingsonderwijs	-0	0	0	0	0	0
Kinderopvang, jeugd- en jongerenwerk	-279	-275	-306	-306	-306	-306
Totaal baten	-676	-1.774	-700	-700	-700	-700
Resultaat	5.122	4.166	4.387	5.080	4.429	4.553

verschil 2018 tov 2017

(bedragen x € 1.000)

222

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Openbaar Basisonderwijs 2017			
Kleine afwijkingen < 25.000	10	N	S
Onderwijshuisvesting			
In 2017 was sprake van incidentele sloopkosten	800	V	S
In 2017 hielden we rekening met hogere kapitaallasten	200	V	S
Overige kleine afwijkingen	23	V	S
Ondersteuning Onderwijs (lasten)			
Het leerlingenvervoer wordt in 2017 opnieuw aanbesteed en wij ramen hiervoor extra middelen.	89	N	S
Wij ramen op dit product meer ambtelijke uren dan in 2017	40	N	S
De uitgaven voor leerlingenvervoer SBO en VSO ramen wij op de realisatiecijfers in eerdere jaren.	35	V	S
Overige kleinere afwijkingen.	9	N	S
Ondersteuning onderwijs (baten)			
De inkomsten uit eigen bijdrage leerlingenvervoer ramen wij op de realisatiecijfers in eerder jaren.	35	N	S
Bewegingsonderwijs			
Overige kleine afwijkingen	7	V	S
Speelplaatsen			
Lagere kosten rente en afschrijving.	9	V	S
Kinderopvang, jeugd en jongerenwerk			
Toerekening loonkosten	22	N	S
We ramen de extra middelen die we vanuit het Rijk krijgen voor peuterspeelzalen.	27	N	S
De kosten van de huisvesting in De Binder werden in 2017 op programma 12 geraamd.	33	N	S
Overige kleine afwijkingen	7	V	S
Onderwijshuisvesting			
In 2017 raamden we een incidentele opbrengst voor de bijdrage van het Revius.	1.069	N	I
Kinderopvang, jeugd en jongerenwerk			
De huuropbrengsten van de Binder werden in 2017 op programma 12 geraamd.	31	V	I

PROGRAMMA

8

Economische
Zaken, Recreatie
en Toerisme

Utrechtse Heuvelrug biedt een prettig klimaat
voor ondernemers, inwoners en bezoekers

- Economische ontwikkelingen
- Markten
- Economische aangelegenheden
- Economische promotie
- Recreatie

Ondernemers en bedrijven zijn belangrijk, de economische kracht van onze gemeente hangt daar vanaf. Daarom hebben we samen met ondernemers het Programma Economische Ontwikkeling opgesteld. Het doel van dit programma is om waar mogelijk groei en ontwikkeling voor onze bedrijven te faciliteren.

Het programma behelst de volgende thema's:

- Detailhandel en horeca: behoud en versterking van levendige dorpscentra op commercieel en sociaal gebied;
- Ondernemersklimaat: een aangenaam ondernemersklimaat gericht op het versterken van onze lokale economische kracht
- Recreatie en toerisme: een gastvrije gemeente

met aantrekkelijke vrijetijdsvoorzieningen voor inwoners en toeristen;

- Duurzaamheid: een gemeente waar duurzaamheid samengaat met economische uitgangspunten (programma 11)
- Arbeidsparticipatie en werkgelegenheid: een gemeente met aandacht voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt en voor werkgelegenheid binnen haar groene grenzen (programma 6).

Dit programma voeren we, ondernemers en gemeente, gezamenlijk uit. 2018 staat in het teken van het verder intensiveren van deze samenwerking. Het Programma Economische Ontwikkeling wordt voor en door ondernemers uitgevoerd.

A • Speerpunten 2018

Uitvoeringsprogramma 2018-2019

(1.1, 2.1, 2.2, 3.3)*

Het jaar 2018 staat in het teken het gezamenlijk in beweging brengen van de projecten uit het uitvoeringsprogramma Economische Ontwikkeling. Hieronder zijn een paar van de projecten uitgelicht.

Detailhandel (1.1)

We stellen samen met ondernemers Retail paragrafen per dorp op. Hierin staat een aantal uitvoeringsacties die we als gemeente en ondernemers de komende jaren gaan uitvoeren.

Pilot afvalbakken (1.1)

Wij evalueren de Pilot afvalbakken met reclame voor winkelgebieden in onze openbare ruimte. De resultaten van de pilot vormen input voor het afvalbakkenbeleid dat het thema Buitenruimte opstelt.

Glasvezel in het buitengebied (2.2)

De voorbereiding voor de aanleg van Glasvezel in het buitengebied is afgerond. De uitvoering zal de komende jaren plaatsvinden vanuit programma 11.

Verstevigen Netwerken (2.2)

In 2018 zetten we verder in ondernemersnetwerken en -verenigingen stimuleren en faciliteren. Zij zijn

de schakel naar de ondernemers en kunnen het beste inspelen op vragen vanuit bedrijven. Deze netwerken hebben uiteenlopende doelen: van regionale samenwerking stimuleren, starters en zzp-ers begeleiden en innovatie-initiatieven faciliteren. De jaarlijkse verkiezing Ondernemer van het jaar en nieuwjaarsreceptie, wordt in 2018 voor het eerst met alle ondernemersverenigingen georganiseerd.

U10 (2.3)

We nemen actief deel aan de tafels Economie en Ruimte binnen het samenwerkingsverband U10. Aan die tafels willen we in elk geval de vraagstukken over detailhandel en het onderzoek naar de acquisiteur bespreken.

Gastvrijheid (3.1)

Om de gastvrijheid van onze gemeente te vergroten, treffen we maatregelen zoals digitale evenementenborden plaatsen en toeristische bewegwijzering verbeteren. Verder werken we samen met de sector (o.a. Koninklijke Horeca Nederland, verblijfsrecreatie, Nationaal Park UH, Regionaal Bureau voor Toerisme) aan het in beweging brengen van ideeën en initiatieven. Dit doen we aan de hand van vier thematafels: duurzame recreatie, toegankelijkheid van horeca en verblijf, toeristenbelasting en gastvrijheid.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

8.1 Programma Economische Ontwikkeling

Regionaal Bureau voor Toerisme Heuvelrug & Vallei (RBT) (3.2 & 3.3)

Het RBT verzorgt voor onze gemeente het lokaal gastheerschap en de regionale marketing en promotie. In 2018 wordt de subsidie omgezet naar een meerjarige overeenkomst waarin we vastleggen wat zij de komende tijd voor activiteiten verzorgen om o.a. het aantal overnachtingen en de toeristische bestedingen te verhogen.

Toeristen- en forensenbelasting (3.4)

Vanuit de ondernemers ligt er de wens om differentiatie in de tarieven van toeristen- en forensenbelasting te realiseren. De opbrengsten van de belastingen moeten voor de gemeente wel hetzelfde blijven. RECRON gaat namens de sector aan de slag met een voorstel voor een alternatieve heffingsmethodiek voor beide belastingen.

FOTO: DE KAAP.NL

A. Speerpunten 2018

Opheffing Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (recreatieschap)

De gemeenschappelijke regeling recreatieschap wordt per 1 januari 2018 opgeheven. De financiële risico's van de opheffing van het recreatieschap zijn in beeld en maken onderdeel uit van deze begroting. Voor onze gemeentelijke afkoopsom bij opheffing is een voorziening getroffen. In 2018 vindt de financiële afwikkeling plaats.

Behoud regionale samenwerking bij fietspaden, routebureau en groentoezicht

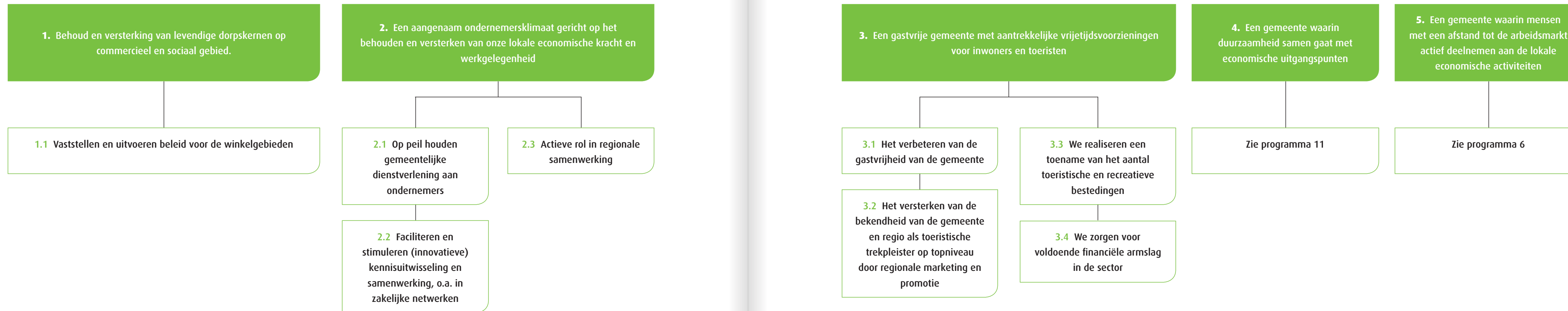
Het recreatieschap houdt -zoals hierboven beschreven- per 1 januari 2018 op te bestaan. Het is onze bedoeling om het beheer en onderhoud van de fietspaden, de deelname aan het routebureau en het groentoezicht, weer in regionaal verband te effectueren. Wij zijn ons ervan bewust dat in 2018 een nieuwe (financiële) situatie ontstaat met een nieuwe samenwerkingsvorm. We houden om die reden nauwgezet de ontwikkelingen in de gaten en anticiperen en sturen bij daar waar nodig.

8.2 Andere ontwikkelingen recreatie

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

C. Wat willen we bereiken

Geen

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren

	2017	2018
1.1.1 Aantal ambtelijke bedrijfsbezoeken ten behoeve van economisch klimaat	40	40
1.1.1 Aantal bestuurlijke bedrijfsbezoeken ten behoeve van economisch klimaat	20	20
1.2.1 Aantal gezamenlijke bijeenkomsten met ondernemers en gemeente	13	16

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Functiemenging (verhouding wonen irt aantal banen)	%	LISA 2016	50,5
Gemeten Bruto Gemeentelijk Product (aantal banen per inwoner x toegevoegde waarde per baan)	Score tussen 0-70	Atlas voor Gemeenten 2013	23
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA 2016	185,3

F. Relatie programma met verbonden partijen

Wij zijn als gemeente (tot 1 januari 2018) deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied. Deze samenwerking was ingesteld om gezamenlijk de kosten en verantwoordelijkheid te dragen voor de openluchtrecreatie in de regio. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Economische ontwikkelingen (2017)	0	214	160	160	160	160
Markten	81	51	61	61	61	61
Economische aangelegenheden	488	255	233	233	233	233
Economische promotie	0	0	11	11	11	11
Recreatie	490	289	317	303	303	303
Totaal lasten	1.059	809	782	768	768	768
Baten						
Markten	-79	-83	-84	-84	-84	-84
Economische aangelegenheden	-166	-143	-143	-143	-143	-143
Economische promotie	-1.007	-1.047	-1.062	-1.062	-1.062	-1.062
Totaal baten	-1.251	-1.273	-1.289	-1.289	-1.289	-1.289
Resultaat	-192	-464	-507	-521	-521	-521
verschil 2018 tov 2017						-43

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Economische Ontwikkelingen			
In 2017 is er eenmalig budget beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de aanleg van glasvezel in het buitengebied.	40	V	I
Recreatie			
Op basis van de kadernota zijn de extra lasten voor het wandelroute netwerk en het behoud van de regionale samenwerking geraamd op dit product.	28	N	I
Diverse kleine verschillen	31	V	I

9

PROGRAMMA

Sport, inclusief sportaccomodaties, Kunst en Cultuur

- Sportbeleid
- Combinatiefuncties
- Zwembaden
- Binnensport
- Buitensport
- Kunst en cultuur
- De Binder
- Openbare bibliotheek

Actieve inwoners

Wij staan voor een vitale samenleving. Daartoe stimuleren wij onder andere een gezonde leefstijl. We streven een hoge sportparticipatie na en dragen zorg voor goede en hoogwaardige sportvoorzieningen. Dit hebben we vastgelegd in de nota Welzijn Vitale Dorpen (2014-2017) en voor wat betreft sportaccomodaties in de nota Sport in Beeld (2008-2012). Daarnaast hebben we dorpsbudgetten, waarvan inwoners en sportverenigingen ook voor sportieve activiteiten gebruik kunnen maken.

Wij zetten onze deelname aan de Brede Impuls Combinatiefuncties van het Rijksprogramma Sport en Bewegen in de Buurt voort. Daartoe verplichten wij ons om jaarlijks 10,0 fte aan combinatiefuncties (inclusief buurtsportcoaches) te realiseren, binnen de beschikbare financiële kaders. Wij maken daarbij een onderverdeling van 8 fte die zich richten op sport en bewegen, en 2.0 fte die zich richten op cultuur. We hebben deze opgave voor wat betreft sport belegd bij Bureau Sportimpuls.

Bureau Sportimpuls draagt in 2018 ook zorg voor de inzet van de JOGG-regisseur. Daartoe zijn wij medio 2017 opnieuw een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met Stichting Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). We hebben ons verbonden aan het streven om een gezonde omgeving met structureel aandacht voor gezonde leefstijl in het algemeen en voor een gezond gewicht in het bijzonder te realiseren. De coördinatie van de uitvoering ligt bij de JOGG-regisseur.

Wij zetten ons in voor goede en hoogwaardige sportvoorzieningen om een gevarieerd en toegankelijk sportaanbod mogelijk te maken. Daartoe zijn wij vanaf 2008 (langdurige) instandhoudingsovereenkomsten aangegaan met buitensportstichtingen op alle sportparken. De onderhoudsverplichting voor sportvelden hebben wij op ons genomen. Separaat zijn wij vanaf 2015 met tennisverenigingen instandhoudingsovereenkomsten aangegaan. In 2017 hebben we de toekomst van het overdekt zwemmen in zowel Doorn als Driebergen voor de lange termijn geborgd.

Eind 2017 worden zowel de Welzijnsnota (waarin sport een onderdeel is) als de Nota Sport in Beeld geëvalueerd, in afstemming met belangrijke lokale partners zoals Heuvelrug Sport Initiatief (HSI) en Bureau Sportimpuls. Daarna wegen we af of de nota's verlengd of geactualiseerd worden. In het laatste kwartaal van 2017 wordt ook de cultuurnota geëvalueerd.

We geven uitvoering aan het geactualiseerde Cultuurpact met de Provincie waarbij het accent ligt op cross-overs met andere beleidsterreinen. De huidige tijd vraagt om nieuwe vormen van samenwerking. Het accent ligt daarbij op profilering van gemeente en regiogemeenten door middel van cultuur en erfgoed waarbij we aansluiten bij de thematische aanpak van het recreatie en toerismebeleid. Daarnaast werken we samen met de Provincie en andere regio's aan onze kennis vergroten en verdiepen door middel van evaluatie en onderzoek.

A. Speerpunten 2018

Uitvoering beleidsnota’s welzijn en cultuur na evaluatie (1.1, 2.1, 2.3)*

Voor zowel de Welzijnsnota, de nota Sport in Beeld als de Cultuurnota geven wij in 2018 invulling aan de beleidskaders, zoals die eind 2017 worden vastgesteld op basis van de evaluaties.

Instandhouding sportaccommodaties (1.1)

Bij de evaluatie en actualisering van de nota Sport in Beeld nemen we landelijke ontwikkelingen mee, zoals aangekondigde nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van btw, de komst van de Omgevingswet en lokale doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Daarnaast besteden wij aandacht aan de planning en keuzes bij de renovatie van sportvelden.

In 2018 staat in ieder geval het hoofdveld van v.v. HDS in Leersum op de nominatie voor vervanging.

Voortzetten inzet combinatiefunctionarissen en JOGG (1.1, 1.2)

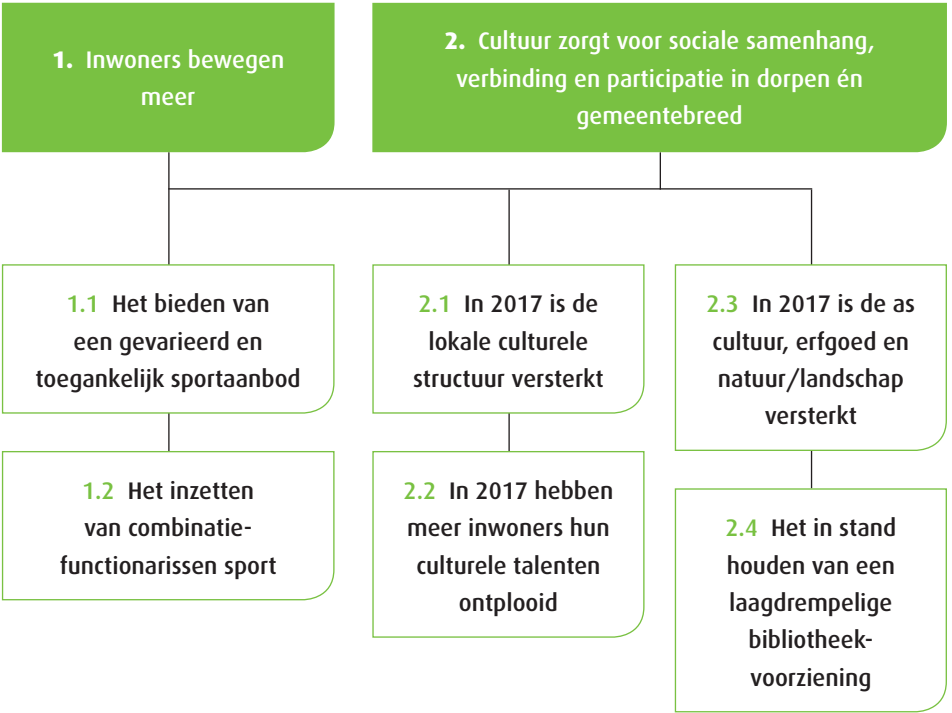
Wij zetten onze combinatiefunctionarissen sport in via Bureau Sportimpuls op basis van het uitvoeringsplan “Utrechtse Heuvelrug Sportief en Gezond ” met bijhorende dorpssportteams. Daarbij ligt de focus van de dorpssportteams in 2018 om samen met de gemeente en uitvoeringspartners te werken aan een omgeving waarin een gezonde leefstijl - inclusief voldoende sport- en beweegaanbod - de normaalste zaak van de wereld is. Ook werken wij aan programma’s gericht op onder andere special sports, de vitale sportvereniging en sportclub 3.0, die allen bijdragen aan het bieden van een gevarieerd en toegankelijk sportaanbod.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:
Geen

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:
Geen

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde	Streef-waarde 2018
Niet sporters	%	RIVM	48,4%	48,4%

F. Relatie programma met verbonden partijen

Geen

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Sportbeleid	210	162	110	109	108	102
Combinatiefuncties	242	228	212	212	212	212
Zwembaden	1.110	1.225	678	678	670	670
Binnensport	575	572	706	741	735	733
Buitensport	1.883	1.391	1.435	1.434	1.461	1.461
Kunst en cultuur	366	270	257	257	257	257
De Binder (2018)	0	0	125	124	123	122
Openbare bibliotheek	907	904	981	980	980	979
Totaal lasten	5.292	4.753	4.503	4.536	4.547	4.536
Baten						
Sportbeleid	0	-1	-1	-1	-1	-1
Zwembaden	-43	-44	-44	-44	-44	-44
Binnensport	-173	-196	-206	-206	-206	-206
Buitensport	-330	-350	-350	-350	-350	-350
Kunst en cultuur	-7	-5	-5	-5	-5	-5
De Binder (2018)	0	0	-64	-64	-64	-64
Openbare bibliotheek	0	0	-51	-51	-51	-51
Totaal baten	-553	-595	-720	-720	-720	-720
Resultaat	4.739	4.158	3.783	3.816	3.827	3.816

verschil 2018 tov 2017

-375

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Sportbeleid			
Toerekening loonkosten (48K). Verder is sprake van lagere kosten voor rente en afschrijving (4K).	52	V	S
combinatiefunctionarissen			
De uitgaven voor de combinatiefunctionarissen brengen wij in overeenstemming met de rijksbijdrage die we voor de uitvoering in 2018 ontvangen	32	V	S
In 2017 raamden wij de ambtelijke uren op sportbeleid en niet op combinatiefunctionarissen. In 2018 herstellen wij dit.	16	N	S
Zwembaden			
Vanaf 2018 betalen wij lagere bijdragen voor de exploitatie van de zwembaden op basis van de nieuwe overeenkomsten met de exploitant.	238	V	S
Vanaf 2018 schrijven wij niet meer af op de opstallen van de zwembaden omdat deze volledig zijn afgeschreven.	299	V	S
Overige kleinere afwijkingen	10	V	S
Binnensport (lasten)			
De gebouw gebonden kosten voor de Binder werden in eerdere jaren verantwoord op programma 12. Op basis van de nieuwe BBV voorschriften moeten deze voortaan op het product verantwoord worden.	248	N	S
Voor Steinheim is een nieuwe exploitatieovereenkomst gesloten .	70	V	S
Overige kleinere afwijkingen	44	V	S
Binnensport (baten)			
Overige kleine afwijkingen	10	V	S

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
Buitensport			
Toerekening loonkosten	51	N	S
Overige kleine afwijkingen	7	V	S
Kunst en cultuur			
Overige kleine afwijkingen	13	V	S
De Binder 2018 (lasten)			
De gebouw gebonden kosten voor de Binder werden in eerdere jaren verantwoord op programma 12. Op basis van de nieuwe BBV voorschriften moeten deze voortaan op het product verantwoord worden.	125	N	S
De Binder 2018 (baten)			
De huur van de Binder is van programma 12 naar programma 9 overgeheveld.	64	V	S
Overheveling kosten cultureel programma Allemanswaard	50	N	S
Overige kleinere afwijkingen	27	N	S
Openbare Bibliotheek (baten)			
De huur van de bibliotheek is van programma 12 naar programma 9 overgeheveld.	51	V	S

PROGRAMMA

10

Verkeer
en Vervoer

- Parkeervergunningen
- Verkeersregelingen
- Openbaar Vervoer

Veilige, bereikbare en
leefbare leefomgeving

De hoofddoelen van dit programma zijn een veilige leefomgeving ervaren en bereikbaarheid en leefbaarheid waarborgen. Niet alleen voor inwoners, maar ook voor bezoekers van onze gemeente. In 2017 is het uitvoeringsprogramma van het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) geactualiseerd. Hoewel de volledige breedte van het vakgebied aan de orde komt, ligt het accent met name bij de fietser. Dit sluit aan bij het duurzame karakter van de gemeente en het voorzieningenniveau. In 2018 gaat onze aandacht daarom met name uit naar fietsinfrastructuur. De projecten aan de hoofdinfrastructuur zoals de Amersfoortseweg en Koenestraat komen in 2018 tot fysieke uitvoering. Wij combineren bij voorkeur meerdere projecten op één locatie en laten daarin geen kansen op praktisch en financieel vlak liggen.

A • Speerpunten 2018

Projecten uit het uitvoeringsprogramma GVVP (1.2)*

Op 16 maart 2017 heeft u als raad de geactualiseerde versie van het uitvoeringsplan GVVP vastgesteld. In 2018 werken wij aan 27 projecten, waarvan een deel voorbereidend is en een deel uitvoerend. Deze zijn terug te vinden in het uitvoeringsplan GVVP. De projecten uit het uitvoeringsplan richten zich onder andere op onze hoofdinfrastructuur verbeteren, bijvoorbeeld de Amersfoortseweg en de Koenestraat. Voor de fietser bereiden we 10 projecten voor die ons fietsnetwerk optimaliseren en de veiligheid verhogen. De Groene Entree in Amerongen krijgt specifieke aandacht om de looproute richting het oude dorp te verbeteren. Het Programma Hoogfrequent Spoor gaat in 2018 een nieuwe fase in, waarbij maximale inzet is om de intercitystatus van het station Driebergen-Zeist

te behouden. Daarnaast blijven wij ons richten op ons openbaar vervoer verduurzamen. In het verlengde daarvan faciliteren we elektrisch rijden door het aantal laadpalen uit te breiden in de gemeente en elektrische deelauto's beschikbaar te stellen.

Spoortunnel Maarsbergen (1.2)

In 2018 werken we de inmiddels vastgestelde westvariant met afgesloten Tuindorppweg verder uit. Dit project, waarover de Provincie de regie voert, heeft primair de spoorveiligheid verhogen als doel. Daarnaast is het van belang om een verkeerssysteem te realiseren dat de toekomstige groei van het verkeer kan opvangen. Door het participatieve traject met inwoners van Maarsbergen is tevens een expliciete nadruk gelegd op de leefbaarheid van het dorp. Wij streven naar een uitwerking die in al deze aspecten zo optimaal mogelijk presteert.

Stationsgebied Driebergen-Zeist (1.2)

Wij participeren actief in de ontwikkeling van het stationsgebied in Driebergen. Dit project is een samenwerking met de gemeente Zeist, Provincie Utrecht, ProRail en NS. Met de realisatie wordt de capaciteit op het spoor vergroot in combinatie met een goede doorstroming voor fiets, bus en de auto. In de plannen zijn overdekte parkeervoorzieningen voor circa 3.000 fietsen en 600 auto's opgenomen. Meer informatie is te vinden in programma 11.

Schoolomgevingen (1.3)

Ook in 2018 werken wij aan de verbetering van de verkeersveiligheid van een aantal schoolomgevingen. Een groot aantal scholen is in een goede samenwerking al verbeterd qua verkeerssituatie en/of voorzieningen. In 2018 hebben wij gepland om op zes locaties maatregelen te treffen.

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Omschrijving	Bron	Referentie- of nulwaarde	Streefwaarde 2018
1.1 Tevredenheidsscore voor de verkeersveiligheid in de leefbaarheidsmonitor neemt toe	Leefbaarheidsmonitor	6.4 (2014)	7.0
2.1 Tevredenheidsscore voor de bereikbaarheid in de leefbaarheidsmonitor neemt toe	Leefbaarheidsmonitor	7.4 (2014)	8.0

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017	2018
1.1.1 Aantal educatieacties in een jaar	4	6
1.3.1 Aantal schoolomgevingen verkeersveilig aangepast	1	6
2.1.1 Aantal nieuw geplaatste laadpalen voor elektrische auto's in openbare ruimte	6	10

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	5
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VeiligheidNL	9

F. Relatie programma met verbonden partijen

Geen

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Verkeersregelingen	1.293	684	607	693	872	909
Openbaar Vervoer	83	221	408	495	477	423
Totaal lasten	1.376	905	1.015	1.188	1.348	1.332
Baten						
Verkeersregelingen	-14	-1	-1	-1	-1	-1
Parkeervergunningen	0	-17	-17	-17	-17	-17
Openbaar Vervoer	0	0	0	0	0	-122
Totaal baten	-14	-18	-18	-18	-18	-140
Resultaat	1.362	888	997	1.170	1.330	1.192

verschil 2018 tov 2017

109

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structueel
Lasten: Verkeersregeling : In 2017 zijn er incidentele werkzaamheden uitgevoerd.	77	V	I
Openbaar vervoer: De uitvoeringslasten voor het Stationsgebied zijn geraamd op het product Openbaar Vervoer. Op programma 12 worden de kosten gedekt door een onttrekking aan de reserves Stationsgebied	186	N	S

PROGRAMMA

11

Openbare ruimte en Milieu

- Wegeninfrastructuur
- Klokken en uurwerken
- Openbaar groen
- Afwatering
- Riolering
- Reiniging
- Milieubeheer
- Begraafplaatsen

Goede, gezonde en
duurzame leefomgeving

In dit hoofdstuk treft u de ambities en afspraken omtrent de openbare ruimte van de gemeente.

Openbare ruimte

Wij richten ons voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte steeds meer op duurzaamheid, ecologie en participatie. Wij gaan de biodiversiteit en de vitaliteit van groen verbeteren door het groenstructuurplan en het beheerplan uit te voeren en wij starten met het opstellen van een bomenvervangingsplan. Duurzaamheid in de openbare ruimte heeft onze voortdurende aandacht door energiereductie (bijvoorbeeld openbare verlichting) en bewust materiaalgebruik. Participatie door bewoners en bedrijven blijven wij stimuleren, met als gevolg een betere dienstverlening. Het riool- en wegbeheer doen wij steeds meer risico gestuurd. Zo houden wij de risico's beperkt en voorkomen wij grote kostenstijgingen.

Van afval naar grondstof

Goede dienstverlening, beheersing van de kosten en het optimaal inzetten van afval voor milieu en maatschappelijke winst, dat zijn de hoofddoelstellingen van ons afvalbeleid. Wij streven ernaar om het afval dat verbrand wordt, het restafval, zoveel mogelijk te beperken en te verduurzamen. Zo gaan we van afval naar grondstof.

Milieu en duurzaamheid

Wij willen een gemeente zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Niet alleen nu, maar ook over 50 of 100 jaar. Wij zijn de grootste en groenste gemeente in de Provincie Utrecht. Wij willen een leidende positie innemen in duurzame ontwikkelingen en steeds op zoek gaan naar de meest waardevolle duurzaamheidsambitie. Onze vijf speerpunten zijn: 1) een klimaat neutrale gemeente 2035; 2) een duurzame leefomgeving; 3) duurzame mobiliteit; 4) duurzame economie en 5) een duurzame, klimaat neutrale gemeentelijke organisatie.

A • Speerpunten 2018

Wegen (1.1)*

In 2018 wordt het wegbeheer ingericht volgens de principes van het risico gestuurd beheer. Bij deze vorm van beheer verlengen wij de (technische) levensduur van het object tot het moment dat de onderhoudskosten hoger worden dan de kosten voor vervanging. Hierbij houden wij onder andere rekening met de functie en ligging van de weg en de mate van belasting en capaciteit. In 2018 plegen wij groot onderhoud aan een aantal wegen in Driebergen en Doorn. Daarnaast maken wij werk-met-werk door aan te sluiten bij verkeers- en rioleringsreconstructies, zoals Dennenhorst, Amersfoortseweg en Koenestraat. Ook zoeken wij aansluiting bij vervangingen van nutsvoorzieningen.

Stationsgebied Driebergen-Zeist (1.1)

De ontwikkelingen rond het station Driebergen-Zeist hebben tot doel om de spoorveiligheid en de doorstroming van het openbaar vervoer en verkeer te verbeteren. In 2018 worden opnieuw belangrijke

mijlpalen bereikt. Naar verwachting kan in het 4^e kwartaal van 2018 de eerste onderdoorgang voor gemotoriseerd verkeer worden opengesteld. Volgens planning wordt het project in 2020 opgeleverd. Het gebied krijgt een uitstraling die uitstekend past bij onze groene en duurzame identiteit. Het ontwerp voor het station en de voorpleinen is gebaseerd op duurzaamheidsvisies die gezamenlijk door partijen zijn opgesteld. Uitgangspunt is dat het stationsgebied Klimaat Neutraal wordt geëxploiteerd. Het stationsgebied wordt een compacte OV-knoop, een stationslandgoed passend in de hoogwaardige context van de Stichtse Lustwarande.

Openbare verlichting (1.3)

In 2016 heeft uw raad de Nota Openbare Verlichting, Beleid en Uitvoering vastgesteld. Op basis van de nota bereiden wij nu de contractvorming voor. Wij gaan dan voldoen aan het SER-akkoord waarbij wij uiteindelijk een energiereductie realiseren van 50%. De energie zal duurzaam opgewekt worden. Wij verwachten in 2018 de opdracht voor de vernieuwing van onze openbare verlichting te kunnen verstrekken.

Openbaar groen (1.2)

In 2018 evalueren wij de kwaliteitsverhoging van het onderhoud van het openbaar groen en bepalen wij de ambitie voor de toekomst. Wij hebben deze kwaliteit in de woonwijken per 1 mei 2017 opgehoogd. Dit extra onderhoud verzorgt de BIGA met budget uit het sociale domein tot en met 2018.

Groenbeheerplan- Groenstructuurplan (1.2)

Het nog vast te stellen Groenbeheerplan en het Groenstructuurplan, dat nu vorm krijgt, is met elkaar verbonden door groene thema's zoals: biodiversiteit, ecologie, bomen, onderhoudskwaliteit en participatie. Hiermee vertalen wij het beleid naar de uitvoering. Vanuit het beheerplan zijn wij gestart met ecologisch bermenbeheer ontwikkelen. Wij doen dit in samenwerking met natuurverenigingen. Ook geven wij invulling aan duurzaam terreinbeheer certificeren en zoeken we met ons groenbeheer aansluiting bij het dorpsgericht werken. Wij starten met de planmatige aanpak van binnendringende soorten (zoals de Japanse duizendknoop).

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

Gemeentelijke bomen (1.2)

Onze groene boomstructuren leggen wij vast in het Groenstructuurplan. Deze structuren houden wij in stand door een planmatig beheer te voeren volgens het vastgestelde Bomenbeheerplan. Hiermee voldoen wij aan de zorgplicht. De opkomst van fatale boomziekten, zoals essentaksterfte en kastanjebloedingsziekte, veroorzaakt steeds meer uitval van bomen. Vervangingen van gemeentebomen hebben wij nog niet structureel geborgd. Daarom starten wij in 2018 met het opstellen van een meerjarenvervangingsplan om de vitaliteit en diversiteit van het bomenbestand veilig te stellen.

Bossen, bosstroken en natuurterreinen (1.2)

Het bosbeheer voeren wij uit aan de hand van een meerjarenplan met een visie op vitaliteit, veiligheid en biodiversiteit van het bosareaal. In 2016 en 2017 hebben wij de snoeiachterstand weggewerkt. Het huidige onderhoudsprogramma gaat uit van een planmatige onderhoudscyclus van 6 jaar voor inspectie en uitvoering. Hiermee is de veiligheid geborgd en voldoen wij aan onze zorgplicht. Vrijkomend hout

bieden wij maatschappelijk verantwoord aan bij een lokale zorgboerderij en een onderwijsinstelling. Het overige hout verkopen wij aan (lokale) marktpartijen.

Begraafplaatsen (1.4)

Wij geven in 2018 uitvoering aan onze nieuwe visie voor een toekomstbestendig beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen. Hierin stellen wij voor de Algemene Begraafplaats Doorn aan te wijzen als gemeentelijk gedenkpark. Deze visie vertalen wij samen met betrokken begrafenisondernemers en onze inwoners naar een uitvoeringsprogramma.

Water en riolering (2.2)

Wij werken volgens de principes van het risico gestuurd beheer, zoals vastgelegd in het GRP. Hierbij houden wij onder andere rekening met de functie, de materiaalsoort en de ligging van de riolering en met de mate van belasting en capaciteit. Wij vervangen rioleringen in Driebergen, Doorn en Amerongen. Daarnaast maken wij werk-met-werk door verkeers- en wegreconstructies in de planvorming en uitvoering mee te nemen, zoals Dennenhorst (Driebergen),

Engelse Werk en de Julianalaan (Amerongen). Ook vernieuwen wij foutieve huisaansluitingen in Maarn en Maarsbergen en zijn wij bezig met wateroverlast verminderen in Amerongen. In 2018 ronden wij de baggerwerkzaamheden in de Heidetuin (Driebergen) af en baggeren wij de vijver in het Noorderplantsoen (Driebergen).

Van afval naar grondstof (2.1)

Met de invoering van de klike voor PMD en alle bijbehorende communicatie hebben wij een grote stap gezet om het afval te hergebruiken als grondstof. Wij zetten er daarom op in om het restafval te verminderen. Nu is het tijd om het grofvuil onder handen te nemen, want daar is nog veel winst te halen, zowel milieuwinst als maatschappelijke winst. In 2018 nemen wij maatregelen die er voor zorgen dat grofvuil beter gescheiden wordt. Het hergebruik van goederen gaan wij stimuleren, al dan niet in samenwerking met één of meerdere kringlooporganisaties. Daarnaast werken wij aan het optimaliseren van de milieustraten, waarbij wij ook onze samenwerking met de gemeente Rhenen, de

milieustraat Remmerden, meenemen. Ook verwachten wij dat wij in 2018 een goede bestemming vinden voor ons textiel. De tussenevaluatie en actualisatie van het afvalbeleid uit 2017 zijn de basis voor het Uitvoeringsprogramma voor de tweede helft van de beleidsperiode 2018-2021. Duidelijk is dat er extra maatregelen nodig zijn om de hoeveelheid restafval, zowel grof als fijn, verder terug te dringen en de doelstellingen voor 2021 te behalen. Wij verwachten het Uitvoeringsprogramma Afval 2018-2021 met bijbehorend financieringsvoorstel begin 2018 aan u als raad voor te leggen.

De uitvoering van ons afvalbeleid verloopt voorspoedig. Er zijn echter externe factoren die grote invloed kunnen hebben op onze effectiviteit en onze kosten en baten. Een actueel onderwerp is het verpakkingendossier waarin de afspraken over de verantwoordelijkheden en vergoedingen voor onder andere PMD geregeld worden. Dit dossier kenmerkt zich al jaren door gebrek aan duidelijkheid. Wij gaan er vanuit dat met de evaluatie die in 2017 plaatsvindt en het daarop volgende overleg tussen Rijk, verpakkende

industrie en de VNG, knopen worden doorgehakt, maatregelen worden genomen en noodzakelijke wijzigingen worden doorgevoerd. Verwachting is dat de vergoeding voor te recyclen Verpakkingen (PMD) verlaagd worden en er extra kosten komen door de stagnatie in de verwerking en toepassing van PMD-verpakkingen. Het betreft een risico van € 250.000 waar de gemeente een beperkte invloed op heeft. Het risico komt grotendeels voort uit afspraken tussen het Rijk, de VNG en de verpakkingen industrie. Via de VNG, die hierover een motie heeft aangenomen, is het probleem bij het Rijk aangekaart en kritisch gevolgd. Dit risico is een onderdeel van de afvalstoffenheffing. Wanneer dit risico optreedt ontstaat er, door het gesloten circuit van de afvalstoffenheffing, een direct effect op de tarieven waardoor deze gaan stijgen.

Programma Heuvelrug Duurzaam en Klimaatneutraal (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)

Wij voeren het uitvoeringsprogramma 2017 – 2022 uit. Uitgangspunt is het versterken en verbinden van initiatieven uit de samenleving. De gemeente biedt daarvoor een platform voor verbinding en

(onderlinge) versterking van alle initiatieven. Ook voor de initiatieven waar de gemeente zelf geen actieve rol heeft. De gemeente reikt de hand zodat iedereen mee kan doen. De gemeente functioneert als netwerkpartner door ruimte te bieden of te laten aan initiatieven en activiteiten, door te faciliteren en regisseren en waar nodig ook door uit te voeren, te stimuleren en te reguleren. Uiteraard voeren wij ook onze wettelijke taken uit. Wij zetten actief in op regionale samenwerking, onder andere in U10+ verband.

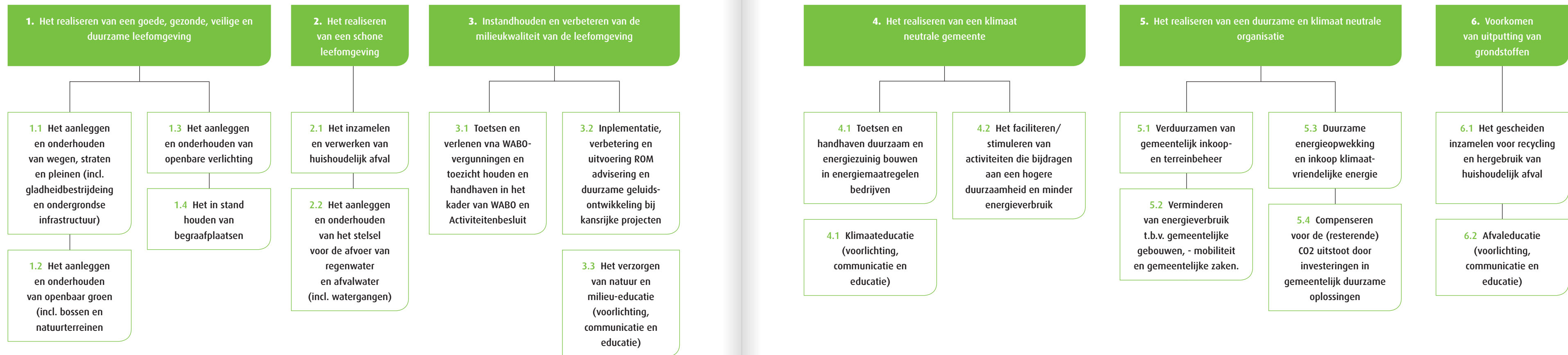
Aardgasvrij (4.1, 4.2, 4.3)

De ambitie van het Rijk om in 2050 van het aardgas af te zijn, waarin de gemeente de regierol krijgt, vraagt zeer grote extra inspanningen (proceskosten). Ook zijn grote investeringen van inwoners, ondernemers en organisaties, waaronder ook onze gemeentelijke organisatie (vastgoed), nodig. Wij bereiden ons voor op deze ontwikkeling en starten met een proeftuin. Wij zetten in regioverband en bij de VNG in op financiële en communicatieve bijdragen van het Rijk voor deze opgave.

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

Omschrijving	Bron	Referentie- of nulwaarde	Streefwaarde 2018
4.1 Klimaatvoetafdruk gebouwde omgeving grondgebied in de gemeente in kton CO ₂ gebaseerd op het gemeten elektriciteit en gasgebruik (referentiewaarde = voetafdruk 2009) ¹	Stedin Energie in Beeld	222	139
5.1 Klimaatvoetafdruk van de organisatie –na compensatie (ton/CO ₂)	Twee jaarlijkse klimaatvoetafdruk	2.513 (2009)	0

¹ De streefwaarde is gebaseerd op een lineaire afname van CO₂ t.o.v. 2009, met als doel jaar 2035 = 0. Bij een lineaire afname is de te behalen CO₂ reductie per jaar 8.538 ton (221.999: 26 jaar).
In 2017: - 8x8.538= - 68.304 ton.

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren

	2017	2018
1.1.1a % Hoofdinfrastructuur, dat voldoet aan onderhoudsniveau B	45%	45%
1.1.1b % Hoofdinfrastructuur, dat voldoet aan onderhoudsniveau C	45%	45%
1.1.1c Aantal toegekende claims wegen	6	6
1.1.1d Centra, woongebieden**, parken en parels, alle producten onderhoudsniveau B	95%	95%
1.1.1e Overige openbare ruimte, onderhoudsniveau C	95%	95%
1.4.1 Begraafplaatsen en parken en parels**, onderhoudsniveau A	95%	95%
1.4.2 Aantal gegronde klachten m.b.t. onderhoud begraafplaatsen	0	0
2.2.1 Aantal vuilemissies op oppervlaktewater a.g.v. niet functioneren van het hoofdriool	1	1
3.2.1 Aantal ROM-adviezen	55	60
5.2.1 Aantal ton CO ₂ uitstoot gemeentelijke mobiliteit (woon-werk en zakelijk)	308	<525*
5.3.1 Energieverbruik openbare verlichting (Kwh)	1,3 miljoen	1,3 miljoen
5.4.1 Aantal ton resterende CO ₂ gecompenseerd	1.031	<1004
6.1.1 Hoeveelheid ingezameld restafval in kg/inwoner	170	142

* Wij hebben een correctie aangebracht op de CO₂ uitstoot van de gemeentelijke mobiliteit. Met deze correctie was de uitstoot over 2013, 532 over 2013 en 2014 en 525 over 2015 en 2016.

** Het groenonderhoud is met 1 niveau opgehoogd van 1 mei 2017 tot en met 31 december 2018

E. BBV-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	194
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	1,4% (2014)

F. Relatie programma met verbonden partijen

Omgevingsdienst regio Utrecht (ODrU)

De ODrU voert de milieuadvisering op reguliere ruimtelijke projecten (ROM) uit, evenals de bodemtaken en het beheer van de informatie op onder andere bodem, lucht en geluid en heeft daarop een loketfunctie richting onze inwoners. Daarnaast zorgt zij voor aanbod van natuur en

milieueducatie voor scholen. Dit draagt bij aan het instandhouden en verbeteren van de milieukwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast adviseert de ODrU desgewenst op duurzaam bouwen bij projecten van de gemeente en initiatiefnemers en ondersteunt zij met energie expertise projecten in het kader van het uitvoeringsprogramma milieu. Dit draagt bij aan de doelstellingen van een klimaat neutrale gemeente en een klimaat neutrale organisatie.

Afval Verwijdering Utrecht (AVU)

De gemeenschappelijke regeling AVU (Afval Verwijdering Utrecht) draagt namens de Utrechtse gemeenten zorg voor het transport, de overslag, de bewerking en verwerking van het ingezamelde huishoudelijke afval. Doelmatigheid en milieu staan hierbij centraal. De AVU is voor ons een belangrijke partner bij het realiseren van een schone leefomgeving, en het voorkomen van uitputting van grondstoffen.

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Wegeninfrastructuur	4.389	3.718	3.785	3.946	4.031	4.086
Klokken en uurwerken (2017)	0	5	5	5	5	5
Openbaar Groen	4.073	2.416	2.614	2.639	2.642	2.647
Afwatering	0	126	132	132	132	132
Riolering	4.905	3.499	3.451	4.511	4.755	4.783
Reiniging	4.966	4.574	4.716	4.705	4.822	4.825
Milieubeheer	1.446	1.474	1.439	1.455	1.431	1.431
Begraafplaatsen	1.129	809	778	777	776	767
Totaal lasten	20.907	16.621	16.921	18.170	18.594	18.677
Baten						
Wegeninfrastructuur	-276	-614	-663	-663	-663	-663
Openbaar Groen	-29	-68	-86	-86	-86	-86
Riolering	-5.255	-4.714	-4.903	-6.463	-6.707	-6.735
Reiniging	-5.719	-6.042	-6.330	-6.319	-6.436	-6.439
Begraafplaatsen	-779	-849	-861	-861	-861	-861
Totaal baten	-12.057	-12.288	-12.842	-14.392	-14.752	-14.784
Resultaat	8.850	4.333	4.079	3.779	3.842	3.893

verschil 2018 tov 2017

-255

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structueel
Openbaar Groen:			
Toerekening loonkosten	180	N	S
Riolering:			
Toerekening loonkosten en kapitaallasten	48	V	I
Riolering (baten):			
De afvalstoffenheffing stijgt 1,4% HICP plus een de toename van het aantal huishoudens waar afval wordt opgehaald.	189	V	S
Reiniging:			
Toerekening loonkosten			
De ophaalkosten nemen toe met € 134.000 omdat het aantal huishoudens (inclusie PMD containers) hoger ligt dan van is uitgegaan bij de te verwachten uitgave van containers.	134	N	S
Reiniging (baten):			
De rioolheffing stijging met € 157.000 (1.4% HICP), de opbrengst kunststof stijgt met € 86.000 en de opbrengst glas stijgt met € 37.000, overig inkomsten afval stijgt met € 8.000.	288	V	S
Milieubeheer:			
omgevingsdienst	35	V	S
Begraafplaatsen:			
Toerekening loonkosten	31	V	S
Diverse kleine afwijkingen	22	N	S

PROGRAMMA

12

Middelen en
Ondersteuning

Structureel en reëel evenwicht

- Ambtswoning
- WKPB, BAG en BRK
- Kadastrale informatie
- Gebouwen en gronden
- Overige baten en lasten
- Juridische kosten
- Brandweergebouwen
- Anterieure overeenkomsten
- Grondexploitatie

In dit hoofdstuk treft u de ambities en afspraken omtrent de financiële positie van de gemeente.

A. Speerpunten

Financieel gezonde gemeente (1.1, 1.2, 1.3)*

In deze begroting zijn de uitgangspunten gehanteerd die afgesproken zijn in het raadsprogramma, zoals:

- De begroting is structureel en materieel sluitend;
- De begroting is voorzien van een overzicht incidentele lasten en baten;
- Vrijvallende middelen omtrent het begrotingsresultaat worden toegevoegd aan de algemene reserve;
- Het weerstandsvermogen voldoet aan het gestelde kader.

Schuldenpositie (2.1)

Het afgelopen jaar is er meer aandacht gekomen voor de schuldenpositie van de gemeente en het afbouwen daarvan. Bij het aannemen van het amendement ‘schulden niet laten stijgen maar laten dalen’ is

besloten een schuldenplafond in te voeren van € 160 miljoen. Daarnaast is besloten keuzes voor te leggen om de schuld in 2019, 2020, 2021 met minimaal één miljoen te laten dalen. In 2018 is de invulling hiervan een belangrijke opgave.

Lokale Lastendruk (2.1, 2.2)

Conform het raadsprogramma stijgen de lokale lasten voor 2018 met het inflatiepercentage gebaseerd op Geharmoniseerde consumptieprijsindex (HICP) 1, 4%, met uitzondering van de rioolheffing. In verband met het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) stijgt deze naast het inflatiepercentage met 3%.

Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) (1.3)

Vorig jaar zijn er ingrijpende voorstellen gedaan om onderdelen te veranderen. Het is nu voor het eerst mogelijk om vergelijkingen te maken, aangezien vorig jaar een overgangsjaar betrof.

Vaststellen visie op vastgoed / Afstoten vastgoed (3.1)

Begin 2017 is met uw raad gesproken over ambities en de uitwerking van de Visie op Vastgoed. In het

laatste kwartaal van 2017 wordt deze visie, inclusief de meerjarenonderhoudsplannen, voor besluitvorming voorgelegd aan u als gemeenteraad. Afhankelijk van de besluitvorming door uw gemeenteraad in 2017 wordt het meerjarenonderhoudsplan vanaf 2018 uitgevoerd.

Visie Cultuurhuis Pléiade Doorn (3.1)

In 2017 heeft er een wijziging in indeling plaats gevonden waarbij aan maatschappelijke partijen extra ruimte is toebedeeld. Ook is er een start gemaakt met het meer levendig maken van de Cantina. De bibliotheek is hier de trekker van. Vooralsnog levert dat geen extra huurinkomsten op, omdat de Cantina gedurende de pilot zonder huurverhoging bij de gehuurde ruimte van de bibliotheek wordt getrokken. In 2018 wordt een Visie op Cultuurhuis Pléiade opgesteld. Er moet meer ruimte komen voor maatschappelijke initiatieven.

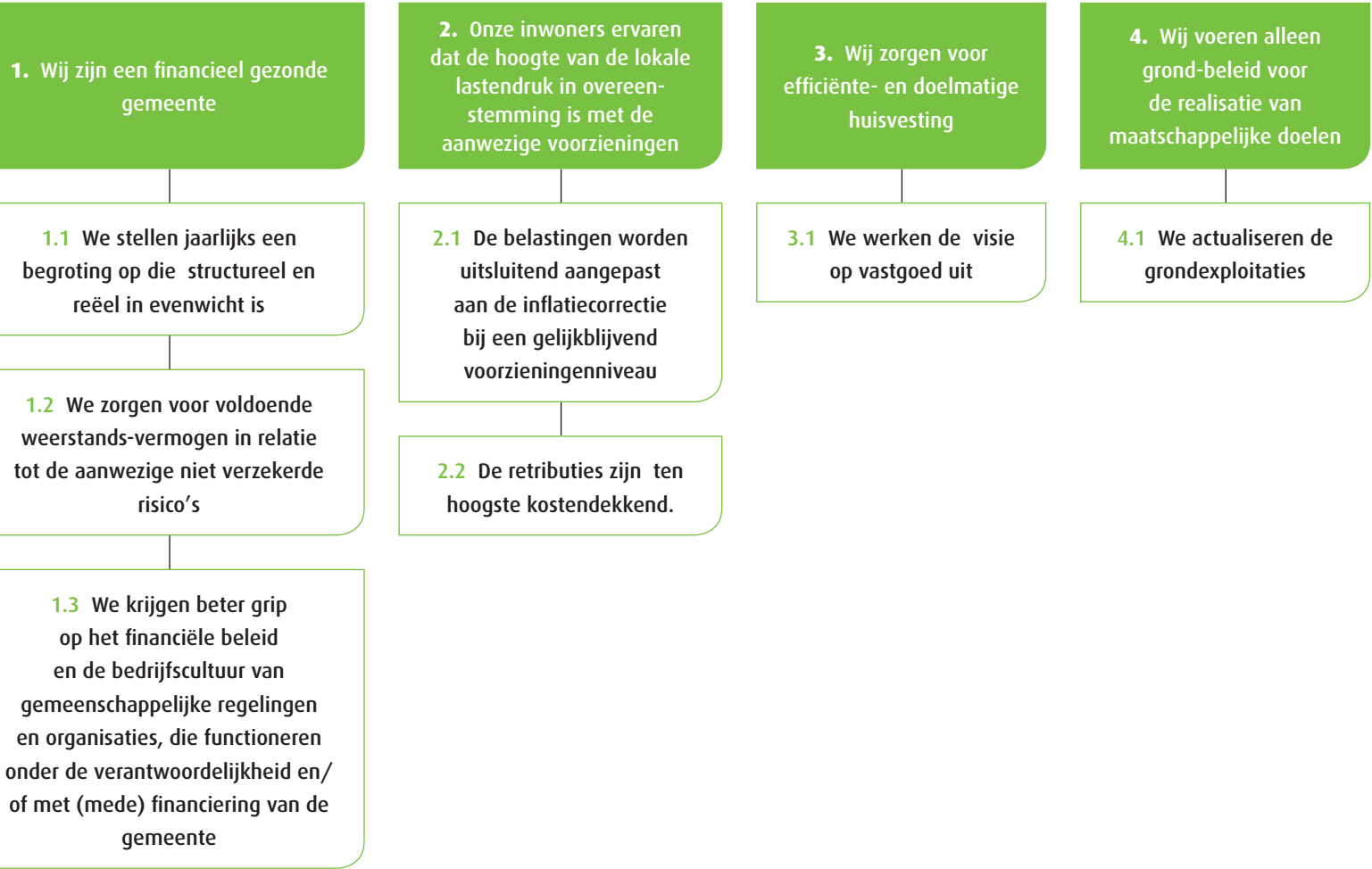
Vrijvallende schoollocaties (4.1)

Bij vrijval van (school)locaties en ontwikkeling, wordt gekeken naar mogelijkheden van woningbouw.

B. Doelenboom

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we daarvoor doen?

* De nummering achter de speerpunten correspondeert met de nummering in de doelenboom.

C. Wat willen we bereiken

Effect-indicatoren:

D. Wat gaan we daarvoor doen?

Prestatie-indicatoren:

	2017	2018
1.1.1 Aantal onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid	2	2
1.1.2 Mate van provinciaal toezicht	Repressief	Repressief
1.2.1 Weerstandsvermogen	1 of hoger	1 of hoger

E. BBV-indicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Actuele waarde
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	754
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	851
Formatie: 270.98/49,054	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,52
Bezetting: 277,91/49,054	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,61
Apparaatskosten: (26.854.872/49.054)	Kosten per inwoner	Eigen begroting	547
Externe inhuur: € 2.583.849 / € 22.868.433	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	11,3%
Overhead € 13.307.824/ € 103.231.000	% van totale lasten	Eigen begroting	12,9%

F. Relatie programma met verbonden partijen

Belastingssamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
De BghU verzorgt de uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken en heft en int belastingen, heffingen en leges namens haar deelnemers. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

G. Wat gaat het kosten?

Omschrijving lasten / baten	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten						
Ambtswoning (2017)	0	49	51	27	27	27
WKPB,BAG en BRK (2017)	0	175	27	27	27	27
Kadastrale informatie	0	315	186	186	186	186
Gebouwen en gronden	2.877	1.711	925	943	764	610
Overige baten en lasten	18.610	674	82	82	82	82
Juridische kosten	129	50	50	50	50	50
Brandweergebouwen	344	344	328	416	459	456
De Binder (2017)	0	491	0	0	0	0
Anterieure overeenkomsten	706	588	784	784	784	907
Grondexploitatie	2.233	1.852	792	440	335	318
Totaal lasten	24.900	6.248	3.224	2.956	2.714	2.663
Baten						
Ambtswoning (2017)	0	-18	-18	-18	-18	-18
Kadastrale informatie	0	-4	-4	-4	-4	-0
Gebouwen en gronden	-2.834	-1.719	-747	-1.404	-196	-196
Overige baten en lasten	-19.409	0	0	0	0	0
Juridische kosten	-12	0	0	0	0	0
Brandweergebouwen	-11	0	0	0	0	0
De Binder (2017)	0	-221	0	0	0	0
Anterieure overeenkomsten	-523	-335	-740	-740	-740	-862
Grondexploitatie	-4.057	-1.507	-1.100	-905	-45	-1.219
Totaal baten	-26.846	-3.805	-2.610	-3.072	-1.003	-2.296
Resultaat	-1.946	2.443	615	-117	1.711	367

verschil 2018 tov 2017

-1.828

(bedragen x € 1.000)

Toelichting verschillen 2018 tov 2017	Bedrag	Voordeel/ Nadeel	Incidenteel/ Structureel
WKPB, BAG en BRK			
Toerekening loonkosten	148	V	S
Kadastrale informatie			
Toerekening loonkosten	129	V	S
Gebouwen en gronden			
In 2017 saneerden we de Gooijerdijk	227	V	I
De bezuiniging op Vastgoed is bij de kadernota 2018 vervallen. In 2017 staat er voor deze taakstelling nog € 86,000 geraamd	86	N	S
In 2017 verkochten we de Haarweg 31 te Overberg	228	N	I
Conform het MPG per 1-1-2017 is het resultaat op de Materiele Vaste Activa in 2018 lager. Dit resultaat wordt verrekend met de Algemene Reserve	100	N	I
Overige baten en lasten			
Dit bedrag bestaat voor € 32.000 uit een administratieve correctie boeking inzake de stelpost gepensioneerden naar het overzicht Overhead. En voor € 360.000 de administratieve wijziging conform de kadernota op de post inflatie. Daarnaast valt er € 200.000 structureel vrij ten gunste van het resultaat.	592	V	S
De Binder	270	V	S
De baten en lasten van De binder zijn met ingang van 2018 onderdeel van programma 9.			
Anterieure Overeenkomsten			
Met ingang van 2018 is taakstelling op de anterieure overeenkomsten (facilitair passief grondbeleid) volledig gerealiseerd.	150	V	S
Voor het participatieplan Marinierskazerne Doorn (facilitair actief grondbeleid), is in 2017 € 100.000 beschikbaar en in 2018 € 45.000	55	V	I
Grondexploitatie			
Apparaatskosten	120	V	I
Op grond van het MPG is het resultaat op de grondexploitaties in 2018 hoger. Dit resultaat wordt verrekend met de Algemene Reserve	530	V	I
Diverse kleine afwijkingen	21	V	I

BBV-overzichten

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Omschrijving		Bedrag
1 Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is		11.043
- OZB woningen	7.633	
- OZB niet-woningen	2.370	
- Overige belastingen	1.040	
2 Algemene uitkering		57.551
3 Dividend		287
Totaal		68.881

(bedragen x € 1.000)

In 2018 bedragen de baten van de gemeente € 100,8 miljoen. Een deel van deze baten bestaat uit bestemde middelen, bijvoorbeeld uit rijkssubsidies. In bovenstaande tabel wordt zichtbaar welk deel van de baten voor alle soorten van uitgaven mogen worden ingezet. Deze baten noemen we de algemene dekkingsmiddelen.

Overzicht Overhead

De totale apparaatskosten bedragen € 26,9 miljoen. Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. Het betreft dus huisvestingslasten, salarissen, overige personeel gerelateerde kosten en ICT gerelateerde kosten. Onderstaand treft u een overzicht aan van de totale apparaatskosten.

Huisvestingskosten - Werf	766.964	
Huisvestingskosten Gemeente kantoor	1.713.678	
Huisvestingskosten totaal		2.480.642

Salariskosten Producten	12.350.259	
Salariskosten Overhead	7.368.727	
Overige personeelskosten	1.960.238	
Totale Salariskosten		21.679.224

ICT kosten - voor producten	429.824	
ICT kosten - Overhead	936.830	
Totale ICT kosten		1.366.654

Kosten Verbonden partijen (RID)		1.328.352
Totale Kosten		26.854.872

Apparaatskosten moeten zoveel als mogelijk direct aan de producten worden toegerekend. Alleen apparaatskosten die geen directe link hebben met één bepaald product, worden bestempeld als overhead. Met ingang van de begroting 2017 schrijft het BBV voor welke kosten behoren tot de overhead.

De direct toerekenbare apparaatskosten rekenen we op verschillende manieren toe aan de producten:

- Huisvestingslasten worden op basis van een procentuele verdelingen toegerekend aan de producten die van de betreffende huisvesting gebruik maken.
- ICT lasten worden direct op het bijbehorende product verantwoord.
- Salariskosten worden via het thematarief (uren x tarief) naar de producten gebracht.

Van de totale apparaatskosten van € 26,9 miljoen, wordt € 13,3 miljoen gelabeld als overhead. In onderstaand overzicht is de specificatie hiervan opgenomen.

Overheadkosten	
Huisvestingskosten (incl. cultuurhuis)	€ 1.713.678
Salariskosten Overhead	€ 7.368.726
Overige personeelskosten	€ 1.960.238
ICT-kosten	€ 936.830
Kosten Verbonden partijen (RID)	€ 1.328.352
Totale Overheadskosten	€ 13.307.824

In principe mag overhead niet meer aan de producten worden toegerekend, met uitzondering van de producten grondexploitaties en anterieure overeenkomsten. Van de € 13,3 miljoen aan overhead wordt in de begroting een bedrag van € 389.000 aan de producten grondexploitaties en anterieure overeenkomsten toegerekend; de rest blijft achter op de begrotingspost overhead.

Om te komen tot kostendekkende tarieven mag extracomptabel (dus buiten de administratie om) ook overhead aan de lokale heffingen worden toegerekend. In 2018 wordt er in totaal € 2,8 miljoen extracomptabel aan de afvalstoffen-heffing, rioolheffing, marktgelden, begraafrechten en leges toegerekend. Bij onze gemeente doen we dat door een vaste overheadopslag toe te reken aan elk direct gewerkt uur aan een kostendekkend product. Het overheadtarief bedraagt in 2018 € 50,89 per uur.

Bedrag voor heffing VPB

Op dit moment is de verwachting dat wij geen vennootschapsbelasting moeten afdragen aan de fiscus. Hierover zijn we nog in gesprek met de fiscus.

Bedrag voor Onvoorzien

Jaarlijks wordt op begrotingsniveau een bedrag geraamd voor onvoorziene lasten. Dit bedrag is € 2,50 per inwoner. Het aantal inwoners is gestegen naar 49.054. Het gereserveerde bedrag is €123.000

Paragrafen

1.1 Inleiding

De Paragraaf Lokale Heffingen moet op basis van het nieuwe BBV de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen conform de geformuleerde uitgangspunten;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De lokale heffingen vormen jaarlijks een belangrijk onderdeel van onze inkomsten en zijn onderdeel van de gemeentelijke beleidsvrijheid. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in heffingen waarvan de besteding van de opbrengst vrij is (zogenaamd belastingen) en heffingen waarvan de besteding van de opbrengst gebonden is (zogenaamd rechten). In deze begroting onderscheiden wij de volgende heffingen:

Belastingen

Onroerendezaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting.

Rechten

Marktgelden, afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafrechten, leges.

Financiële beleidsuitgangspunten Tarievenbeleid 2018

In de kadernota 2018 – 2021 heeft u de financiële kaders voor het tarievenbeleid 2018 vastgesteld. De kaders voorzien uitsluitend in een aanpassing van de tarieven aan de inflatie op basis van HICP 2018.

• Onroerende Zaak Belastingen	1,4%
• Toeristenbelasting	1,4%
• Forensenbelasting	1,4%
• Hondenbelasting	1,4%
• Precariobelasting	1,4%
• Marktgelden	1,4%
• Rioolheffing	100% kostendekking
• Afvalstoffenheffing	100% kostendekking
• Leges	100% kostendekking

Uitgangspunten kosten van overhead

Vanaf 2017 mag de overhead niet meer worden geboekt op de producten. Dit betekent dat bij de bepaling van de heffingen en leges, de overhead extracomptabel is meegenomen.

Uitgangspunten kostendekkendheid rechten

Voor de rechten hanteren wij in beginsel het uitgangspunt van 100% kostendekkende tarieven.

3.1 Paragraaf Lokale Heffingen

Opbrengsten per lokale belasting

Omschrijving heffing	Begroting 2017	Begroting 2018
Onroerendezaakbelastingen	9.865	10.003
Afvalstoffenheffing	5.006	5.164
Rioolheffing	4.668	4.799
Hondenbelasting	285	289
Forensenbelasting/ toeristenbelasting	1.047	1.051
Precariobelasting kabels en leidingen	614	751
Marktgelden	72	73
Begraafrechten	848	860
Leges	2.239	2.544
Totaal	24.644	25.534

(bedragen x € 1.000)

1.2 Belastingen

WOZ/ waardeontwikkeling

Voor de heffing van de onroerendezaakbelasting worden jaarlijks alle onroerende zaken binnen de gemeente gewaardeerd. De peildatum voor het belastingjaar 2018 is 1 januari 2017. De Belasting samenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht voert de herwaardering en de heffing en inning van belastingen uit, met uitzondering van de leges die vallen onder titel 1 van de Legesverordening en niet op aanslag worden gebracht (bijvoorbeeld reisdocumenten, rijbewijzen en huwelijken).

Voor 2018 houden wij rekening met een gemiddelde prijsstijging van 6% voor woningen. Voor niet-woningen houden wij, na jaren van daling, voor het eerst weer rekening met een gemiddelde prijsstijging van 1%. De OZB-tarieven 2018 worden voor deze waardeontwikkeling naar beneden bijgesteld. Doen we dit niet, dan stijgt de opbrengst in 2018 met in ieder geval 6%. De cijfers over de waardestijging komen uit de Meicirculaire 2017 en geven de landelijke trend weer. De cijfers zijn dus niet specifiek voor onze gemeente. In het najaar van 2017 ontvangen wij van

BghU de specifieke waardeontwikkeling voor onze gemeente en hierop berekenen wij onze tarieven voor de Verordening onroerendezaakbelasting 2018, die wij u in november 2017 aanbieden voor bespreking en vaststelling in december 2017.

Opbrengst Onroerendezaakbelasting

In lijn met de aangenomen moties en het hierover geformuleerde uitgangspunt in de kadernota 2017 – 2020 passen wij de opbrengst onroerendezaakbelasting uitsluitend aan, aan de inflatiecorrectie op basis van de geharmoniseerde consumentenprijsindex(HICP-index). Het Centraal Planbureau (CPB) presenteert periodiek de verwachting omtrent de ontwikkeling van de HICP-index voor de komende periode. Bij het opstellen van de kadernota 2018 verwachtte het CPB een HICP-index voor 2018 van 1,4%. Dit inflatie-percentages is met de kadernota 2018 vastgesteld en daarom ook toegepast in deze begroting voor de Onroerende zaakbelasting.

Op basis van de eerdergenoemde waardeontwikkeling van de woningen en met inachtneming van bovenstaande uitgangspunten houden wij in 2018 voorlopig rekening met de hieronder genoemde tarieven. Uiteindelijk dalen de tarieven in 2018 maar stijgt de opbrengst.

Opbrengst Onroerendezaakbelasting

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018
Woning		
- Eigenaar	0,1151%	0,1107%
Niet-woning		
- Eigenaar	0,1661%	0,1637%
- Gebruiker	0,1558%	0,1484%

Hondenbelasting

De opbrengsten hondenbelasting verhogen wij met 1,4% op basis van de uitgangspunten van de vastgestelde kadernota 2018 - 2021. Voor 2018 betekent dit dat wij rekenen met onderstaande tarieven.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018
1 ^e hond	70,78	71,77
2 ^e hond	117,05	118,69
Elke volgende hond	158,01	160,22

BghU controleert jaarlijks 20% van het totale woningenbestand op het bezit van honden. Dit laatste betekent dat iedere inwoner van onze gemeente 1 keer in de 5 jaar wordt gecontroleerd.

Forensen/ Toeristenbelasting

De opbrengsten voor de forensen- en toeristenbelasting verhogen wij met 1,4% op basis van de uitgangspunten van de vastgestelde kadernota 2018 – 2021. Voor 2018 betekent dit dat wij rekenen met onderstaande tarieven.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018
Tarief forensenbelasting per object	€ 262,60	€ 266,28
Tarief toeristenbelasting per overnachting	€ 1,01	€ 1,02

Precario op kabels en leidingen

Met ingang van het belastingjaar 2015 heffen wij precario op kabels en leidingen. Voor 2018 verhogen wij de opbrengst met 1,4% op basis van de

vastgestelde uitgangspunten van de kadernota 2018 – 2021. Voor 2018 houden wij in de begroting rekening met een opbrengst van € 751.000. Omdat tegen deze heffing nog altijd een bezwaarschriftprocedure loopt, moeten wij er nog altijd rekening mee dat deze heffing niet of niet volledig geïnd kan worden. Voor een toelichting hierop verwijzen wij u naar het de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing. Vanaf 2022 zal er geen precario meer mogen worden geheven op de kabels en leidingen. Dit betreft een aandachtspunt voor de komende jaren.

Overige belastingen - Bedrijven-investeringszone (BIZ)

De opbrengst van de BIZ-gelden verloopt budgettair neutraal, omdat wij alle opbrengsten, met uitzondering van de perceptiekosten, afdragen aan de ondernemersverenigingen. In Doorn, Driebergen-Rijsenburg en Leersum is sprake van een BIZ.

1.3 Rechten

Afvalstoffenheffing/ Reinigingsrechten

De tarieven voor afval en reinigingsrechten zijn 100% kostendekkend. Evenals voorgaande jaren houden wij bij de vaststelling van de tarieven rekening met de compensabele btw. Het btw-compensatiefonds wordt immers gevoed met geld uit het gemeentefonds. Omdat gemeenten een lager bedrag ontvangen uit het gemeentefonds mogen zij de compensabele btw meenemen als kosten bij de bepaling van de hoogte van de tarieven.

Overzicht kostendekkendheid Afvalstoffenheffing/ Reinigingsrechten (bedrag x € 1.000)		
Lasten	2017	2018
Taakveld afval (inclusief directe loonkosten en rente)	4.420	4.409
Taakveld belastingen BghU	120	120
Taakveld overhead	442	591
Taakveld huisvesting gemeentewerf	286	307
Taakveld minimabeleid-lokaal (kwijtschelding)	150	150
Compensabele btw	753	753
Totaal lasten	6.171	6.330
Baten		
Overige baten	1.263	1.166
Baten reinigingsrechten	4.908	5.164
Totaal baten	6.171	6.330
Percentage kostendekkendheid	100%	100%

In de kadernota 2018 is afgesproken dat de tarieven met 1,4% mogen stijgen. Deze stijging is in de begroting ook verwerkt. Bezien we de stijging van de totale baten Afvalstoffenheffing/ Reinigingsrechten dan is de stijging groter dan 1,4%. Dat komt door een toename in het aantal aansluitingen. De kosten zijn zo realistisch mogelijk begroot, stijgingen zien we met name in de toegerekende uren, de toegerekende overhead en de kosten voor het inzamelen. Het verschil tussen de bruto baten en de lasten bedraagt € 25.000 (zit verwerkt in het taakveld afval) en dit bedrag wordt in 2018 gedoteerd aan de voorziening onderhoud afval.

Ten aanzien van de opbrengsten PMB lopen we het risico dat deze voor een bedrag van ongeveer € 250.000 achter blijven bij de ramingen. In programma 11 wordt dit beschreven. Of de tegenvaller zich gaat voordoen zal vooral afhangen van overleg tussen Rijk, verpakkende industrie en de VNG. Wanneer het risico zich voordoet nadat het tarief 2018 al is vastgesteld (bij het vaststellen van de belastingverordening in december 2017) dan wordt de tegenvaller in 2018 gefinancierd uit de egalisatievoorziening. In dat geval zal deze vanaf 2019 onderdeel moeten gaan uitmaken van de Afvalstoffenheffing/ Reinigingsrechten.

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Percentage stijging t.o.v. 2017
Per perceel	€ 208,19	211,10	1,4%
Bij meerpersoonshuishoudens	€ 260,27	263,91	1,4%
Bedrijven (excl. btw)	€ 260,27	263,91	1,4%

Rioolrechten

De tarieven voor riool zijn 100% kostendekkend. Evenals voorgaande jaren houden wij bij de vaststelling van de tarieven rekening met de compensabele btw. Het btw-compensatiefonds wordt immers gevoed met geld uit het gemeentefonds.

Overzicht kostendekkendheid Rioolrechten (bedragen x € 1.000)		
	2017	2018
Lasten		
Taakveld riool (inclusief directe loonkosten en rente)	3.193	3.059
Taakveld belastingen BghU	85	85
Taakveld overhead	592	837
Taakveld huisvesting gemeentewerf	268	288
Taakveld minimabeleid-lokaal (kijtschelding)	180	180
Compensabele btw	350	350
Totaal lasten	4.668	4.799
Baten		
Baten rioolrecht	4.668	4.799
Totaal baten		
Percentage kostendekkendheid	100%	100%

In de kadernota 2018 is afgesproken dat de tarieven in het kader van de aanpassing aan de inflatie met 1,4% mogen stijgen. Deze stijging is ook verwerkt in de begroting. De raad heeft medio 2017 een nieuw GRP vastgesteld. Daarbij is besloten om investeringen in het riool de komende jaren niet meer te activeren maar aan het einde van het betreffende jaar de boekwaarde direct te verlagen. Het voordeel voor de burger is dat hierdoor minder rentelasten aan de rioolheffing worden toegerekend. Om deze methodiek mogelijk te maken, is een nieuwe spaarvoorziening ingevoerd, van waaruit het afboeken van de boekwaarde wordt gefinancierd. Deze spaarvoorziening wordt gevoed vanuit de rioolheffing en met het vaststellen van het GRP is besloten dat hiervoor de heffing de komende jaren additioneel met 3% per jaar mag stijgen. Ook deze stijging is in de begroting 2018-2021 verwerkt. In totaal stijgt de heffing in 2018 dus met 4,4%. Tegelijkertijd wordt er € 140.000 aan de spaarvoorziening gedoteerd en wordt er € 332.000 onttrokken aan de voorziening onderhoud riolering omdat in het GRP is afgesproken dat deze egalisatie voorziening de komende jaren wordt afgebouwd. Omdat gemeenten een lager bedrag ontvangen uit het gemeentefonds mogen zij de compensabele btw meenemen als kosten bij de bepaling van de hoogte van de tarieven. Bij de kadernota 2018 is afgesproken dat vanaf 2019 een additioneel bedrag van € 500.000 aan compensabele BTW aan de rioolheffing wordt toegevoegd. Het bovenstaande leidt voor 2018 tot de volgende voorlopige tarieven:

Omschrijving	Tarief 2017	Tarief 2018	Percentage stijging t.o.v. 2017
Per perceel	179,99	187,91	4,4%
Bij meerpersoonshuishoudens	225,09	234,99	4,4%

Marktgelden

De tarieven voor de marktgelden hebben wij op basis van de uitgangspunten van de kadernota 2018-2021 verhoogd met 1,4%.

Overzicht kostendekkendheid Marktgelden (bedragen x € 1.000)		
	2017	2018
Lasten		
Taakveld weekmarkt (inclusief directe loonkosten)	50	61
Taakveld overhead	43	36
Taakveld BghU	1	1
Totaal lasten	94	98
Baten		
Overige baten weekmarkt	11	11
Marktgelden	72	73
Totaal baten	83	84
Percentage kostendekkendheid	88%	86%

Begraafrechten

In 2018 wordt de Toekomstvisie gemeentelijke begraafplaatsen verder uitgewerkt. Een van de doelen hierbij is inkomsten te verhogen. Door de Algemene Begraafplaats Doorn meer tot gemeentelijk gedenkpark te ontwikkelen verwachten wij een hogere mate van kostendekkendheid van de begraafplaatsen te realiseren. De concrete invulling hiervan start in 2018. Vanaf 2019 verwachten wij dat de eerste resultaten hiervan merkbaar zijn.

Overzicht kostendekkendheid Begraafrechten (bedragen x € 1.000)		
	2017	2018
Lasten		
Taakveld begraafplaatsen (inclusief directe loonkosten en rente)	770	777
Taakveld overhead	297	297
Taakveld belastingen BghU	2	6
Totaal lasten	1.069	1.080
Baten		
Overige baten	1	1
Baten Begrafenisrechten	848	860
Totaal baten	849	861
Percentage kostendekkendheid	79%	80%

Leges

Binnen de Legesverordening onderscheiden we drie titels. Titel 1 heeft betrekking op algemene dienstverlening zoals onder andere de afgifte van paspoorten, identiteitsbewijzen, rijbewijzen en uittreksels uit de Gemeentelijke Basisadministratie. Titel 2 heeft betrekking op alle dienstverlening die valt onder de fysieke leefomgeving/Omgevingsvergunning zoals bouwen, kappen, brandveilig gebruik, monumenten, aanleggen etc. Titel 3 heeft betrekking op dienstverlening die valt onder de Europese Dienstenrichtlijn. Hier vallen de APV vergunningen onder.

Bij de vaststelling van de kadernota 2018 besloot de gemeenteraad de legesopbrengsten richting 100% kostendekkendheid te brengen en gaf het college de opdracht om een extra legesopbrengst van € 300.000 in de begroting te verwerken. Dat is met deze begroting ook gebeurd.

Deze extra opbrengst is als volgt opgebouwd:

Titel 1: € 49.000
Een groot deel van de leges die vallen onder titel 1 zijn gebaseerd op landelijke tarieven. Dit geldt niet voor de leges huwelijken. Een verhoging van € 100 per huwelijk leidt tot een extra opbrengst met € 49.000.

Titel 2: € 217.000
In 2017 is het Vergunningen Toezicht en Handhavingsbeleid vastgesteld. Een onderdeel van dit beleid is het inzichtelijke maken van directe kosten. Bij het opstellen van de begroting en het bepalen van de kostendekkendheid van de leges hebben we deze cijfers verwerkt. Daarnaast houden we rekening met een stijging van het aantal

vergunningen. Eind 2017 stelt de raad de legesverordening 2018 vast waarin het tarief van o.a. de bouwvergunningen wordt geduid. Dan is duidelijk in welke mate de € 217.000 wordt gevonden in een hoger aantal vergunningen dan wel in een hoger tarief.

Titel 3 € 34.000
Deze extra opbrengst verwachten we op basis van een hoger aantal vergunningen.

De reguliere verhoging van de leges met 1,4% en het invullen van de taakstelling van € 300.000 leidt tot de volgende kostendekkendheid:

Kostendekkendheid totaal 2018 (bedragen x € 1.000)				
Titel	Lasten	Baten*	%	*hierin geraamde extra opbrengsten
I	1.371	1.104	81%	49
II	1.400	1.400	100%	217
III	71	40	57%	34
Totaal	2.842	2.544	90%	300

In onderstaande tabellen worden de baten en de lasten per titel, evenals de kostendekkendheid nader geduid.

Overzicht kostendekkendheid Titel 1 Algemene Dienstverlening (bedragen x € 1.000)		
	2017	2018
Lasten		
Taakvelden Titel 1 (inclusief directe loonkosten en rente)	957	919
Taakveld overhead	435	452
Totaal lasten	1.392	1.371
Baten		
Baten leges Titel 1	1.147	1.104
Totaal baten	1.147	1.104
Percentage kostendekkendheid	82%	81%

Overzicht kostendekkendheid Titel 2 Dienstverlening die valt onder de fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning (bedragen x € 1.000)		
	2017	2018
Lasten		
Taakvelden Titel 2 (inclusief directe loonkosten en rente)	941	829
Taakveld overhead	532	561
Taakveld belastingen BghU	10	10
Totaal lasten	1.483	1.400
Baten		
Baten leges Titel 2	1.180	1.400
Totaal baten	1.180	1.400
Percentage kostendekkendheid	80%	100%

Bij titel 2 zien we juist een stijging van de kostendekkendheid die met name wordt veroorzaakt doordat de ombuigingstaaktselling van € 300.000 voor een bedrag van € 217.000 hier terecht is gekomen.

Overzicht kostendekkendheid Titel 3 Dienstverlening die valt onder de Europese dienstrichtlijnen (bedragen x € 1.000)		
	2017	2018
Lasten		
Taakvelden Titel 3 (inclusief directe loonkosten en rente)	16	33
Taakveld overhead		38
Totaal lasten	16	71
Baten		
Baten leges Titel 3	13	40
Totaal baten	13	40
Percentage kostendekkendheid	81%	57%

De kostendekkendheid van deze titel neemt af ten opzichte van 2017 omdat de toedeling van uren en overhead heeft geleid tot het toerekenen van hogere lasten aan dit product.

Kwijtscheldingsbeleid

De BghU voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Er bestaat uitsluitend een mogelijkheid voor volledige kwijtschelding. Gedeeltelijke kwijtschelding is niet mogelijk. Inwoners met een inkomen tot 100% van het voor hen geldende minimuminkomen komen in aanmerking voor kwijtschelding. De inkomenstoets wordt in beginsel uitgevoerd op basis van de informatie die via het inlichtingenbureau beschikbaar is. Indien deze informatie ontoereikend is, vraagt BghU aanvullende informatie op. Kwijtschelding kan worden verleend voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting voor het houden van een eerste en tweede hond.

De betalingscapaciteit van een belastingplichtige bepalen wij aan de hand van het netto besteedbare inkomen afgezet tegen het normbedrag voor de algemene kosten van het bestaan. In de begroting 2018 houden wij voor het totale kwijtscheldingsbeleid rekening met een bedrag van € 338.000. Deze post maakt onderdeel uit van de kosten van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Ontwikkeling lokale lastendruk

De lokale lastendruk wordt bepaald aan de hand van de ontwikkeling van de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de OZB. Als gevolg van het doorvoeren van de besluiten uit de kadernota 2018, gaat de lokale lastendruk in 2018 stijgen. Omdat alle drie de tarieven worden aangepast aan de inflatie en de rioolheffing een additionele stijging van 3% kent komt de stijging van de lastendruk gemiddeld uit rond de 2%. De exacte stijging voor een burger hangt af van de specifieke omstandigheid. In onderstaande tabellen is een overzicht van de lastendruk gegeven waarbij met name de waarde van het onroerend goed en dus te af te dragen OZB) een variabele is.

Voorbeeld 1: in de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de stijging van de lastendruk voor eigenaren van woningen, met gezin, met een gemiddelde WOZ-waarde van € 300.000 op 1 januari 2018 (2017 = € 283.019).

Ontwikkeling Lokale Lastendruk op basis van € 300.000			
Lastendruk	2017	2018	Afwijking t.o.v. 2017
OZB	€ 327,45	€ 332,10	1,40%
Afvalstoffenheffing	€ 260,27	€ 263,91	1,40%
Rioolheffing	€ 225,09	€ 234,99	4,40%
Totaal:			
Eigenaren	€ 327,45	€ 332,10	1,40%
Gebruiker	€ 485,36	€ 498,90	2,70%
Eigenaren en gebruiker	€ 812,81	€ 831,00	2,20%

Voorbeeld 2: in de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de stijging van de lastendruk voor eigenaren van woningen, met gezin, met een gemiddelde WOZ-waarde van € 500.000 op 1 januari 2018 (2017 = € 471.698).

Ontwikkeling Lokale Lastendruk op basis van € 500.000			
Lastendruk	2017	2018	Afwijking t.o.v. 2017
OZB	€ 545,75	€ 553,50	1,40%
Afvalstoffenheffing	€ 260,27	€ 263,91	1,40%
Rioolheffing	€ 225,09	€ 234,99	4,40%
Totaal:			
Eigenaren	€ 545,75	€ 553,50	1,40%
Gebruiker	€ 485,36	€ 498,90	2,70%
Eigenaren en gebruiker	€ 1.031,11	€ 1.052,40	2,10%

Voorbeeld 3: in de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de stijging van de lastendruk voor eigenaren van woningen, met gezin, met een gemiddelde WOZ-waarde van € 750.000 op 1 januari 2018 (2017 = € 707.547).

Ontwikkeling Lokale Lastendruk op basis van € 750.000			
Lastendruk	2017	2018	Afwijking t.o.v. 2017
OZB	€ 818,63	€ 830,25	1,40%
Afvalstoffenheffing	€ 260,27	€ 263,91	1,40%
Rioolheffing	€ 225,09	€ 234,99	4,40%
Totaal:			
Eigenaren	€ 818,63	€ 830,25	1,40%
Gebruiker	€ 485,36	€ 498,90	2,70%
Eigenaren en gebruiker	€ 1.303,99	€ 1329,15	1,90%

Voorbeeld 4: in de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de stijging van de lastendruk voor eigenaren van woningen, met gezin, met een gemiddelde WOZ-waarde van € 1.000.000 op 1 januari 2017 (2017 = € 943.396).

Ontwikkeling Lokale Lastendruk op basis van € 1.000.000			
Lastendruk	2017	2018	Afwijking t.o.v. 2017
OZB	€ 1.091,51	€ 1.107,00	1,40%
Afvalstoffenheffing	€ 260,27	€ 263,91	1,40%
Rioolheffing	€ 225,09	€ 234,99	4,40%
Totaal:			
Eigenaren	€ 1.091,51	€ 1.107,00	1,40%
Gebruiker	€ 485,36	€ 498,90	2,70%
Eigenaren en gebruiker	€ 1.576,87	€ 1.605,90	1,80%

Plaats ranglijst Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO)

Op basis van het rapport Atlas van de Lokale Lastendruk staan wij op plaats 348 voor meerpersoonshuishoudens met een eigen woning en op plaats 320 voor meerpersoonshuishoudens met een huurwoning. Zie ook Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing onder 3.6.

Toelichting op de plaatsing
Utrechtse Heuvelrug heeft een hoge lokale lastendruk. De plaats op de COELO ranglijst is wat dat betreft duidelijk. Hoe wordt die plaats verklaard? We kijken naar de 3 tarieven en vergelijken onze tarieven 2017 met die van de gemiddelde gemeente zoals COELO die heeft bepaald.

Lastendruk	Gemiddelde gemeente	UHR	Verskil
Afvalstoffenheffing	€ 260	€ 260	-
Rioolheffing	€ 192	€ 225	+17%
Percentage OZB	0,1237%	0,1151%	- 7%
Waarde onroerend goed	€ 228.000	€ 316.000	+39%
Lokale lastendruk	€ 723	€ 850	+17%

We zien aan bovenstaande vergelijking dat UHR een hogere rioolheffing heeft. Dit wordt met name veroorzaakt door de bebouwing in onze gemeente. Er zijn relatief weinig aansluitingen per kilometer riool. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de gemeente Utrecht, waar door de dichte bebouwing het aantal aansluiting per kilometer riool veel hoger is. Gevolg hiervan is dat we relatief hoge kosten moeten maken om ons riool te onderhouden. De afvalstoffenheffing ligt geheel in lijn met het gemiddelde van Nederland. Wat de OZB betreft ligt het te heffen percentage in onze gemeente 7% onder het landelijk gemiddelde. Omdat de waarde van ons onroerend goed echter fors boven het landelijk gemiddelde ligt, betaalt de burger in onze gemeente uiteindelijk toch veel OZB.

Het lage OZB-tarief en de hoge waarde van het onroerend goed maakt dat UHR een hoge onbenutte belastingcapaciteit heeft (de ruimte die er is om de OZB naar een maximum te verhogen). Gemeenten waar de gemiddelde waarde van het onroerend goed hoog is, hebben overigens het nadeel dat ze hiervoor gekort worden op hun algemene uitkering. Dit vanuit de gedachte dat deze de mogelijkheden hebben om via de OZB extra middelen binnen te halen. Dat gebeurt dus ook bij onze gemeente.

We zien dat Utrechtse Heuvelrug op de COELO-ranglijst door vergelijkbare gemeenten wordt omringd. De karakteristieken van onze gemeente brengen met zich mee dat wij altijd laag zullen scoren op de plaatsingslijst van het Coelo. Dit is zeker het geval als we hierbij ook nog het geformuleerde uitgangspunt van het raadsprogramma betrekken dat het voorzieningenniveau binnen onze gemeente op peil moet blijven.

Berekening Lastendruk op basis van de systematiek van Coelo

In de onderstaande tabel geven wij inzicht in de stijging van de lastendruk voor eigenaren van woningen op basis van een eenpersoonshuishouden met een gemiddelde WOZ-waarde van € 335.000 op 1 januari 2018 (2017 = € 316.000, de waarde waarop de Coelo haar berekeningen baseert in de Atlas van de Lokale Lasten 2017).

Lastendruk	2017	2018	Afwijking t.o.v. 2017
OZB	€ 365,61	€ 370,85	1,4%
Afvalstoffenheffing	€ 208,19	€ 211,10	1,4%
Rioolheffing	€ 179,99	€ 187,91	4,4%
Totaal:			
Eigenaren	€ 365,61	€ 370,85	1,4%
Gebruiker	€ 388,18	€ 399,01	2,7%
Eigenaren en gebruiker	€ 753,79	€ 769,86	2,1%

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de stijging van de lastendruk voor eigenaren van woningen op basis van een meerpersoonshuishouden, met een gemiddelde WOZ-waarde van € 335.000 op 1 januari 2018 (2017 = € 316.000, de waarde waarop de Coelo haar berekeningen baseert in de Atlas van de Lokale Lasten 2017).

Lastendruk	2017	2018	Afwijking t.o.v. 2017
OZB	€ 365,61	€ 370,85	1,4%
Afvalstoffenheffing	€ 260,27	€ 263,91	1,4%
Rioolheffing	€ 225,09	€ 234,99	4,4%
Totaal:			
Eigenaren	€ 365,61	€ 370,85	1,4%
Gebruiker	€ 485,36	€ 498,90	2,8%
Eigenaren en gebruiker	€ 850,97	€ 869,75	2,2%

1.1 Inleiding

Op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) kan het weerstandsvermogen als volgt worden gedefinieerd: het vermogen van de gemeente om financiële risico's op te vangen zonder dat het gevolgen heeft voor de uitvoering van de dagelijkse taken. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (= de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die de gemeente loopt, waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd. In deze paragraaf wordt dit uiteengezet. Daarnaast zijn een aantal financiële kengetallen opgenomen. Deze kengetallen vormen een hulpmiddel bij het beoordelen van de financiële positie van de gemeente.

1.2. Ontwikkeling

Eind 2016 is er na aanleiding van het rekenkamerrapport omtrent de opzet en werking van risicomanagement binnen onze gemeente, een organisatiebrede kennissessie gehouden met als doel het kennisniveau inzake risicomanagement nadrukkelijker op de kaart te zetten. Dit waren intensieve sessies waarbij bestaande en nieuw ingebrachte risico's werden besproken. Voor de begroting 2018 is de thema's gevraagd om de risico's

te beoordelen. Zodra de Nota risicomanagement is gemaakt, wordt deze met u als raad besproken en geïmplementeerd binnen de organisatie. Zo ontstaat er continue grip op de risico's die wij als organisatie lopen in deze veranderende omgeving.

1.3. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, de daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

3.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risico-beheersing

1.4 Berekening weerstandscapaciteit

De kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement bepaalt dat de gemeentelijke weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de Algemene Reserve vrij aanwendbaar, de bestemmingsreserves waarvoor geen verplichtingen zijn aangegaan, de begrotingsruimte, de onbenutte belastingcapaciteit, de stelpost onvoorzien en eventuele stille reserves.

Tabel 1: Berekening weerstandscapaciteit			
	B2016	B2017	B2018
Algemene reserve (vrij aanwendbaar)	10.702	13.278	15.068
Onvoorzienne uitgaven	121	121	123
Onbenutte belastingcapaciteit*	5.277	5.778	6.405
Totale weerstandscapaciteit	16.100	19.177	21.596

(bedragen x € 1.000)

* Berekend t.o.v. ‘redelijk peil’ in art. 12 fin. verhoudingswet (120% van landelijk gemiddelde OZB-tarief).

Zoals in de jaarrekening 2016 al zichtbaar was, stijgt de algemene reserve in de begroting 2018 verder. De kosten inzake onvoorzienne uitgaven zijn licht gestegen in verband met een verhoogd aantal inwoners. Al deze mutaties leiden tot een hogere weerstandscapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit stijgt omdat de waardestijging van de woningen afgelopen jaar en komend jaar hoger is dan de HICP-norm waar wij meerekenen, van 1,4%.

2 Benodigde weerstandscapaciteit

2.1. Risico’s

De benodigde weerstandscapaciteit wordt berekend op basis van de geïnventariseerde financiële risico’s. De waardering van de risico’s vindt plaats op basis van een kansberekening en de hoogte van het verwachte financiële risico. Op basis van een zogenaamde “Monte-Carlosimulatie” wordt een financieel effect berekend, dat bepalend is voor de rangorde in de tabel.

In de volgende tabel worden de tien belangrijkste financiële risico’s van de gemeente benoemd. Voor een aantal risico’s geldt de we nog in onderhandelingen zijn met derden om te komen tot de werkelijke kosten. Het is niet in het belang van de gemeente om in deze begroting het bedrag op te nemen dat we als financiële consequentie van het betreffende risico verwachten. Daarom worden wel alle risico’s uit de top 10 genoemd, alleen zijn de financiële gevolgen van de “gevoelige” risico’s niet separaat in beeld gebracht. Deze kunt u als raad desgewenst inzien bij de griffie. Uiteraard tellen de niet getoonde risico’s wel mee bij de bepaling van de totale omvang van de geïnventariseerde risico’s.

Tabel 2: Belangrijkste financiële risico’s						
Ris. Nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financ. Gevolg Max.	Invloed
R335	Belastingdienst vordert btw terug op Sportvoorzieningen	Budgetoverschrijding op het taakveld sport/ sportvoorzieningen	Inzetten van fiscale en juridische specialisten.	50%	€ 1.000.000	15.89%
R342	Bouwkosten overschrijding infraproject stationsgebied Driebergen - Zeist	Uit de Realisatieovereenkomst volgt dat de omgevingspartijen (Provincie, Gemeente Zeist en Gemeente Utrechtse Heuvelrug) gezamenlijk 11,9% van de kostenoverschrijding dragen. Voor onze gemeente een aandeel van 3,3 %.	Goede samenwerking van de projectpartijen om te zorgen dat de planning van het project wordt gehaald (tijd is geld). Gezamenlijk met projectpartijen sturen op risicobeheersing en monitoring van het project.	80%	€ 300.000	11.53%
R281	Begrotingstekort bij gemeenschappelijke regelingen	Hogere Financiële bijdrage. Imagoschade in de regio	De kadernota van de betreffende gemeenschappelijke regeling (GR) wordt behandeld door de betrokken accounthouder. Verwerking van de geaccordeerde gegevens vindt via P&C-cyclus van de gemeente plaats. Daarnaast wordt via een raadsrapporteur per gemeenschappelijke regeling getracht om beter zicht op ontwikkelingen en risico’s te houden. Bezien wordt of de risico’s van de verschillende GR’en apart geregistreerd dienen te worden.	40%	€ 800.000	10.23%
R331	In gerechtelijke procedure wordt uitgesproken dat er geen precariobelasting geheven mag worden.	Een structurele afname van de algemene dekkingsmiddelen.	Inzetten van fiscale en juridische specialisten.	50%	€ 600.000	9.67%

Tabel 2: Belangrijkste financiële risico's						
Ris. Nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financ. Gevolg Max.	Invloed
R328	Onvoldoende arbeidsplekken voor mensen die beschut werk nodig hebben.	We kunnen de werkplekken binnen de sociale werkvoorziening niet langer garanderen. Bij voortzetting van de werkplekken ontstaat een structureel tekort op het participatiebudget.	Het maximaal inzetten van het beschikbare instrumentarium voor re-integratie ter bevordering van uitstroom bij de sociale werkvoorziening.	50%	€ 500.000	7.97%
R44	Gemeentegaranties.	Gemeente wordt aangesproken om invulling te geven aan de afgegeven garantiestelling.	Periodiek bewaken of instellingen voldoen aan hun rente en aflossingsverplichting.	50%	€ 475.000	7.61%
R326	De vestiging van een zorginstelling met veel voogdijkinderen.	Budgetoverschrijding op jeugdhulp.	Het realiseren van (boven) regionale solidariteits- en/of afspraken over risicodeling. Actief het ministerie benaderen om de bekostiging van voogdijkinderen (ivm het woonplaats- beginsel) beter te regelen.	30%	€ 500.000	4.75%
R47	Ontbreken meerjarenbeleid en -beheer gemeentelijke gebouwen	Lange termijn onderhoudsplannen zijn niet operationeel. Ook zijn voor lange termijn onderhoudsplannen onvoldoende middelen beschikbaar. Dit kan leiden tot afname waarde en achterstallig onderhoud.	Voor onderhoud gebouwen is een reserve gevormd, o.a ook voor het gemeentekantoor. In 2017 wordt de “Visie op vastgoed” uitgewerkt. Daarna kunnen de onderhoudsplannen een vertaling krijgen in de meerjarenbegroting.	30%	€ 390.000	3.73%
R272	Inhuur bij langdurige ziekte van medewerkers	Extra kosten door vervangende capaciteit a.g.v. inhuur. Deze kosten komen bovenop de loonsom.	Er is een beperkt inhuurbudget beschikbaar voor de opvang van ziekte, piekbelastingen en extra werkzaamheden.	50%	€ 200.000	3.20%
R314	Aantreffen van bodemverontreiniging, munitie enz. als gevolg van werken in de ondergrond van de Openbare Ruimte.	Extra kosten i.v.m. sanering en/of vertraging van werkzaamheden.	Historisch onderzoek, en het graven van proefsleuven. In projectplannen worden de risico's zoveel mogelijk inzichtelijk gemaakt.	10%	€ 1.000.000	3.19%

De bovengenoemde risico's zijn geraamd in financiële consequenties voor een bedrag van € 5,8 miljoen. In de begroting 2018 komt het totale risico uit € 8,9 miljoen.

2.2 Omvang van het weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, bedraagt € 2,4 miljoen. De evolutie van de ratio weerstandsvermogen in de tijd is weergegeven in onderstaande tabel. Indien de benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstands-capaciteit voor de begroting 2018 ontstaat het volgende beeld.

Tabel 3: Berekening ratio weerstandsvermogen			
	B2016	B2017	B2018
Beschikbare weerstandscapaciteit	16.100	19.177	21.596
Benodigde weerstandscapaciteit	5.193	4.250	2.367
Ratio weerstandsvermogen	3,10	4,51	9,12

(bedragen x € 1.000)

- Steeds nauwkeuriger worden de risico's in beeld gebracht. In de jaarrekening 2016 zijn we hiermee begonnen en doorgezet naar deze begroting. Het totale saldo omtrent risico's is bijgesteld naar € 8,3 miljoen ten opzichte van € 8,9 miljoen in de jaarrekening 2016. De voornaamste bijstelling van risico's zijn:
- **De vestiging van een zorginstelling met voogdijkinderen**
Dit risico is bijgesteld omdat het Rijk meer gelden beschikbaar heeft gesteld voor de jeugdzorg. Hierdoor lopen wij als gemeente een minder groot risico, mocht een zorginstelling zich hier vestigen.
 - **Bouwkosten overschrijding infraproject stationsgebied Driebergen-Zeist**
Gelet op de omvang en de complexiteit van dit project hebben we het risicoprofiel aangepast.
 - **Vergoeding voor te recylen Verpakkingen (PMD)**
Het risico bestaat dat er minder gelden worden opgehaald. In programma 11 wordt verder ingegaan op deze ontwikkeling.

De ratio weerstandsvermogen komt daarmee uit op 9,12. Hiermee scoort het de kwalificatie “uitstekend”(zie onderstaande tabel). Per saldo leveren de mutaties in de risico's een afname op van € 1.883.000, ten opzichte van de begroting 2017. Ten opzichte van de jaarrekening 2016 is de daling € 600.000. Uit onderstaande normtabel blijkt dat onze ratio op grond van in de kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement opgenomen normering uitstekend is.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

2.3 Risicosimulatie

Op basis van de geïnventariseerde risico’s is een risicosimulatie uitgevoerd. Daarbij wordt een inschatting gemaakt van de kans en de verwachting dat een risico zich voordoet. Deze analyse heeft voor de bovengenoemde risico’s de volgende tabel als uitkomst.

Tabel 5: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 669.481
10%	€ 824.375
15%	€ 938.210
20%	€ 1.035.608
25%	€ 1.124.582
30%	€ 1.207.529
35%	€ 1.287.398
40%	€ 1.364.532
45%	€ 1.441.282
50%	€ 1.518.557
55%	€ 1.595.451
60%	€ 1.676.602
65%	€ 1.762.999
70%	€ 1.854.497
75%	€ 1.952.164
80%	€ 2.063.845
85%	€ 2.195.763
90%	€ 2.366.542
95%	€ 2.625.847

(bedragen x € 1.000)

In de kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement is afgesproken dat 90% van alle risico’s kunnen worden afgedekt. Uit bovenstaande tabel blijkt dat het voor 90% zeker is dat alle risico’s kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2,367 miljoen. In Tabel 3 is aangegeven dat de beschikbare weerstandscapaciteit € 21,6 miljoen is. Dit levert een Ratio voor het Weerstandsvermogen op van 9,12.

2.4 Toelichting verstrekte garantstellingen

Via een motie is in de raad van 6 november 2014 verzocht inzicht te geven in de som van de garanties die onze gemeente heeft afgegeven en het financieel risico dat hiermee wordt gelopen. Daarnaast moet de reden van de garantstelling duidelijk zijn en moet worden onderbouwd hoe de riskante garanties en daarmee samenhangende risico’s kunnen worden afgebouwd.

Garantstellingen

De gemeente staat in sommige zaken garant voor leningen, mits dit bijdraagt aan de verwezenlijking van een maatschappelijk doel. Concreet kan dit betekenen dat er een geldlening verstrekt wordt aan de woningbouwverenigingen voor de realisatie van (sociale) huurwoningen en een vijftal sportverenigingen om een onderkomen te bouwen. Voor de garantstellingen aan particulieren geldt dat deze in het verleden verstrekt zijn om de mogelijkheden voor inwoners op de woningmarkt te vergroten. Dit is een sterfhuiskonstructie. Er worden geen nieuwe garantstellingen aan particulieren verstrekt.

Het totaal van de gegarandeerde geldleningen bedraagt € 169.346.000. Onderscheid wordt gemaakt in leningen waarbij de gemeente primair garantsteller is, secundair garantsteller/ achtervang en particuliere leningen waarvoor de gemeente eveneens primaire garantsteller is. Onderstaand overzicht biedt inzicht in de verstrekte garantstellingen.

Omschrijving	1-1-2018	Risico
Gemeente als eerste garantstelling	€ 28.394.000	Laag
Gemeente als achtervang bij woningbouwleningen	€ 137.951.000	Laag
Particuliere Leningen	€ 3.001.000	Laag
Totaal	€ 169.346.000	

In alle gevallen is het risico op de garantstellingen laag.

Gemeente als eerste garantsteller

De leningen waarvoor de gemeente als eerste garantsteller optreedt, zijn verstrekt aan de C.V. Lange Dreef voor 13,5 miljoen. De overige leningen zijn verstrekt aan woningbouwvereniging Amerongen voor het MFC Allemanswaard (6,9 miljoen), Stichting Sportaccommodaties Hoenderdaal (4,9 miljoen), het golfterrein Doorn (1,9 miljoen) en voor het resterende deel aan individuele (sport) verenigingen.

Gemeente als achtervang

Bij de garantstellingen waarbij de gemeente als achtervang dient, treedt het Waarborgfonds Sociale Woningbouw op als eerste garantsteller. Dit betekent dus voor onze gemeente een te laag risico.

Particuliere leningen

Voor de particuliere leningen is er sprake van een sterfhuiskonstructie, wat betekent dat de omvang van garantstelling alleen nog maar afneemt. In het geval van de particuliere leningen betreft het een hypotheekverstrekkingen (op een eerste hypotheek) op woningen. Bij deze woningen is er sprake van een overwaarde. De gemeente heeft het recht van hypotheek wanneer de hypotheekontvanger niet aan haar verplichtingen kan voldoen en er aanspraak wordt gedaan op de garantiestelling. Het risico dat we lopen is laag.

3 Kengetallen BBV

De volgende kengetallen zijn verplicht gesteld vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

1. Netto schuldquote;
2. Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. Solvabiliteitsratio;
4. Kengetal grondexploitatie;
5. Structurele exploitatieruimte;
6. Belastingcapaciteit.

In onderstaande overzichten worden deze kengetallen berekend. Tot en met de begroting 2017 is daarbij gewerkt met de standen *ultimo* het boekjaar. Met ingang van de begroting 2018 wordt voor de berekening van de kengetallen de stand per *begin* boekjaar genomen. Reden hiervan is dat de kengetallen vanaf de begroting 2018-2021 direct afkomstig zijn uit onze liquiditeitsprognose en deze prognose werkt met standen per begin boekjaar. In de laatste paragraaf worden de kengetallen en de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie geduid.

3.1 Netto schuldquote

Deze ratio wordt gebruikt om een beeld te schetsen van de mate van flexibiliteit van een organisatie. Het geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente op korte termijn accenten kan verleggen. De netto schuldquote drukt de netto schuld (rentedragende schulden -/- liquide middelen) uit als percentage van de totale baten in de exploitatie en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Berekening netto schuldquote		Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	Passiva						
A	Vaste schulden	126.070	147.372	131.331	140.338	141.062	141.432
B	Netto vlottende schuld	17.425	13.657	19.887	19.742	19.216	18.499
C	Overlopende passiva	10.799	8.660	10.799	10.799	10.799	10.799
	Totaal	154.294	169.689	162.016	170.879	171.076	170.729
	Activa						
D	Financiële activa	42	1.913	42	42	42	42
E	Uitzettingen < 1 jaar	10.108	11.318	10.108	10.108	10.108	10.108
F	Liquide middelen	77	9	77	77	77	77
G	Overlopende activa	11.255	9.041	11.255	11.255	11.255	11.255
	Totaal	21.482	22.281	21.482	21.482	21.482	21.482
	Saldo passiva min activa	132.812	147.408	140.534	149.397	149.593	149.247
H	Totaal baten	103.978	104.140	100.794	103.005	101.391	102.685
	Berekening netto schuldquote						
	(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%)	127,7%	141,5%	139,4%	145,0%	147,5%	145,3%

(bedragen x € 1.000)

3.2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Berekening netto schuldquote + verstr. leningen		Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	Passiva						
A	Vaste schulden	126.070	147.372	131.331	140.338	141.062	141.432
B	Netto vlottende schuld	17.425	13.657	19.887	19.742	19.216	18.499
C	Overlopende passiva	10.799	8.660	10.799	10.799	10.799	10.799
	Totaal	154.294	169.689	162.016	170.879	171.076	170.729
	Activa						
D	Financiële activa (BBV art. b, c, d, e en f):						
	• leningen aan woningbouwcorporaties	8.474	8.149	8.149	7.816	7.473	7.121
	• leningen aan deelnemingen	1.119	1.092	1.086	1.053	1.020	987
	• overige langlopende leningen	4.238	4.350	4.210	4.177	4.087	4.040
	• overige uitzettingen looptijd > 1 jaar	42	42	42	42	42	42
	• bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	1.871	0	0	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar	10.108	11.318	10.108	10.108	10.108	10.108
F	Liquide middelen	77	9	77	77	77	77
G	Overlopende activa	11.255	9.041	11.255	11.255	11.255	11.255
	Totaal	35.314	35.872	34.928	34.528	34.063	33.631
	Saldo passiva min activa	118.980	133.817	127.088	136.351	137.013	137.098
H	Totaal baten	103.978	104.140	100.794	103.005	101.391	102.685
	Berekening netto schuldquote + verstr. leningen						
	(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%)	114,4%	128,5%	126,1%	132,4%	135,1%	133,5%

(bedragen x € 1.000)

3.3 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

Solvabiliteitsratio		Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Eigen vermogen	23.424	19.679	21.556	21.573	23.116	24.254
B	Totaal van de passiva.	189.251	200.704	195.530	204.454	205.334	205.155
	Berekening solvabiliteitsratio						
	Solvabiliteit(A/B) x 100%	12,4%	9,8%	11,0%	10,6%	11,3%	11,8%

(bedragen x € 1.000)

3.4 Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft inzicht in het totaal van de voorraad bouwgronden ten opzichte van de totale baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Grondexploitatie		Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	Totaal van de activa ‘niet in exploitatie genomen bouwgronden’	0	0	0	0	0	0
B	Totaal van de activa ‘bouwgronden in exploitatie’	5.391	-44	4.278	3.367	360	-391
C	Totale baten	103.978	104.140	100.794	103.005	101.391	102.685
	Berekening grondexploitatie in %						
	grondexploitatie in % (A+B)/C x 100%	5,2%	0,0%	4,2%	3,3%	0,4%	-0,4%

(bedragen x € 1.000)

3.5 Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft inzicht in de beschikbare structurele ruimte om eigen lasten te dragen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserve uit te drukken in een percentage van de totale baten.

Structurele exploitatieruimte		Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	Totale lasten	100.425	104.987	100.810	101.587	100.271	100.210
	Totale incidentele lasten	6.855	10.432	2.922	2.239	297	128
A	Totale structurele lasten	93.570	94.555	97.888	99.348	99.974	100.082
	Totale baten	103.978	104.140	100.794	103.005	101.391	102.685
	Totale incidentele baten	6.404	10.277	1.667	2.122	45	1.219
B	Totale structurele baten	97.574	93.863	99.127	100.883	101.346	101.466
	Totaal B-A	4.004	-692	1.239	1.535	1.372	1.384
C	Totale struct. toev. aan de reserve	76	76	76	76	76	76
D	Totale struct.ontr. aan de reserve	54	192	54	54	54	54
	Totaal D-C	-22	116	-22	-22	-22	-22
E	Totale baten	103.978	104.140	100.794	103.005	101.391	102.685
	Berekening structurele expl. ruimte						
	((B-A)+(D-C)/E)x 100%	3,8%	-0,6%	1,2%	1,5%	1,3%	1,3%

(bedragen x € 1.000)

3.6 Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Het kengetal belastingcapaciteit wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

Berekening belastingcapaciteit		Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	341,94	345,30	332,10	332,10	332,10	332,10
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	258,72	266,84	263,91	263,91	263,91	263,91
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	239,88	225,09	234,99	234,99	234,99	234,99
D	Eventuele heffingskorting voor een gezin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	840,54	837,23	831,00	831,00	831,00	831,00
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	716,00	715,00	723,00	723,00	723,00	723,00
Berekening belastingcapaciteit							
(E/F) x 100%		117,4%	117,1%	114,9%	114,9%	114,9%	114,9%

(bedragen x € 1.000)

3.7. Beoordeling onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Voor een afgewogen beoordeling van de financiële positie dienen de financiële kengetallen in hun onderlinge samenhang en binnen de specifieke context van de gemeente te worden gezien. Op grond van bovenstaande kan het volgende totaaloverzicht worden gegeven:

Kengetallen	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
netto schuldquote	127,7%	141,5%	139,4%	145,0%	147,5%	145,3%
netto schuldquote gec. voor alle verstrekte leningen	114,4%	128,5%	126,1%	132,4%	135,1%	133,5%
solvabiliteitsratio	12,4%	9,8%	11,0%	10,6%	11,3%	11,8%
structurele exploitatieruimte	3,8%	-0,6%	1,2%	1,5%	1,3%	1,3%
grondexploitatie	5,2%	0,0%	4,2%	3,3%	0,4%	-0,4%
belastingcapaciteit	117,4%	117,1%	114,9%	114,9%	114,9%	114,9%

De financiële situatie die uit de kengetallen blijkt, is eerder ook met de raad gedeeld. De kengetallen laten zien dat de schuld van de gemeente hoog is. De netto schuldquote ligt met 139,4 % in 2018 boven de norm die de VNG als “goed” kwalificeert. De norm stijgt de komende jaren door, met name als gevolg van het investeringsniveau (zie hoofdstuk 5.2, meerjaren investeringsplan). Omdat de investeringen de komende jaren gaan dalen, de grondexploitaties nauwelijks nog effect op het saldo hebben en de

overige inkomsten en uitgaven constant zijn, zien we de schuldquote na 2020 dalen. Wanneer we de netto schuldquote corrigeren voor de leningen die de gemeente heeft aangetrokken ten behoeve van derden (met name woningbouwverenigingen), voor leningen die wij hebben verstrekt aan onze deelnemingen en de BNG, zien we dat de gecorrigeerde netto schuldquote aanmerkelijk daalt. Ook dan zouden we echter nog niet de kwalificatie “goed” krijgen van de VNG.

Ondanks de hoge schuldquote en de (bijbehorende) lage solvabiliteit, is de financiële positie van de gemeente niet slecht. Immers, er is sprake van:

- Een meerjarig structureel begrotingsoverschot van meer dan € 1 miljoen. Dit betekent dat er komende jaren structurele ruimte is om tegenvallers op te lossen of nieuwe beleidswensen te financieren.
- De weerstandsratio ligt met 9,12 fors boven de norm van 1,2. Dit betekent dat er genoeg ruimte is om incidentele tegenvallers op te lossen.
- Dalende rentelasten, ondanks een groeiende leningenportefeuille.
- Weinig grondexploitaties, waardoor de begroting niet gevoelig is voor ontwikkelingen op de woningmarkt.
- Een forse onbenutte belastingcapaciteit van meer dan € 6 miljoen. waarmee structurele tegenvallers opgelost kunnen worden.

Deze ontwikkelingen betekenen niet dat alles vanzelf goed komt. Immers, uit de vergelijkende cijfers van COELO blijkt dat Utrechtse Heuvelrug een hoge lokale belastingdruk kent. Hoewel daar logische redenen voor zijn (zie paragraaf lokale heffingen), betekent dit wel dat verdere stijging van de tarieven voor de burgers eindig is. Zo zijn ook de dalende rentelasten waarschijnlijk niet eeuwig durend. De gemeente is nog lange tijd afhankelijk van vreemd vermogen en de leningenportefeuille moet jaarlijks voor een deel worden geherfinancierd. Gaat de marktrente weer stijgen dan komt er een moment waarop de rentelasten van de gemeente weer gaan stijgen. Met een omvangrijke portefeuille als die van ons heeft dat consequenties voor de begroting. Daarom is het goed dat er aandacht is voor de afbouw van de leningen. Met het vaststellen van het GRP heeft de raad besloten dat investeringen in het riool in de toekomst niet meer worden geactiveerd. Op dit moment hebben riool gerelateerde investeringen een boekwaarde van € 34 miljoen en door de nieuwe systematiek van het GRP verdwijnt deze boekwaarde, en dus ook een gelijk bedrag aan leningen, op termijn uit de boeken.

1. Algemeen

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het verplicht om het beleidskader voor onderhoud van kapitaalgoederen en de financiële consequenties in de begroting en jaarrekening op te nemen. Dat is in deze paragraaf uitgewerkt.

Onze gemeente heeft een oppervlakte van 13.140 hectare, waarvan 12.949 hectare land en 191 hectare oppervlakte binnenwater. Het grootste deel van de gemeente is particulier grondbezit. Een klein gedeelte is in eigendom en/of beheer bij de gemeente. Het grootste deel hiervan is openbare ruimte. De openbare ruimte bevat verschillende soorten kapitaalgoederen, zoals wegen, riolering, groen en openbare gebouwen.

Kapitaalgoederen vertegenwoordigen, gedurende de periode dat ze van nut zijn, een waarde voor onze gemeente. Die waarde bewaken we door onderhoud te plegen. Het reguliere onderhoud komt ten laste van de exploitatie. Zolang we het onderhoud op peil houden, blijven de voorzieningen voor de inwoners en andere gebruikers op niveau en voorkomen we kapitaalvernietiging. We voldoen dan aan onze wettelijke zorgplicht. Het gewenste onderhoudsniveau dient altijd te worden gezien in relatie tot de kosten.

Als we als gemeente beschikken over helder beleid en actuele beheerplannen, kunnen we risico's in de hand houden.

Het nut van kapitaalgoederen strekt zich over meerdere jaren uit. Volgens beleid worden de kosten niet in het jaar van aanschaf verantwoord, maar geactiveerd en over meerdere jaren afgeschreven. Waardering vindt plaats op basis van historische kostprijs. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven. Uitgaven lager dan € 10.000 komen rechtstreeks ten laste van de exploitatie. Voor de bepaling van de afschrijvingstermijnen wordt de economische levensduur als toekomstige gebruiksduur aangehouden. Daadwerkelijke vervanging vindt meestal plaats als de technische levensduur verstreken is.

Als openbare ruimte vervangen moet worden, worden er middelen opgenomen in het Meerjaren investeringsplan. De rente en afschrijving wordt als kapitaallast opgenomen in de exploitatiebegroting. Om efficiënter om te gaan met de kapitaallasten en beter inzicht te geven in de investeringen wordt minimaal eenmaal per jaar het Meerjaren investeringsplan herijkt. De inhoud van het plan is grotendeels gebaseerd op het gemeentelijk

3.3 Paragraaf Onderhoud Kapitaal- goederen

rioleringsplan (GRP). De beschikbare ambtelijke capaciteit bepaalt grotendeels het investeringstempo. We hanteren een sober basisniveau qua onderhoud en richten ons op onveilige situaties en schades voorkomen. Voor bewoners betekent dit sobere niveau dat er meer overlast kan zijn. Voor ons als gemeente brengt mogelijk achterstallig onderhoud het risico van een toenemend aantal meldingen en schadeclaims. De stijgende onderhoudskosten houden wij in de hand door te werken volgens de principes van het risico gestuurd beheer.

2. Producten

Beleidskaders

Strategisch:

1. Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP)

Vanaf het in mei 2017 vastgestelde GRP zijn wij gestart met zgn. risico gestuurd rioolbeheer. Om op langere termijn de hoogte van de kapitaallasten te beperken brengen wij een deel van de opbrengsten in een spaarvoorziening die gebruikt wordt om investering direct mee af te boeken. Het in het GRP beschreven beleid heeft tot doel om huishoudelijk afvalwater en regenwater op veilige en efficiënte wijze af te voeren. De uitgangspunten zijn dat we regenwater - dat relatief schoon is - zoveel mogelijk buiten het riool houden en dat we riolen die niet meer goed functioneren planmatig vervangen. De herinrichting van wegen en openbaar groen wordt zoveel mogelijk gelijktijdig met het riool ter hand genomen. Dit beperkt de kosten en vermindert overlast voor bewoners.

2. Gemeentelijk Verkeer en Vervoers Plan (GVVP)

In februari 2017 is het geactualiseerde GVVP vastgesteld. Dit plan richt zich op

een veilige en vlotte doorstroming van het verkeer. Uitgangspunt is dat we in de wegenstructuur onderscheid maken tussen de hoofdstructuur en woonstraten en dat we openbaar vervoer en fietsverkeer stimuleren.

3. Sportnota ‘Sport in Beeld’

Deze nota dateert van 24 september 2008 en heeft tot doel om de beoefening van georganiseerde sport voor inwoners te faciliteren en te stimuleren. Daartoe hebben we de gebouwen afgestoten naar de verenigingen en de velden in eigendom, beheer en onderhoud genomen. Conform de Sportnota beschikt inmiddels elke buitensportvereniging (hockey, voetbal en korfbal) over tenminste één kunstgrasveld.

4. Speelruimte Beleidsplan

Dit plan van 23 april 2009 heeft tot doel het buiten spelen van kinderen en jongeren te faciliteren en te stimuleren. Uitgangspunt is dat in het bijzonder buiten spelen in een natuurlijke omgeving wordt bevorderd en dat het aanbod van speelvoorzieningen wordt geharmoniseerd. Uit de kerntakendiscussie in 2012 volgde een forse bezuiniging op het aantal formele speelvoorzieningen.

Tactisch:

5. Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte

Het Kwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte uit 2009 legt de basis voor de ontwikkeling van kwaliteitgestuurd beheer. We leggen de uitgangspunten voor de kwaliteit vast in de beheersystemen en beschrijven het onderhoud zoveel mogelijk in beeldbestekken. Met de Kerntakendiscussie in 2012 zijn de budgetten voor het beheer en onderhoud verlaagd. De kwaliteitsniveaus zijn bijgesteld volgens de tabel. Tot eind

2018 is het kwaliteitsniveau in een aantal gebieden verhoogd. Op dit moment zijn hiervoor tot eind 2018 middelen beschikbaar.

Kwaliteitsprofielen, bijgesteld na de kerntakendiscussie						
Gebied	A+	A	B	C	D	Ambitieprofiel
Centra			x			Basis
Parels			x			Basis
Woonwijk				x		Sober
Bedrijventerrein				x		Sober
Hoofdinfrastructuur			x	x		basis / sober
Parken			x			Basis
Landelijk gebied				x		Sober
Begraafplaatsen		x				Extra
Sportterreinen				x		Sober
Bossen en natuurterreinen				x		Sober

De kwaliteitsniveaus zijn gebaseerd op het landelijke systeem van de CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Wegenbouw). Er zijn vijf niveaus: **Niveau A+:** Nieuwe aanleg. Dit niveau wordt praktisch niet gebruikt voor het bepalen van onderhoudskwaliteit. **Niveau A:** Hoogwaardig. Meer dan de functie vereist. De openbare ruimte ligt er goed bij. **Niveau B:** Functioneel, sober en doelmatig. De openbare ruimte ziet er redelijk uit, maar er is regelmatig wat op aan te merken.

Niveau C: Onrustig beeld met enig discomfort of hinder. Schade en vervuiling zijn zichtbaar aanwezig. Over het algemeen functioneert de ruimte nog wel. Er treden echter incidenteel onveilige situaties op. **Niveau D:** een slecht beeld met vervuiling. Er is sprake van kapitaalvernietiging en onveilige situaties. Er zijn veel claims die vaak worden toegewezen.

Operationeel:

6. Wegen

a. Bestaand beleid

In het beheerplan Wegen van 28 mei 2009 is gekozen voor een budgetneutrale variant. Met de beschikbare middelen zijn wij ondanks een dalend kwaliteitsniveau nog in staat de risico’s voor aansprakelijkheid en veiligheid te beperken. Incidentele onveilige situaties doen zich bij het huidige kwaliteitsniveau wel voor. Aangezien de meeste wegen in de jaren zeventig en tachtig zijn aangelegd en ongeveer vijftig jaar meegaan, staan we op korte termijn voor een grote vervangingsopgave. Door inspecties wordt de conditie van het wegdek in de gaten gehouden en kan het optimale moment voor vervanging worden bepaald. Hiermee wordt in het Meerjaren investeringsplan rekening gehouden.

b. Activiteiten

Naast het reguliere onderhoud voeren wij riool- en wegrenovaties uit. Deze worden projectmatig uitgevoerd en hebben een looptijd van meerdere jaren.

c. Bedrijfsvoering

In de bedrijfsvoering van de activiteiten in de openbare ruimte heeft in de afgelopen jaren een belangrijke verschuiving plaatsgevonden van zelf doen naar regisseren. Hierdoor wordt ons databeheer en contractvorming steeds

belangrijker. Onze eigen medewerkers zetten wij vooral in op servicetaken, waaronder meldingen afhandelen en overlast voorkomen.

d. Financiën

De kosten voor de vervanging van het gehele wegen-areaal noemen we de vervangingswaarde. De totale vervangingswaarde hebben wij berekend op € 147 miljoen voor wegen, en ca. € 1,5 miljoen voor verkeers- en straatnaamborden. Voor verkeersregelininstallaties, wegmarkeringen en voorzieningen voor openbaar vervoer is de vervangingswaarde onbekend. Het budget voor wegen is onderverdeeld in wegen, verkeersregelingen en voorzieningen voor openbaar vervoer (met name bushaltes). Het investeringsvolume wordt per jaar vastgesteld op basis van opgevoerde projecten. Er is geen onderhoudsvoorziening.

7. Civieltechnische kunstwerken

a. Bestaand beleid

Voor dit onderdeel is geen beleid opgesteld. Op dit moment is de onderhoudstoestand van de meeste kunstwerken redelijk. Enkele voorzieningen, bijvoorbeeld vlonders en steigers, dienen vooral een recreatief doel. Andere voorzieningen dienen een technisch doel. Dat beschoeiingen in goede conditie blijven is van belang om ook schade aan nabijgelegen wegverharding te voorkomen.

b. Activiteiten

Wij reageren op meldingen.

c. Bedrijfsvoering

Vanwege het beperkte budget vindt geen planmatig onderhoud plaats. Beschikbaar budget is €16.000.

d. Financiën

De vervangingswaarde is onbekend.

8. Openbare verlichting

a. Bestaand beleid

Voor dit onderdeel is in 2016 beleid vastgesteld. Dit is onder andere gericht op de lichtpunten met ca. 3.000 verminderen en het areaal Vernieuwen.

b. Activiteiten

De pilots voor de vernieuwing hebben wij afgerond. We bereiden nu de contractvorming voor. Deze richt zich op het aantal verminderen en vervangen door energiezuinige en onderhoudsarme moderne lichtmasten. Verder wordt ook gekeken naar een eigen energienetwerk aanleggen voor openbare verlichting.

c. Bedrijfsvoering

Tot het nieuwe contract in werking treedt verrichten wij minimaal onderhoud aan de lichtmasten.

d. Financiën

De kosten voor openbare verlichting bedragen jaarlijks ca. € 600.000.

9. Openbaar groen

a. Bestaand beleid

Het openbare groen bestaat uit vier onderdelen: bomen, bos- en natuurterreinen, plantsoenen en oever- en watervegetaties. De beheerplannen voor gemeentelijke Bomen alsmede Bos- en Natuurterreinen uit 2009 beschrijven drie varianten: budgetneutraal, streefniveau en streefniveau-plus. Er is gekozen voor de budget-neutrale beheervariant. Dit is de variant die met de beschikbare middelen uit de begroting kan worden gerealiseerd. Door de keuze voor onderhoudsniveau C

kent deze variant financiële risico's, omdat schadeclaims niet in alle gevallen kunnen worden weerlegd. Incidentele onveilige situaties doen zich bij het huidige kwaliteitsniveau voor. Door de inrichting en het beheer beter aan te sluiten bij natuurlijke processen wordt het openbaar groen duurzamer. We stimuleren bewoners de inrichting en het onderhoudsniveau te verhogen.

b. Activiteiten

Er loopt een project voor verkoop of terugvordering van illegaal ingenomen openbaar groen. Pleksgewijs vormen wij openbaar groen om naar natuurlijker groen dat minder onderhoud nodig heeft. Dit komt de biodiversiteit ten goede. Wij betrekken bewoners zo veel mogelijk bij het onderhoud.

c. Bedrijfsvoering

In het onderhoud van openbaar groen wordt databeheer en contractvorming met aannemers steeds belangrijker. Uiteraard houden we er rekening mee dat de BIGA een aantal werkzaamheden goed kan uitvoeren eventueel in samenwerking met andere ondernemers. De eigen onderhoudsteams worden meer en meer ingezet op service verlenen en overlast voorkomen.

d. Financiën

De geschatte vervangingswaarde bedraagt € 15 miljoen voor openbaar groen en € 120 miljoen voor bomen. Voor bossen en natuurterreinen is geen vervangingswaarde bekend. Voor groot onderhoud en openbaar groen verduurzamen en omvormen is in de meerjarenbegroting dekking voor een jaarlijks investeringsbedrag van € 50.000. Er is geen onderhoudsvoorziening.

10. Speelvoorzieningen

a. Bestaand beleid

Het beleid is beschreven in het Speelruimteplan. Uit de kerntakendiscussie volgt dat we het aantal formele speelvoorzieningen halveren ten opzichte van 2012.

b. Activiteiten

In de komende jaren gaan wij door met formele- naar informele speelvoorzieningen omvormen. Dit houdt in dat de vrijkomende ruimte waar mogelijk ingericht wordt met natuurlijke spelaanleidingen, zoals boomstammen.

c. Bedrijfsvoering

Eén keer per jaar worden alle speeltoestellen technisch geïnspecteerd. Daarnaast vinden tweemaal per jaar visuele controles plaats. Hiermee voldoen wij aan onze wettelijke zorgplicht.

d. Financiën

De geschatte vervangingswaarde bedraagt ca. € 1 miljoen. Er is geen onderhoudsvoorziening.

11. Riolering en water

a. Bestaand beleid

Jaarlijks actualiseren we de gegevens in het beheersysteem op basis van reguliere inspecties. Het GRP bevat een uitvoeringsprogramma. Wanneer wij riolering vervangen, richten wij ook de bovengrond opnieuw in. Bewoners worden betrokken bij het planproces.

b. Activiteiten

Naast regulier onderhoud verrichten wij grote riool- en wegrenovaties. Deze voeren wij projectmatig uit. Deze projecten hebben een looptijd van

meerdere jaren. In 2016 zijn wij gestart met de uitvoering van het project Engelsewerk in Amerongen en met terugdringen wateroverlast in Amerongen. De rioolvervanging van Dennenhorst en omgeving in Driebergen bevindt zich in de voorbereidingsfase.

c. Bedrijfsvoering

Tot nu toe laten wij jaarlijks 1/7^e deel van de riolering schoonmaken en inspecteren. Deze cyclus is gebaseerd op landelijke richtlijnen. Hiermee voldoen we aan onze wettelijke zorgplicht. Deze cyclische werkwijze gaat veranderen. Vanaf 2017 zijn wij gestart met risico gestuurd werken. Dit houdt in dat de frequentie van inspectie en onderhoud afhankelijk wordt van het risico (ligging, gebruiksintensiteit, etc.).

d. Financiën

De geschatte vervangingswaarde bedraagt € 300 miljoen.

12. Gebouwen, waaronder schoolgebouwen

a. Bestaand beleid

Het onderhoud van de schoolgebouwen is sinds 2015 de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. De 34 schoolgebouwen zijn in eigendom van de schoolbesturen, maar vallen onder het economisch claimrecht van de gemeente. Drie schoolgebouwen worden gehuurd. De Visie op vastgoed die wordt voorbereid, is bepalend voor het aantal gebouwen dat in gemeentelijk eigendom blijft. De onderhoudsbudgetten moeten in overeenstemming worden gebracht met het gewenste onderhoudsniveau van het resterende vastgoed.

b. Activiteiten

Niet strategische vastgoed wordt minimaal onderhouden en afgestoten. De meeste onderhoudsactiviteiten betreffen het zogenaamde dagelijkse onderhoud.

c. Bedrijfsvoering

De gebouwen worden jaarlijks binnen het beschikbare onderhoudsbudget onderhouden. In het 4^e kwartaal 2017 besluit de gemeenteraad over de visie op Vastgoed met bijbehorende onderhoudsplannen.

d. Financiën

De geschatte vervangingswaarde is onbekend

13. Buitensportcomplexen

a. Bestaand beleid

Wij hebben de uitvoering van de Sportnota sinds 1 juli 2011 afgerond in de zin dat overeenstemming is bereikt met de sportverenigingen over de uitvoering van de Sportnota. De raad is hierover in augustus 2011 geïnformeerd. De gemaakte afspraken worden nu contractueel verankerd en in de organisatie geïmplementeerd. Wij hebben de harmonisatie van de tenniscomplexen in 2015 bij vier verenigingen afgerond. Met twee verenigingen zijn wij nog in gesprek. In de uitvoering van het raadsprogramma 2014-2018 is een bezuinigingsmaatregel op het product sport opgevoerd. Dit betreft een vermindering van € 50.000 op het onderhoudsbudget vanaf januari 2016. Deze bezuiniging kunnen wij vanaf 2016 gedeeltelijk realiseren door het onderhoud van de sportvelden naar ons terug te halen en het aantal wedstrijdelden bij een aantal sportverenigingen te verminderen. De contractuele afwikkeling wordt zo snel mogelijk afgerond.

b. Activiteiten

De bezuiniging op dit product is inmiddels integraal uitgewerkt. Hierbij is ook een meerjarenplan voor regulier en groot onderhoud uitgewerkt, de investeringen van dit product worden volledig in beeld gebracht.

c. Bedrijfsvoering

Wij hebben het beheersysteem gevuld met betrouwbare gegevens en hebben een beheerplan in voorbereiding. Een risico is onbekendheid met de levensduur van kunstgrasvelden. Wij gaan hierbij vooralsnog uit van een afschrijvingstermijn van 15 jaar.

d. Financiën

De geschatte vervangingswaarde is onbekend

14. Begraafplaatsen

a. Bestaand beleid

Als gemeente hebben wij het eigendom en beheer van negen - vijf algemene en vier historische - gemeentelijke begraafplaatsen: één in Maarn en in Amerongen, Doorn, Driebergen-Rijsenburg en Leersum elk twee. Op de vier oude begraafplaatsen worden geen nieuwe graven meer uitgegeven en voeren vrijwilligers het onderhoud uit.

b. Activiteiten

Wij hebben in de afgelopen jaren uitbreidingen van de begraafcapaciteit gerealiseerd op de begraafplaatsen van Leersum en Doorn. Om de bezuiniging (gedeeltelijk) te kunnen realiseren hebben we in Doorn een natuurbegraafplaats gerealiseerd. In 2018 geven wij invulling aan een nieuwe visie op de begraafplaatsen.

c. Bedrijfsvoering

In 2018 werken wij verder aan de automatisering van de administratie begraafplaatsen.

15. Kunstwerken (cultuur)

a. Bestaand beleid

In de Nota cultuur 2011-2013 Participeren en Profileren hebben we ons voorgenomen een beleidsnotitie kunst in de openbare ruimte te schrijven. Deze notitie (Kijk op Kunst)is geschreven, maar is nooit goedgekeurd, omdat er geen middelen beschikbaar zijn voor onderhoud en verzekering.

b. Activiteiten

Er zijn geen activiteiten, omdat er geen middelen beschikbaar zijn.

c. Bedrijfsvoering

De berekende vervangingswaarde bedraagt ca. € 700.000. Deze is gebaseerd op de verzekerde waarde.

d. Financiën

Alleen bij gevaar of na meldingen van vernieling wordt beperkt onderhoud uitgevoerd.

Kerngegevens gemeente Utrechtse Heuvelrug

Wegen (inclusief trottoirs en fietspaden) in m²	2.516.100
Civieltechnische kunstwerken	131
Lichtmasten (lantaarnpalen)	8.300
Verkeersregelinstallaties (verkeerslichten)	8
Verkeersborden	4.040
Straatnaamborden	1.920
Riolering in km	422
Bergbezinkvoorzieningen	9
Rioolpompen en –gemalen	717
Wateroppervlak in bebouwd gebied in m²	58.000
Buitensportcomplexen	10
Bos- en natuurterrein in ha	248
Openbaar groen in ha	220
Bomen (exclusief bossen en bosstroken)	47.500
Speeltoestellen	416
Speelplaatsen	90
Begraafplaatsen	9
Culturele kunstwerken	38
Scholen	34
Overige gebouwen	75

Inleiding

In de paragraaf financiering wordt de financierings-functie van de gemeente Utrechtse Heuvelrug uiteengezet voor de jaren 2018 - 2021. In deze paragraaf komen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm aan de orde. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de schuld en de hiermee gepaard gaande rentekosten.

1. Algemene ontwikkelingen

1.1. Wet- en regelgeving

De wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) en de wet Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) stellen regels aan de financieringsfunctie van gemeenten en bieden een kader voor de beheersing van de risico’s die uit deze functie voortvloeien. Op lokaal niveau is deze regelgeving vertaald in een treasurystatuut dat door de gemeenteraad is vastgesteld.

1.2 Renteontwikkeling

(bron: NRC, juni 2017, finanzen.nl, juli 2017, BNG, juni 2017) Ondanks de hoge overheidsschuld zijn de rentelasten relatief gezien laag. Als gevolg van de moeizame economische omstandigheden de afgelopen jaren is er relatief veel geld gespaard en weinig geld geleend. Daarnaast houdt de Europese Centrale Bank (ECB), die door haar beleid de rente op de geld- en kapitaalmarkt hoofdzakelijk bepaalt, de rente laag. Dit door het in

2014 gestarte opkoopprogramma van maandelijks 60 miljard euro aan staats- en bedrijfsleningen, met als doel het aanjagen van de inflatie. (ECB doelstelling is een inflatie van net onder de 2%). Uitvoering van dit opkoopprogramma leidt tot meer geld in de economie, wat lagere rentetarieven tot gevolg heeft. De rentetarieven bevinden zich hierdoor nog steeds op een zeer laag niveau. De inflatie is de afgelopen periode toegenomen als gevolg van dit opkoopprogramma tot 1,4 % (juni 2017). De ECB geeft aan dat de factoren die de inflatie nu drukken, zoals de lage energieprijzen en de lage loonstijgingen, „tijdelijk” van aard zijn. Voor het eerst sinds lange tijd zinspeelt de ECB, heel voorzichtig, op een mogelijke afbouw van het opkoopprogramma vanaf 2018. Vooralsnog blijven de rentetarieven, die zeer laag zijn, naar verwachting in 2017 ongewijzigd. Daarna zal de lange rente naar verwachting wat gaan oplopen. Dit onder invloed van een aantrekkende inflatie, met name door oplopende energieprijzen in 2017. Daarnaast door de mogelijke afbouw van de opkoop van leningen door de ECB waardoor er minder geld in de markt wordt gebracht. Dit maakt geld relatief schaarser waardoor de rente naar verwachting wat zal gaan stijgen. Op grond van deze ontwikkelingen is in de kadernota de rentevisie (zie 2.1) geformuleerd. Deze gaat uit van de veronderstelling dat de rente voor nieuw aan te trekken leningen jaarlijks licht zal gaan stijgen.

3.4 Paragraaf Financiering

2. Ontwikkelingen gemeente

2.1 Beleidsvoornemens treasurybeheer

Het treasurystatuut is de basis voor ons handelen ten aanzien van leningen. In het treasurystatuut zijn de kaders voor de treasuryfunctie verder geconcretiseerd. Deze nota staat op de planning voor herijking in 2018 waarbij deze in overeenstemming wordt gebracht met de wet Fido, Ruddo en de organisatieaanpassingen. Het beleid van de gemeente is erop gericht om de financieringsbehoefte zo lang mogelijk af te dekken met kortlopende middelen omdat de rente op de kortlopende middelen lager is dan de rente op langlopende middelen.

2.2 Risicobeheer

Risicobeheer in relatie tot treasurybeheer heeft betrekking op het beheersen van financiële risico’s: renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, fundingrisico en koersrisico. Voor de gemeente spelen het renterisico en kredietrisico een prominente rol. Het koersrisico (beleggingen) speelt in mindere mate een rol gezien de beperkte portefeuille en het risicoprofiel daarvan. Het liquiditeits- en fundingrisico spelen nauwelijks een rol, dit omdat gemeenten relatief makkelijk toegang hebben tot de geld- en kapitaalmarkt. Daarom worden deze risico’s niet verder toegelicht.

2.2.1 Renterisico

Voor de beheersing van het renterisico gelden twee concrete richtlijnen op grond van de wet Fido;

1. Kasgeldlimiet (toetsing kortlopende schuld per kalenderkwartaal aan de kasgeldlimiet)

Met kortlopende schuld worden leningen bedoeld die een looptijd korter dan één jaar hebben. De kasgeldlimiet zegt dat de gemiddelde omvang van de kortlopende schuld van een gemeente, over drie maanden gezien, gelimiteerd is op 8,5% van het totaal van de lasten in de begroting. De kasgeldlimiet mag je overschrijden, maar niet langer dan drie kwartalen achtereen. Daarna moeten de kortlopende leningen worden omgezet in langlopende leningen. Kan dat niet, dan moet een herstelplan aan de Provincie worden overlegd. In onderstaande tabel is op basis van de begroting de toegestane kasgeldlimiet becijferd.

Kasgeldlimiet	2018	2019	2020	2021
Totaal lasten begroting	103.231	103.236	100.347	101.444
Toegestane kasgeldlimiet in %	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Toegestane maximale kasgeldlimiet in €	8.775	8.775	8.529	8.623

(bedragen x € 1.000)

De gemeente Utrechtse Heuvelrug mag dus gemiddeld in een kwartaal maximaal € 8,7 miljoen aan korte leningen hebben lopen.

2. Renterisiconorm (toetsing van de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen(vaste schuld) aan de renterisiconorm)

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het totaal van de lasten in de begroting. Dit om te voorkomen dat in een jaar teveel leningen aflopen en geherfinancierd moeten worden. Wanneer herfinanciering dan tegen een hoge rente moet gebeuren, leidt dat tot problemen in de begroting. Daarom is de renterisiconorm in het leven geroepen. In onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling van de renterisiconorm voor de komende jaren weergegeven.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
1. Totaal lasten begroting	103.231	103.236	100.347	101.444
2. Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1 x 2)	21.000	21.000	20.000	20.000
4. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
5. Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
6. Aflossingen te betalen excl. woningbouwcorporatie	9.251	8.377	7.961	7.361
7. Bedrag waarover renterisico gelopen wordt (4 + 5 + 6)	9.251	8.377	7.961	7.361
8. Renterisico onder renterisiconorm (3 -7)	11.749	12.623	12.039	12.639

(bedragen x € 1.000)

De gemeente overschrijdt de komende jaren de renterisiconorm niet. Op grond van de renterisiconorm van ca. € 21 miljoen en onze verplichte aflossingen resteert er de komende jaren een ruime marge van ca. € 12 miljoen voordat de norm wordt overschreden.

2.2.2 Kredietrisico

De gemeente loopt financieel risico omdat er leningen zijn verstrekt aan derden en omdat we garant staan voor derden. Voor de beheersing van het kredietrisico is inzicht in de leningen en de garantstellingen nodig. Het treasurystatuut bepaalt dat uitzettingen en garanties alleen tot stand komen indien zij een publieke taak dienen.

1. Leningen u/g (uitgeleende gelden)

De door de gemeente uitgeleende geldleningen zijn in onderstaande tabel weergegeven. Dit betreft hoofdzakelijk de aan de woningbouwcorporaties doorgeleende gelden (€ 8,1 miljoen), welke door de gemeente bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) zijn geleend. De rente en aflossing die de gemeente betaalt aan de BNG worden door de woningbouwcorporaties aan ons betaald. Naast deze doorgeleende gelden heeft de gemeente ook een tweetal leningen (€ 1,1 miljoen) verstrekt aan deelnemingen (Vitens en SVN (tbv startersleningen)) en diverse kleine leningen aan derden (€ 0,2 miljoen). Tevens is een bedrag aan overige langlopende geldleningen (€ 4 miljoen), zijnde eigen middelen uitgeleend aan de BNG.

Omschrijving	Uitgezette leningen
Stand 01 januari 2018	13.445
Toevoegingen	
te betalen / ontvangen aflossingen	-400
Stand 31 december 2018	13.045
te betalen / ontvangen rente	383
Gemiddelde rente (gewogen)	2,97%
Laagste rente	0,95%
Hoogste rente	6,90%

(bedragen x € 1.000)

Gezien deze gelden uitgeleend zijn aan gegoeede partijen is het latente kredietrisico beperkt.

2. Garantstellingen

Daarnaast staat de gemeente garant voor ca. € 170 miljoen aan leningen die derden bij de bank hebben aangetrokken. Voor € 33 miljoen betreft dit leningen waarbij de gemeente als eerste borgsteller fungeert, waaronder CV Lange Dreef (€ 14 miljoen), woningbouwvereniging Amerongen (€ 6,9 miljoen) en voor een beperkt aantal sociaal-maatschappelijke instellingen waaronder Stichting Sportaccommodaties Hoenderdaal (€ 4,3 miljoen). Dit risico is afgelopen periode, als gevolg van verbeterde economische omstandigheden, verder afgenomen. De gemeenteraad heeft op 13 april jl. ingestemd met het voornemen garantstellingen te verlenen om gebruikers van Bosstraat 1 te Driebergen Rijsenburg te herhuisvesten. Het betreft max. € 450.000 voor Stichting Gilde Utrechtse heuvelrug en max. € 210.000 voor Stichting Cultuur Centrum. Voor de overige € 137 miljoen fungeert de gemeente als tweede borgsteller na het Waarborgfonds

Sociale Woningbouw (WSW). Dit betreft hoofdzakelijk door de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) verstrekte leningen waarvoor het WSW eerste borgsteller is. Derhalve is voor deze categorie nauwelijks sprake van een kredietrisico.

2.2.3 Koersrisico

In onderstaande tabel wordt, de portefeuille in aandelen en andere waardepapieren waarin de gemeente heeft belegd, vermeld en de betreffende waarde hiervan.

Omschrijving	Aantal aandelen	Nominaal bedrag per aandeel	Totale belegging
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	201.669	2,50	504
Aandelen Bronwaterleiding Doorn *)	56	227,00	13
Aandelen Vitens *)	36.554	1,00	37
Aandelen BIGA Groep BV	2.652	50,00	133
ENECO aandeel GZO			25
Inschrijving Grootboek Nationale Schuld **)			69
Deelname Lange Dreef BV/CV			24
Deelname Utr.Heuvelrug Commandiet BV			18
Totaal			823

*) De hier vermelde gegevens over de aandelen hebben betrekking op de situatie van vóór de voorgenomen fusie tussen de n.v. Bronwaterleiding “Doorn” en Vitens.

**) € 42.000 is opgenomen bij overige uitzettingen looptijd > 1 jaar

Gezien ca. 2/3 belegd is bij de Bank Nederlandse Gemeenten, een solide partij, is het koersrisico beperkt.

2.3 Rentevisie

Om de toekomstige rentelasten te kunnen begroten, moet een gemeente beschikken over een rentevisie. Die is nodig om de rentelasten van nieuw aan te rekken leningen te kunnen berekenen. Het vergt veel kennis om een rentevisie te maken en dan nog leert de praktijk dat de werkelijkheid de rentevisie vaak inhaalt. Ook als deze door professionals (de banken) wordt gemaakt. Zo zagen ook de banken de huidige lange periode van extreem lage rentes niet aankomen. De gemeente UHR wil een conservatieve rentevisie hebben zodat niet bij de eerste rente beweging op de markt onze begroting moet worden bijgesteld. Onze rentevisie in de begroting 2018 – 2021 kent de volgende uitgangspunten:

- Voor de renteontwikkeling is rekening gehouden met een lichte stijging van de rente, conform onderstaande percentages.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Renteontwikkeling voor kortlopende leningen	0,15%	0,17%	0,19%	0,21%
Renteontwikkeling voor langlopende leningen	1,5%	1,7%	1,9%	2,1%

De geraamde stijging van de rentekosten is gebaseerd op de gedachte dat de rente niet zo snel zal stijgen als deze de afgelopen jaren na de crisis vanaf 2009 is gedaald (de rentedaling op basis van de afgelopen acht jaar bedroeg gemiddeld 0,455 % per jaar). Gezien de rentevisie, waarbij er vanuit wordt gegaan dat de rente op de middellange termijn nog op een historisch laag niveau zal blijven, maar de komende jaren wel wat zal gaan stijgen, kan voorlopig aan bovenstaande uitgangspunten worden vastgehouden.

- Kort geld is voorlopig goedkoper dan lang geld en de lange marktrente stijgt nog niet echt. Daarom gaan we komende periode de kasgeldlimiet (€ 8,7 miljoen) maximaal overschrijden. Dat wil zeggen dat we op basis van onze huidige financieringsbehoefte zoveel mogelijk kort gaan lenen. Pas nadat we drie kwartalen achtereen de kasgeldlimiet overschrijden zetten we een deel van de korte leningen om in langlopende lening waardoor we weer onder de kasgeldlimiet komen. Dit betekent dat we gebruik maken van de maximale door de wet toegestane ruimte om onze financieringsbehoefte kort te financieren.
- Indien we op de kapitaalmarkt een oplopende lange rente waarnemen, kan de overweging gemaakt worden om een deel van de financieringsbehoefte eerder af te dekken met langlopende leningen.

3. Financiering van de gemeente

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken zijn financieringsmiddelen nodig, zowel voor het ontvangen en betalen als voor het doen van investeringen. Voor de investeringen in materiële vaste activa (scholen, wegen vastgoed enz.) worden leningen aangetrokken. Deze activa hebben een lange levensduur en de financieringsbehoefte die daaruit voortvloeit, moet meerjarig worden afgedekt. Voor zover er eigen financieringsmiddelen, in de vorm van reserves en voorzieningen, beschikbaar zijn, worden deze eerst gebruikt voor de invulling van de gemeentelijke financieringsbehoefte.

3.1 Ontwikkeling van behoefte aan vreemd vermogen

In onderstaande tabel wordt de bestaande leningportefeuille en de geraamde financieringsbehoefte op basis van de liquiditeitsbehoefte in beeld gebracht.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Stand 01 januari leningen exclusief leningen woningbouwcorporaties	108.182	98.931	90.554	82.593
leningen woningbouwcorporaties	8.149	7.816	7.473	7.121
Stand 01 januari leningen inclusief leningen woningbouwcorporaties	116.331	106.747	98.027	89.714
aanvullend aan te trekken leningen obv financieringsbehoefte	45.489	54.782	63.313	65.668
Totale lening portefeuille bestaand en aan te trekken obv financieringsbehoefte	161.820	161.529	161.340	155.382

(bedragen x € 1.000)

Voor 2018 en volgende jaren is de stand van de huidige leningportefeuille te zien zowel ex- als inclusief de leningen aan de woningbouwcorporaties. Indien de gemeente vanaf 2018 niet zou investeren zou de lening portefeuille, door de jaarlijks verplichte aflossingen aan de bank hierop, aflopen naar € 83 miljoen respectievelijk € 90 miljoen in 2021. Daarnaast laat de tabel de aanvullend aan te trekken leningen op basis van de financieringsbehoefte zien. Deze is op basis van de actuele, 10-jarige liquiditeitsprognose in beeld gebracht. Hierbij is rekening gehouden met alle inkomsten en uitgaven van de gemeente, de heropname van de jaarlijks

verplichte aflossingen en de investeringswensen op basis van het MIP. De totale lening portefeuille ontwikkelt zich dan, hoofdzakelijk als gevolg van de huidige geplande investeringen, van € 162 miljoen in 2018 naar € 155 miljoen in 2021. Bij een wijziging van bovengenoemde componenten heeft dit invloed op de ontwikkeling van de totale lening portefeuille.

1.2 Dekking bestaande en geraamde financieringsbehoefte

De hoogte van de leningportefeuille en rentevisie hebben invloed op de (te verwachten) rentelasten. In onderstaande tabel wordt de gemiddelde (gewogen) rente weergegeven van de bestaande lening portefeuille.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde rente (gewogen) op basis van de huidige lening portefeuille	2,69%	2,65%	2,61%	2,56%
Laagste rente	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hoogste rente	5,22%	4,96%	4,96%	4,96%

Deze gemiddelde (gewogen) rente laat een dalende lijn zien. Dit als gevolg van de dalende renteontwikkeling van afgelopen jaren. Voor de geraamde financieringsbehoefte is op basis van de rente visie voor de renteontwikkeling rekening gehouden met de percentages van de rentevisie. De rente in deze visie laat een licht stijgende lijn zien. In vergelijking met het renteniveau van de huidige lening portefeuille liggen deze voor de geraamde financieringsbehoefte echter aanmerkelijk lager. Dit heeft zijn weerslag op de totale renteopstelling zoals blijkt in de volgende paragraaf.

3.3 Rentelasten

Uitgaande van de geraamde financieringsbehoefte op basis van de liquiditeitsprognose en rentevisie kan de volgende opstelling van de totaal te verwachte rentelasten worden gemaakt.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Rentelasten langlopende geldleningen incl. leningen woningbouwcorporaties	3.137	2.838	2.575	2.316
Rentelasten aanvullend aan te trekken	547	707	871	923
Rentelasten van opgenomen/op te nemen geldleningen	3.684	3.545	3.446	3.239
Transitorische rente	42	37	37	39
Totaal te verwachten rentelasten	3.726	3.582	3.483	3.278

(bedragen x € 1.000)

De daling in bovenstaande rentelasten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de aanvullend aan te trekken leningen, op basis van de financieringsbehoefte (inclusief de jaarlijkse aflossingen die worden geherfinancierd), tegen een gemiddeld lager rente percentage dan voorheen, kunnen worden afgesloten.

3.4 Rentemethodiek en renteresultaat

Voor de toerekening van de betaalde rente maakt de gemeente gebruik van de rente-omslag-methode. Door toepassing van de rente-omslag-methode wordt de rente aan de hand van de stand van de investeringen toegerekend aan de producten in de programmabegroting.

Omschrijving		2018
Saldo werkelijk betaalde- en ontvangen rente		
Betaalde rente:		
rente van opgenomen / op te nemen geldleningen		3.684
Ontvangen rente:		
rente op uitgezette leningen		-465
Saldo werkelijk betaalde rente		3.219
Rentetoerekening buiten de renteomslag		
rentetoerekening grondexploitaties	-164	
rente i.v.m. projectfinanciering (woningbouwverenigingen)	-233	
Totaal aan de producten toe te rekenen rente		2.822
Boekwaarde buiten de renteomslag		
boekwaarde geactiveerde investeringen		177.122
boekwaarde grondexploitaties	-7.320	
boekwaarde i.v.m. projectfinanciering (woningbouwverenigingen)	-8.149	
		-15.469
Boekwaarde voor de renteomslag		161.653
Renteresultaat		
De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag 1,70%)		2.734
Renteresultaat op het taakveld treasury		-88

(bedragen x € 1.000)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er € 2.8 miljoen rente moet worden toegerekend aan de producten in de programmabegroting. De rentelasten worden toegerekend aan de producten op basis van het in de kadernota 2018 vastgestelde rente-omslagpercentage van 1,7 %. Volgens bovenstaande berekening zou een rente-omslagpercentage van 1,755 % moeten worden gehanteerd. Het BBV staat gemeenten toe om maximaal 0,5% af te wijken van de berekende omslagrente. Om continuïteit in de cijfers te borgen, is voor 2018 daarom gewerkt met een omslagrente van 1,7%. Hierdoor wordt er per saldo € 88.000 niet toegerekend aan de investeringen.

Voor de realisatie van programma's in de programmabegroting is goede bedrijfsvoering nodig. De organisatie blijft zich door ontwikkelen naar een moderne netwerkorganisatie. Wij blijven investeren in onze medewerkers om mee te blijven bewegen in de opgaven waar we voor staan zoals duurzame inzetbaarheid, dienstverlening, digitalisering en participatie. De wijze van investeren wordt onder meer bepaald door de uitkomsten van de evaluatie naar de organisatieontwikkeling uit 2017.

Organisatieontwikkeling Fris@work

Organisatieontwikkeling is een continu proces. We gaan door met ontwikkelen om aan te blijven sluiten bij de samenleving. Daarbij richten wij ons in 2018 met name op de organisatiecultuur. We gaan verder met het programma Fris@work. Daarin richten wij ons op drie cultuursporen: Dienstverlenende ambtenaar, Digitale ambtenaar en Ambtenaar op het podium. Het programma 'Organisatieontwikkeling 2014-2016' is afgerond en wordt eind 2017 objectief geëvalueerd. Op basis van de conclusies en aanbevelingen van die evaluatie komen we zo nodig met nadere voorstellen. Indien er extra middelen nodig zijn, wordt dit te zijner tijd aan uw raad voorgelegd.

Duurzame inzetbaarheid

De aandacht voor duurzame inzetbaarheid van al

onze medewerkers blijft belangrijk. Het werk, de snel opvolgende veranderingen en de juiste balans tussen werk en privé bewaren, vraagt veel van onze medewerkers. De afgelopen jaren is daar veel op ingezet. In het bijzonder hebben wij aandacht voor de duurzame inzetbaarheid van onze oudere medewerkers. Door de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd zien wij dat een deel van deze groep fysieke of mentale belemmeringen ervaart om hun werk goed te blijven doen of mee te ontwikkelen. In de kadernota hebben we aangegeven dat zodra er meer financiële ruimte is, we deze inzetten voor het Generatiepact en ook het aan ons binden en blijven boeien van jongere medewerkers. Op dit moment is het college niet voornemens hier een extra aanvraag voor te doen om daarmee maximale financiële ruimte te bieden aan de nieuwe raad.

Aandacht voor ziekteverzuim

Wij hebben vorig jaar het verzuim door ziekte zien oplopen. Wij willen daar in 2018 extra aandacht aan geven. Na een analyse van oorzaken en aard van het verzuim kijken we waar we kunnen sturen op beïnvloedbaar verzuim. Ons doel is het verzuim te verlagen en we verwachten dit binnen bestaande middelen te realiseren.

3.5 Paragraaf Bedrijfs- voering

Aandacht voor inhuur

Bij een gezonde bedrijfsvoering past een flexibele schil. Wij blijven kritisch kijken naar onze inhuur. Niet als een streefcijfer ten opzichte van de vaste formatie maar meebewegend met de ontwikkelingen die op ons af komen. We onderkennen golfbewegingen in onze inhuuruitgaven en gaan voor kwalitatief-economisch gezien de beste keuze. Wij starten met een pilot ‘invoering Dynamisch Aankoop Systeem’. Deze marktplaats voor inhuuropdrachten vergroot de kansen voor (lokale)partijen. Daarnaast biedt dit een betere ondersteuning bij een rechtmatig inkoopproces.

Bezuinigingsopgave

Mede door organisatieontwikkeling realiseren we een bezuiniging (efficiency) van ruim € 1 miljoen, waarvan € 470.000 op personeelslasten. Voor het realiseren van deze bezuiniging richten we ons op het later invullen van de vrijkomende vacatures en de vacatures die ontstaan door pensionering van medewerkers. De bezuiniging op personeelslasten heeft een opbouw tot € 470.000 in 2018 en tot en met 2017 is aan de bezuinigingstaakstelling voldaan. Voor 2018 is het resterende deel van de bezuiniging taakstellend verwerkt in de personeelsbudgetten.

	2015	2016	2017	2018
Efficiency Personeelslasten				
Aframing Salarisbudget 0,3%	50.000	50.000	50.000	50.000
Aframing vrijvallen 30% ontstane loonkosten gepensioneerden	45.000	170.000	290.000	420.000
Totaal bezuiniging loonkosten Gerealiseerd	95.000	220.000	340.000	470.000

De ontwikkelingen op het gebied van ICT gingen en gaan razendsnel. Zij krijgen een steeds zwaarder profiel als gevolg van hogere eisen van inwoners en bedrijven, intensievere dienstverlening aan de deelnemende organisaties en zwaardere functionele applicaties. Ook de toenemende digitalisering, zwaardere eisen aan beveiliging en privacy, Digitale Agenda 2020 en meer werken onder architectuur, spelen een sterke rol.

De wijze waarop mensen en organisaties met elkaar omgaan, verandert hierdoor ingrijpend. Zowel communicatie als transacties verlopen steeds vaker digitaal. We gebruiken informatie steeds meer als ‘grondstof’ om als transparante overheid middenin de participatie- en informatiesamenleving te kunnen staan. ICT is een strategisch bedrijfsmiddel geworden om onze maatschappelijke doelen te realiseren. Informatieverwerking, informatievoorziening, informatiebeheer en informatiebeveiliging is voor onze gemeente ‘corebusiness’ geworden.

Om met deze ontwikkelingen gelijke tred te kunnen houden, verwachten wij dat, alhoewel niet alle maatregelen en benodigde investeringen in te schatten zijn, er blijvend geïnvesteerd moet worden. In de tweede helft van 2017 wordt, op verzoek van de raad, de gemeentelijke informatievoorziening geëvalueerd.

De uitkomsten van deze evaluatie zullen worden betrokken bij de inspanningen die hiervoor nodig zijn.

Digitale Agenda 2020

De informatiestrategie van onze gemeente is gebaseerd op de ambities van de Digitale Agenda 2020. Deze agenda is het antwoord van VNG op veel van de uitdagingen waar de gemeenten voor staan. Goede en betrouwbare (digitale) dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers staat hierbij centraal. We voorzien een accentverschuiving van inzet naar goed gegevensbeheer, informatiebeveiliging en meer gebruik maken van beschikbare (open) data. De invoering van de Digitale Agenda 2020 is een verplichting en de gemeente moet hier aan voldoen.

3.6 Paragraaf Informatievoorziening

Conform de indeling van de Digitale Agenda 2020 hanteren we drie ambities die hieronder worden toegelicht.

Digitaal, stel de inwoner centraal

Het doel van deze ambitie is meer gemeenschappelijkheid en collectiviteit bevorderen op het vlak van de gemeentelijke informatievoorziening. Daardoor ontstaat ruimte voor betere taakuitvoering door gemeenten en betere (maatwerk) dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Werken als één efficiënte overheid

Voor onze inwoners en ondernemers werken wij als één overheid, in ketens. Hierbij is de besluitvorming steeds geborgd bij de verschillende overheden zoals Provincies, waterschappen, grote uitvoeringsorganisaties, ketenpartners en het Rijk. Dit gebeurt in alle domeinen waarop wij actief zijn zoals het sociaal domein, fysiek domein, lokale economie en dienstverlening.

Open en transparant in de participatiesamenleving

Gemeenten willen en moeten binnen deze informatie- en participatiesamenleving een proactieve rol vervullen. Dit kan door strategisch gebruik te maken van informatie én door slim voor te sorteren op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Hierbij denken we aan:

- gezamenlijk innoveren;
- nieuwe vormen van sturen met informatie ontwikkelen;
- mogelijkheden verkennen voor regie op eigen gegevens door inwoners en ondernemers.

Digitale duurzaamheid

Het op orde hebben van gemeentelijke informatiehuishouding is van belang voor de interne bedrijfsvoering, de verantwoording aan de raad en de burger en voor het vastleggen van de geschiedenis van de gemeente. Daarnaast is het ook een randvoorwaarde voor de uitvoering van de nieuwe Omgevingswet en het invulling geven aan actieve openbaarheid en transparant bestuur. De digitalisering stelt specifieke eisen aan ons informatiebeheer. We werken toe naar aansluiting op een digitaal archief: een e-depot.

RID

De doelstelling van het samenwerkingsverband RID was en is het zorg dragen voor een adequate en betrouwbare ICT-omgeving voor de deelnemende organisaties. Door deze samenwerking kunnen de deelnemende organisaties de gewenste en noodzakelijke inspanningen delen en de risico’s op het gebied van kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten verkleinen. Zie voor meer informatie de Paragraaf Verbonden Partijen.

- Trends
 - Cloud- en SaaS-oplossingen, mobiel internet
 - Data-gedreven sturing / dataficatie (gemeente als data-hub, smart cities, sensortechnologie)
- Schaarste gekwalificeerd en betaalbaar personeel

De keuze zal worden gemaakt tussen onderstaande globaal beschreven scenario’s. Daarbij wordt tevens gekeken of de gekozen juridische entiteit nog steeds de juiste is.

Scenario 1	Scenario 2
Ontwikkel door tot een excellentie en vertrouwde leveranciers van Infrastructuur of Platforms as a Service (evt. in de rol van regisseur). Dit scenario komt tegemoet aan de geuite wens Om applicaties en gegevens in eigen huis te houden, maar vergt mogelijk aanzienlijke herinvestering in hardware (mogelijk ogenschijnlijk duurder dan de markt als ‘kale hosting’ sec kan bieden).	Ontwikkel door (via een hybride overgangssituatie) tot een leverancier / regisseur van informatieoplossingen voor de eigenaren. Dit scenario ontzorgt de eigenaren maximaal, neemt uiteindelijk afscheid van harde infrastructuur, maar vergt een andere organisatie met heel andere diensten, functies en competenties bij de RID. Investering vindt in mensen plaats en niet in hardware.

Aanpak I-samenwerking

Voor het samenwerkingsverband binnen de RID zijn een harmonisatiekalender en projectportfolio belangrijke instrumenten om de voortgang en samenhang van de I-samenwerking aan te sturen en te bewaken. Het is hiermee niet de vraag óf je gaat harmoniseren maar wanneer. Tevens worden prioriteiten gesteld welke projecten in gezamenlijkheid worden opgepakt en welke projecten door de RID worden uitgevoerd. In 2018 zijn de toekomstscenario’s van de RID duidelijk en kan, binnen het gekozen scenario, de applicatie- en/ of procesharmonisatie en de inrichting van een projectportfolio worden opgepakt en uitgevoerd.

Monitor Doelgerichte Digitalisering

De Monitor Doelgerichte Digitalisering (MDD) geeft ons inzicht in de status van de digitale dienstverlening, informatievoorziening en gebruik van landelijke en collectieve voorzieningen. De monitor is gebaseerd op informatie uit diverse bronnen. In 2018 pakken wij op basis van die ‘stoplicht-rapportage’ de belangrijke aandachtspunten aan. De kleur rood hoeft niet altijd negatief te zijn, dit kan ook voortkomen uit een bewuste lokale keus of prioriteit.

De mogelijke aandachtspunten zijn:

- Gebruik en vulling softwarecatalogus (volgt naar de applicatie inventarisatie met RID)
- MijnOverheid Berichtenbox (gepland in uitvoeringsplan ICT 2014 – 2017)
- GovRoam (gepland 2018)
- Vensters voor Bedrijfsvoering
- GIBIT (wordt toegepast)
- Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein.

Informatiebeveiliging

Verdere uitbouw van de digitale dienstverlening (Digitale Agenda 2020) stelt zware eisen aan beveiliging, privacy en wetgeving voor Algemene verordening gegevensbescherming (AGV) (zie ook programma 1). De oplossingen liggen in techniek, bewustwording en educatie. Daarnaast speelt het zo veilig mogelijk maken van mobiel werken op verscheidene soorten apparatuur, zodat geen gegevens verloren gaan of lekken bij verlies, diefstal of hacken. Bovendien vraagt flexibeler werken een grotere beschikbaarheid van de systemen, buiten normale kantoor tijden. Ook de inwoner/ ondernemer verwacht op ieder gewenst moment zaken met de overheid te kunnen regelen. Uitsluitend beschikbaarheid van gegevens tijdens kantoor uren is daarom niet meer voldoende. Daarom is een adequaat (hoger) niveau van informatiebeveiliging (inclusief continuïteitsbeheer)

een randvoorwaarde voor een verdere ontwikkeling van efficiëntieverbetering door middel van ICT. In nauwe samenwerking met de deelnemende organisaties van de RID wordt dit uitgevoerd waarbij de RID de regie neemt. Hiermee willen we onze kwetsbaarheid verkleinen en de kwaliteit verhogen.

Het programma informatieveiligheid wordt vanaf het najaar 2017 gezamenlijk - in RID verband - opgepakt. Daarnaast is gekozen voor een regionalisering van de CISO-functie die in 2018 gestalte krijgt.

Gemeenten verantwoorden zich elk jaar over de kwaliteit van de informatie-veiligheid van diverse informatiesystemen. Dit gebeurt met een landelijke Audit-systematiek: de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). ENSIA maakt het beantwoorden van de uitvraag over informatieveiligheid beter en efficiënter. Met ENSIA verantwoordt de gemeente zich jaarlijks aan u als gemeenteraad. ENSIA sluit aan op de gemeentelijke planning en control-cyclus. Zo krijgt het gemeentebestuur meer overzicht over de informatieveiligheid van hun gemeente.

Ter illustratie: Privacy en integriteit is iets waar we allemaal iedere dag mee te maken hebben. Zou dit (zie filmpje) u ook kunnen overkomen? Niet vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens kan een enorme impact hebben.

Applicatielandschap op orde

Bij de start van de RID is gekozen voor het samenvoegen van verschillende ICT-omgevingen en bijbehorende applicaties. Nu de RID is gemigreerd naar één infrastructuur worden in 2018 de eerste stappen gezet om het aanwezige applicatielandschap te harmoniseren, te consolideren en door te ontwikkelen. Een belangrijke stimulans om het applicatielandschap op orde te brengen heeft

te maken de verrekening van de kosten voor het daadwerkelijk gebruik. Het samenwerkingsverband streeft naar een zo efficiënt mogelijk beheer van de gehele applicatieportfolio. Kosten voor maatwerk worden bij de betreffende deelnemer in rekening gebracht.

De basis voor het op orde brengen van de applicaties is een onderzoek over de I-samenwerking binnen de RID-deelnemers. Per gemeente is aan de hand van een standaardlijst met applicaties geïnventariseerd welke applicaties waarvoor worden gebruikt. Vervolgens is op basis van deze eerste inventarisatie een vergelijkend applicatielandschap in kaart gebracht, bestaande uit een front-, mid- en backoffice. Per domein/taakgebied zijn verschillen en overeenkomsten in beeld gebracht.

Daarmee is de eerste basis gelegd voor een (applicatie)portfolio. Dit is een goed instrument om in 2018 applicaties, ICT-projecten en infrastructuur RID-breed te besturen en te beheren vanuit het oogpunt van:

- Complexiteit van de portfolio reduceren (bv licenties, dubbel beheer, koppelingen etc.);
- Risico's reduceren
- Dubbele functionaliteit Wegnemen
- Performance verbeteren
- De (ondersteuning van de) kwaliteit van dienstverlening verbeteren
- Minder (meer)kosten voor licenties en beheer voorkomen.

Wanneer met een portfolio de 'basis op orde' is, ligt hiermee logischerwijs de basis voor goed contractbeheer en daarmee de ondersteuning van effectief contractmanagement.

Functioneel beheer

Door het toenemende belang van informatievoorziening wordt ook het functioneel beheer als discipline steeds belangrijker. Functioneel beheer focust zich op het beheer aan de vraagkant en richt zich op de gebruikers en op de ondersteuning én waar mogelijk koppeling van de bedrijfsprocessen door een goede applicatie-inrichting, informatievoorziening en -uitwisseling. Een kwalitatief en kwantitatief juiste invulling van functioneel beheer is de sleutel voor een efficiënt werkende applicatie, naast het implementeren van vervangende/ noodzakelijke nieuwe applicaties. Deze functie wordt met het toenemend digitaal werken steeds belangrijker. De afhankelijkheid ervan vanwege deze vergaande digitalisering en steeds meer gewenste samenhang tussen applicaties in de keten neemt steeds meer toe. Het functioneel beheer is nog onvoldoende ingevuld in formatie en een gedegen professionele basis ontbreekt. Daardoor blijven de mogelijkheden van applicaties onbenut en laat de gebruikersondersteuning te wensen over. Een goede invulling van het functioneel beheer is noodzakelijk en verdient zich terug in effectief en efficiënt werkende medewerkers en waardevolle sturingsinformatie die eenvoudiger toegankelijk is. Om in de komende jaren onze informatievoorziening verder te verbeteren moet de rol van functioneel beheer in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin worden versterkt. Investeren in kennis en vaardigheden is daarbij een must, al dan niet in regionaal (RID-)verband.

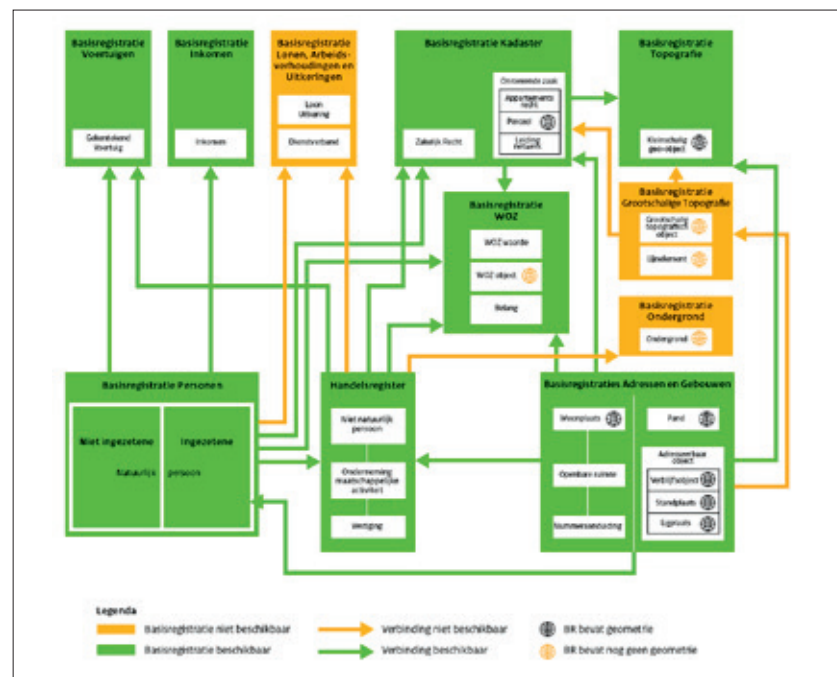
Kosten GDI

De Ministerraad heeft besloten om vanaf 2018 de toerekenbare kosten van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) op basis van het profijtbeginsel door te belasten aan de gebruikers zoals gemeenten. De VNG vindt dat de GDI een structurele voorziening is die het Rijk moet betalen. Vanaf 2018 worden de kosten van GDI aan afnemers doorbelast op basis van het profijtbeginsel. In 2018 zijn alleen de kosten van MijnOverheid Berichtenbox en DigiD in de doorberekening opgenomen. Overige GDI-voorzieningen volgen na 2018. Daarvoor is in de

kadernota 2018 – 2021 een budget gevoteerd. Een voorlopige schatting komt uit op een bedrag van € 20 miljoen dat de gemeenten moeten financieren voor het gebruik van MijnOverheid Berichtenbox en DigiD. Het is voor nu goed om in de begroting 2018 rekening te houden met kosten voor het gebruik DigiD en MijnOverheid Berichtenbox. Voor onze gemeente betekent dit een extra, niet geraamde, structurele investering van € 60.000. Besluitvorming over deze systematiek volgt waarschijnlijk in het Nationaal Beraad eind september 2017. Pas op dat moment is er meer te zeggen over de bedragen voor het gebruik van deze voorzieningen die bij afnemers in rekening worden gebracht.

Gegevensmanagement

De invoering van basis- en kernregistraties brengt de verplichting met zich mee om te fungeren als bronhouder van een aantal gegevens en als afnemer van een aantal andere gegevens. Werkprocessen moeten worden aangepast, medewerkers moeten bewust worden van de noodzaak ervan, applicaties moeten gevoed worden met de juiste gegevens, inzage van de gegevens moet mogelijk worden gemaakt, aansluitingen op landelijke voorzieningen moeten worden gerealiseerd. Gegevensbeheer alleen is dan niet meer voldoende; gegevensmanagement wordt noodzakelijk. Gegevensmanagement richt zich organisatie breed op het gebruik van gegevens. Het gaat dan niet alleen om de inhoud van een gegeven, maar ook om de vraag of iedereen zich aan de gemaakte afspraken houdt, de juiste maatregelen neemt om te kunnen voldoen aan de verplichtingen en gebruik maakt van de aangeboden gemeenschappelijke voorzieningen. De invoering van het stelsel van basisregistraties gaat geleidelijk. Kernregistraties kunnen in het eigen tempo van de gemeente worden ingevoerd. Dit betekent dat ook geleidelijk invulling kan worden gegeven aan gegevensmanagement. Dit vraagt om een plan waar we in 2018 mee beginnen. Zonder gegevensmanagement leidt de invoering van kern- en basisregistraties tot inefficiënt werken en problemen. Met gegevensmanagement kan effectiever en efficiënter worden gewerkt.

Flexibilisering van de werkplek

Een belangrijk deel van de dienstverlening van de gemeente wordt geleverd door medewerkers die zichtbaar zijn in de dorpen.

Door flexibilisering van de werkplek kunnen medewerkers overal aan de slag zoals in de bibliotheek (Cantina), op de gemeentewerf, in dorpshuizen en wijkcentra. De gemeentekantoren zijn al zodanig ingericht. Ook kunnen ze terecht in alle locaties van de RID-deelnemers.

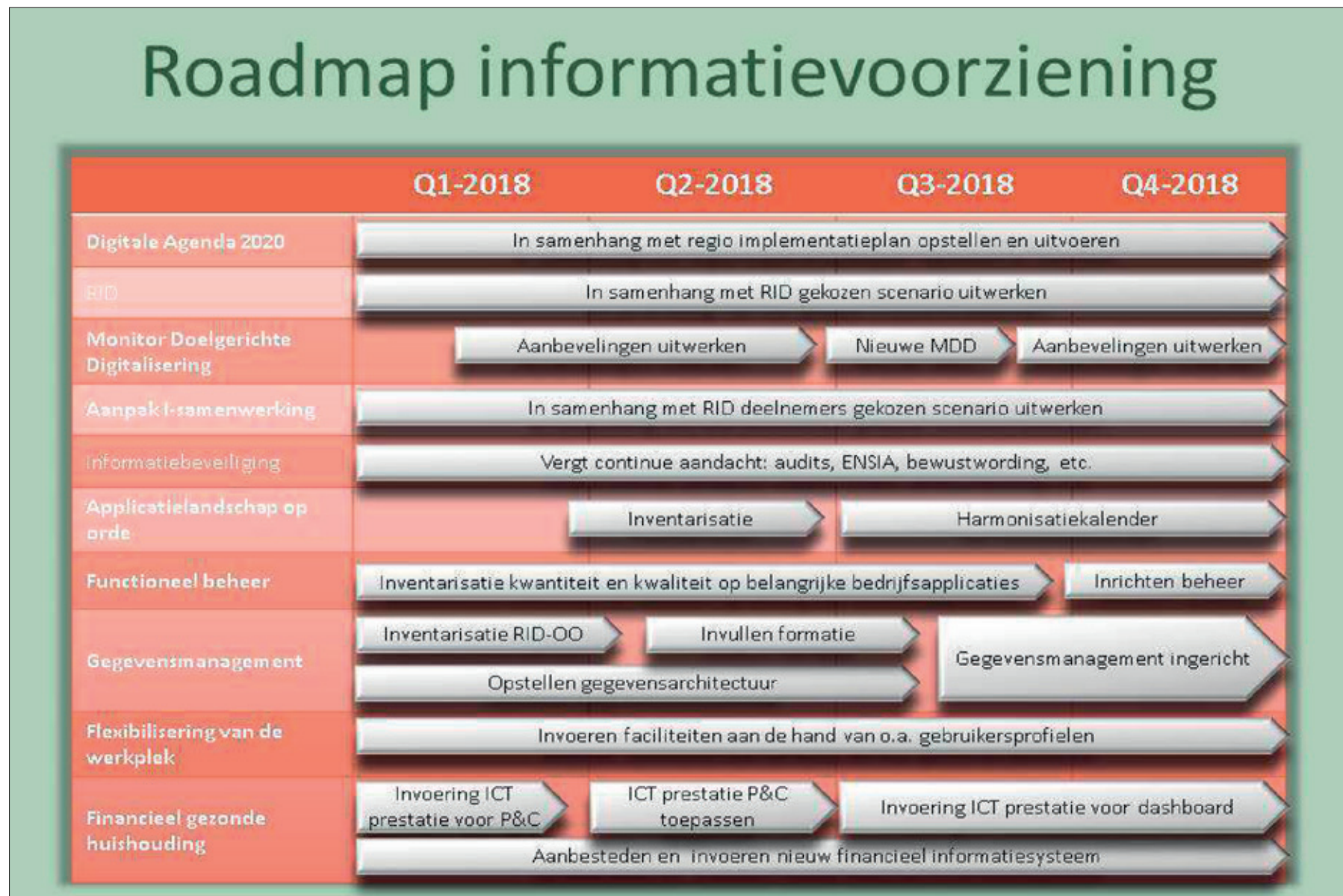
In 2018 wordt opnieuw gekeken naar de mogelijkheden om de werkplek en werkomgeving nog verder in te richten zodat voor elk type werk een goede werkplek beschikbaar is inclusief benodigde technische voorzieningen zoals wifi, Govroam, mobiele devices en beveiliging. Ook de bereikbaarheid en

beschikbaarheid (op afstand deelnemen aan overleg, smartphones met apps) wordt hierin meegenomen. Voor medewerkers die in een samenwerkingsverband werken (zoals sociale zaken, vergunningverlening en belastingen) kan een werkplek worden geregeld waardoor beleid en uitvoering weer 'dichter' bij elkaar komt.

Financieel gezonde huishouding

Voor dit project wordt in 2018 gestart met de aanbesteding van een nieuw financieel informatiesysteem. De planning gaat ervan uit dat we op 1 januari 2019 over een nieuw systeem beschikken. Gelijktijdig worden instrumenten geïntroduceerd om de planning en control nog verder te professionaliseren. Gebruik van softwaretools bevordert dat de cyclus voor veel betrokkenen transparanter en overzichtelijker wordt. Budgethouders zitten zelf achter 'de knoppen', en hebben daardoor een beter overzicht. Ook kan het management veel sneller over de relevante informatie beschikken. Hiervoor wordt een managementdashboard ontwikkeld. Het betreft voorlopig alleen financiële gegevens. Wel vormt dit dashboard de basis om meer managementinformatie te tonen inclusief thema specifieke informatie.

Verdeling budget volgens aanvraag kadernota 2018-2021

Aanpak I-samenwerking
Projectenportfolio - ICT Governance
Applicatielandschap op orde
Alternatief voor Neuron Registratie/ BAG Vicia/ WKPB
Applicaties Publiek
Basis op orde/ releasemanagement
CMS/ Website
DigEplan
Personeelsinformatiesysteem incl. IKB module
SquitXO (deels)
TIM tijdverantwoording
Financieel gezonde huishouding
Doorontwikkeling dashboard managementinformatie
Invoering (financieel) informatiemanagementsysteem
Invoering applicatie voor grondexploitaties
Tools voor P&C-cyclus

Flexibilisering van de werkplek
Govroam
KCC / Telefonie optimaliseren
Medewerkers optimaal bereikbaar met “Unified Communication”
Mobile device-management
Social Intranet/ Doorontwikkeling digitaal samenwerkingsplatform
Voorzieningen mobiel werken
Wifi-netwerken
Functioneel beheer
Professionaliseren functioneel applicatiebeheer
Gegevensmanagement
Gebruik BGT bij openbare ruimte
Gegevensmanagement
Informatiebeveiliging
eIDAS
E-mail beveiliging
Informatiebeveiligingsbeleid, -plan en ENSIA en e-mail

1. Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording worden verbonden partijen gedefinieerd als privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang houdt in dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging of stemrecht. Een financieel belang betekent dat de gemeente financiële middelen ter beschikking stelt, die ze niet kan verhalen in geval van faillissement van de verbonden partij. Er is ook sprake van een financieel belang als een verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt en de gemeente daarvoor aansprakelijk kan worden gesteld.

2. Beleidsuitgangspunten voor samenwerking

Wij als college en u als raad onderschrijven het belang van samenwerking. Het past dan ook in deze tijd om over de rol van de overheid na te denken en een nieuwe balans te vinden tussen de overheid en samenleving. Belangrijke vragen hierbij zijn: Hoe blijven gemeenten bij alle ontwikkelingen die er op de gemeente afkomen voldoende bestuurskrachtig? Wat kunnen we zelf en wat moet door of samen met anderen worden gedaan? De overheid kan niet alles oplossen en moet dat ook niet (meer) willen. De samenleving heeft zelf het vermogen om voor

bepaalde zaken te zorgen. We hebben dan ook een nadrukkelijke focus op de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners. Het beleid voor deelname aan verbonden partijen hebben wij vastgelegd in de Nota verbonden partijen van 2015. De belangrijkste uitgangspunten van deze nota zijn:

- De uit te voeren taak van de verbonden partij moet een publiek belang dienen;
- De deelname aan de verbonden partij moet de meest aangewezen weg zijn om het publieke belang te behartigen;
- De verbonden partij moet de gemeenteraad op zodanig wijze informeren dat aan u als raad en aan ons als college voldoende sturingsmogelijkheden geboden worden om grip te houden.

Ter verdere versterking van de grip op de verbonden partijen heeft uw raad in december 2014 een manifest ondertekend dat de gemeenteraden in de regio Amersfoort hebben opgesteld. Hierin worden de besturen van de verbonden partijen van de gemeenten opgeroepen ruimhartig samen te werken met de gemeenten in de door gemeenteraden gewenste ontwikkeling naar meer betrokkenheid.

3.7

Paragraaf

Verbonden Partijen

Concreet wordt aan de gemeenschappelijke regelingen het volgende gevraagd:

- Gemeenteraden voldoende tijd te geven voor de bespreking van financiële documenten (bij voorkeur de termijnen volgens de afgesproken procedure) en dit vast te leggen in de gemeenschappelijke regeling;
- Politiek relevante beleidsplannen in een vroeg stadium - via het college van B en W - voor te leggen aan de gemeenteraden;
- Gegevens te verstrekken voor de periodieke evaluatie.

3. Inhoud

De commissie BBV schrijft de inrichting van de Paragraaf Verbonden Partijen voor en hanteert daarbij de volgende indeling: Gemeenschappelijke regelingen, Vennootschappen en coöperaties, Stichtingen en verenigingen en Overige verbonden partijen,

Voor onze gemeente betekent dit de volgende categorisering:

Gemeenschappelijke regelingen

1. Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht (RHC)
2. Veiligheidregio Utrecht (VRU)
3. Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)
4. Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU)
5. Afval Verwijdering Utrecht (AVU)
6. Omgevingsdienst NWU-ZOU (ODrU)
7. Regionale ICT Dienst Utrecht (RID)
8. Belastingssamenwerking gemeenten hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Gemeenschappelijke regelingen in liquidatie

9. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHKV)
10. Gasdistributie Zeist en Omstreken (GZO)

Het Instituut voor Werkvoorziening IW4 (IW4-bedrijven) is niet meer opgenomen in de paragraaf omdat wij op 1 januari 2018 uitgetreden zijn uit deze gemeenschappelijke regeling.

Vennootschappen en coöperaties

11. Bank Nederlandse Gemeenten NV
12. Vitens NV
13. Biga BV
14. Lange Dreef CV

Vennootschappen in liquidatie

15. NV Bronwaterleiding “Doorn”

Stichtingen en verenigingen

16. Wereldkidz
17. Stichting Zwem- en sportaccommodaties Doorn
18. Stichting Sociaal Dorpssteam

Overige verbonden partijen

19. Waarborgfonds Sociale woningbouw
20. Nationale Hypotheekgarantie

4. Overzicht verbonden partijen

Omdat er meer inzicht wordt verlangd in de verbonden partijen zodat de “grip” kan worden vergroot, is een format ontwikkeld voor de informatie die de verbonden partijen verstrekken. Dit format is gebaseerd op de in het BBV opgenomen eisen voor de te verstrekken informatie en maakt onderdeel uit van deze paragraaf.

In onderstaand overzicht worden de financiële gegevens van de verbonden partijen weergegeven:

Overzicht gemeenschappelijke regelingen									
	Naam	Bijdrage			Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Verwacht resultaat 2018 voor bestemming
		werkelijk 2016	raming 2017	raming 2018	begin 2018	einde 2018	begin 2018	einde 2018	
	Gemeenschappelijke regelingen								
1.	Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht	165	165	185	212	215	0	0	3
2.	Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	2.776	2.810	2.840	5.616	5.443	62.214	72.343	-173
3.	Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)	2.339	2.265	2.407	0	0	0	0	0
4.	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht	1.360	1.411	1.482	2.214	2.183	11.419	11.319	-31
5.	Afval Verwijdering Utrecht (AVU)	1.172	1.216	1.253	366	366	13.209	13.209	0
6.	Omgevingsdienst NWU-ZOU (ODrU)	890	871	954	566	572	3.319	3.298	6
7.	Regionale ICT Dienst Utrecht (RID)	1.250	1.207	1.328	79	69	6.100	5.150	-10
8.	Belastingssamenwerking gemeenten hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	700	697	645	381	381	855	0	0
	Gemeenschappelijke regelingen in liquidatie								
9.	Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied	93	94	0	0	0	0	0	0
10.	Gasdistributie Zeist en Omstreken (GZO) in liquidatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	pm	pm	0	0	0
	Vennootschappen en coöperaties								
11.	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	4.486.000	4.163.000	149.514.000	pm	pm
12.	Vitens NV	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	526.300	525.700	1.223.800	1.233.900	13
13.	Biga BV	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	7.200	6.800	0	0	-400
14.	Lange Dreef C.V.	0	0	0	72	37	-1.122	0	-45

(bedragen x € 1.000)

Overzicht gemeenschappelijke regelingen									
	Naam	Bijdrage			Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Verwacht resultaat 2018 voor bestemming
		werkelijk 2016	raming 2017	raming 2018	begin 2018	einde 2018	begin 2018	einde 2018	
	Vennootschappen in liquidatie								
15.	N.V. Bronwaterleiding “Doorn” in liquidatie (per 2 juli 2010 overgenomen door N.V. Vitens)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	632	632	358	358	0
	Stichtingen en verenigingen								
16.	Wereldkidz (vh. Stichting Openbaar Onderwijs Rijn- en Heuvelland)	0	0	0	3.131	3.146	4.004	4.375	15
17.	Stichting Zwem- en Sportaccommodaties Doorn	77	100	20	0	0	1.965	1.965	0
18.	Stichting Sociaal Dorpsteam	0	0	3.067	0	0	0	0	0
	Overige verbonden partijen								
	Waarborgfonds Sociale woningbouw	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Nationale Hypotheek garantie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Totaal	10.822	10.836	14.181					

(bedragen x € 1.000)

Gemeenschappelijke regelingen

1. Regionaal Historisch Centrum Zuidoost Utrecht (RHC)
Vestigingsplaats: Wijk bij Duurstede.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het uitvoeren van de Archiefwet 1995 (toezicht en advisering door een archivaris) en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.
Deelnemende partijen: De gemeenten Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Vianen en Wijk bij Duurstede.
Bestuurlijk belang: Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het algemeen bestuur. Vertegenwoordiging algemeen bestuur: G.F Naafs (voorzitter) Vertegenwoordiging dagelijks bestuur: G.F. Naafs (voorzitter)
Financieel belang: Het belang (deelnemersbijdrage) dat de gemeente in de verbonden partij heeft, is gebaseerd op inwoneraantal en strekkende meters archiefbescheiden en komt neer op een deelnemersbijdrage van 27,92% van de gehele GR. Voor 2018 ramen wij de deelnemersbijdrage op € 184.750 (afgerond).
Risico’s: De kosten en andere gevolgen van het e-depot zijn nog niet bekend en dit kan een (financieel) risico vormen voor de omvang van de begroting van het RHC wanneer meer bekend is over de inpassing van deze voorziening in de dienstverlening van het RHC. Het RHC heeft al wel een bestemmingsreserve e-depot gevormd waarin zo’n €100.000 zit. Voor het e-depot wordt gewerkt aan een beleidsplan over het vervolgtraject richting een e-depot, dat eind 2017 aan het bestuur wordt voorgelegd. De herindeling van de gemeente Vianen bij de nieuwe gemeente Vijfherenlanden heeft financiële gevolgen voor de begroting van het RHC en haar deelnemers. Als de nieuwe gemeente toetreedt tot de GR, nemen deelnemersbijdragen waarschijnlijk iets af. Als de nieuwe gemeente niet toetreedt, verlaat Vianen de GR als deelnemer en zal de deelnemersbijdrage hoger worden. Hierover wordt in 2018 uitsluitsel verwacht.
Ontwikkelingen: 1. Eind 2017 wordt een nieuw plan voor de ontwikkeling richting een e-depot 2018-2020 aan het bestuur voorgelegd. Dit als vervolg op het eerste, onderzoekende plan dat liep van 2015-2017. 2. Verbeteren en uitbreiden digitale dienstverlening en toegankelijkheid van archieven en collecties (incl. wegwerken achterstand). 3. In 2018 wordt een nieuw algemeen beleidsplan 2019-2022 gemaakt, het huidige beleidsplan loopt in 2018 af. Hierin wordt o.a. ingegaan op het zijn van een modern RHC, denk hierbij aan toenemende digitale dienstverlening, digitale informatie/ archieven, en een e-depot voorziening faciliteren.

2. Veiligheidsregio Utrecht (VRU)
Vestigingsplaats: Utrecht.
Doel en Openbaar belang dat wordt behartigd: De Veiligheidsregio Utrecht behartigt de belangen van de gemeenten op het gebied van de brandweezorg, de organisatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, de rampenbestrijding en crisisbeheersing (bevolkingszorg), het beheer van de gemeenschappelijke meldkamer, de zorg voor een adequate samenwerking met de politie Utrecht en de meldkamer ambulancezorg, een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Deelnemende partijen: Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurlijk belang: Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het algemeen bestuur. Vertegenwoordiging Algemeen bestuur: G.F Naafs (lid). Vertegenwoordiging Dagelijks bestuur: G.F Naafs (portefeuillehouder financiën)
Financieel Belang: De gemeente draagt financieel bij op basis van een inwonerbijdrage. Voor 2018 ramen wij deze bijdrage op € 2.840.128.
Risico's: Het Algemeen Bestuur heeft besloten tot het gebruik van de repressieve huisvesting om niet, onderhoud door eigenaar én gebruiker op basis van een demarcatielijst en exploitatie door de gebruiker met <i>één-op-één</i> -verrekening van de kosten. De uiteindelijke demarcatielijst resulteert in 2018 in een nieuwe taakuitvoeringsovereenkomst met de VRU. Het is nog onduidelijk of deze demarcatielijst meerkosten tot gevolg kan hebben.
Ontwikkelingen: In 2018 wordt het regionaal crisisplan herzien. Het crisisplan beschrijft de organisatie, verant-woordelijkheden, taken en bevoegdheden ten tijde van een ramp of crisis. Het gaat hierbij om de maatregelen en voorzieningen die gemeenten treffen bij rampenbestrijding en crisisbeheersing, alsmede de afspraken die zijn gemaakt met andere partijen die bij een mogelijke ramp en/of crisis betrokken kunnen worden. Dit plan moet conform de Wet veiligheidsregio's eens in de vier jaar worden vastgesteld. Het huidige crisisplan is in 2014 vastgesteld.

3. Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)
Vestigingsplaats: Zeist.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het aanbieden van diensten en producten op het terrein van werk, inkomen, sociale werkvoorziening, re-integratie, schuldhulpverlening, en overige daarmee verband houdende onderwerpen.
Deelnemende partijen: De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist.
Bestuurlijk belang Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het algemeen bestuur. Vertegenwoordiging Algemeen bestuur: H.A. Nijhof (lid) en H. Veldhuizen (lid) Vertegenwoordiging Dagelijks bestuur: H.A. Nijhof (lid)
Financieel Belang: De gemeente draagt bij op basis van een deelnemersbijdrage. Voor 2018 ramen wij deze bijdrage op € 2.407.502. In de komende jaren verwacht RDWI een daling van de apparaatskosten. Deze daling van kosten hebben wij in de meerjarenbegroting verwerkt.
Risico's: De regelingen die RDWI uitvoert, hebben hoofdzakelijke een openeind karakter en dit kan leiden tot hogere uitgaven bij een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. Voor uitkeringen op grond van de BUIG geldt dat gemeenten met een tekort een beroep kunnen doen op de Vangnetregeling. Hiervoor geldt wel een eigen risico waarmee wij in de begroting al rekening hebben gehouden.
Ontwikkelingen: Inhoudelijk bouwt RDWI voort op de beleidsprioriteiten zoals die in de begroting 2017 zijn geformuleerd. Deze lijn trekt RDWI door naar de jaren 2018 en verder en zijn vertaald in concrete acties en plannen in het Tweejaarenplan 2017-2018. RDWI zet in op een inclusieve samenleving waarbij ze uitgaan van de mogelijkheden van mensen als basis voor verdere stappen. Concreet: een stap verder naar werk, participatie en/of een stabiel inkomen. RDWI doet dat vanuit de wettelijke kaders op het terrein van werk & inkomen (Participatiewet, Wet op gemeentelijke schuldhulpverlening, aanpalende regelingen), in relatie tot het kader van het bredere sociale domein. RDWI is daarbij een vanzelfsprekende partner die de schakel vormt tussen gemeenten, netwerkpartners, inwoners en arbeidsmarkt. De kernwoorden voor de manier waarop RDWI haar opdracht vervult zijn: efficiëntie, effectiviteit en sturend op rendement.

4. Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU)
Vestigingsplaats: Zeist.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Een goede basisgezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor de inwoners bevorderen, onder meer door preventie
Deelnemende partijen: Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht.
Bestuurlijk Belang: Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het Algemeen bestuur Vertegenwoordiging Algemeen bestuur: H.A. Nijhof (lid)
Financieel belang De gemeenten dragen bij op basis van afname. Voor 2018 is de deelnemersbijdrage bepaald op € 314.059 voor het basispakket, € 1.066.544 voor preventieve Jeugdgezondheidszorg en € 148.571 voor maatwerk. De totale bijdrage voor 2018 ramen wij op € 1.482.229.
Risico's: Binnen de begroting van GGDrU 2018 is rekening gehouden met de realisatie van substantiële bezuinigingen. In de praktijk moet blijken of de voorgenomen bezuinigingen ook werkelijkheid worden. Het niet kunnen realiseren van de bezuinigingen kan invloed hebben op de hoogte van de toekomstige deelnemersbijdrage.
Ontwikkelingen: In 2018 hebben verschillende ontwikkelingen gevolgen voor de omvang van de GGDrU-begroting. Dit leidt tot een herverdeling en voor onze gemeente tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Dit is al bij de kadernota gemeld De belangrijkste redenen voor de herverdeling is de ontschotting van de taken in de jeugdgezondheidszorg JGZ en de keuze om de bekostiging voortaan te baseren op kindaantallen per gemeente , met andere woorden een verdeling die vooral gebaseerd is op betaling naar gebruik.

5. Afval Verwijdering Utrecht (AVU)
Vestigingsplaats: Soest.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het op een doelmatige en uit een oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde manier sturing en uitvoering geven aan het afvalstoffenbeleid in de Provincie Utrecht. Namens de gemeenten zorgt de AVU voor de regie van het door de inwoners van de Provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval (dus geen afval van bedrijven). De AVU draagt zorg voor een goede, reguliere en milieuverantwoorde verwerking van door de gemeenten ingezameld huishoudelijk afval, ofwel de regeling van transport, overslag, bewerking en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen.
Deelnemende partijen: Alle 26 gemeenten van de Provincie Utrecht
Bestuurlijk belang Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het Algemeen bestuur Vertegenwoordiging Algemeen bestuur: H.A. Nijhof (lid) (plaatsvervanger G. Boonzaaijer)
Financieel Belang: De deelnemersbijdrage is gebaseerd op de tonnages afval die verwerkt worden. Voor 2018 ramen wij de bijdrage aan de AVU op € 1.252.856.
Risico's: De risico's bestaan uit de normale bedrijfsrisico's. Door het ontbreken van reserves en voorzieningen heeft de AVU geen weerstandsvermogen. Alle in enig jaar gemaakte kosten worden aan de deelnemers doorberekend. Als gevolg hiervan kunnen schommelingen optreden in de jaarlijks te betalen bedragen. De knelpunten rondom de verwerking van kunststof c.q. PMD, zijn in 2018 nog niet allemaal opgelost. Het opschalen van de verwerkingscapaciteit in Nederland duurt enige jaren en wordt vertraagd door onzekerheid over de toekomstige afspraken rondom verantwoordelijkheden en vergoedingen. In de begroting is rekening gehouden met de extra kosten voor de verwerking van PMD voor zover ze nu te overzien zijn.
Ontwikkelingen: De AVU zit midden in een proces om voor de niet-strategische taken samen te gaan werken met de Reinigingsdienst Midden-Nederland (RMN). Doel hiervan is vooral om de kwetsbaarheid van de organisatie te verminderen. We verwachten dat in de loop van 2018 duidelijk wordt hoe dit vorm gaat krijgen. We gaan er van uit dat de gevolgen voor ons als deelnemer minimaal, en vooral positief, zijn.

6. Omgevingsdienst regio Utrecht (ODrU)
Vestigingsplaats: Utrecht.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het op een doelmatige, kwalitatief goede, efficiënte en controleerbare manier uitvoeren van de door de deelnemende gemeenten opgedragen adviserende en uitvoerende taken op het gebied van de omgeving, milieu en duurzaamheid in de ruimste zin. Deze samenwerking levert betere garanties voor de kwaliteit van uitvoering, financiële schaalvoordelen en vermindering van de kwetsbaarheid
Deelnemende partijen: De gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vianen, Wijk bij Duurstede, Woerden, IJsselstein en Zeist.
Bestuurlijk Belang: Vertegenwoordiging Algemeen bestuur: G.F. Naafs (onafhankelijk voorzitter), G. Boonzaaijer (lid) Vertegenwoordiging Dagelijks bestuur: G.F. Naafs (onafhankelijk voorzitter)
Financieel Belang: Het belang van de gemeente wordt vertaald naar de omvang van taken die wij gegarandeerd afnemen. Hieraan zijn ook andere zaken gerelateerd zoals afrekening bij tekorten of overschotten op de GR (naar rato van opdrachtenportefeuille of als AB anders bepaald). De gemeente garandeert een jaarlijkse afname van 10.178 uur. Dit is inclusief de voormalige provinciale VTH-taken. Voor 2018 ramen wij een bijdrage van € 954.000.
Risico's: In 2016 is het benodigde weerstandsvermogen bepaald op € 800.000. Jaarlijks worden de risico's tegen het licht gehouden en waar nodig geactualiseerd. Dit kan leiden tot een noodzakelijke bijstelling van het aan te houden weerstandsvermogen.
Ontwikkelingen: ODRU werkt aan de uitvoering van zijn programma Koers. Het doel hiervan is tweeledig: beter in kunnen spelen op (wettelijke) ontwikkelingen en het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening. Voor de uitvoering van de programma's van Koers is in 2018 en 2019 een extra bijdrage van de gemeenten nodig.Een belangrijke wettelijke ontwikkeling is de invoering van de Omgevingswet. De Omgevingswet heeft gevolgen voor taken, verantwoordelijkheden en rolopvattingen van alle betrokken partijen. De Omgevingswet wordt naar verwachting in 2020 ingevoerd. Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Dit betekent dat eigenaren van gebouwen met asbesthoudende dakbedekking deze voor die tijd moeten verwijderen. Dit heeft onder andere gevolgen voor de taken ten aanzien van toezicht en handhaving op asbestverwijdering de komende jaren. De energiehandhavingstaken worden in het kader van het SER-energieakkoord (Sociaal-Economische Raad) en de Europese Energie Efficiency Directive (EED) geïntensiveerd. Deze taken voert de ODrU uit. We bekijken dit vraagstuk in samenhang met de actualisatie van het uitvoeringsprogramma.

7. Regionale ICT Dienst Utrecht (RID)
Vestigingsplaats: Doorn.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het adequaat kunnen vervullen van de publieke dienstverlening door ondersteuning van een betrouwbare ICT-omgeving. De RID beheert en ondersteunt de ICT-infrastructuur van de deelnemende partijen.
Deelnemende partijen: De gemeenten Baarn, Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Soest en Wijk bij Duurstede, alsmede de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn en Heuvelrug.
Bestuurlijk Belang: Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het Algemeen bestuur Vertegenwoordiging Algemeen bestuur: G.F. Naafs (lid)
Financieel Belang: Het belang (deelnemersbijdrage) dat de gemeente in de verbonden partij heeft, is gebaseerd op aantal accounts en applicaties. De afspraken over deze producten en diensten hebben alle deelnemers vastgesteld bij de oprichting van de gemeenschappelijke regeling in 2012 door en zij hebben besloten deze dienstverleningsovereenkomst voor vijf jaar te bevriezen. De dienstverleningsovereenkomst wordt momenteel geëvalueerd. In afwachting van de evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst ramen wij de bijdrage voor 2018 op € 1.328.352.
Risico's: De RID levert een uniform pakket van producten en diensten aan zijn klantorganisaties. Een risico is dat de RID niet in staat blijkt te zijn om het niveau van dienstverlening, zoals afgesproken in 2012, te realiseren. Dit heeft dan directe consequenties voor de kwaliteit van de reguliere dienstverlening.
Ontwikkelingen: De doelstelling van het samenwerkingsverband RID was en is zorg dragen voor een adequate en betrouwbare ICT-omgeving voor de deelnemende organisaties. Door deze samenwerking binnen RID-verband kunnen de deelnemende organisaties de gewenste en noodzakelijke inspanningen delen en de risico's op het gebied van kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten verkleinen. Om deze doelstelling blijvend te kunnen realiseren heeft de RID geïnvesteerd in de versterking en professionalisering van de RID-organisatie. Hiervoor heeft uw raad nood-zakelijke extra financiële middelen toegekend in de raad van 16 juni 2016. In 2018 wordt het proces van verdere toekomstgerichte ontwikkeling van de eigen organisatie voortgezet. Tevens is het de verwachting dat de activiteiten van de RID in 2018 een zwaarder profiel gaan krijgen als gevolg van hogere eisen van inwoners en bedrijven, intensievere dienstverlening aan de deelnemende organisaties en zwaardere functionele applicaties. Maar ook nieuwe ontwikke-lingen zoals digitalisering, zwaardere eisen aan informatiebeveiliging en privacy, Digitale Agenda 2020, flexibilisering van de werkomgevingen en meer werken onder architectuur, spelen een sterke rol. Gevolg is dat in 2018 de nadruk bij de RID komt te liggen op de groeiende behoefte aan samenwerking op I-gebied, tegemoet kunnen komen aan de groeiende vraag van de deelnemende organisaties en versterking van het innovatief vermogen om de ambities van de deelnemers te blijven waar maken. Ook wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van nieuwe toetreders hetgeen kan leiden tot verdere schaalvoordelen en het opnieuw vaststellen van de kostenverdeling tussen deelnemende organisaties.

8. Belasting samenwerking gemeenten hoogheemraadschap Utrecht (BghU)
Vestigingsplaats: Utrecht.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: De BghU verzorgt de uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken en heft en int belastingen, en overige heffingen namens haar deelnemers. De BghU is een publieke, uitvoerende en dienstverlenende organisatie die op basis van maatschappelijk algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes wordt geleid.
Deelnemende partijen: De gemeenten Utrecht, De Bilt, Houten, Nieuwegein, Zeist, Bunnik Lopik, Utrechtse Heuvelrug en Het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden.
Bestuurlijk belang Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het Algemeen bestuur Vertegenwoordiging Algemeen bestuur: G. Boonzaaijer (lid)
Financieel Belang: De deelnemersbijdrage wordt bepaald op basis van het aantal op te leggen aanslagregels. Voor 2018 ramen wij een bijdrage van € 645.000.
Risico's: De BghU houdt in haar begroting rekening met een noodzakelijk (€ 475.000, = 3,25%) weerstandsvermogen van € 481.250 om mogelijke risico's op te vangen. De BghU concludeert dat het eigen vermogen, met inbegrip van “onvoorzien”, voldoende groot is om mogelijke risico's op te vangen.
Ontwikkelingen: De BghU borgt de continuïteit van haar taakuitvoering en streeft een continue verbetering van de kwaliteit en klantgerichtheid van het waarderings- en belastingproces na op basis van de leanmanagementfilosofie. Zij heeft oog voor het belang van inwoners, instellingen, bedrijven en haar deelnemers en faciliteert hen zoveel mogelijk. Een belangrijk aspect daarbij is de verregaande stroomlijning en digitalisering van het belastingproces. De BghU staat borg voor een adequate uitvoering en het ophalen van de juiste belastingopbrengst. De BghU streeft daarbij naar verlaging van de maatschappelijke kosten onder meer door samen te werken (zowel horizontaal met meerdere gemeenten als verticaal met waterschappen). De BghU is een moderne werkgever met oog en aandacht voor haar medewerkers. De BghU heeft de ambitie om op middellange termijn gezien te worden als toonaangevend samenwerkingsverband op het gebied van basisregistraties en belastingen, waarbij er een goede verhouding is tussen de kwaliteit en de prijs van de dienstverlening.

Gemeenschappelijke regelingen in liquidatie

9. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHVK) in liquidatie
Vestigingsplaats: Utrecht.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het mogelijk maken van openluchtrecreatie in de regio. De zorg voor aanleg, beheer en onderhoud van routestructuren en de zorg voor beheer en onderhoud van de grotere recreatieterreinen.
Deelnemende partijen: De Provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Bunnik, De Bilt, Renswoude, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Leusden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, en Zeist.
Bestuurlijk Belang: Algemeen bestuur: G. Boonzaaijer, H. Veldhuizen Dagelijks bestuur: H. Veldhuizen (lid)
Financieel belang: Voor de gemeentelijke bijdrage in de liquidatie is een voorziening gevormd.
Risico's: Wij voorzien geen verdere risico's omdat de voor de liquidatie gevormde voorziening naar verwachting toereikend is.
Ontwikkelingen: n.v.t De gemeenschappelijke regeling recreatieschap wordt per 1 januari 2018 opgeheven. In 2018 vindt de financiële afwikkeling plaats.

10. Gasdistributie Zeist en Omstreken (GZO) in liquidatie
Vestigingsplaats: Zeist.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het volledig, zowel juridisch als financieel, afhandelen van de in 2001 plaatsgevonden verkoop van de activa van het GZO aan Eneco.
Deelnemende partijen: De gemeenten De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug en Zeist.
Bestuurlijk Belang: Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het Algemeen bestuur. Omdat voor de herindeling 3 gemeenten deelnamen aan het GZO zijn wij ook met 3 bestuurders vertegenwoordigd. Algemeen bestuur: G.F. Naafs (lid), H.Veldhuijzen), G. Boonzaaijer (lid), H.Nijhof Dagelijks bestuur : G.F. Naafs (lid).
Financieel belang: De afwikkeling vindt plaats binnen het eigen vermogen van de GZO en wij zijn geen jaarlijkse deelnemersbijdrage meer verschuldigd.
Risico's: geen
Ontwikkelingen: De algemene reserve van de GZO wordt nog in stand gehouden als buffer voor de dekking van de jaarlijkse beheerkosten. Zolang de gemeenschappelijke regeling niet is geliquideerd worden de beheerkosten ten laste van de algemene reserve gebracht. De splitsing van Eneco is per 1 februari 2017 formeel een feit. Echter, het moment van liquidatie van de GZO is nog steeds niet bepaald o.a. omdat niet zeker is of aandelen in het commerciële deel van Eneco worden verkocht. Tot die tijd is dit een slapende regeling.

Vennootschappen en coöperaties

11. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats: Den Haag.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), opgericht in 1914, is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de bank duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Deelnemende partijen: De bank is een structuurvennootschap. Het Rijk bezit de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, Provincies en één waterschap.
Bestuurlijk belang:: De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten.
Financieel belang: De nominale waarde van het aandelenbezit bedraagt afgerond € 504.000. Wij bezitten 201.669 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per stuk. Jaarlijks ontvangen wij van BNG dividend. Voor 2018 ramen wij een dividendopbrengst van € 205.702.
Risico's: Gelet op de huidige status van de bank (AAA/AA+) zijn er geen risico's. In de begroting is rekening gehouden met de laatst gerealiseerde dividenduitkering. Het risico bestaat dat door een lagere winst en/of een ander uitkeringspercentage de werkelijke dividenduitkering lager uitvalt. Dit risico is opgenomen in het weerstandsvermogen. Gelet op de huidige rating van Standard & Poor's (S&P) die voor de BNG wordt afgegeven (AA+), wordt het risico op faillissement erg gering geschat.
Ontwikkelingen: BNG verwacht dat de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen in 2017 op een vergelijkbaar niveau uitkomt als in 2016. Klanten van de bank blijven naar verwachting terughoudend met nieuwe investeringen, ondanks voor investeringen aantrekkelijke renteniveaus en ondanks de druk op decentrale overheden en woningcorporaties om investeren in nieuwe woningen mogelijk te maken. De bank streeft naar een marktaandeel in solvabiliteitsvrije langlopende kredietverlening aan decentrale overheden, woningcorporaties en zorginstellingen van minimaal 55%. De verwachte langlopende financieringsbehoefte in 2017 bedraagt circa € 14,2 miljard. Het kostenniveau van de bank loopt verder op, vooral onder invloed van de grote hoeveelheid nieuwe regelgeving die in de systemen en processen van de bank moet worden doorgevoerd. De wettelijke bankenbelasting is ook het komende jaar van toepassing. Daarnaast houdt de bank rekening met een bijdrage aan het Europese resolutiefonds van €16 miljoen in 2017. Het renteresultaat over 2017 komt naar verwachting uit binnen een bandbreedte van € 370 tot € 420 miljoen. Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2017.

12. Vitens NV
Vestigingsplaats: Zwolle.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het dragen van medeverantwoordelijkheid voor de gezondheid door het duurzaam leveren van veilig en betrouwbaar drinkwater met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.
Deelnemende partijen: De gemeenten in de Provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel en een aantal gemeenten in de Provincies Drenthe en Noord-Holland.
Bestuurlijk belang: De aandeelhouders hebben zeggenschap in Vitens NV via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten.
Financieel Belang: De nominale waarde van het aandelenbezit bedraagt afgerond € 36.500. Wij bezitten 36.554 aandelen met een nominale waarde van € 1,00 per stuk. Jaarlijks ontvangen wij van Vitens dividend. Voor 2018 ramen wij een dividendopbrengst van € 81.288.
Risico's: Vitens beheerst de risico's door kennis van de wetgeving te borgen in de organisatie en indien noodzakelijk adequate beheersmaatregelen te treffen.
Ontwikkelingen: Het uitgekeerde dividend van Vitens zal de komende jaren dalen. Over het jaar 2016 was de winst € 48,5 miljoen. Hiervan werd 40% uitgekeerd als dividend over 2016. Dit bedraagt dus € 19,4 miljoen en 3,36 per aandeel. Voor het komende jaar is de WACC (maximaal te behalen rendement) bijgesteld naar 4,2%, wat een negatieve invloed heeft op de te behalen winst. Voor onze gemeente was er in 2018 en verder rekening gehouden met een dividenduitkering van € 90.000. Dit daalt voor 2018 dalen naar € 81.000, en de daarop volgende jaren is de prognose dat het daalt naar € 38.000.

13. Biga BV
Vestigingsplaats: Zeist.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: De arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bevorderen, waaronder in het bijzonder mensen met een SW-indicatie.
Deelnemende partijen: De gemeenten Bunnik (3,99%), De Bilt (13,20%), Wijk bij Duurstede (14,88%), Utrechtse Heuvelrug (22,10%) en Zeist (45,83%)
Bestuurlijk belang: De aandeelhouders hebben zeggenschap in Biga BV via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten. Elke gemeente wijst een lid van het college aan als lid van het bestuur. Vertegenwoordiging bestuur: H.A. Nijhof (lid)
Financieel Belang: De nominale waarde van het aandelenbezit bedraagt € 132.600. Wij bezitten 2.652 aandelen met een nominale waarde van € 50,00 per stuk.
Risico's: De aanbestedingswetgeving is aangescherpt. Gevolg is dat gemeenten het werk niet automatisch kunnen voorbehouden aan SW-bedrijven. Hierdoor bestaat de kans dat de omzet vanuit gemeenten terugloopt. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om het werk op een andere wijze te gunnen, een van de mogelijkheden is het bedrijf te splitsen. Indien er geen van de rijks-subsidie komt, zal de Biga op termijn niet meer in staat zijn om een positief resultaat te behalen. Het eigen vermogen is voor de eerste jaren nog voldoende om de verliezen op te vangen.
Ontwikkelingen: Doelstelling van de Biga is om de samenwerking tussen de vijf gemeenten, RDI en andere samenwerkingspartners te versterken, zodat de uitvoering van de taken voortvloeiend uit de WSW en de Participatiewet efficiënt opgepakt worden in de regio. Biga Groep zal zich daarbij profileren als een “Sociale Enterprise” waarbij, voortbordurend op de WSW-populatie, mensen uit nieuwe doelgroepen vanuit de Participatiewet worden aangenomen waardoor een grotere groep mensen aan werk geholpen wordt. Verdergaande samenwerking met de RDWI is daarbij van groot belang omdat de RDWI de Biga van nieuwe instroom moet voorzien.

14. Lange Dreef C.V.
Vestigingsplaats: Utrechtse Heuvelrug.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het realiseren van woningen, openbare ruimte en een natuurontwikkelingsgebied.
Deelnemende partijen: De rechtspersoon is een commanditaire vennootschap waarin drie door gemeente Utrechtse Heuvelrug en de stichting Heuvelrug Wonen opgerichte B.V.’s hun samenwerking aan de gebiedsontwikkeling Lange Dreef vorm geven. De gemeente neemt voor 50% deel in het exploitatierisico van de Lange Dreef B.V.
Bestuurlijk belang: Wij hebben geen rechtstreeks bestuurlijk belang in de CV Lange Dreef (CV). De wethouder die aangesteld is als bestuurder van de deelnemende BV’s kan via die weg invloed uitoefenen op de besluitvorming van de CV.
Financieel Belang Deelname Lange Dreef BV: € 9.000; Deelname Utrechtse Heuvelrug Commandiet BV: € 18.000.
Risico’s: De risico’s voor deelname aan de CV liggen bij de deelnemende vennoten, van de drie deelnemende B.V. ’s. Voor eventuele verliezen is een voorziening gevormd en op dit moment verwachten wij dat deze voldoende groot is.
(beleids)ontwikkelingen: Naar verwachting zijn eind 2017 alle kavels getransporteerd en resteert uitsluitend nog de ontwikkeling van de zogenaamde kerkkavel.

Vennootschappen en coöperaties in liquidatie

15. N.V. Bronwaterleiding “Doorn” in liquidatie (per 2/7/2010 overgenomen door N.V. Vitens)
Vestigingsplaats: Doorn.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: De afronding van de liquidatie van het bronwaterleidingbedrijf als gevolg overname door N.V. Vitens.
Deelnemende partijen: De gemeente Utrechtse Heuvelrug.
Bestuurlijk Belang: De aandeelhouders hebben zeggenschap in NV Bronwaterleiding “Doorn” in liquidatie via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten. Leden raad van commissarissen: G. Boonzaaijer en H. Knibbe.
Financieel Belang: De nominale waarde van het aandelenbezit bedraagt € 13.000. Wij bezitten 56 aandelen met een nominale waarde van € 56,00 per stuk.
Risico’s: Geen.
Ontwikkelingen: Op 2 juli 2010 heeft de economische overdracht van de activa aan Vitens N.V. plaatsgevonden. Per gelijke datum zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen. De juridische overdracht heeft medio 2011 plaatsgevonden. Voor de finale liquidatie van de Bronwaterleiding is een liquidatieplan gemaakt met als planning 2018. Deze is voorgelegd aan de rechter om een verklaring van recht. Finale afwikkeling van de overdracht is eerst mogelijk als er een uitspraak ligt van de rechter over de rechtmatigheid van voorgenomen liquidatie. De rechter heeft uitgesproken dat dit plan rechtmatig is, echter hiertegen is hoger beroep aangetekend.

Stichtingen en Verenigingen

16. Wereldkidz (voorheen Stichting Openbaar Onderwijs Rijn- en Heuvelland)
Vestigingsplaats: Zeist.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het geven van openbaar onderwijs aan scholen die onder gemeentelijk gezag vallen, met inachtneming van artikel 46 van de Wet op het Primair Onderwijs, artikel 51 van de Wet op de Expertisecentra en artikel 42 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs. Zorg dragen voor een professionele bedrijfsvoering in de organisatie en een situatie creëren waarbij schoolteams en directeuren hun energie kunnen richten op het primaire proces: “het geven van onderwijs en opvoeding op een hoog kwalitatief niveau”, met een breed gericht onderwijsaanbod voor kinderen van 2,5 tot en met 20 jaar, voor basis-, speciaal- en praktijkonderwijs.
Deelnemende partijen: De gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Zeist en Stichtse Vecht.
Bestuurlijk belang De leden van de raad van toezicht worden op bindende voordracht van de raad van toezicht door de gemeenteraden benoemd.
Financieel belang Als gemeenteraad krijgt u jaarlijks de begroting en de jaarrekening van de stichting voor goedkeuring aangeboden.
Risico’s: De gemeente is wettelijk verplicht openbaar onderwijs aan te bieden in de gemeente. Door de verbeterde financiële situatie van de stichting verwachten wij niet dat we door middel van een borgstelling of lening de continuïteit van het openbaar onderwijs moeten borgen.
Ontwikkelingen: Het openbaar onderwijs kampt de komende jaren, net als overige schoolbesturen, met een forse terugloop van het leerlingenaantal. WereldKidz geeft aan de belangrijkste risico’s van krimp en de daarmee samenhangende dalende werkgelegenheid in beeld te hebben en in de meerjarenbegroting te hebben afgedekt. In 2016 heeft Wereldkidz een positief resultaat geboekt van € 265.203, geraamd was een positief resultaat van € 18.677. Het exploitatieresultaat wordt bestemd voor innovatie. Hiervoor is een bestemmingsreserve innovatie gevormd waaruit op aanvraag van de schooldirecties projecten worden gefinancierd die aansluiten bij de strategische speerpunten van de Stichting (ouderbetrokkenheid, 21st century skills, talenten ontdekken).

17. Stichting Zwem- en Sportaccommodaties Doorn
Vestigingsplaats: Doorn.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: Het bieden van de mogelijkheid tot overdekt zwemmen en de beoefening van de golfsport.
Deelnemende partijen: De gemeente Utrechtse Heuvelrug.
Bestuurlijk belang : Het stichtingsbestuur bestaat uit vijf leden. De gemeenteraad stelt uit haar midden drie van de vijf bestuursleden aan, overeenkomstig de statuten van de stichting.
Financieel belang: Statutair is bepaald dat de gemeente garant staat voor eventuele tekorten van de stichting door middel van een te verstrekken bijdrage. De bijdrage fluctueert jaarlijks.
Risico’s: De gemeente dekt het nadelige exploitatietekort. Door een eventuele afname van het aantal leden van de Golfclub kan het exploitatietekort toenemen.
Ontwikkelingen: De gemeente heeft een financieel belang bij de Stichting omdat een eventueel negatief exploitatieresultaat ten laste komt van de gemeente. Eén en ander geschiedt op basis van een rekening-courant-overeenkomst.

18. Stichting Sociaal Dorpsteam
Vestigingsplaats: Doorn.
Doel en openbaar belang dat wordt behartigd: De stichting voert voor onze gemeente de gesprekken met inwoners die zorg of ondersteuning nodig hebben. Zij maken met de inwoner een plan op maat. Hierin staat welk probleem de inwoner ervaart, hoe hij dit op kan lossen en wie of wat hij daarbij nodig heeft. Dit plan kan als aanvraag dienen voor een vorm van zorg of ondersteuning die de gemeente financiert. Naast het voeren van deze gesprekken heeft de stichting ook als opdracht om de welzijnsmogelijkheden in de dorpen te stimuleren.
Deelnemende partijen: De gemeente Utrechtse Heuvelrug
Bestuurlijk belang: Het college functioneert als raad van toezicht van de stichting.
Financieel belang: De stichting sociaal dorpsteam ontvangt voor de uitvoering van de opgedragen transformatie/ welzijnstaken taken in 2018 een bijdrage van € 3.067.000
Risico's: In de statuten van de stichting is opgenomen dat de begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening voor goedkeuring aan ons college moeten worden voorgelegd. Dit maakt het mogelijk om, indien noodzakelijk, tijdig bij te sturen. Met deze werkwijze zijn voldoende maatregelen genomen om de risico's te beheersen.
Ontwikkelingen: In de overeenkomst uitvoeringstaken sociale dorpsteams is de opdracht vastgelegd die de gemeente aan de stichting verstrekt. Deze overeenkomst wordt jaarlijks gespecificeerd met een concrete opdrachtverstrekking en afspraken over de verantwoording. Voor 2018 wordt deze samen met de stichting in het derde kwartaal 2017 opgesteld.

Overige Verbonden Partijen

19. Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Via de zogenaamde achtervangovereenkomst met het WSW neemt de gemeente deel aan de garantiestructuur. De garantiestructuur van het WSW bestaat uit:

- het eigen vermogen van de deelnemende corporatie;
- de mogelijkheid tot sanering en projectsteun van het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV);
- het vermogen van het WSW, inclusief door deelnemers aan te houden obligo's;
- de renteloze leningen van het Rijk en de betrokken gemeenten.

Uit deze garantiestructuur blijkt dat als het risicovermogen van het WSW ontoereikend is – als gevolg van borgaanspraken – dat dan het obligo bij de deelnemers wordt ingeroepen. Mocht daarna het risicovermogen (met inbegrip van de ontvangen obligo) dalen onder de 0,25% van het garantievolume, dan treedt de achtervangpositie van het Rijk en de betrokken gemeenten in werking. Ultimo 2016 was het door het WSW geborgde leningsbedrag in totaal € 82,2 miljard (tegen 83,8 miljard ultimo 2015). Het garantieniveau bedraagt daarmee € 205,5 miljoen. Tegenover dit garantieniveau staat een risicovermogen van € 531 miljoen. Daarnaast hebben corporaties obligo's aan het WSW afgegeven op grond waarvan WSW nog eens € 3,1 miljard bij corporaties kan opeisen indien en zodra het risicovermogen minder is dan het garantieniveau. Uit deze cijfers blijkt dat het aanwezige risicovermogen zich ruimschoots boven de norm bevindt en het risico dat er aanspraak wordt gedaan op onze achtervangpositie zeer klein is.

20. Nationale Hypotheek Garantie

In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen is besloten dat het Rijk vanaf 1 januari 2011 de achtervang van alle nieuwe hypotheekgaranties op zich neemt. Op 9 juni 2010 heeft de gemeente de nieuwe achtervangovereenkomst met de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen ondertekend. Hierdoor is geborgd dat inwoners van Utrechtse Heuvelrug ook na 1 januari 2011 gebruik kunnen (blijven) maken van de Nationale Hypotheek garantie voor het verkrijgen van een eigen woning.

Eind 2011 heeft toenmalig minister Donner besloten de NHG-grens geleidelijk weer af te bouwen van € 350.000 naar het bedrag van € 265.000. Vanaf 1 juli 2012 is dit in stappen gebeurd zodat het grensbedrag medio 2014 € 265.000 bedroeg. Per 1 juli 2015 is de grens verlaagd naar € 245.000. Dit bedrag zou op 1 juli 2016 verder verlaagd worden naar € 225.000 maar hiervan is afgezien. Dit is het maximale bedrag dat consumenten met NHG mogen lenen om de woning te financieren. Dit bedrag is inclusief bijkomende kosten zoals overdrachtsbelasting en notariskosten.

3.8

Paragraaf Grondbeleid

1. Algemeen

Het doel van deze paragraaf is inzicht te geven in het gevoerde grondbeleid. De Paragraaf Grondbeleid dient op grond van artikel 16 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in elk geval in te gaan op opgenomen programma's en een actuele prognose te bieden van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.

2. Grondbeleid

Op 4 februari 2016 heeft uw gemeenteraad de Nota grondbeleid vastgesteld. Onder grondbeleid wordt verstaan het volledige grondinstrumentarium waarover de gemeente beschikt om de vastgestelde gemeentelijke doelstellingen te realiseren. In deze Nota zijn twee routes opgenomen, een hoofdroute en een uitvalsroute.

Als hoofdroute is gekozen voor facilitair grondbeleid. Deze bestaat uit een passieve en een actieve variant. In de facilitair-passieve vorm heeft de gemeente geen grondpositie en ook geen ontwikkelrisico. Zij beperkt

haar rol tot de planologische maatregel toetsen en begeleiden die nodig is voor het aangewezen bouwplan (afdeling 6.4 Wro c.a.). Bij de hoofdroute facilitair grondbeleid is de gemeente wettelijk verplicht om kosten te verhalen op de initiatiefnemer. In eerste instantie door een (anterieure) overeenkomst te sluiten met een ontwikkelaar, dan wel, als stok achter de deur, door een exploitatieplan vast te stellen.

Bij de facilitair-actieve vorm wil de gemeente wel regie voeren op de planologische ontwikkeling, maar niet de grondeigendom verwerven en geen ontwikkelrisico lopen.

Als uitvalsroute is er actief grondbeleid. Bij deze vorm heeft de gemeente een (nog te verwerven) grondpositie om zelf risicodragend te gaan ontwikkelen. Zij gedraagt zich dan als marktpartij. Bij deze variant is de gemeente in staat om maximaal sturing te geven om haar doelstellingen te behalen. De kosten van de gemeentelijke inzet worden opgenomen in de grondexploitatie van de locatie.

3. Huidige situatie

Om de ontwikkeling van het financiële resultaat en de risico's van grondexploitaties te kunnen volgen wordt twee keer per jaar een Meerjaren-perspectief Grondexploitaties (MPG) opgesteld; in mei de stand per 1 januari en in oktober/november de stand per 1 juli.

4. Overzicht grondexploitaties

Op basis van het BBV wordt voor de gemeentelijke grondexploitaties onderscheid gemaakt in de volgende twee categorieën:

- Bouwgronden in exploitatie (BIE). Dit zijn bouwgronden in eigendom van de gemeente die inmiddels in exploitatie zijn genomen.
- Materiële vaste activa (MVA). De gronden in de categorie MVA worden 'koud' verkocht. De gemeente verkoopt de grond en laat de gebiedsontwikkeling bij de kopende (ontwikkelende) partij of brengt de grond via een bouw-envelop op de markt.

In 2018 bestaat de projectportefeuille uit de volgende projecten (in willekeurige volgorde):

Bouwgronden in exploitatie	Kern	Status
De Kolk	Leersum	In ontwikkeling
Engweg 8 – 14	Driebergen	In verkoop
Oranjestein	Doorn	In ontwikkeling
Burg. Jhr. H. van den Boschstraat 4 (voormalige gem.werf)	Amerongen	In ontwikkeling
Sportlaan 67 (voormalige gemeentewerf)	Driebergen	In ontwikkeling
Leersumsestraatweg 9 (voorm. terrein Opijnen)	Doorn	In ontwikkeling

Materiële vaste activa	Kern	Status
Van Bennekomweg 10-16 (voormalige gemeentewerf)	Doorn	In ontwikkeling
Pomplaan 3 (voormalig gemeentewerf)	Leersum	In ontwikkeling
J. van Wassenaerlaan 23-25 (voormalige gemeentewerf)	Maarn	In ontwikkeling
Raadhuisplein 1 (voormalig gemeentehuis)	Maarn	Nog 2 bouwkavels te verkopen
Bosstraat 1 (voormalig gemeentehuis)	Driebergen	Verkocht, levering naar verwachting 1 ^e kwartaal 2018
Burg. Jhr. H. van den Boschstraat 2 (woning)	Amerongen	In verkoop

Drie van de vijf voormalig gemeentewerven (Doorn, Maarn en Leersum) zijn aangemerkt als MVA, omdat de gemeentelijke rol zich hoofdzakelijk beperkt tot herzien van het geldende bestemmingsplan. De voormalige werven van Driebergen en Amerongen kunnen worden aangemerkt als bouwgrond in exploitatie, aangezien de gemeente investeert in het slopen en/of bouwrijp maken. Dat geldt ook voor de locatie Leersumsestraatweg in Doorn.

5. Financiën

In onderstaande tabel is op basis van het MPG per 1 januari 2017 het verwachte resultaat van alle BIE weergegeven op eindwaarde op de standen 1 januari 2017 en 1 januari 2018.

Verwacht resultaat op eindwaarde van BIE op de stand per	(bedragen x € 1.000)	
	01-01-2017	01-07-2017
Winstgevende grondexploitaties	2.213	2.148
Verliesgevende grondexploitaties	-3.142	-3.123
Totaal	-929	-975

(bedragen x € 1.000)

In bovenstaand overzicht wordt uitgegaan van de planning dat de grondexploitatie van De Bijenkorf in 2017 kan worden afgesloten.

6. Risico's grondexploitatie

In het Meerjarenperspectief Grondexploitaties op de stand per 1 januari 2017 zijn de risico's voor de grondexploitatie financieel gekwantificeerd. Deze risico's maken onderdeel uit van de Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing van de begroting 2018.

Overzicht baten en lasten

In het programmaplan zijn per programma onder de kop “Wat gaat het kosten”? de baten en lasten gepresenteerd. Daarnaast zijn in het programmaplan onder de BBV-overzichten de baten en lasten gepresenteerd met betrekking tot de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien. Omdat het programmaplan veel beleid bevat, zal het zicht op de baten en lasten van de totale begroting veelal niet voldoende zal zijn. Daarom treft u onderstaand een totaaloverzicht aan waarin alle baten en lasten inclusief de storting en onttrekkingen aan de reserves zijn samengevoegd.

- Naast het totaaloverzicht van baten en lasten treft u in dit hoofdstuk tevens de volgende overzichten aan:
- 1. overzicht van geraamde incidentele baten en lasten;
 - 2. overzicht van geraamde structurele reservemutaties;
 - 3. berekening materieel saldo

Deze overzichten zijn erop gericht om te bepalen of onze begroting materieel in evenwicht is, oftewel of de structurele lasten in de begroting gedekt kunnen worden door structurele baten.

4.1 Overzicht van baten en lasten 2018-2021

Nr.	Omschrijving programma	Begroting 2018			Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
		lasten	baten	saldo			
1	Bestuurlijke zaken	2.517	-74	2.443	2.374	2.295	2.367
2	Veiligheid en handhaving	3.937	-50	3.887	3.816	3.802	3.784
3	Dienstverlening	4.420	-2.430	1.990	1.598	1.598	1.598
4	Ruimte, cultuurhist, monumenten en natuur	3.023	-259	2.764	2.826	2.054	2.054
5	Wmo, sociale zaken en minimabeleid	38.042	-10.191	27.851	27.278	27.320	27.300
6	Welzijn, incl. cultuurh. bel. en gezondh	2.561	-137	2.423	2.423	2.423	2.418
7	Onderwijs(huisv.), jeugdbel. kinderopv.	5.087	-700	4.387	5.080	4.429	4.553
8	Economische zaken, recreatie en toerisme	782	-1.289	-507	-521	-521	-521
9	Sport, inclusief sportacc., kunst en cultuur	4.503	-720	3.783	3.816	3.827	3.816
10	Verkeer en vervoer	1.015	-18	997	1.170	1.330	1.192
11	Openbare ruimte en Milieu	16.921	-12.842	4.079	3.779	3.842	3.893
12	Middelen en ondersteuning	3.224	-2.610	615	-117	1.711	367
	Alg. Dekkingsmiddelen	1.300	-69.112	-67.812	-68.300	-68.490	-68.565
	Overhead	13.355	-362	12.993	13.238	13.137	13.144
	Heffing VPB	0	0	0	0	0	0
	Onvoorzien	123	0	123	123	123	123
	Saldo baten en lasten	100.810	-100.794	15	-1.418	-1.121	-2.476

(bedragen x € 1.000)

Nr.	Omschrijving programma	Begroting 2018			Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
		lasten	baten	saldo			
	Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves						
1	Bestuurlijke zaken	0	0	0	0	0	0
2	Veiligheid en handhaving	0	0	0	0	0	0
3	Dienstverlening	0	0	0	0	0	0
4	Ruimte, cultuurhist, monumenten en natuur	76	-257	-181	-71	-14	-14
5	Wmo, sociale zaken en minimabeleid	0	0	0	0	0	0
6	Welzijn, incl. cultuurh. bel. en gezondh	0	0	0	0	0	0
7	Onderwijs(huisv.), jeugdbel. kinderopv.	0	-2	-2	-147	-6	-6
8	Economische zaken, recreatie en toerisme	0	0	0	0	0	0
9	Sport, inclusief sportacc., kunst en cultuur	0	0	0	0	0	0
10	Verkeer en vervoer	0	-204	-204	-192	-175	0
11	Openbare ruimte en Milieu	0	0	0	0	0	0
12	Middelen en ondersteuning	2.346	-2.969	-623	858	-27	1.158
	Subtotaal reserves	2.422	-3.432	-1.010	448	-222	1.139
	Resultaat	103.231	-104.226	-994	-970	-1.342	-1.337

(bedragen x € 1.000)

4.2 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Om vast te kunnen stellen of er sprake is van materieel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk deel structureel. De algemene richtlijn bij het onderscheid tussen incidenteel en structureel is dat een incidenteel budget een budget is dat gedurende maximaal 3 jaar beschikbaar wordt gesteld. In het hiervoor gepresenteerde totaaloverzicht van baten en lasten zijn zowel de structurele als de incidentele posten opgenomen. In onderstaand overzicht worden alleen de incidentele baten en lasten weergegeven die in de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 zijn opgenomen.

A. Incidentele lasten en baten

Progr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
	Incidentele lasten				
1	Verkiezingen	78	78	3	78
1	Kosten raadsverkiezingen	35	0	0	0
2	Extra BOA - verhogen niveau	87	0	0	0
3	Complexe handhavingszaken	100	0	0	0
3	Extra BOA - verhogen niveau	200	0	0	0
3	Intensivering handhaving	55	0	0	0
4	Uitvoering woonvisie	53	35	0	0
4	Bijdrage u thuis (voor 4 jaar)	13	13	13	13
4	Gem. act. duurzaam wonen	10	10	10	10
4	Omgevingswet	750	750	0	0
5	Adviseur Bestemmingsplannen	16	37	0	0
5	Uitbr. doelgroep Minimabeleid	70	0	0	0
5	Bijdrage IW4	108	0	0	0
7	Sloop scholen	0	106	0	0
7	Afboeken boekwaarde ivm sloop	0	527	0	0
10	Stationsgebied	81	69	53	0

(bedragen x € 1.000)

Progr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
11	Bijdrage ODrU	34	23	0	0
12	Bijdrage de Binder Bindt	20	20	20	0
12	Marinierskazerne Doorn	45	0	0	0
12	Snippergroenkaart	10	0	0	0
12	Project oneigenlijk grondgebruik	93	26	0	0
12	Grondexploitatie	745	212	44	28
12	MVA's uit het MPG	212	306	154	0
14	Bovenformatieve personeelskosten	108	27	0	0
	Totaal incidentele lasten	2.922	2.239	297	128

(bedragen x € 1.000)

	Incidentele baten				
12	Project oneigenlijk grondgebruik	16	8	0	0
12	Project oneigenlijk grondgebruik	126	63	0	0
12	Grondexploitatie	1.100	905	45	1.219
12	MVA's uit het MPG	425	1.146	0	0
	Totaal incidentele baten	1.667	2.122	45	1.219
	Saldo incidentele lasten en baten	-1.255	-117	-252	1.091

progr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
	Waarvan verrekend met reserves				
	Onttrekkingen				
4	Reserve woonkwaliteit	187	57	37	37
4	Reserve act. bestemmingsplannen	16	37	0	0
7	Reserve onderwijshuisvesting	2	147	7	7
10	Reserve Stationsgebied	204	192	175	0
12	Reserve Algemene reserve	2.431	462	27	0
	Reserve Meerjarig Realistisch evenwicht	453	227	0	0
	Reserve frictie				
12	organisatieontwikkeling	84	27	0	0
	Totaal onttrekkingen	3.377	1.149	246	44

(bedragen x € 1.000)

	Toevoegingen				
12	Reserve Algemene reserve	2.346	1.573	0	1.158
	Totaal toevoegingen	2.346	1.573	0	1.158
	Saldo verrekening met reserves	-1.031	425	-246	1.115
	Netto incidentele lasten en baten	224	542	7	24

B. Structurele reserve mutaties

Voor het bepalen van het materieel evenwicht is het ook van belang om aan te geven welke mutaties in de reserves structureel van aard zijn. In onderstaand overzicht zijn de structurele reservemutaties geduid.

progr	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
	Onttrekkingen				
4	Reserve onderhoud gebouwen	54	54	54	54
	Totaal onttrekkingen	54	54	54	54

	Toevoegingen				
4	Reserve onderhoud gebouwen	76	76	76	76
	Totaal toevoegingen	76	76	76	76
	Saldo structurele reservemutaties	76	76	76	76

(bedragen x € 1.000)

4.3 Berekening Materieel Saldo

Voor het berekenen van het materiële saldo moeten de totale lasten en baten inclusief reservemutaties gecorrigeerd worden voor incidentele effecten. Uit de hiervoor gepresenteerde overzichten volgt het volgende beeld:

Berekening materieel evenwicht	2018	2019	2020	2021
Lasten	100.810	101.587	100.271	100.210
Toevoegingen aan reserves	2.422	1.649	76	1.234
Totaal lasten	103.231	103.236	100.347	101.444
Baten	100.794	103.005	101.391	102.685
Onttrekkingen aan reserves	3.432	1.201	298	96
Totaal baten	104.226	104.206	101.689	102.781
Totaal saldo van baten en lasten incl incidentele effecten	994	970	1.342	1.337
Incidentele lasten	2.922	2.239	297	128
Waarvan verrekend met reserves	3.377	1.149	246	44
Totaal lasten	-454	1.091	51	85
Incidentele baten	1.667	2.122	45	1.219
Waarvan verrekend met reserves	2.346	1.573	0	1.158
Totaal baten	-679	549	45	61
Incidenteel saldo	224	542	7	24
Structureel saldo	1.218	1.512	1.349	1.361

(bedragen x € 1.000)

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er de komende jaren sprake is van materieel evenwicht, oftewel van een positief, structureel saldo. Dit houdt in dat de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 aantonen dat de komende jaren de structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten.

Uiteenzetting
van de financiële
positie en
toelichting

Investeringsvolume (bedragen x € 1.000)	Begroting 2018-2021			
	2018	2019	2020	2021
MIP: investeringen riool	1.955	2.467	2.702	2.705
MIP: investeringen reiniging/afval	-	238	73	-
MIP: investeringen tlv algemene middelen	4.755	7.935	5.496	4.312
Subtotaal MIP	6.711	10.640	8.270	7.016
Staat C: investeringen riool	1.319	636	506	-
Staat C: investeringen reiniging/afval	410	350	-	-
Staat C: investeringen tlv algemene middelen	7.525	789	219	550
Subtotaal Staat C	9.253	1.775	725	550
Totaal	15.964	12.415	8.996	7.566

Voor een specificatie van de investeringen die zijn opgenomen in het MIP wordt verwezen naar bijlage 1 Meerjaren Investeringsplan. Bij het vaststellen van de begroting 2018 -2021, wordt u expliciet gevraagd om de kredieten voor de investeringen in jaarschijf 2018 beschikbaar te stellen.

De investeringen die in 2018 zijn opgenomen in de Staat C (die al zijn besloten) betreffen met name:

- Riool: terugdringen wateroverlast Amerongen (€ 770.000), riolering herinrichting Dennenhorst (€ 124.000), vervangen riolering Het Engelsewerk (€ 100.000).
- Reiniging/afval: inzameling kunststofverpakkingmateriaal (€ 350.000).
- T.l.v. algemene middelen: nieuwbouw brandweerkazerne locatie Maarn (€ 1.519.000), wegen (€ 2.021.000), scholen (€ 2.870.000), ICT-plan/zaakgericht werken/vervanging financieel informatiesysteem (€ 503.000).

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het investeringsvolume de komende jaren snel afneemt. Dat wordt veroorzaakt doordat:

- de investeringen uit Staat C binnen de meerjarenperiode bijna geheel zijn afgewikkeld;
- de investeringen in het MIP op termijn teruglopen. Het ligt in de lijn der verwachting dat in de komende meerjarenperiode er toch weer aanvullende investeringen worden opgevoerd. Bijvoorbeeld omdat de investeringen in het kader van het GVVP een looptijd hebben van 5 jaar. Wellicht wil de raad dit programma over een paar jaar verlengen.

5.3 Reserves en Voorzieningen

Programma 4					
Groot- boeknr.	Naam reserve	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
R54102	Reserve subsidiering monumenten	33	33	33	33
R81001	Reserve actualisering bestemmingsplannen	63	47	11	11
R82002	Reserve woonkwaliteit	499	312	256	219
R82004	Reserve onderhoud gebouwen	430	453	475	497
R92201	Reserve Allemanswaard	789	789	789	789
	Totaal	1.815	1.634	1.563	1.549

Programma 5					
Groot- boeknr.	Naam reserve	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
R61010	Reserve egalisatie sociaal domein 2016-2018	2.000	2.000	2.000	2.000
	Totaal	2.000	2.000	2.000	2.000

Programma 7					
Groot- boeknr.	Naam reserve	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
R42101	Reserve onderwijshuisvesting (dekking kapitaallasten)	493	491	344	338
R48003	Reserve tijdelijk huisvesting en onderhoud scholen	222	222	222	222
	Totaal	715	713	566	560

(bedragen x € 1.000)

Programma 10					
Groot- boeknr.	Naam reserve	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
R21201	Reserve Stationsgebied	570	367	175	0
	Totaal	570	367	175	0

(bedragen x € 1.000)

Programma 12					
Groot- boeknr.	Naam reserve	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
R00002	Algemene reserve, vrij aanwendbaar *	15.068	14.982	16.093	16.065
R92203	Reserve Meerjarige Realistisch Evenwicht	1.085	632	405	405
R96001	Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentekantoor	129	129	129	129
R96411	Reserve frictie organisatieontwikkeling	174	90	64	64
	Totaal	16.456	15.833	16.690	16.663
	Totaal reserves	21.556	20.546	20.994	20.772

* In dit bedrag is niet het saldo van de begroting 2018-2021 opgenomen

Programma 1					
Groot- boeknr.	Naam voorziening	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
V00103	Voorziening waardeoverdracht bestuurders	808	768	728	683
V00104	Voorziening pensioenen wethouders -65 jaar	5.258	5.378	5.498	5.618
	Totaal	6.066	6.146	6.226	6.301

(bedragen x € 1.000)

Programma 8					
Groot- boeknr.	Naam voorziening	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
V57001	Voorziening recreatieschap UHVK	267	267	267	267
	Totaal	267	267	267	267

Programma 11					
Groot- boeknr.	Naam voorziening	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
V72201	Voorziening onderhoud riolering / tariefsegalisatie	4.940	4.608	3.567	2.538
V72204	Voorziening sparen riolering	0	140	140	140
V72501	Voorziening tariefegalisatie afval	400	425	380	217
	Totaal	5.340	5.173	4.087	2.894

Programma 12					
Groot- boeknr.	Naam voorziening	Stand begin	Stand begin	Stand begin	Stand begin
		2018	2019	2020	2021
V83002	Voorzieningen Lange Dreef	124	124	124	124
V96410	Voorziening sociaal statuut frictiekosten	0	0	0	0
V96415	Voorziening personeel generartiepact	161	102	58	15
	Totaal	124	124	124	124
	Totaal voorzieningen	11.797	11.709	10.704	9.586

5.4 Geprognosticeerde Balans

Conform de vernieuwde BBV-voorschriften, in deze paragraaf een geprognosticeerde balans opgenomen. Zie onderstaand overzicht.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS					
	Eind 2017	Eind 2018	Eind 2019	Eind 2020	Eind 2021
ACTIVA					
Immateriële activa	1.870	1.682	1.499	1.327	1.159
Materiële activa (investeringen)					
- Economisch nut	93.309	95.247	90.579	86.441	82.500
- Economisch nut (Meerjaren Investeringsplan)	-	6.711	16.195	22.936	28.225
- Investeringen met econ. nut met heffing voor kostenbestrijding	37.948	38.556	38.390	37.654	36.378
- Openbare ruimte met maatschappelijk nut	22.410	23.574	23.461	22.768	22.408
Financiële vaste activa					
- Deelnemingen	780	780	780	780	780
- Leningen aan verbonden partijen	9.235	8.869	8.493	8.109	7.714
Verstrekte langlopende leningen	4.210	4.177	4.087	4.040	163
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	42	42	42	42	42
Voorraden	4.287	3.376	369	-382	42
Uitzettingen	10.108	10.108	10.108	10.108	10.108
Liquide middelen	77	77	77	77	77
Overlopende activa	11.255	11.255	11.255	11.255	11.255
Totaal Activa	195.531	204.454	205.335	205.155	200.851
PASSIVA					
Algemene reserve	15.068	16.009	18.215	19.547	21.948
Bestemmingsreserves	6.488	5.564	4.901	4.707	4.688
Voorzieningen	11.958	12.002	11.142	10.172	9.468
Vaste schulden	131.331	140.338	141.062	141.431	136.217
Netto-vlottende schulden	19.887	19.742	19.216	18.499	17.731
Overlopende passiva	10.799	10.799	10.799	10.799	10.799
Totaal Passiva	195.531	204.454	205.335	205.155	200.851

(bedragen x € 1.000)

5.5 EMU Saldo

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-846	-15	1.418	1.121	2.476
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.861	5.729	8.062	7.993	8.022
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	80	-87	-1.006	-1.118	-879
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	9.641	15.987	12.415	8.996	7.566
Baten uit bijdragen aan andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	23	-	-	-
Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	1.710	66	-59	-4	-4
Baten bouwgrondexploitatie voorzover niet op exploitatie verantwoord	6.994	2.011	3.913	795	795
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	59	44	43	15
Totaal	1.738	-8.451	-13	-244	2.837

(bedragen x € 1.000)

Bijlagen

Bijlage 1 Meerjaren Investeringsplan (MIP)

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Investeringen in de openbare ruimte met een economisch nut				
Programma 4 - Ruimte, cultuurhist, monumenten en natuur				
Product Monumenten				
Restauratie koepel en brug Beerschoten Willinkshof (incl. subsidie)	175	-150		
Totaal programma 4	175	-150	0	0

(bedragen x € 1.000)

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 7 - Onderwijs(huisvesting), jeugdbeleid en kinderopvang				
Product Onderwijshuisvesting				
Dolfijn Noord - Renovatie - Voorbereiding	108			
De Ladder - Nieuwbouw		949	633	
De Ladder - Duurzaamheid		70	46	
De Meent - Nieuwbouw		911	607	
De Meent - Duurzaamheid		67	45	
Dolfijn Noord - Renovatie - Uitvoering		746	497	
Dolfijn Noord - Renovatie - Gymzaal		376	251	
Dolfijn Noord - Renovatie - Duurzaamheid		80	53	
De Kring Sparrenlaan - Renovatie - Voorbereiding			99	
De Kring Sparrenlaan - Renovatie - Lesgebouw				686
De Kring Sparrenlaan - Renovatie -Duurzaamheid				50
Totaal programma 7	108	3.199	2.232	737

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 9 - Sport (accommodaties), kunst en cultuur				
Product Sport				
Beregeningsinstallaties sportpark De Burgwal, Amerongen		36		
Renovatie toplaag DHC veld 2		170		
Renovatie toplaag DHC oefenveld		40		
Vervangen kunstgrasveld HDS Leersum voetbal		190		
Vervangen lichtmasten Shinty Driebergen			65	
Renovatie toplaag natuurgras rugby Driebergen (incl drainage)			35	
Vervangen veldverlichting Shinty veld 1 en 2			62	
Investerings buitensportvelden (kunstgras, revitaliseren) 2021				100
Vervangen veldverlichting FC Driebergen veld 2/Pink Panthers veld 1				59
Vervanging GRASMAAIER New Holland G 6030	36			
Vervanging KOOIMAAIER John Deere 1905	98			
Vervanging tractor New Holland		48		
Vervanging oplegger schamelwagen		13		
Vervanging Amazone verticuteermachine			30	
Vervanging oplegger auto-ambulance				13
Totaal programma 9	134	496	192	172

(bedragen x € 1.000)

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 11 - Beheer Openbare Ruimte				
Riolering				
Vervanging riolering Dennenhorst e.o. Driebergen (uitvoering)	1.081	1.081		
Vervanging riolering Dennenhorst deel 2 (voorbereiding)		150		
Vervanging riolering Dennenhorst deel 2 (uitvoering)			618	618
Vervanging riolering Heuleweg Doorn - Uitvoering		276		
Vervanging riolering Industrieweg Amerongen (voorbereiding)	50			
Vervanging riolering Industrieweg- Amerongen (uitvoering)			235	
Vervanging riolering Julianalaan Amerongen (uitvoering)	474			
Vervanging riolering Middenlaan e.o. (voorbereiding)	200			
Vervanging riolering Middenlaan e.o.- uitvoering			945	
Vervanging riolering Ted Visserweg en Vinkenbuurt - Uitvoering		810		
Vervanging riolering Burg. H. van den Boschstraat (Amerongen) voorbereiding			100	
Vervanging riolering Imminkstraat (Amerongen)			315	
Vervanging riolering Kon.Wilhelminalaan (Amerongen)			170	
Vervanging riolering Schapendrift (Amerongen)			60	
Vervanging riolering Dorpsstraat (Doorn)				960
Vervanging riolering Dorpsstraat Vitanova (Doorn)				490
Vervanging riolering Cordesstraat (Driebergen) voorbereiding			50	
Vervanging riolering Cordesstraat (Driebergen) uitvoering				220
Vervanging riolering Kleine Loolaan (Driebergen)				147

(bedragen x € 1.000)

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Vervangen gemalen bouwkundig (GUH)			59	120
Vervanging pompen en gemalen (GUH) 2018	150			
Vervanging pompen en gemalen (GUH) 2019		150		
Vervanging pompen en gemalen (GUH) 2020			150	
Vervanging pompen en gemalen (GUH) 2021				150
Totaal riolering	1.955	2.467	2.702	2.705

(bedragen x € 1.000)

Product Openbaar groen				
Vervanging versnippermachine TS250M			30	
Totaal Openbaar groen	0	0	30	0

Product Reiniging / afval				
Vervanging Heftruck Stihl		28		
Vervanging afvalinzamelingscontainers Driebergen			23	
Vervanging Pack roller			28	
Vervanging KCA Pers Container			23	
Vervanging 15 ondergrondse containers Doorn		210		
Totaal reiniging/afval	0	238	73	0

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Gladheidsbestrijding				
Relining opslagtank pekelwater				12
Totaal gladheidsbestrijding	0	0	0	12

(bedragen x € 1.000)

Totaal programma 11	1.955	2.705	2.805	2.717
---------------------	-------	-------	-------	-------

Programma 12 - Middelen en ondersteuning				
Renovatie Brandweerkazerne Driebergen	700	276		
Totaal programma 12	700	276	0	0

Programma 14 - Overhead				
Product Buitenruimte				
Vervanging Renault Kangoo	27			
Vervanging Renault Kangoo	27			
Vervanging Renault Twingo	11			
Vervanging Renault Twingo	11			
Vervanging Hyundai Matrix	21			
Vervanging Matrix (ISP)	11			
Vervanging Twingo (ISP)	11			
Vervanging Citroen Berlingo		27		

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Vervanging M.A.N. Klein		170		
Vervanging bedrijfsauto Mitsubishi L200		42		
Vervanging Stihl heftruck		28		
Vervanging veegbezems 3 stuks		19		
Vervanging VW Crafter strooiwagen			75	
Vervanging VW Crafter piket			80	
Vervanging Opel Movano				53
Totaal Buitenruimte	119	286	155	53

(bedragen x € 1.000)

Service centrum				
Vervanging auto Service Centrum	15			
Vervanging beamers		20		
Vervanging Scanner normaal		15		
Vervanging Koffieapparatuur	16			
Vervanging Paternosterkasten	30			
Vervanging smartphones 2020			60	
Vervanging laptops 2020			20	
Vervanging portofoons en piepers BHV			10	
Vervanging AED's 2021				12
Vervanging vaste telefoontoestellen				15
Totaal Service centrum	61	35	90	27

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Gemeentekantoor				
Vervanging AV middelen vergaderruimten	70			
Totaal Gemeentekantoor	70	0	0	0

(bedragen x € 1.000)

Cultuurhuis Pléiade				
Vervanging geluidinstallatie raadszaal 2018	50			
Totaal Cultuurhuis Pléiade	50	0	0	0

ICT vervangingsinvesteringen				
Vervanging DigEplan en applicaties publiek	11			
Alternatief voor Neuron Registratie/ BAG Vicia/ WKPB	43			
Vervanging CMS/ Website	65			
Vervanging Personeelsinformatiesysteem incl. IKB module	14			
Vervanging TIM tijdverantwoording	27			
Vervanging SquitXO (deels)	11			
Afspraak systeem/ Klantbegeleidingssysteem		29		
Vervanging G-Rooster		12		
Vervanging JVS - Jeugd Volg Systeem Leerplicht		14		
Narrow Casting			14	
Vervanging Greenpoint (bomen, wegen, verhardingen, riolen etc)			86	

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Vervanging Kikker riool- en wegbeheer			13	
Vervanging RO applicaties bestemmingsplannen (Beheer, Plan, Tekst, View)			54	
Vervanging Digitale Deurmat CORV			12	
Vervanging I-Controler			22	
Vervanging Samen@Work			22	
Vervanging WION applicatie			17	

(bedragen x € 1.000)

ICT investeringen nieuw				
Doorontwikkeling dashboard managementinfo	12	5	5	
Gebruik BGT bij openbare ruimte	33			
Govroam beschikbaar stellen in publieke ruimtes	22			
Informatiebeveiligingsbeleid	27			
Informatiebeveiligingsplan	43			
Invoering applicatie voor grondexploitaties	17			
KCC / Telefonie optimaliseren	17			
Medewerkers optimaal bereikbaar met “Unified Communication”	33			
Mobile device-management	33			
Professionaliseren functioneel applicatiebeheer	22			
Projectenportfolio- ICT Governance	22			
Tools voor P&C cyclus	33			
Voorzieningen mobiel werken	54			
WiFi-netwerken	38			

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Implementatie e-facturen		22		
Innovatieve gebruikstoepassingen BGT		43		
Invoering Basisregistratie Personen (BRP)/ Burgerzakenmodules		43		
Implementatie Generieke Digitale Infrastructuur		40	25	15
Totaal ICT	577	208	270	15
Totaal programma 14	877	529	515	95
Totaal investeringen in de openbare ruimte met een economisch nut	3.950	7.055	5.743	3.720

(bedragen x € 1.000)

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut				
Programma 10 - Verkeer en vervoer				
Product Verkeer				
Reduceren Valwild	65			
Integrale reconstructie N-wegen Dorpsstraat Doorn Voorbereiding		25	25	
Integrale reconstructie N-wegen Amersfoortseweg Doorn Uitvoering (incl. subsidie)	450	-225		
Schoolomgevingen 2018	26			
Veiligheid en leefbaarheid buitengebied verbeteren 2018	81			
Aanpak grijze wegen Koenestraat Amerongen Uitvoering	300			
Kwaliteitsverbetering OV Halten	20	50		
Fietsparkeren verbeteren 2018	20			
Verbinding groene entree en oude dorp Amerongen			50	
Opwaarderen fietspaden - Traaij	35	350		

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Integrale reconstructie N-wegen Dorpsstraat Doorn Uitvoering				500
Fietsveiligheid in het buitengebied verbeteren Uitvoering		862	862	862
Opwaarderen fietspaden - Veenseweg Uitvoering (incl. subsidie)		750	-375	
Schoolomgevingen 2019		26		
Veiligheid en leefbaarheid buitengebied verbeteren 2019		82		
Fietsparkeren verbeteren 2019		20		
Schoolomgevingen 2020			26	
Veiligheid en leefbaarheid buitengebied verbeteren 2020			82	
Fietsparkeren verbeteren 2020			20	
Recreatieve verbinding Wijk - Amerongen Uitvoering			100	50
Schoolomgevingen 2021				26
Veiligheid en leefbaarheid buitengebied verbeteren 2021				82
Fietsparkeren verbeteren 2021				20
Totaal programma 10	997	1.940	790	1.540

(bedragen x € 1.000)

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 11 - Beheer Openbare Ruimte				
Product wegen				
Renovatie asfaltwegen 2018	300			
Verkeerskundige herinrichtingen 2018	65			
Renovatie elementverharding 2018	200			
Renovatie asfaltwegen 2019		300		
Verkeerskundige herinrichtingen 2019		65		
Renovatie elementverharding 2019		200		
Renovatie asfaltwegen 2020			300	
Verkeerskundige herinrichtingen 2020			65	
Renovatie elementverharding 2020			200	
Renovatie asfaltwegen 2021				300
Verkeerskundige herinrichtingen 2021				65
Renovatie elementverharding 2021				200
Herinrichting Amersfoortseweg	550			
Herinrichting weg ivm riolering Dennenhorst e.o. deel 1 (uitvoering)	361	361		
Vervanging weg ivm riolering Dennenhorst e.o. deel 1 (nazorg)			100	
Herinrichting weg ivm riolering Dennenhorst e.o. deel 2 Driebergen (uitvoering)			206	206
Herinrichting weg Heuleweg (uitvoering)		139		
Vervanging weg ivm riolering Heuleweg (nazorg)			50	
Herinrichting weg Industrieweg (uitvoering)			118	

(bedragen x € 1.000)

Programma / product / omschrijving	2018	2019	2020	2021
Herinrichting wegen Julianalaan Amerongen ivm riolrenovaties (uitvoering)	238			
Vervanging weg ivm riolering Julianalaan (nazorg)		50		
Renovatie weg Middenlaan e.o. (uitvoering)			315	
Vervanging weg ivm riolering Middenlaan e.o. (nazorg)				100
Renovatie weg Ted Visserweg/Vinkenbuurt (uitvoering)		405		
Renovatie weg Ted Visserweg /Vinkenbuurt (nazorg)			100	
Renovatie weg ivm riolering Imminkstraat (uitvoering)			158	
Renovatie weg Dorpsstraat (voorbereiding)		75	75	
Herinrichting weg ivm riolering Dorpsstraat (uitvoering)				480
Herinrichting weg ivm riolering Dorpsstraat Oost, Vitanova				245
Herinrichting weg ivm riolering Cordesstraat (uitvoering)				110
Totaal wegen	1.714	1.595	1.687	1.706

(bedragen x € 1.000)

Product Openbaar groen				
Verduurzamen openbaar groen en bomen 2018	50			
Verduurzamen openbaar groen en bomen 2019		50		
Verduurzamen openbaar groen en bomen 2020			50	
Verduurzamen openbaar groen en bomen 2021				50
Totaal Openbaar groen	50	50	50	50
Totaal programma 11	1.764	1.645	1.737	1.756
Totaal investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.761	3.585	2.527	3.296
TOTAAL INVESTERINGEN	6.711	10.640	8.270	7.016

Bijlage 2 Beleidskaders per programma

Programma 1
Gemeentelijk

- Inspraakverordening
- Bestuurs- en Management Filosofie (BMF)
- Reglement van orde gemeenteraad
- Nieuwe werkwijze raad (BOB= Beeldvorming-Oordeelsvorming-Besluitvorming)
- Verordening op de raadscommissies
- Verordening op de rekenkamercommissie
- Klachtenprotocol
- Reglement commissie bezwaarschriften
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid
- Participatienota
- Nota regionale samenwerking
- Referendumverordening Utrechtse Heuvelrug

Programma 2
Gemeentelijk

- Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Integraal veiligheidsprogramma
- Beleid Vergunning, Toezicht en Handhaving

Regionaal

- Regionaal crisisbeheersingsplan
- Regionaal risicoprofiel
- Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio Utrecht

Programma 3

3.1 Dienstverlening

Gemeentelijk

- Gemeentewinkel, visie op publieke dienstverlening 2010 – 2014
- Beleidsvisie digitale informatievoorziening 2015-2018
- Nota Dorpsgericht werken
- Visie toekomst dorpsgericht werken

Overige Overheden

- Visiebrief digitale overheid 2017, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mei 2013
- De Digitale Agenda 2020, VNG, juni 2015, herzien in 2016

3.2 Dorpsgericht werken

Gemeentelijk

- Nota Dorpsgericht werken
- Visie toekomst dorpsgericht werken

Programma 4

4.1 Ruimtelijke Ordening en Structuurvisie

Gemeentelijk

- Bestemmingsplannen
- Structuurvisie Groen dus Vitaal
- Welstandsnota
- Bouwverordening

Landelijk

- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS)
- Beheer- en inrichtingsplan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
- Integrale gebiedsvisie en -programma Kromme Rijn
- Wet ruimtelijke ordening
- Omgevingswet (in wording)

4.2 Wonen

Gemeentelijk

- Geactualiseerde Woonvisie 2013 – 2020 ‘Woonbeleid in een nieuwe realiteit’
- Jaarlijkse prestatieafspraken woningcorporaties en gemeente
- Huisvestingsverordening
- Beleidsregels Urgentie

Landelijk

- Woningwet

4.3 Natuur en landschap / Cultuurhistorie, monumenten en archeologie

Gemeentelijk

- Landschapsontwikkelingsplan (LOP)
- Erfgoedagenda 2016-2020
- Nota’s Schaapskooien, Tabaksschuren en Buitens op de Heuvelrug
- Archeologische Verwachtings- en beleidskaart
- Monumentenverordening

- Beheer- en Inrichtingsplan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
- Integrale gebiedsvisie en –programma Kromme Rijn

Landelijk

- Erfgoedwet
- Wet Natuurbescherming

Programma 5

Gemeentelijk

- Beleidskeuzen Transformatie Sociaal Domein
- Kansen door Kantelen, Wmo-beleidsplan 2013-2016 met daarbij Aanvulling op het Wmo- beleidsplan 2013-2016
- Regionaal beleidskader Jeugd 2014
- Verordening Voorzieningen Wmo Utrechtse Heuvelrug 2015
- Verordening Jeugdhulp Utrechtse Heuvelrug 2015
- Verordening Vangnet en ruggensteun 2016
- Meerjarenbeleidskader Participatie en Inkomen in de Kromme Rijn Heuvelrug
- Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI)
- Gemeenschappelijke regeling Instituut voor Werkvoorziening Zuidoost Utrecht e.o. (IW4)
- Nota innovatie ondersteuningsaanbod werk en inkomen (in oktober ter besluitvorming aangeboden) 2015 – 2017
- Notitie Uitvoering Integrale Schuldhelpverlening vanaf 2012 - Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug

Landelijk

- Jeugdwet
- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Participatiewet

Programma 6

Gemeentelijk

- Welzijnsnota 2014-2017
- Actieplan Integratie Nieuwkomers Thuis in de Utrechtse Heuvelrug

Programma 7

7.1 Onderwijs (huisvesting) en Kinderopvang

Gemeentelijk

- Jeugd in tel, kadernota jeugd 2013-2016
- “Toekomst peuterspeelzaalwerk en kinderopvang”, onderwijsachterstandenbeleid 2013-2016 en harmonisatie voorschoolse voorzieningen
- Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen gemeente Utrechtse Heuvelrug
- Verordening leerlingenvervoer 2016
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2016-2024
- Verordening voorziening huisvesting onderwijs 2016
- “Onderwijs en zorg netwerken in de dorpen”, notitie Brede scholen

Landelijk

- Wet op de Kinderopvang

- Oké wet
- Wet op het primair onderwijs
- Wet op het voortgezet onderwijs
- Wet op de expertisecentra
- Leerplicht en Participatiewet
- RMC-wet
- Wet passend onderwijs

7.2 Spelen en speelplaatsen

Gemeentelijk

- ‘Jeugd in Tel’, kadernota jeugd 2013-2016
- Speelruimtebeleidsplan 2009-2018

Programma 8

Gemeentelijk

- Programma Economische Ontwikkeling
- Detailhandelsvisie, 2009
- Convenant bedrijventerreinen Zuid Oost Utrecht, 2012
- Standplaatsen beleid
- Structuurnota Bedrijventerreinen, 2010
- Subsidieregeling Toerisme Utrechtse Heuvelrug
- Nota Verblijfsrecreatie, 2009
- Nota van uitgangspunten Bestemmingsplan Recreatieterreinen

Provinciaal

- Thematische Structuurvisie Kantoren, 2016
- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en Ruimtelijke Verordening, 2016

Programma 9

Gemeentelijk

- Sport in Beeld, beleidsnota sport 2008-2012 (voor accommodaties)
- Nota Welzijn: Vitale Dorpen (2014-2017)
- Nota Cultuur Samen tot Bloei (2014-2017)
- Cultuurpact Provincie Utrecht
- Beleidsvisie bibliotheek

Landelijk

- Programma Sport en Bewegen in de Buurt / Brede Impuls Combinatiefuncties

Programma 10

Gemeentelijk

- Structuurvisie Groen dus vitaal
- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP)
- Wegenbeheerplan
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Programma 11

Gemeentelijk

- Nota Kwaliteit Beheer Openbare Ruimte
- Programma Heuvelrug Duurzaam en Klimaatneutraal 2017 – 2022
- Routekaart klimaatneutraal grondgebied 2035. Ambitiedocument
- Nota bodemenergie
- Waterplan Heuvelrug
- Visie Dorpswateren

- Beleidskader bodem
- Kadernota afval 2014-2021
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)
- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
- Beheerplan watergangen en duikers
- Wegenbeheerplan
- Beheerplan Bomen

Programma 12

Gemeentelijk

- Financiële verordening gemeente Utrechtse Heuvelrug
- Nota lokale heffingen
- Nota reserves en voorzieningen
- Nota waarderen en afschrijven
- Nota weerstandsvermogen en risicomanagement
- Werkwijze gemeenschappelijke regelingen/ verbonden partijen gemeente Utrechtse Heuvelrug

Landelijk

- Wet Financiering Decentrale Overheden
- Toezicht kader Provincie Utrecht
- Wet Waardering Onroerende Zaken
- Wet Houdbare Overheidsfinancien

Bijlage 3 Subsidies

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 2 Openbare orde/veiligheid				
Subsidies buurtpreventie	11	11	11	11
Subsidies HALT	18	18	18	18
Totaal Programma 2 Openbare orde/veiligheid	29	29	29	29

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 5 Sociale zaken en WSW				
Subsidies slachtofferhulp	11	11	11	11
Subsidies algemeen maatschappelijk werk	45	45	45	45
Subsidies nota Mantelzorg	124	124	124	124
Subsidies mensen met een beperking	16	16	16	16
Totaal Programma 5 Sociale zaken en WSW	196	196	196	196

Programma 3 Dienstverlening				
Subsidies Dorpsgericht werken	223	223	223	223
Totaal Programma 3 Dienstverlening	223	223	223	223

Programma 6 Volksgezondheid				
Subsidies openbare gezondheidszorg	3	3	3	3
Totaal Programma 6 Volksgezondheid	3	3	3	3

Programma 4 Monumenten				
Subsidie Open Monumentendag	5	5	5	5
Subsidie oudheidkamer	30	30	30	30
Totaal Programma 4 Monumenten	35	35	35	35

Programma 6 Maatschappelijke zorg				
Subsidies lokale omroep	29	29	29	29
Subsidies Vrijwilligerswerk	31	31	31	31
Totaal Programma 6 Maatschappelijke zorg	60	60	60	60

Programma 5 Wmo				
Subsidies Wmo	49	49	49	49
Subsidies ondersteunende begeleiding	128	128	128	128
Totaal Programma 5 Wmo	177	177	177	177

Programma 6 Ouderenbeleid				
Subsidies ouderenwerk	40	40	40	40
Subsidies nota ouderen	14	14	14	14
Totaal Programma 6 Ouderenbeleid	54	54	54	54

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 6 Interculturalisatie				
Subsidies vreemdelingenwerk	65	65	65	65
Totaal Programma 6 Interculturalisatie	65	65	65	65

Programma 7 Onderwijs				
Subsidies OAB	509	509	509	509
Totaal Programma 7 Onderwijs	509	509	509	509

Programma 7 Jeugdbeleid				
Subsidies jeugd- en jongerenwerk	36	36	36	36
Totaal Programma 7 Jeugdbeleid	36	36	36	36

Programma 7 Peuterspeelzalen				
Subsidies peuterspeelzalen	24	24	24	24
Totaal Programma 7 Peuterspeelzalen	24	24	24	24

Programma 8 Recreatie en toerisme				
Subsidies recreatie	8	8	8	8
Subsidies RBT	71	71	71	71
Totaal Programma 8 Recreatie en toerisme	79	79	79	79

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Programma 9 Bibliotheek				
Subsidies bibliotheek	905	905	905	905
Totaal Programma 9 Bibliotheek	905	905	905	905

Programma 9 Sport				
Bijdrage bosbad Leersum	142	142	142	142
Subsidie Hoenderdaal	180	180	180	180
Combinatiefunctie	196	196	196	196
Totaal Programma 9 Sport	518	518	518	518

Programma 9 Kunst en cultuur				
Subsidie huisvesting Muziekschool	44	44	44	44
Subsidies Cultuurnota	170	170	170	170
Subsidie huisvesting Tabaksteeltmuseum	3	3	3	3
Totaal Programma 9 Kunst en cultuur	217	217	217	217

Totaal	3.130	3.130	3.130	3.130
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Bijlage 4 Overzicht van baten en lasten per taakveld

Eén van de doelstellingen van de vernieuwing BBV is om de vergelijkbaarheid te vergroten tussen de gemeenten. Dit wordt onder meer gedaan door de financiële inrichting van gemeenten meer te uniformeren. Daarnaast zijn de beleidsonderwerpen (taakvelden) meer gestandaardiseerd. Vanaf 2017 wordt zowel in de begroting als in de jaarrekening een overzicht opgenomen van de taakvelden die in totaal aansluiten bij de programma’s. De taakvelden zijn onderverdeeld naar verschillende kosten- en opbrengstensoorten. De definities van de kosten- en opbrengstensoorten zijn te raadplegen via www.vraagbaakiv3gemeenten.nl.

Prog	Omschrijving programma	Taakveld	Omschrijvingtaakveld	2018		2019		2020		2021	
				BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN
01	Bestuurlijke zaken	0.1	Bestuur	0	2.330	0	2.261	0	2.256	0	2.256
		0.2	Burgerzaken	-74	187	-74	187	-74	112	-74	185
02	Veiligheid en handhaving	1.1	Crisisbeheersing en brandweer		2.992		3.001		2.987		2.969
		1.2	Openbare orde en veiligheid	-50	945	-50	865	-50	865	-50	865
03	Dienstverlening	0.1	Bestuur		222		222		222		222
		0.2	Burgerzaken	-1.011	1.929	-1.011	1.892	-1.011	1.892	-1.011	1.892
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		390		390		390		390
		8.3	Wonen en bouwen	-1.419	1.879	-1.419	1.524	-1.419	1.524	-1.419	1.524
04	Ruimte,cultuur-hist,monumenten en natuur	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en		40		39		39		39
		5.4	Musea	-5	244	-5	245	-5	246	-5	248
		5.5	Cultureel erfgoed	0	327	0	334	0	332	0	331
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-9	353	-9	367	-9	367	-9	367
		8.1	Ruimtelijke ordening	-5	1.532	-5	1.590	-5	840	-5	840
		8.3	Wonen en bouwen	-241	527	-232	500	-222	469	-212	460

Prog	Omschrijving programma	Taakveld	Omschrijvingtaakveld	2018		2019		2020		2021	
				BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN
05	WMO,Soc.zaken en minimabeleid	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken		4		4		4		4
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-90	1.926	-70	1.851	-49	1.780	-29	1.760
		6.2	Wijkteams		2.690		2.690		2.690		2.689
		6.3	Inkomensregelingen	-9.251	13.976	-9.251	13.864	-9.251	13.837	-9.251	13.810
		6.4	Begeleide participatie		1.617		1.427		1.354		1.302
		6.5	Arbeidsparticipatie	0	576	0	605	0	625	0	681
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		1.231		1.231		1.231		1.231
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-850	5.863	-850	5.618	-850	5.790	-850	5.793
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	10.158	0	10.158	0	10.158	0	10.158
06	Welzijn, incl. cultuurh. bel. en gezondh	5.6	Media		29		29		29		29
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-128	842	-128	842	-128	842	-128	836
		7.1	Volksgezondheid	-10	1.690	-10	1.690	-10	1.690	-10	1.690
07	Onderwijs(huisv.), jeugdbel. kinderopv.	4.1	Openbaar basisonderwijs	-1	177	-1	177	-1	177	-1	177
		4.2	Onderwijshuisvesting	-33	2.687	-33	3.365	-33	2.714	-33	2.846
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-360	1.406	-360	1.406	-360	1.406	-360	1.406
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		117		106		105		98
		6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-306	701	-306	726	-306	728	-306	728
08	Ec.zaken, werkgel.en recr/toerisme	3.1	Economische ontwikkeling		160		160		160		160
		3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-227	294	-227	294	-227	294	-227	294

Prog	Omschrijving programma	Taakveld	Omschrijvingtaakveld	2018		2019		2020		2021	
				BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN
		3.4	Economische promotie	-1.062	11	-1.062	11	-1.062	11	-1.062	11
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		317		303		303		303
09	Sport,kunst en cultuur	5.1	Sportbeleid en activering	-1	323	-1	321	-1	320	-1	314
		5.2	Sportaccommodaties	-600	2.818	-599	2.853	-599	2.867	-599	2.864
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	-69	381	-69	381	-69	380	-69	379
		5.6	Media	-51	981	-51	980	-51	980	-51	979
10	Verkeer en vervoer	2.1	Verkeer en vervoer	-1	607	-1	693	-1	872	-1	909
		2.2	Parkeren	-17		-17		-17		-17	
		2.5	Openbaar vervoer	0	408	0	495	0	477	-122	423
11	Beheer Openbare Ruimte	2.1	Verkeer en vervoer	-663	3.785	-663	3.946	-663	4.031	-663	4.086
		5.5	Cultureel erfgoed		5		5		5		5
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-86	2.747	-86	2.772	-86	2.775	-86	2.780
		7.2	Riolering	-4.903	3.451	-6.463	4.511	-6.707	4.755	-6.735	4.783
		7.3	Afval	-6.330	4.716	-6.319	4.705	-6.436	4.822	-6.439	4.825
		7.4	Milieubeheer		1.439		1.455		1.431		1.431
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-861	778	-861	777	-861	776	-861	767
12	Middelen en ondersteuning	0.1	Bestuur	-18	51	-18	27	-18	27	-18	27
		0.11	Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0
		0.2	Burgerzaken	-4	213	-4	213	-4	213	-0	213

Prog	Omschrijving programma	Taakveld	Omschrijvingtaakveld	2018		2019		2020		2021	
				BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN	BATEN	LASTEN
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-747	925	-1.404	943	-196	764	-196	610
		0.8	Overige baten en lasten	0	132	0	132	0	132	0	132
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-0	328	-0	416	-0	459	-0	456
		1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	0	0	0	0	0	0	0	0
		8.1	Ruimtelijke ordening	-740	784	-740	784	-740	784	-862	907
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-1.100	792	-905	440	-45	335	-1.219	318
13	Alg Dekkingsmiddelen	0.5	Treasury	-518	648	-472	389	-425	324	-264	126
		0.61	OZB woningen	-7.633	0	-7.633	0	-7.633	0	-7.633	0
		0.62	OZB niet-woningen	-2.370		-2.370		-2.370		-2.370	
		0.64	Belastingen overig	-1.040	652	-1.040	651	-1.040	651	-1.040	651
		0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringe	-57.551	0	-57.825	0	-57.998	0	-58.035	0
14	Overhead	0.4	Overhead	-362	13.355	-362	13.600	-362	13.499	-362	13.507
15	VPB	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)		0		0		0		0
16	Onvoorzien	0.8	Overige baten en lasten		123		123		123		123
17	Reserves	0.10	Mutaties en reserves	-3.432	2.422	-1.201	1.649	-298	76	-96	1.234
Eindtotaal				-104.226	103.231	-104.206	103.236	-101.689	100.347	-102.781	101.444

